

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
2021 წლის ანგარიში

სარჩევი	
შესავალი.....	4
ნაწილი I. ძირითადი მიღწევები.....	5
ევროკავშირის მხარდაჭერით განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები.....	17
ნაწილი II. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2021 წლის ძირითადი საქმიანობების ანგარიში.....	19
თავი 1. ბუნებრივი რესურსების დაცვა და მდგრადი მართვა.....	19
1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება.....	19
1.2. დაცული ტერიტორიების სისტემაში გამოვლენილი სამართალდარღვევები.....	20
1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა.....	21
1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები.....	28
1.5. ხანძრების სტატისტიკა.....	29
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა.....	30
1.7. სპეცსარგებლობა.....	32
1.8. გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების შედეგები.....	33
თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი.....	35
2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა.....	35
2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე.....	38
2.3. მნიშვნელოვანი სამეცნიერო კვლევები და კონსერვაციული პროექტები.....	40
2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები.....	45
თავი 3. გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება.....	48
3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა.....	48
3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა.....	51
3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები.....	53
3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები.....	53
3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე.....	56
3.6. ეკოღონისძიებები ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან.....	59
3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები.....	61
3.8. თანამშრომელთა გადამზადება, ტრენინგები.....	61
თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე.....	63

4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა.....	63
4.2. ახალი ეკოტურისტული სერვისები	66
4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა.....	68
4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები.....	75
4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი.....	76
4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან	80
ნაწილი III. ტერიტორიული ადმინისტრაციების 2021 წლის ანგარიში	82
1. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	82
2. აჯამეთის ალვეთილის ადმინისტრაცია.....	86
3. ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	89
4. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	92
5. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	98
6. თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	104
7. თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.....	107
8. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.....	112
9. კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	116
10. კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	120
11. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.....	125
12. მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია.....	130
13. მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	136
14. მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	141
15. მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	146
16. ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.....	150
17. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.....	152
18. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	156
19. ჭაჭუნას ალკვეთილის ადმინისტრაცია	160
20. ჯავახეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.....	163

შესავალი

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს საქმიანობის სფეროს წარმოადგენს სახელმწიფო ნაკრძალების, ეროვნული პარკების, ბუნების ძეგლების, აღკვეთილების, დაცული ლანდშაფტების, ბიოსფერული რეზერვატების, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების და საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ჭარბტენიანი ტერიტორიების სისტემის მართვა.

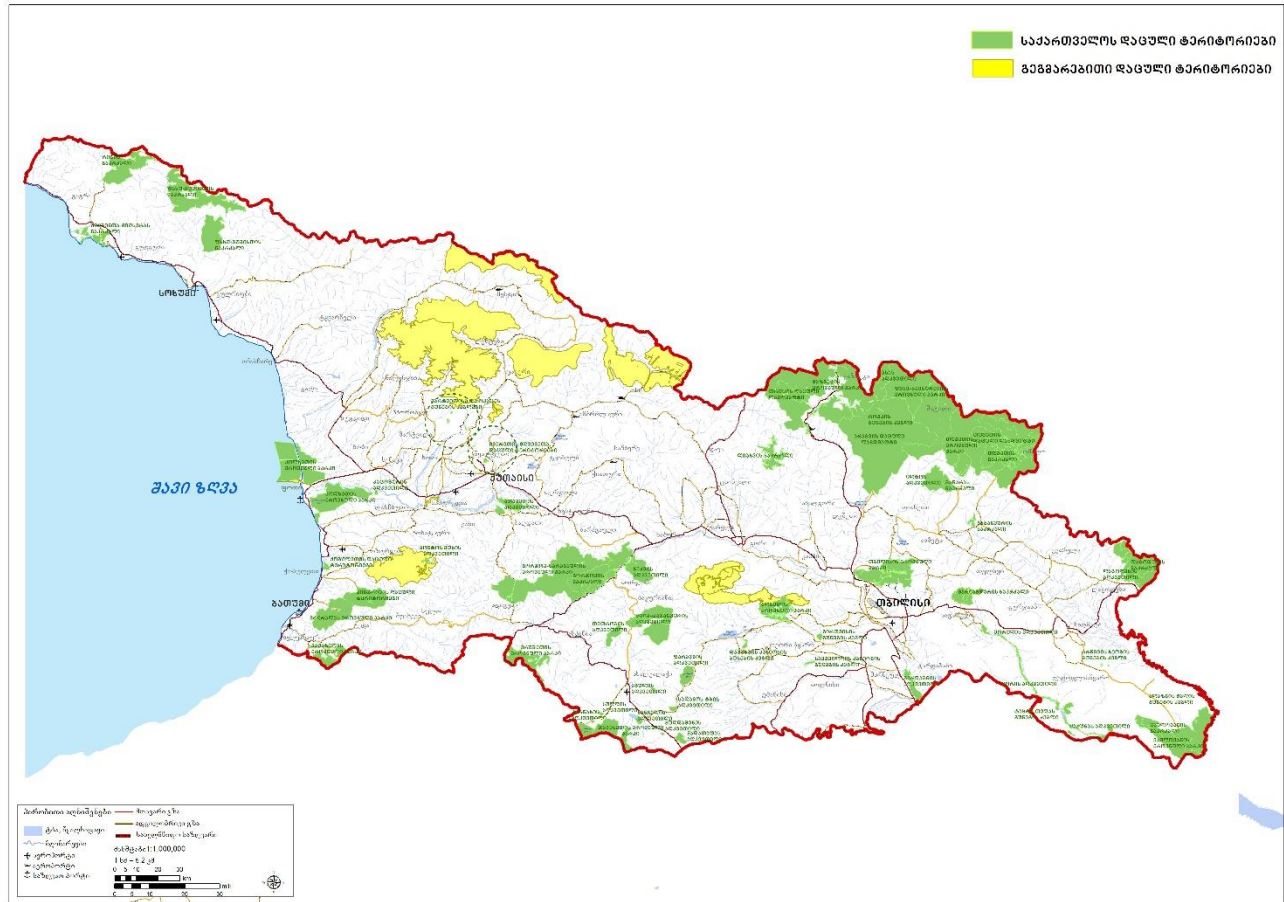
სსიპ დაცული ტერიტორიების მართვას დაქვემდებარებულია 21 ტერიტორიული ადმინისტრაცია. 2021 წელს შეიქმნა ერუშეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.

2021 წლის მდგომარეობით, დაცული ტერიტორიების სისტემაში დასაქმებულია ჯამში 708 თანამშრომელი, მათ შორის 104 ცენტრალურ აპარატში (მათ შორის 60 შტატიანი/44 - შტატგარეშე), ხოლო 604 - ტერიტორიულ ადმინისტრაციებში (მათ შორის 495 შტატიანი/ 109 - შტატგარეშე). ჯამში 387 რეინჯერია, მათ შორის 5 ქალი.

2021 წლის მდგომარეობით, დაცული ტერიტორიების საერთო ფართობი შეადგენს 798 287 ჰექტარს, რაც ქვეყნის ტერიტორიის 11.45%-ია. აქედან დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულია 91 დაცული ტერიტორია 3 დაცულ ლანდშაფტს მართავს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი.

საქართველოში (IUCN-ის კრიტერიუმების მიხედვით) 5 სხვადასხვა კატეგორიის 94 დაცული ტერიტორიაა, კერძოდ: 14 სახელმწიფო ნაკრძალი, 13 ეროვნული პარკი, 40 ბუნების ძეგლი, 24 აღკვეთილი და 3 დაცული ლანდშაფტი.

რუკა: საქართველოს დაცული ტერიტორიები

ნაწილი I. ძირითადი მიღწევები

2021 წლის განმავლობაში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების მიზნით განხორციელდა შემდეგი ძირითადი საქმიანობები:

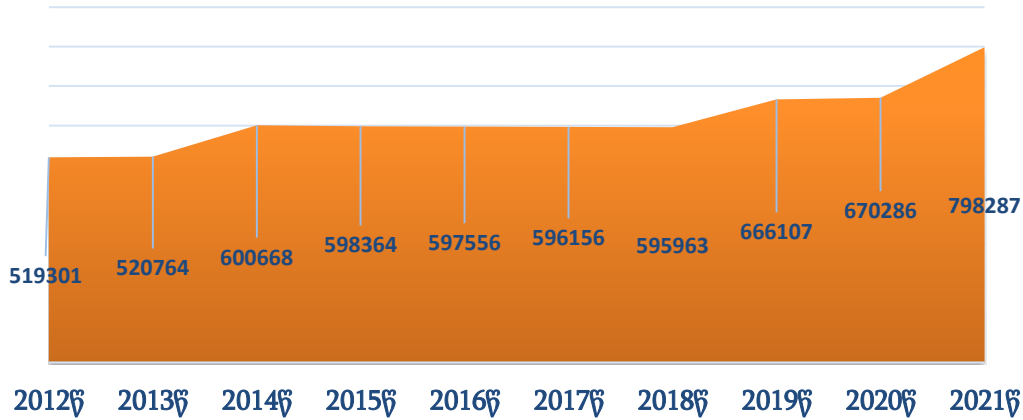
დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

დაცული ტერიტორიების ფართობი გაიზარდა და შეადგენს 798 287 ჰექტარს. კერძოდ, 2021 წლის საანგარიშო პერიოდში კანონის თანახმად დაარსდა ცივ-გომბორის აღკვეთილი (4935,8 ჰა) და შედეგად, გაფართოვდა მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიები და ამჟამად მისი საერთო ფართობია 5958,3 ჰა.

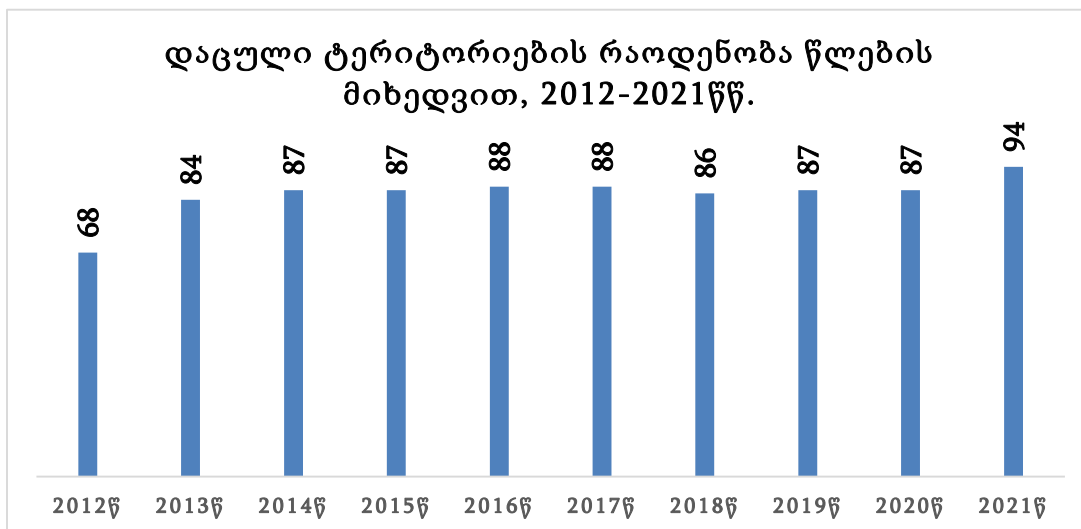
შენიშვნა: კანონი ძალაში შევა 2022 წლიდან.

დაცული ტერიტორიების ფართობები (ჰა) 2012-2021 წწ

დაცული ტერიტორიების რაოდენობა წლების მიხედვით, 2012-2021წწ.

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში კანონის თანახმად შეიქმნა 1 ახალი ადმინისტრაცია:

- ერუშეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია.

საერთაშორისო აღიარება

- ✓ პირველად საქართველოს ისტორიაში, UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის ნუსხას, „კოლხური ტყეები და ჭარბტენიანი ტერიტორიების“ სტატუსით, საქართველოს 4 დაცული ტერიტორია შეემატა. გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა 2021 წლის 26 ივლისს მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტის (WHC) 44-ე გაფართოებულ სესიაზე, რომელიც გაიმართა ჩინეთში, ქალაქ ფუჯოუში.

დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმები

- ✓ 2021 წლის განმავლობაში დამტკიცდა 2 მენეჯმენტის გეგმა:
 - ✓ კინტრიშის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა (დონორი: KFW/SPPA)
 - ✓ ჯავახეთის დაცული ტერიტორიებისა და თეთრობის აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა (დონორი: CNF).
- ✓ 2021 წლის მდგომარეობით, სსიპ დაცული ტერიტორიების მართვას დაქვემდებარებული 21 ტერიტორიული ადმინისტრაციიდან დაცული ტერიტორიების მართვას მენეჯმენტის გეგმით ახორციელებს 14 ადმინისტრაცია. მენეჯმენტის გეგმით იმართება ასევე თუშეთის დაცული ლანდშაფტი, სულ:
 1. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი;
 2. თუშეთის დაცული ტერიტორიები;
 3. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები;
 4. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები;
 5. თუშეთის დაცული ლანდშაფტი;
 6. მტირალას ეროვნული პარკი;
 7. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები;
 8. თბილისის ეროვნული პარკი;
 9. მაჭახელას ეროვნული პარკი;
 10. აჯამეთის აღკვეთილი;
 11. ქობულეთის დაცული ტერიტორიები;
 12. კოლხეთის ეროვნული პარკი;
 13. ალგეთის ეროვნული პარკი;
 14. კინტრიშის დაცული ტერიტორიები
 15. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები;

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მუშაობა დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმების შემუშავებაზე და ზოგიერთის განახლებაზე:

მენეჯმენტის გეგმების განახლება:

- ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;
- თუშეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF.
- მტირალას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;

ახალი მენეჯმენტის გეგმის შემუშავება:

- ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF/საბუკო;
- ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA;
- ყაზბეგის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA;

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ტყის ინვენტარიზაცია და ტყის მართვის გეგმები

- ✓ 2021 წელს განხორციელდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტყის ინვენტარიზაცია 56 033 ჰა-ზე, რის საფუძველზეც მომზადდა ტყის მართვის გეგმა, მიმდინარეობს მისი დამტკიცების პროცედურები. პროექტი განხორციელდა სახელმწიფო ბიუჯეტის ფარგლებში.
- ✓ მიმდინარე ეტაპზე ტყის ინვენტარიზაცია ჩატარებულია ჯამში 146 250 ჰექტარზე, მათ შორის ტყის დაფარული ფართობია 126 056 ჰექტარი.

ჯამში 2018 - 2021 წლებში, მომზადდა და დამტკიცდა 7 ახალი ტყის მართვის გეგმა:

1. აჯამეთის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, ფართობი 4 991 ჰა, დონორი: TWINING- EU;
2. ნემვის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 9 212.5 ჰა; დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
3. კაცობურის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს; 271 ჰა; დონორი: კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
4. კოლხეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 29 033 ჰა; დონორი: კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 7 333 ჰა; დონორი: UNDP;
6. თბილისის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს, ფართობი 21 031 - ჰა, სახელმწიფო ბიუჯეტით;
7. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს, 18 226 ჰა. დონორი: KFW;

ტყის მონიტორინგის გეგმების შემუშავება

- ✓ 2021 წელს 2 დაცული ტერიტორიისთვის - მტირალას ეროვნულ პარკისა და კინტრიშის დაცული ტერიტორიებისთვის შემუშავდა ტყის მონიტორინგის გეგმები, რომელიც ეფუძნება ტყის ეროვნული აღრიცხვის მეთოდოლოგიას. დონორი: CNF/UNDP;
 - ✓ მტირალას ეროვნულ პარკი - 15 806 ჰა
 - ✓ კინტრიშის დაცული ტერიტორიები - 13 514 ჰა.
- ჯამში: 29 320.

ნარჩენების მართვის გეგმები

2021 წლის მდგომარეობით, ნარჩენების მართვის გეგმები შემუშავებულია შემდეგი დაცული ტერიტორიებისთვის:

- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
- თბილისის ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;

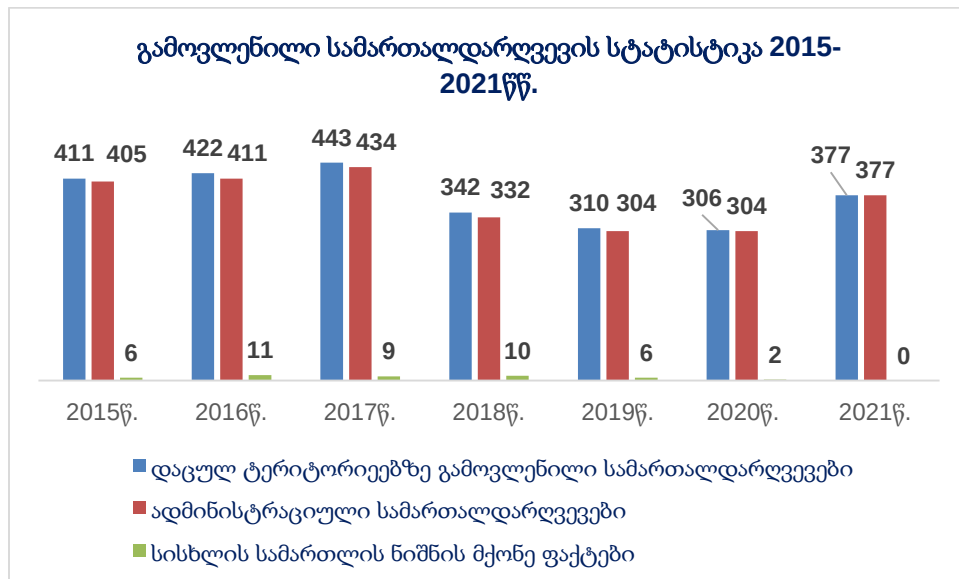

- მტირალას ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
- ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: ჩეხეთის განვითარების სააგენტო, კარიტასი;

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

✓ საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 21-ვე ტერიტორიულ ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერების მიერ.

✓ სამართალდარღვევების რაოდენობა 2021 წლის მონაცემებით (377 შემთხვევა, მათ შორის 377 - ადმინისტრაციული, სისხლის სამართლის დანაშაული არცერთი), 2020 წლის განმავლობაში გამოვლინებულ სამართალდარღვევებთან შედარებით (306 შემთხვევა, მათ შორის 304 ადმინისტრაციული და 2 სისხლის სამართლის) გაიზარდა 71 ფაქტით, დაახლოებით 23%-ით.

პატრულირებისა და მონიტორინგის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა

✓ დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

✓ 2021 წელს დაიგეგმა SMART-ტექნოლოგიების გამოყენების თემატიკით 12 დაცული ტერიტორიის თანამშრომლის გადამზადება, ჯამში გადამზადდა 12 ტერიტორიული ადმინისტრაციის - ალგეთის, კინტრიშის, მაჭახელას, ყაზბეგის, მტირალას, თუშეთის, ფშავ-

ხევსურეთის, ვაშლოვანის, ჯავახეთის, ლაგოდეხის, ბორჯომ-ხარაგაულის და თუშეთის დაცული ლანდშაფტის თანამშრომლები.

ბუნებრივი რესურსებით მდგრადი სარგებლობა

✓ ადგილობრივი მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2021 წლის მონაცემებით ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 14852.18 მ³ (საშუალო) ხე-ტყე. ხე-ტყე გაიცა 10 ადმინისტრაციიდან:

- ✓ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკიდან 8498.14 მ³, აქედან 264,86 მ³ პირველი ხარისხის (ნეძვის აღკვეთილიდან),
- ✓ თბილისის ეროვნული პარკიდან 1218,55 მ³,
- ✓ კოლხეთის ეროვნული პარკიდან 1789 მ³,
- ✓ მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალიდან (ყორულის აღკვეთილიდან) 65 მ³,
- ✓ მაჭახელას ეროვნულ პარკიდან 297,07 მ³,
- ✓ ალგეთის ეროვნულ პარკიდან 1054.62 მ³,
- ✓ ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიიდან 1395 მ³,
- ✓ კინტრიშის დაცული ტერიტორიიდან 46,69 მ³.
- ✓ ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები 440 მ³.
- ✓ ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი 48,11 მ³.

ტყის მოვლა-აღდგენა

✓ აჯამეთის აღკვეთილში - 2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენის პროექტი, დაახლოებით 56 ჰა-ზე.

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

- 4 დაცულ ტერიტორიაზე: კოლხეთის და თბილისის ეროვნულ პარკში, კინტრიშის და ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიებზე, სულ 11 ჰა ფართობზე შეიწამლა კოლხური ზზის კორომები ფიტოსპორინისა და გუმბათის ხსნარით, და დამატებით საკვებად მოირწყა სელიტრის ხსნარით.
- დაცული ტერიტორიის წიწვოვანი ტყეებისათვის შეძენილი იქნა 2090 ცალი ფერომონი და 400 ცალი მწერსაჭერი, განთავსებული იქნა 174 ჰა ფართობზე. რეგულარული მონიტორინგის მიზნით გრძელდება ფერომონიანი საკიდების გამოყენება, რათა არ გაიზარდოს მავნებლების ინტენსივობა.
- კოლხეთის ეროვნულ პარკში, კერძოდ, კაცობურის აღკვეთილის, კოლხეთისა და ლანჩხუთის ტყის მასივებში განხორციელდა კოლხური ტყის ფიტოპათოლოგიური კვლევა.
- თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, კერძოდ საგურამოსა და გლდანის უბნებზე, ზზის კორომით გაბატონებული 7 ჰექტარი ფართობი შეიწამლა დეცისფლუქსით, ფიტოსპორინითა და გუმბათით.

- მაჭახელას ეროვნულ პარკში მავნებელ დაავადებათა ბრძოლის ღონისძიებებისთვის მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე (10 ჰა ფართობი) ნაძვნარის კორომში დამონტაჟდა 30 მწერსაჭერი ფერომონის აპარატი - მავნებელ ნაძვის მბეჭდავ ქერქიჭამიას (*Ips typographus* L.) წინააღმდეგ.

- ინვაზიური სახეობების მონიტორინგი განხორციელდა კოლხეთის ეროვნულ პარკში, კერძოდ, კაცობურის აღკვეთილის, კოლხეთისა და ლანჩხუთის ტყის მასივებში.

- წაბლის კიბოს კვლევა განხორციელდა - 3 დაცულ ტერიტორიაზე: მაჭახელას, მტირალას და კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე: 2020-2021 წლებში მაჭახელას ეროვნულ პარკში, ხოლო 2021 წელს მტირალას ეროვნულ პარკსა და კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე. დონორი: CNF/UNDP; 120-ზე მეტი ნიმუში ლაბორატორიული დამუშავებისათვის გაიგზავნა ავსტრიაში, ვენის კვლევითი ინსტიტუტის ლაბორატორიაში, ჰიპოვირულენტური შტამების გამოყოფისა და ვირულენტურობის (ავადმყოფობის გამომწვევის) დასადგენად.

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

- ✓ ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ დაცულ ტერიტორიებზე ხორციელდება მონიტორინგი დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე;

- ✓ დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წელს 19 დაცულ ტერიტორიაზე განხორციელდა 41 ნებართვის გაცემა სამეცნიერო კვლევების ჩასატარებლად.

კონსერვაციული პროექტები დაცულ ტერიტორიებზე

დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს კონსერვაციული პროექტები, მათ შორის:

- ქურციკის რეინტროდუქციის პროექტი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ქურციკების (ჯეირნების) რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF-კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის მონაცემებით 200-მდე ქურციკია დაფიქსირებული, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (150 ინდივიდი) 50-ით არის გაზრდილი.

- ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე – 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და დღემდე მიმდინარეობს აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე და ზაქათალას აღკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES- ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანსსასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით. გასულ წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 40 ინდივიდით, 2021 წლის დასაწყისის მონაცემებით 690 ინდივიდი ფიქსირდება.

- კეთილშობილი ორმის მონიტორინგი მიმდინარეობს 4 დაცულ ტერიტორიაზე - ბორჯომ-ხარაგაულის, თუშეთის, ლაგოდეხის, თბილისის ეროვნულ პარკში (საგურამო). 2021 წლის მდგომარეობით ჯამში 1220 ირემი დაფიქსირდა, რაც გასული წლის მონაცემებთან შედარებით (922 ინდივიდი) გაზრდილია 298 ინდივიდით.
- თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე ფოტოხაფანგმა აგვისტოს თვეში, გამოავლინა ლეოპარდის (ჯიქის) ეგზემპლარი, რაც უკანასკნელი 40 წლის განმავლობაში არ დაფიქსირებულა. ა/ო „ნაკრესიის“ მიერ თუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიებზე დაიწყო ლეოპარდის კვლევა ტერიტორიებზე განთავსებულია ფოტომახეები.
- სტატისტიკა: ჯიხვის რიცხოვნობა მთლიანად დაცულ ტერიტორიებზე გასულ წელთან შედარებით გაზრდილია 689 ინდივიდით (2021 წელს იყო 2073, ნიამორის რიცხოვნობა გაზრდილია 77 ინდივიდით (2021 წელს იყო 628), არჩვის რიცხოვნობა თითქმის იმდენივეა, რაც წინა წელს (2021 წელს იყო - 700).

გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის განმავლობაში საზოგადოების გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების ორგანიზებით განხორციელდა სხვადასხვა სახის ღონისძიება სამიზნე ჯგუფების მიხედვით:
 - ✓ სკოლის მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით, მათ შორის: „ეკოსისტემური სერვისები“, „გავიგნოთ საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობები“ და „ბიომრავალფეროვნება და მისი მნიშვნელობა“, „საქართველოს დაცული ტერიტორიები და კატეგორიები“, „ადამიანის საქმიანობის გავლენა გარემოზე“;
 - ✓ ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან - 237;
 - ✓ სტუდენტებისა და მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ლექცია-სემინარები (უმეტესწილად დისტანციურ რეჟიმში) – 276;
 - ✓ დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო ეკოტურები - 196;
 - ✓ ეკობანაკები - 8;
 - ✓ მოსწავლეებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით განხორციელდა გამწვანების აქციები - 22;
 - ✓ დასუფთავების აქციები - 66;
 - ✓ საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 23 ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღე, რომელთა ფარგლებშიც განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა და მოეწყო 5 გარემოსდაცვითი კვირეული.
 - ✓ 2021 წლის პირველ კვარტალში დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოიკითხა სულ 2000 რესპოდენტი.

საანგარიშო პერიოდში ჯამში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ **14 115-მა** მონაწილემ, რაც 2020 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან - 11 375, დაახლოებით 24%-ით არის გაზრდილი.

საანგარიშო პერიოდის მონაწილეთა სტატისტიკა სამიზნე ჯგუფების მიხედვით ასე გამოიყურება: **7 646** მოსწავლე, **1 143** სტუდენტი, **1 223** პედაგოგი/ლექტორი, **3 408** ადგილობრივი მოსახლე და **695** სხვა დაინტერესებული პირი.

ტრენინგები და გადამზადება

2021 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიულ ადმინისტრაციებში გადამზადდა 332 თანამშრომელი. თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ტრენინგები ჩატარდა შემდეგი მიმართულებით:

- „SMART-ოფიცრების ტრენინგი“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 24 თანამშრომელი.
- „SMART-პატრულირების ტრენინგი“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 200 თანამშრომელი.
- „დაცული ტერიტორიების ინტეგრირებული მმართველობისა და მართვის საორიენტაციო საფუძვლები“ (USD/ITAP). გადამზადდა ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის 9 და არაგვის დაცული ლანდშაფტის 1 თანამშრომელი, სულ 10.
- „დაცული ტერიტორიების მართვის გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების სტანდარტიზებული მეთოდის დანერგვა“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 76 თანამშრომელი.
- „საჯარო ინფორმაციის გაცემის სტანდარტები“ (დონორი: UNDP ორგანიზატორი: გარემოსდაცვითი განათლებისა და ინფორმაციის ცენტრი). გადამზადდა სააგენტოს 2 თანამშრომელი.
- „შშმ პირებთან ურთიერთობისთვის საჭირო უნარების განვითარება“. გადამზადდა 3 თანამშრომელი.
- „ბიუჯეტირება და ხარჯთაღრიცხვა“. გადამზადდა სააგენტოს 1 თანამშრომელი.
- „ლიდერობა და მენეჯმენი საჯარო სამსახურში“. გადამზადდა სააგენტოს 2 თანამშრომელი.
- სამართალდარღვევების პრევენციისა და მართვის საკითხები. (დონორი: USAID) სულ გადამზადდა თუშეთის დაცული ტერიტორიებისა და თუშეთის დაცული ლანდშაფტის 14 თანამშრომელი.

ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე

დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 17 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციაში: ვაშლოვანის, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ჯავახეთის, იმერეთის მღვიმეების (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, თეთრა მღვიმე), მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი), კოლხეთის, მტირალას, ქობულეთის, ალგეთის, კინტრიშის, მაჭახელას, თბილისის (მცირე ინფრასტრუქტურა), აჯამეთის აღკვეთილის (მცირე ინფრასტრუქტურა)

ყაზბეგის (მცირე ინფრასტრუქტურა) და ჭაჭუნას (მცირე ინფრასტრუქტურა), ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებში.

- 2021 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე 86 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკია და 5 სანაოსნო მარშრუტი. ბილიკების საერთო სიგრძე 1835 კმ-ია.

ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა

- 2021 წელს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (589 098 ვიზიტორი) 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (240 268 ვიზიტორი) 2.4 - ჯერ გაიზარდა.
- 2021 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 5 832 764 ლარი, რაც წინა 2020 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან (899 076 ლარი) შედარებით 6.4 - ჯერ არის გაზრდილი.

2021 წლის განმავლობაში:

- ✓ 5 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 10 ეკობილიკი (128 კმ)
 - ❖ ალგეთის ეროვნულ პარკში მოეწყო 5 სალაშქრო ბილიკი (101.2 კმ)
 - ❖ წალკის კანიონში მოეწყო 1.8 კმ სიგრძის ბილიკი
 - ❖ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში მოეწყო 2 ბილიკი (ჯამში - 17კმ)
 - ❖ თეთრა მღვიმეში კეთილმოეწყო 110 მ სიგრძის ბილიკი
 - ❖ ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 8 კმ სიგრძის სალაშქრო ბილიკი
- ✓ აჯამეთის ალკვეთილში მიმდინარეობს 27 კმ-იანი საფეხმავლო ეკოტურისტული ბილიკის მოწყობა
- ✓ განახლდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და მიმართულების მანიშნებელი დაფები
- 2021 წლის განმავლობაში 19 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის განისაზღვრა საინფორმაციო დაფებთან დაკავშირებით საჭიროებები, მომზადდა ტექნიკური დავალება (1168 სხვადასხვა სახის დაფა და სტიკერი) და საინფორმაციო დაფების საბეჭდი ფაილები.

ახალი ეკოტურისტული სერვისები

- 2021 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს დაემატა ნეძვის ალკვეთილში ღამისთევსის სერვისი.
- ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა საფარი ტურის სერვისი და კარწახის ალკვეთილის ტურისტულ თავშესაფარში/კოტეჯი ღამისთევსის სერვისი
- კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა რეკრეაციული თევზჭერის სერვისი
- კოლხეთის ეროვნული პარკს დაემატა თოკების პარკის სერვისი და პანტონის ტური მდ. ჭურიაზე

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარებისა და დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების შედეგად, მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობა აქტიურად ჩაერთო დაცული ტერიტორიების ვიზიტორებისთვის სხვადასხვა ტურისტული სერვისების მიწოდებაში, რაც იწვევს ადგილობრივების ეკონომიკური შემოსავლის მნიშვნელოვან ზრდას.

2021 წლის მდგომარეობით დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ დასაქმებულია დაახლოებით 1 211 ადამიანი, ფუნქციონირებს 383 სატუმრო, 238 მაღაზია და 177 კვების ობიექტი, ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები შეადგენს დაახლოებით 3 947 961 ლარს.

13 დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ (ბორჯომ-ხარაგაულის, ლაგოდეხის, იმერეთის მღვიმეების, მტირალას, კოლხეთის, თუშეთის, ვაშლოვანის, მარტვილის, მაჭახელას, ჯავახეთის, ოკაცეს, კინჩხას და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) ხორციელდება დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებლის მონიტორინგი.

- 2021 წლის მდგომარეობით 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია 7%-ით, მაღაზიების რაოდენობა 17%-ით და კვების ობიექტების რაოდენობა 13%-ით.
- 2021 წლის მდგომარეობით დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 1 211 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 36%-ით;
- 2021 წლის მდგომარეობით ტურისტული სერვისებიდან ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლებმა შეადგინა დაახლოებით 3 947 961 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 2.3 - ჯერ.

ინფრასტრუქტურული პროექტები:

2012 წლიდან 2021 წლამდე საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე აშენდა 13 ვიზიტორთა ცენტრი, მოეწყო 43 ეკოტურისტული ბილიკი და შეიქმნა 9 ატრაქცია

2012 წლიდან 2021 წლამდე დაცულ ტერიტორიებზე აშენდა 13 ვიზიტორთა ცენტრი:

1. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების - 2014 წელს, დონორი: KWF;
2. ოკაცეს კანონის - 2014 წელს, დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
3. მარტვილის კანონის - 2016 წელს, დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
4. ქობულეთის და კინტრიშის დაცული ტერიტორიების - 2017 წელს, დონორი: KFW, კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: UNDP, კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
6. ყაზბეგის ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: KFW;
7. ალგეთის ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: KFW;
8. საწურბლიას მღვიმის - 2018 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;

9. ნავენახევის მღვიმის - 2018 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;
10. კინჩხას ჩანჩქერის - 2019 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;
11. თეთრა მღვიმის - 2021 წელს;
12. წალკის კანიონის - 2021 წელს;
13. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის - 2021 წელს.

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
ENPARD

ევროკავშირის მხარდაჭერით განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები

მენეჯმენტის გეგმის მომზადება და დამტკიცება ყოველწლიურად:

- 2017-2021 წლებში, ევროკავშირის მხარდაჭერით, მომზადდა და დამტკიცდა 7 ახალი მენეჯმენტის გეგმა შემდეგი დაცული ტერიტორიებისთვის:
- თბილისის ეროვნული პარკის (მოიცავს მცხეთა-თიანეთის და ქვემო ქართლის რეგიონებს: მცხეთის, თიანეთის, გარდაბნის და მარნეულის მუნიციპალიტეტებს) მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2017 წელს;
- მაჭახელას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ქობულეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2019 წელს;
- კოლხეთის ეროვნული პარკის და კაცოხურის აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2019 წელს.
- ალგეთის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს;
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2021 წელს;
- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების და თეთრობის აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, დამტკიცდა 2021 წელს;

ტყის ინვენტარიზაცია და ტყის მართვის გეგმების შემუშავება:

2017 - 2021 წლებში, ევროკავშირის მხარდაჭერით მომზადდა და დამტკიცდა 7 ახალი ტყის მართვის გეგმა:

1. აჯამეთის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, ფართობი 4 991 ჰა, დონორი: TWINING- EU;
2. ნეძვის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 9 212.5 ჰა; დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
3. კაცოხურის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს; დონორი: კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
4. კოლხეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 271 ჰა, 29 033 ჰა; დონორი: კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს, 7 333 ჰა; დონორი: UNDP;

6. თბილისის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს, ფართობი 21 031 - ჰა, სახელმწიფო ბიუჯეტით;
7. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს, 18 226 ჰა. დონორი: KFW;
8. 2021 წლის მდგომარეობით ინვენტარიზაცია ჩატარებულია 146 132.5 ჰექტარზე;

ახალი დაცული ტერიტორიის დაარსება ყოველწლიურად

- 2017-2021 წლებში დაცული ტერიტორიების სისტემას, ევროკავშირის მხარდაჭერით დამატა **9 ახალი დაცული ტერიტორია**:
- ✓ პონტოს მუხის აღკვეთილი 2019 წ;
- ✓ კინტრიშის ეროვნული პარკი - კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაციის შედეგად 2019 წ;
- ✓ საღამოს ტბის აღკვეთილი - 2019 წ ; WWF,
- ✓ ფარავნის ტბის აღკვეთილი 2019 წ;
- ✓ აბულის ტბის აღკვეთილი 2019 წ.
- ✓ ერუშეთის ეროვნული პარკი - 2020 წ; WWF
- ✓ თრუსოს დაცული ლანდშაფტი - 2020 წ; KFW
- ✓ არაგვის დაცული ლანდშაფტი - 2020 წ; KFW
- ✓ ცივგომბორის აღკვეთილი - 2021 წ. *კანონი ძალაში შევა 2022 წელს.*

მომზადებულია რამდენიმე კანონპროექტი დაცული ტერიტორიების დაარსების შესახებ:

- რაჭის ეროვნული პარკი - 52 191 ჰა, დონორი: WWF;
- შიდა ქართლის დაცული ტერიტორიები - 46 515 ჰა, დონორი: WWF
- რიონის დაცული ტერიტორიები - 598 ჰა, დონორი: WWF;
- კოლხეთის ეროვნული პარკის გაფართოება - 650 ჰა, დონორი: WWF;
- ალგეთის ეროვნული პარკის გაფართოება - 18 764 ჰა, დონორი: KFW;

სულ დაახლოებით: **118 718 ჰა**

ამჟამად მიმდინარეობს აღნიშნული კანონპროექტების შესათანხმებლად და დასამტკიცებლად საჭირო პროცედურები.

ასევე მიმდინარეობს მუშაობა ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნაზე:

- გურიის გეგმარებითი დაცული ტერიტორიები - 32 478 ჰა; დონორი: WWF;

ნაწილი II. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2021 წლის ძირითადი საქმიანობების ანგარიში

თავი 1. ბუნებრივი რესურსების დაცვა და მდგრადი მართვა

- 1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება
- 1.2. დაცული ტერიტორიებზე გამოვლენილი სამართალდარღვევების სტატისტიკა
- 1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა
- 1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები
- 1.5. ხანძრების სტატისტიკა
- 1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა
- 1.7. სპეციალური დანიშნულებით ტყეთსარგებლობა

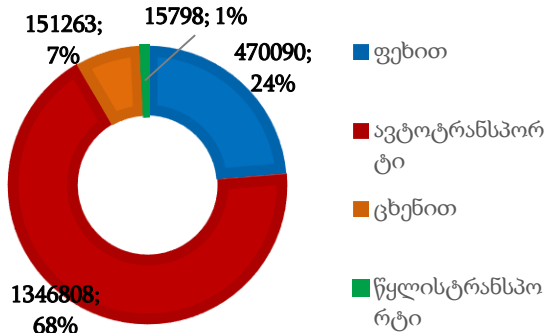

1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება

საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაცვის სამსახურში დასაქმებულია 387 რეინჯერი და უფროსი რეინჯერი. თითოეულ რეინჯერზე სამართავად მოდის საშუალოდ 2062 ჰა ტერიტორია. საანგარიშო პერიოდში, ადმინისტრაციის მიერ ჩატარებულია 2725 საკონტროლო რეიდი. 47774 ჯერ ჩატარდა პატრულირება. პატრულირების დროს გავლილმა საშუალო მანძილმა შეადგინა 1914669 კმ, მათ შორის: ფეხით - 470090 კმ, ცხენით - 151263 კმ, ავტოტრანსპორტით - 1346808 კმ, წყლის ტრანსპორტით - 15798 კმ. სულ, დაცვის სამსახურის

თანამშრომლებმა ფეხითა და სხვადასხვა სატრანსპორტო საშუალებით ყოველდღიურად საშუალოდ გაიარეს 20.6 კმ მანძილი.

**პატრულირებისას განვლილი მანძილი
 კმ. 2021წ მდგომარეობით**

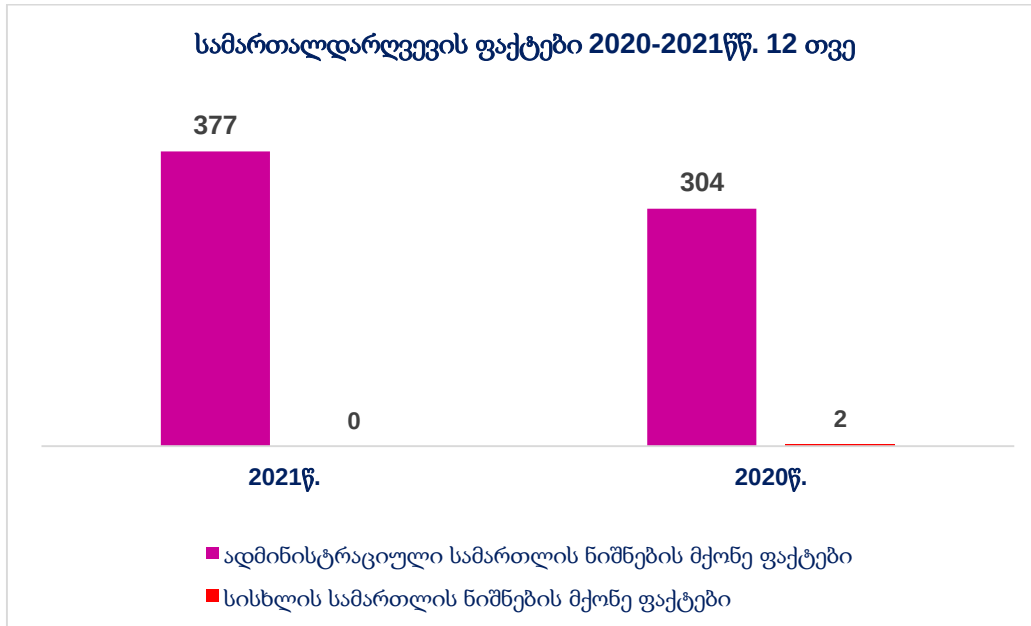
**ჩატარებული პატრულირების და
 ადმინისტრაციის რეიდების რაოდენობა
 2021წ**

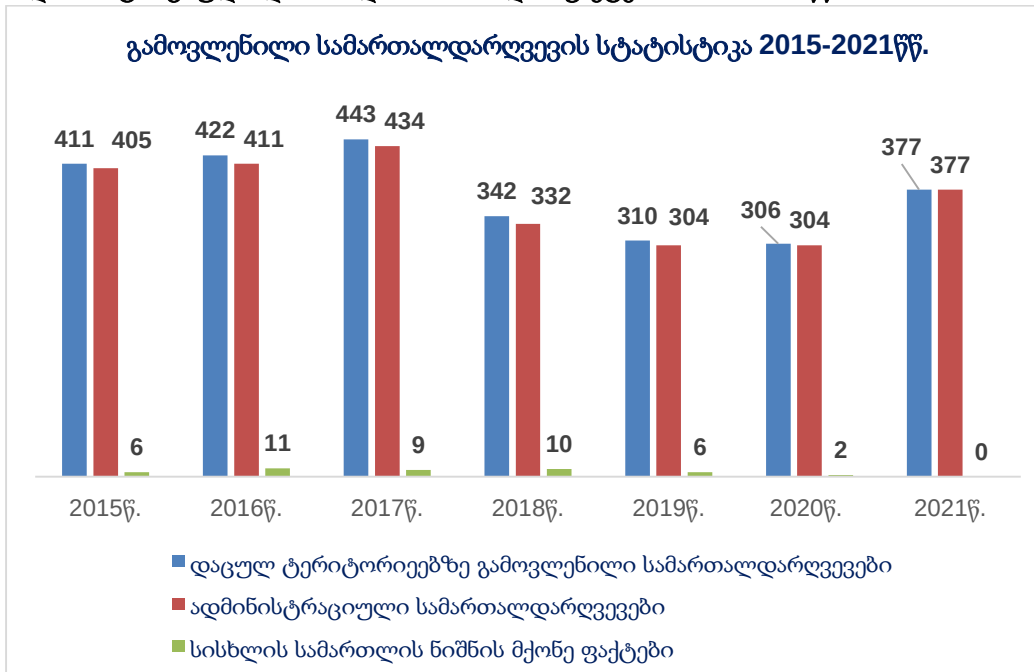
1.2. დაცული ტერიტორიების სისტემაში გამოვლენილი სამართალდარღვევები

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის მონაცემებით გამოვლენილი და სამართალდამცავ ორგანოებზე გადაცემულია 377 სამართალდარღვევის ფაქტი, ყველა ადმინისტრაციული.

სამართალდარღვევების რაოდენობა 2021 წლის მონაცემებით (377 შემთხვევა, მათ შორის 377-ადმინისტრაციული, სისხლის სამართლის დანაშაული არცერთი), 2020 წლის განმავლობაში გამოვლინებულ სამართალდარღვევებთან შედარებით (306 შემთხვევა, მათ შორის 304 ადმინისტრაციული და 2 სისხლის სამართლის) გაიზარდა 71 ფაქტით, დაახლოებით 23%-ით. უნდა აღინიშნოს რომ, სამართალდარღვევის საერთო რაოდენობის ფაქტების მატება ძირითადად მოდის უკანონო მოვებაზე, უკანონო თევზაობაზე და იარაღით უკანონო გადაადგილების სამართალდარღვევაზე რაც რეინჯერთა ინდივიდუალური და ჯგუფური პატრულირებით ტერიტორიებზე დაცვისკონტროლის გაუმჯობესების შედეგია.

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2020-2021 წწ

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2015-2021 წწ

1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა

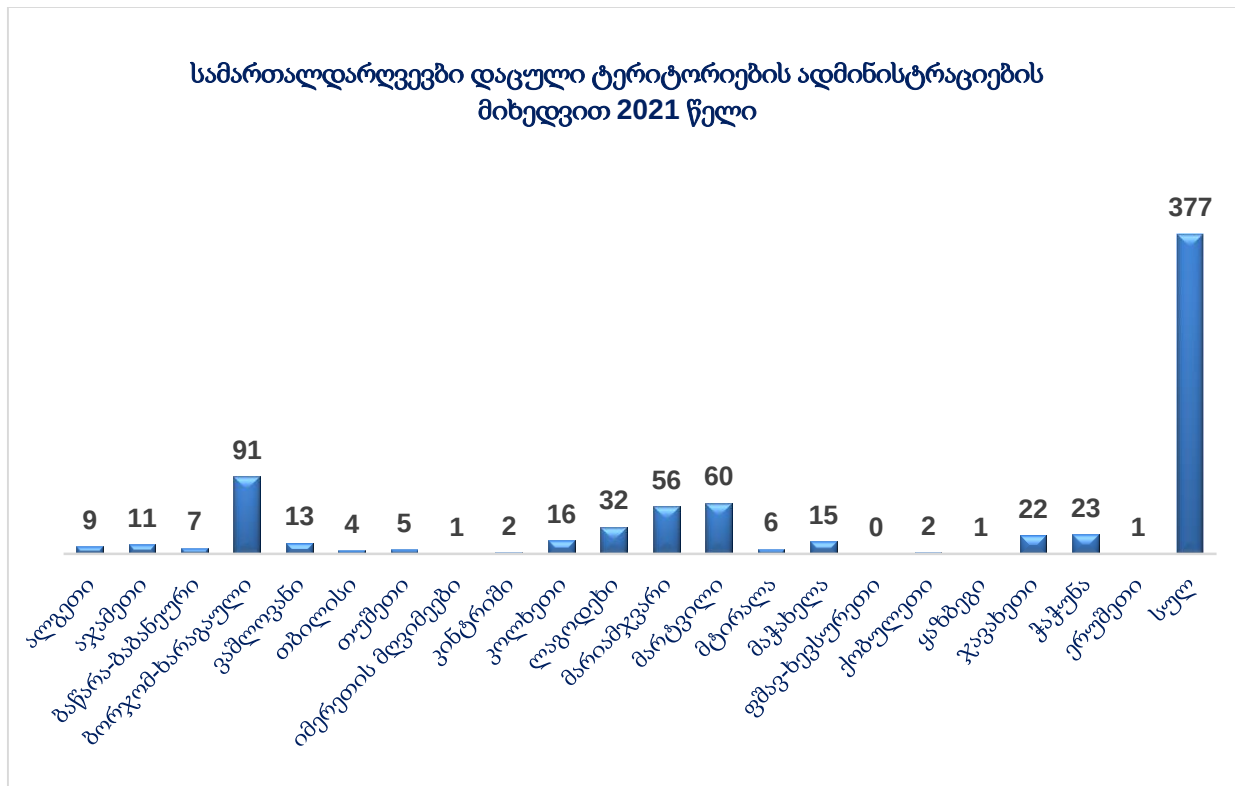
2021 წლის მონაცემებით სასამართლოსთვის გადაცემული უკანონო ქმედებებიდან, სასამართლოს მიერ განხილულია 262 სამართალდარღვევა, განხილვის პროცესშია 115 შემთხვევა, სასამართლოს მიერ გამოტანილი დადგენილებით სამართალდამრღვევების 146

შემთხვევაში მიეცათ შენიშვნა და 116 შემთხვევაში დაეკისრათ ჯარიმა, ჯარიმების მოცულობამ ჯამში შეადგინა 26213.6 ლარი.

ყველაზე მეტი სამართალდარღვევის 91 შემთხვევა დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი ადმინისტრაციის და 60 მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლის ადმინისტრაციის, 56 მარიამჯვარის ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ. შემდეგ მოდის ლაგოდეხის დაცული ტერიტორია - 32, 23 ჭაჭუნას აღკვეთილი, 22 შემთხვევა ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე, კოლხეთის ეროვნული პარკი 16 ფაქტი და 15 მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე, ვაშლოვანის დაცული ტერიტორია - 13, 11 აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიებზე, 9 ფაქტი ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 7 ფაქტი ბაწარაბაზანეურის დაცულ ტერიტორიაზე, 6 მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 5 ფაქტი თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 4 ფაქტი თბილისის ეროვნული პარკის, 2 ქობულეთის დაცული ტერიტორიების და 2 ფაქტი კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე. 1 ფაქტი იმერეთის მღვიმეების, 1 ფაქტი ყაზბეგის ეროვნული პარკის და 1 ფაქტი ერუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

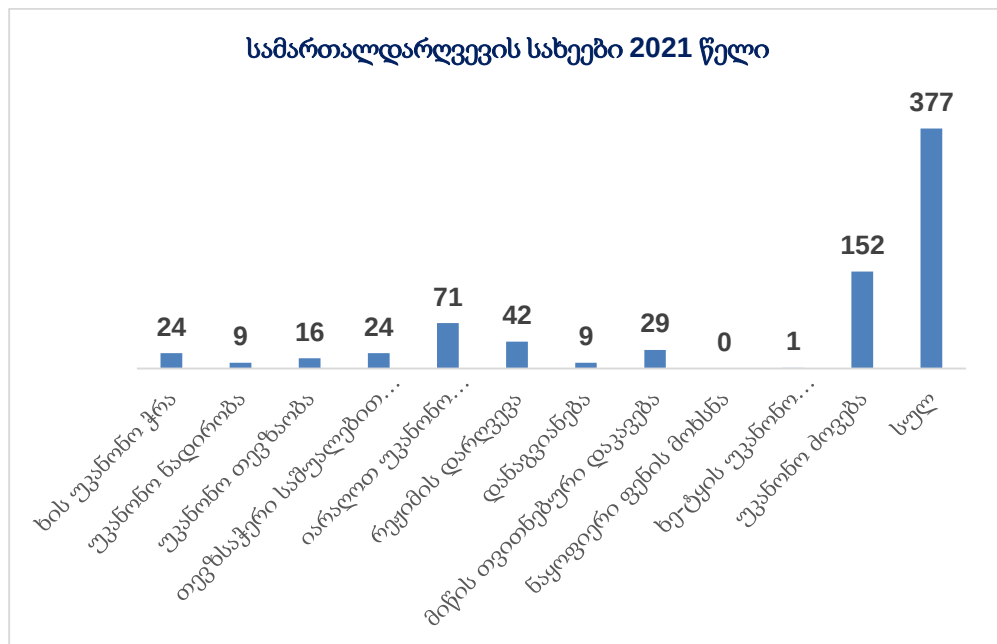
უკანონო ქმედებები არ გამოვლენილა ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე.

გარემოზე მიყენებულმა ზიანმა საანგარიშო პერიოდში სულ შეადგინა 7428,254 ლარი. აქედან 5825,754 ლარი ხის უკანონო ჭრის, ხოლო 1442,9 ლარი უკანონო ძოვების, 159,6 უკანონო თევზაობის შედეგად. ჩამორთმეულია 8,456 მ³ და დატაცებულია 22099 მ³ მეორე ხარისხის ხე. სასამართლოს მიერ მისჯიმა ჯარიმამ შეადგინა 26213,6 ლარი.

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილ სამართალდარღვევის ფაქტებს შორის გვხვდება:

- ხის უკანონო ჭრა - 24 შემთხვევა,
- უკანონო ნადირობა - 9
- უკანონო თევზაობა - 16 შემთხვევა,
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება - 24 შემთხვევა,
- იარაღით უკანონო გადაადგილება - 71 შემთხვევა,
- რეჟიმის დარღვევა - 42 შემთხვევა,
- დანაგვიანება - 9 შემთხვევა,
- მიწის თვითნებური დაკავება - 29
- ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება 1 შემთხვევა,
- უკანონო მოვება - 152 შემთხვევა.

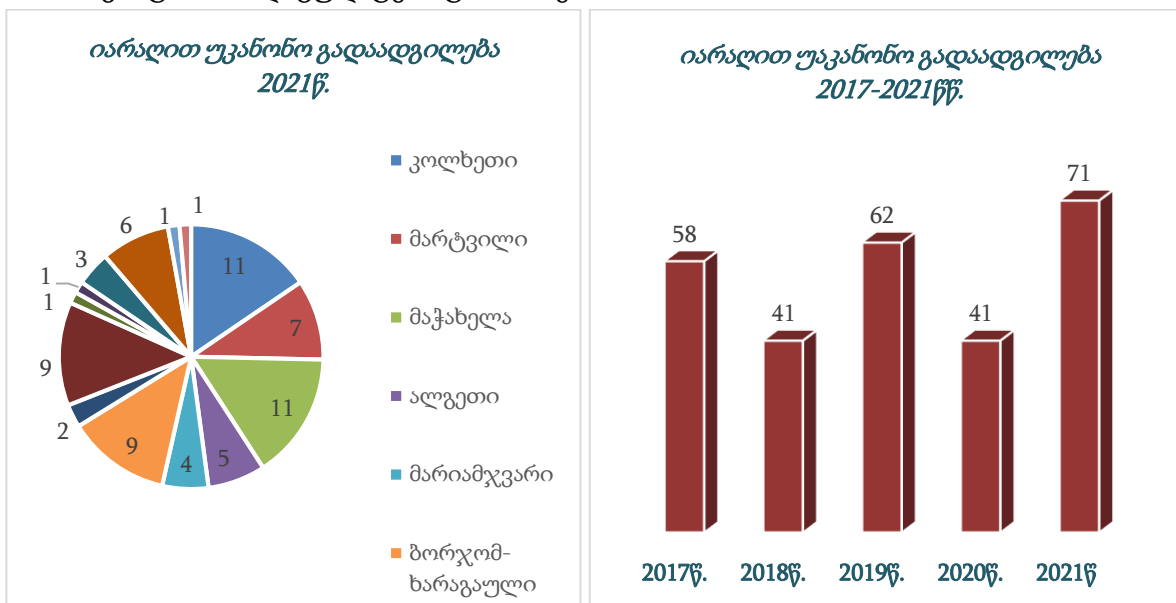
ცხრილი: სამართალდარღვევის სახეები 2021 წელი

2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა იარაღით უკანონო გადაადგილების 71 შემთხვევა, მათგან:

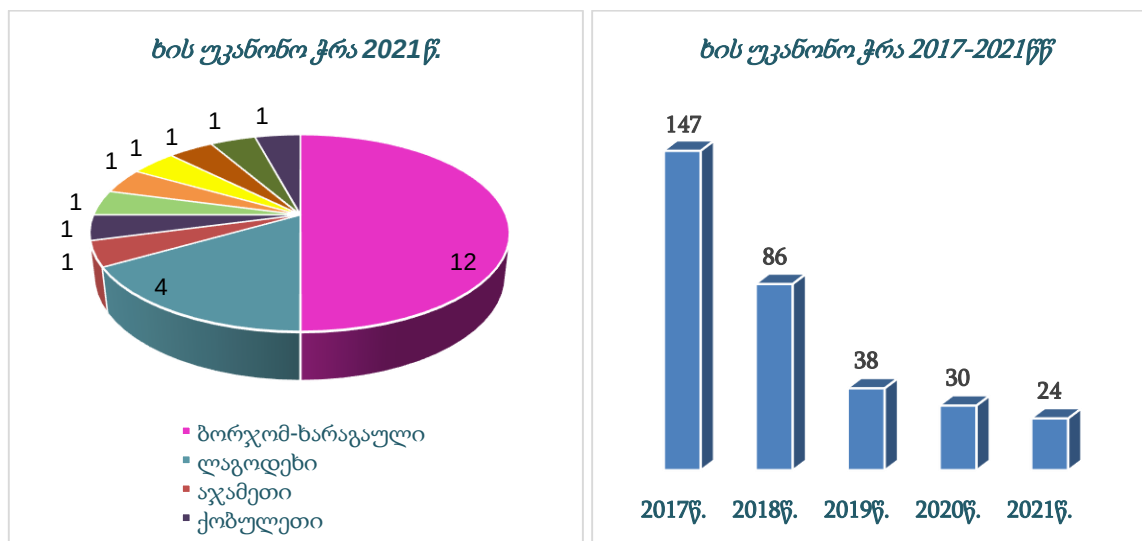
- 11 - კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 11 - მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 7 - მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლის ტერიტორიაზე,
- 9- ბორჯომის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 9- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები,
- 6-ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები,

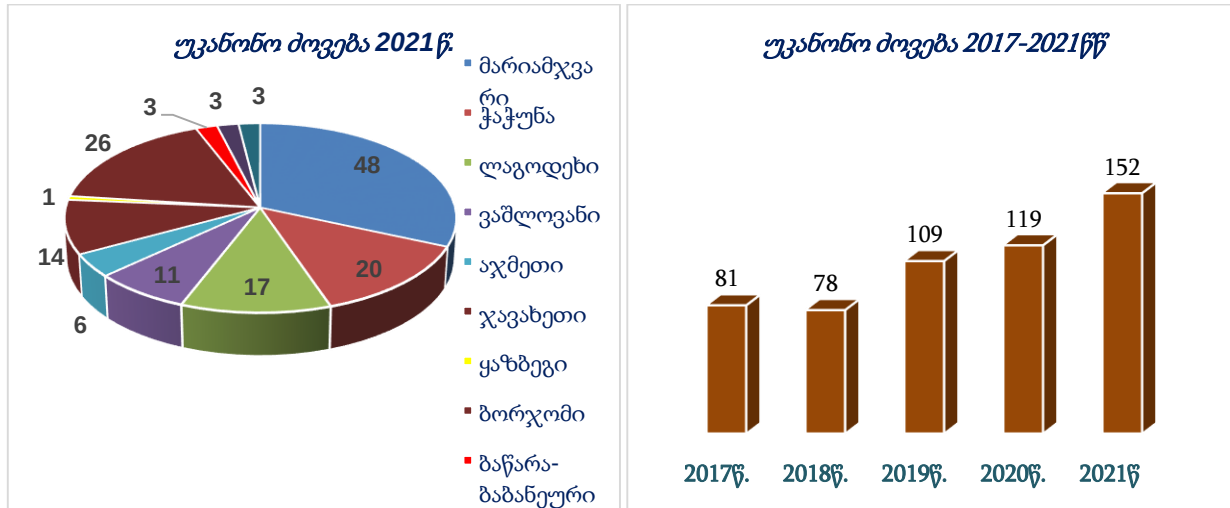
- 5 - ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 4 - მარიამჯვარის ნაკრძალის ტერიტორიაზე,
- 3 - ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე,
- 2 - ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე,
- 1 - ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე,
- 1 - აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე,
- 1- კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე.

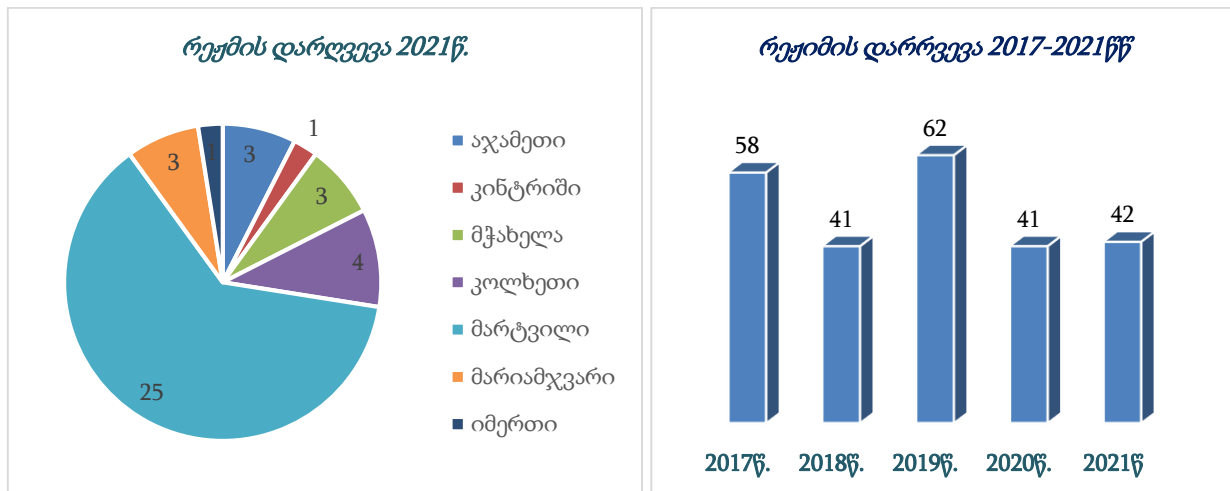
2021 წლის მონაცემებით, სულ დაფიქსირებულია ხის უკანონო ჭრის 24 შემთხვევა, მათგან ყველაზე მეტი - 12 ფაქტი გამოვლენილია ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

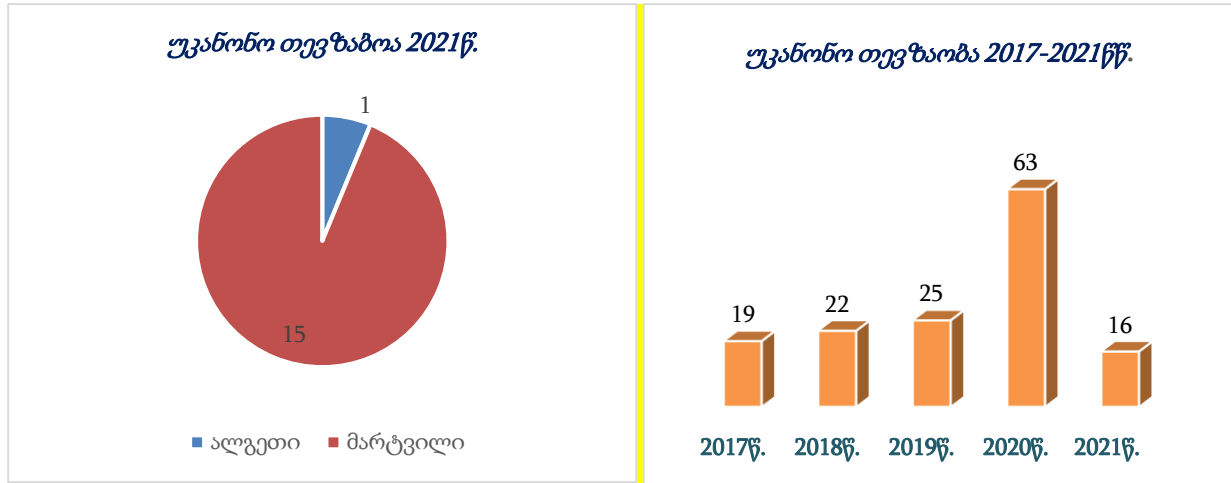
მოვების წესების დარღვევის 152 შემთხვევიდან, ყველაზე მეტი - 48 ფაქტი გამოვლინდა მარიამჯვარის ნაკრძალის ტერიტორიაზე, შემდგომ მოდის - 26 ფაქტი ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 20 ფაქტი - ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე, 17 ფაქტი, - ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიებზე, 14 ფაქტი - ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე, ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - 11 ფაქტი, აჯამეთის აღკვეთილი - 6 ფაქტი, თუშეთის ეროვნული პარკში - 3 ფაქტი, ყაზბეგის ეროვნული პარკში - 3 ფაქტი, ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიები - 3 ფაქტი.

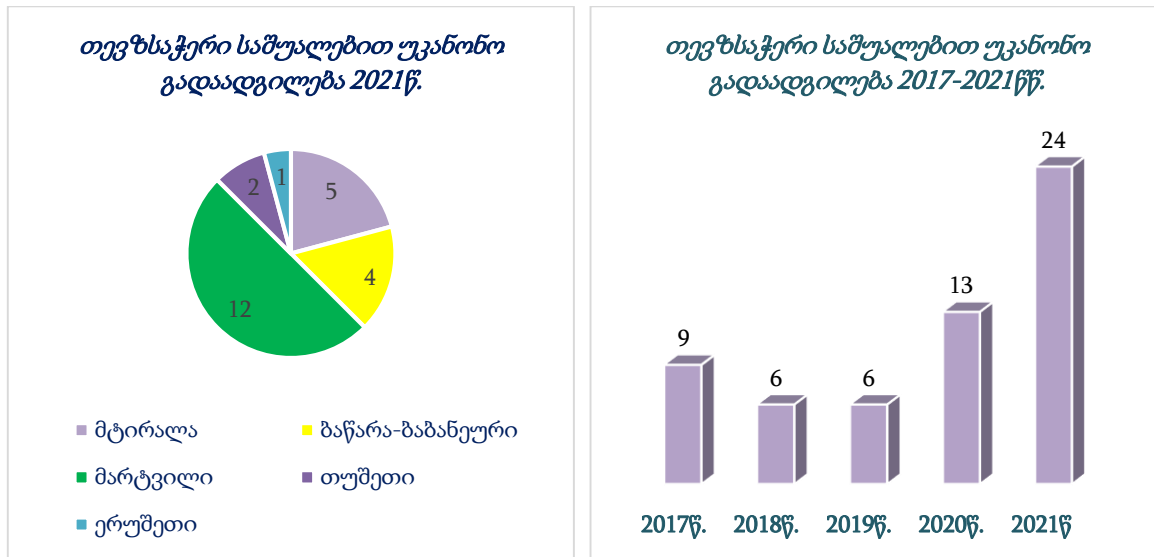
რეჟიმის დარღვევის ფაქტების 42 შემთხვევიდან, - 25 ფაქტი დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლის ტერიტორიებზე, 4 კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, ხოლო 3 ფაქტი მაჭახელას ეროვნული პარკის, 3 მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის და 3 აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე, 1 შემთხვევა კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე, 1 შემთხვევა იმერეთის მღვიმეების ტერიტორიაზე.

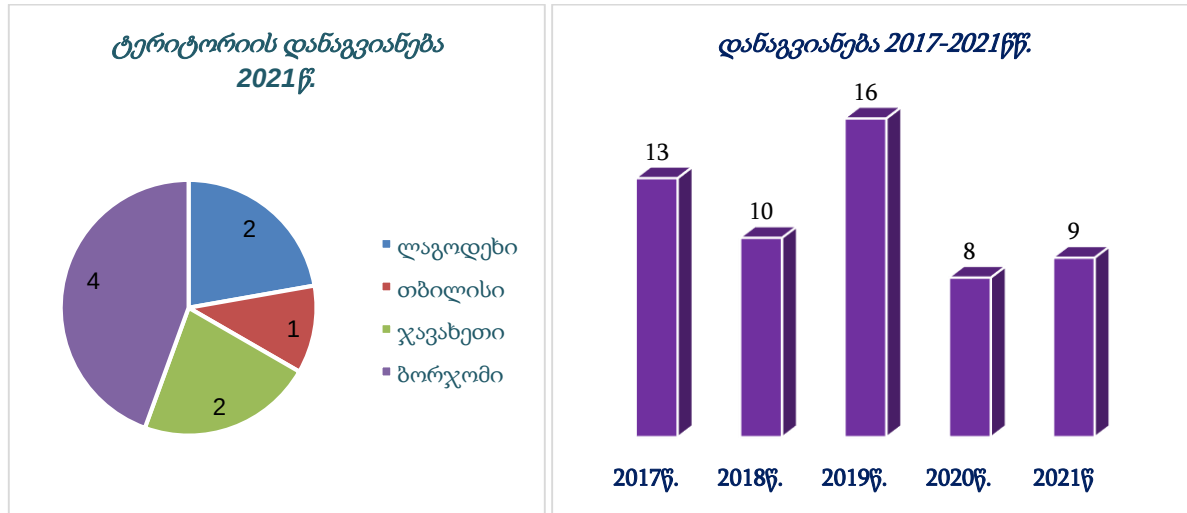
უკანონო თევზაობის 16 შემთხვევიდან- 15 ფაქტი დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე, 1 ფაქტი ალეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

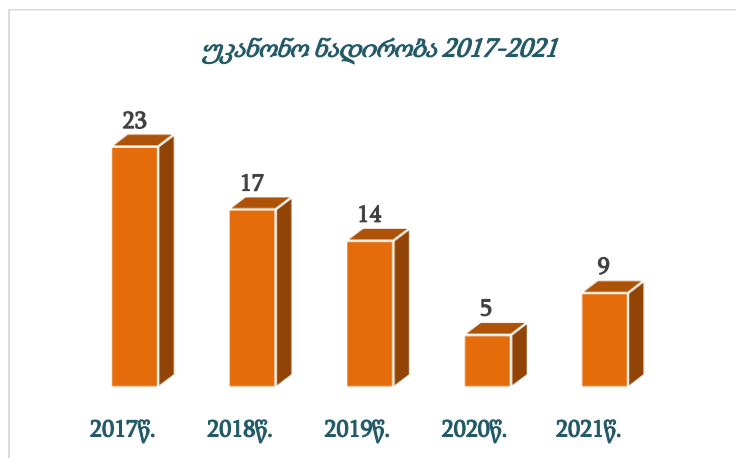
თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილების გამოვლენილი 24 ფაქტიდან - 12 ფაქტი დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცე ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე, 5 მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და 4 ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე და 2 ფაქტი თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 1 ფაქტი ერუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

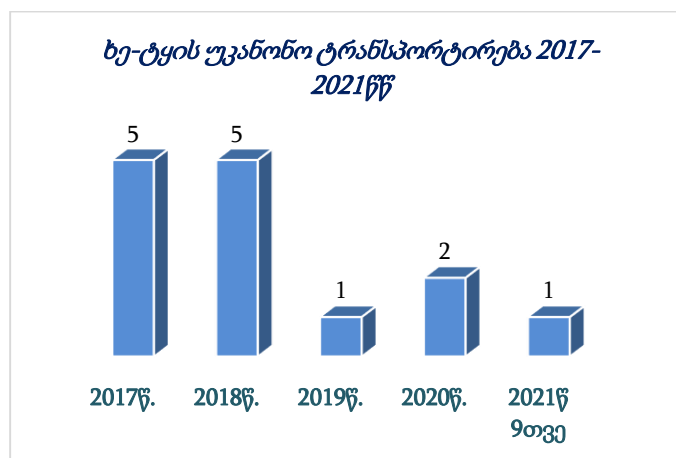
დანაგვიანების გამოვლენის 9 შემთხვევიდან - 4 შემთხვევაა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 2 შემთხვევა ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე, 2 ჯავახეთის და 1 თბილისის ეროვნულ პარკში.

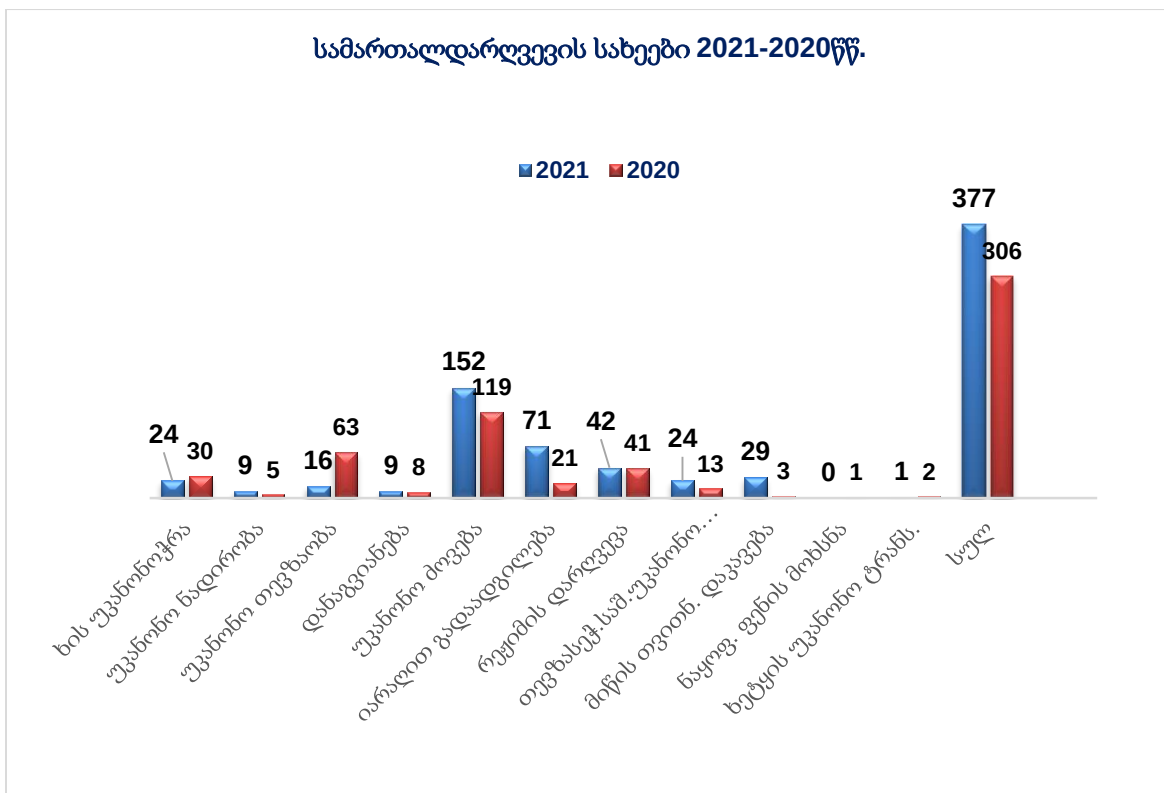
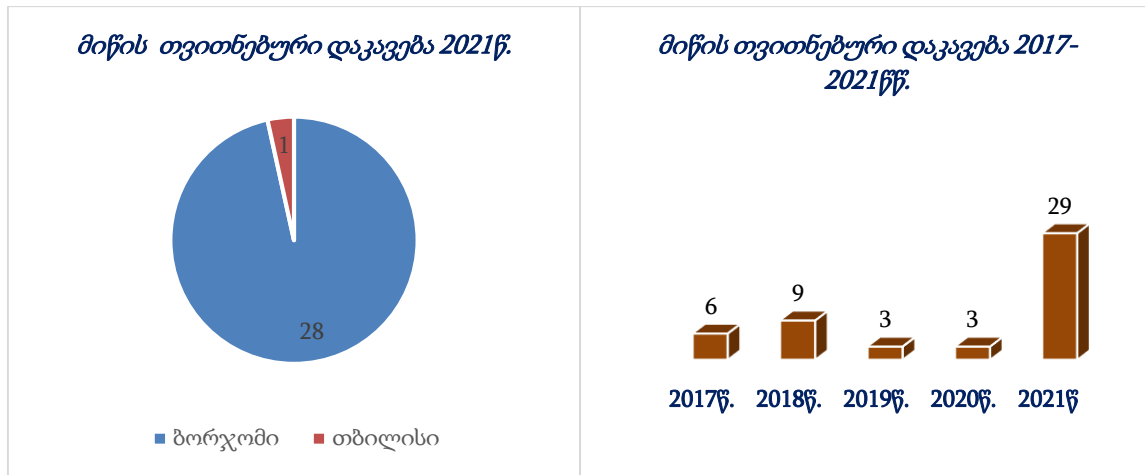
უკანონო ნადირობის 9 შემთხვევა გამოვლენილი ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირების 1 შემთხვევა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში.

მიწის თვითნებური დაკავების 29 შემთხვევიდან- 28 ფაქტი დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში და 1 ფაქტი თბილისის ეროვნულ პარკში.

1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები

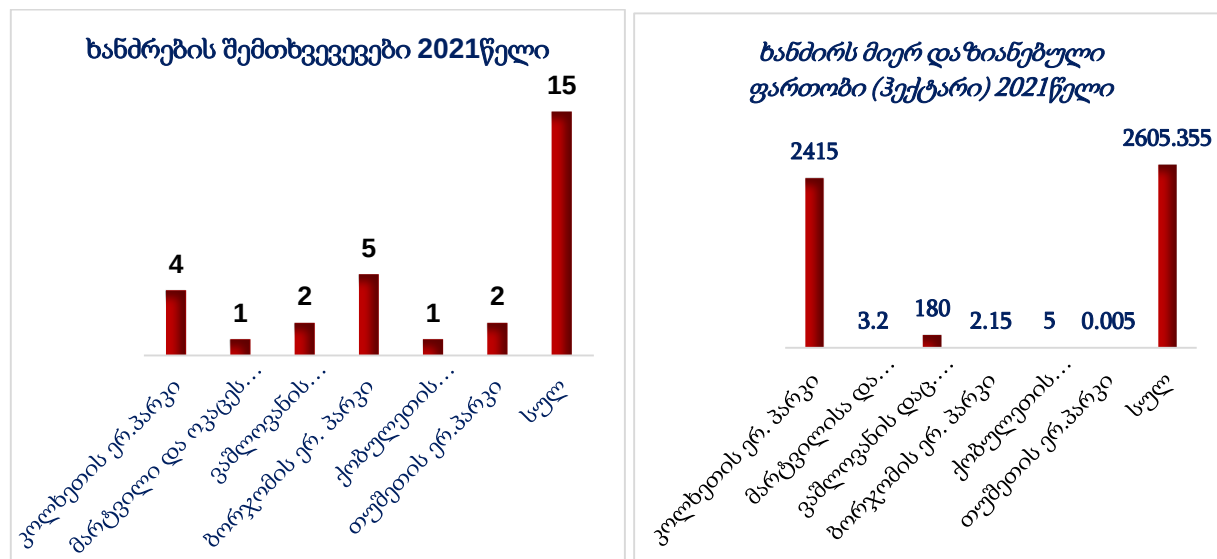
2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით, განხორციელდა ხანძარსაწინააღმდეგო ტექნიკური აღჭურვილობისა და სახანძრო ინვენტარის შემოწმება, უბნის უფროს რეინჯერებს მიეცათ მითითებები ხანძარსაშიშ ტერიტორიებზე პატრულირების გაძლიერების მიზნით.

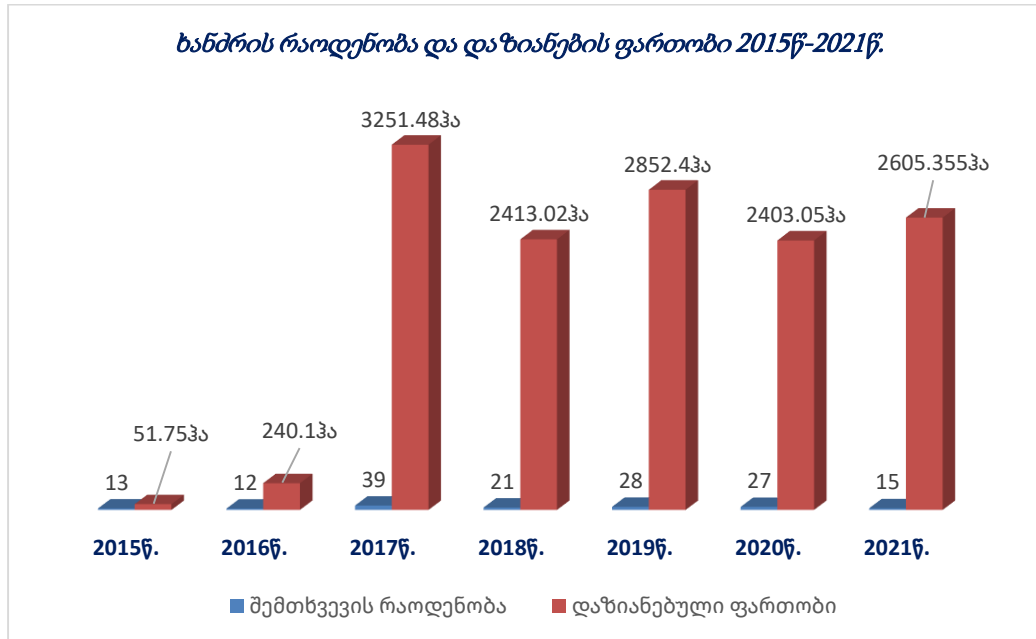
გამოცდილმა რეინჯერებმა ხანძარსაწინააღმდეგო ზოგადი ინსტრუქტაჟი ჩაუტარეს ახალბედა რეინჯერებს ინდივიდუალურად.

1.5. ხანძრების სტატისტიკა

2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა ხანძრების 11 შემთხვევა. მათ შორის:

- ✓ 4 - შემთხვევა დაფიქსირდა კოლხეთის ეროვნული პარკში, დაიწვა 2415 ჰა ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 1- შემთხვევა დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლის ტერიტორიაზე, კერძოდ ოკაცეს ჩანჩქერის ბუბების ძეგლის ტერიტორიაზე და მიმდებარედ სულ 3,2ჰა. ძირითადად დაიწვა ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 1- შემთხვევა ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე, დაიწვა 5 ჰა ბალახოვანი საფარი,
- ✓ 2 - შემთხვევა ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე ხანძარი გავრცელდა 180ჰა, დაიწვა ათეულობით ღვია და საკმლის ხის კორომი, ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 5- შემთხვევა დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, დაიწვა 2.15ჰა ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 2-შემთხვევა თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, დაიწვა 0,005 ბალახოვანი საფარი.

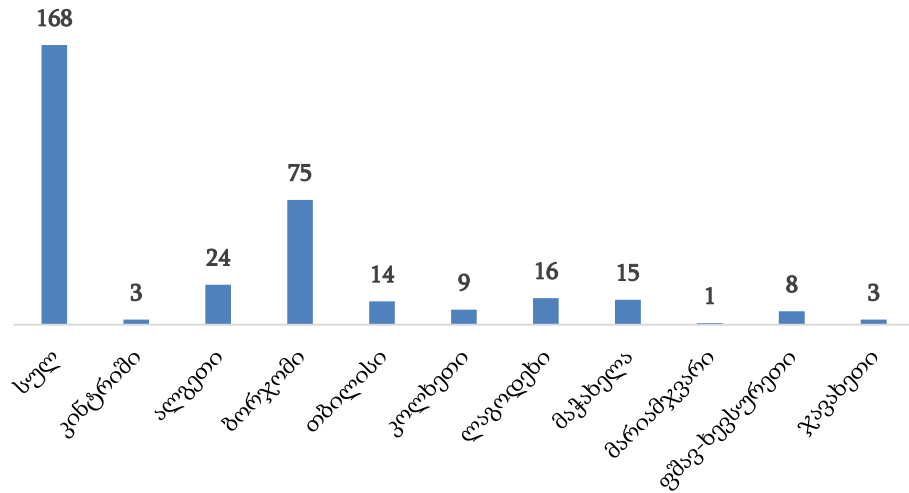
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

ადგილობრივი მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2021 წლის მონაცემებით ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 14852.18 მ³ (საშუაშე) ხე-ტყე. ხე-ტყე გაიცა 10 ადმინისტრაციიდან:

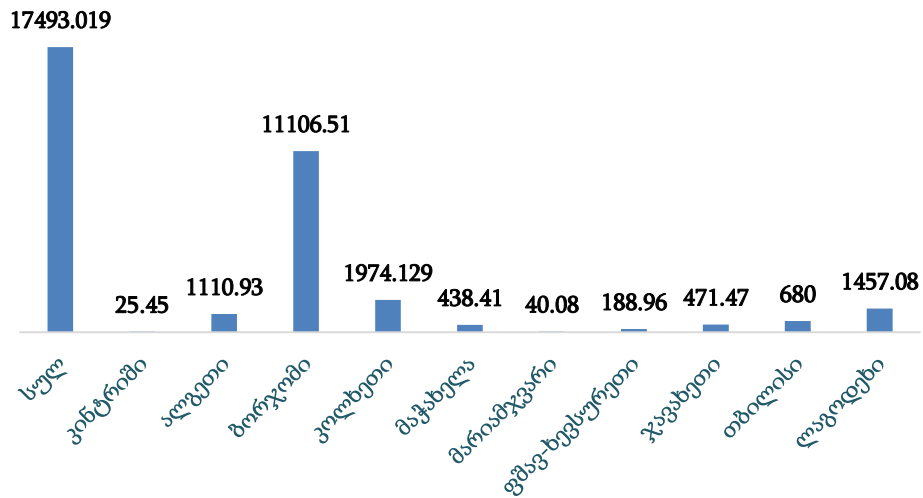
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკიდან 8498.14 მ³, აქედან 264,86 მ³ პირველი ხარისხის (ნემვის აღკვეთილიდან),
- თბილისის ეროვნული პარკიდან 1218,55 მ³,
- კოლხეთის ეროვნული პარკიდან 1789 მ³,
- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალიდან (ყორულის აღკვეთილიდან) 65 მ³,
- მაჭახელას ეროვნულ პარკიდან 297,07 მ³,
- ალგეთის ეროვნულ პარკიდან 1054.62 მ³,
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიიდან 1395 მ³,
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიიდან 46,69 მ³.
- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები 440 მ³.
- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი 48,11 მ³.

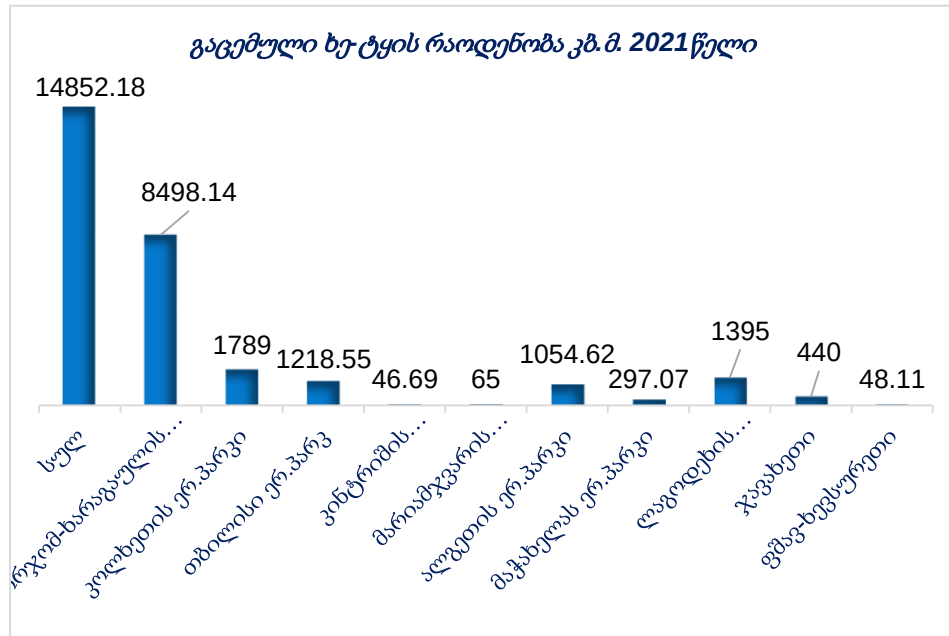

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა 2021წელი

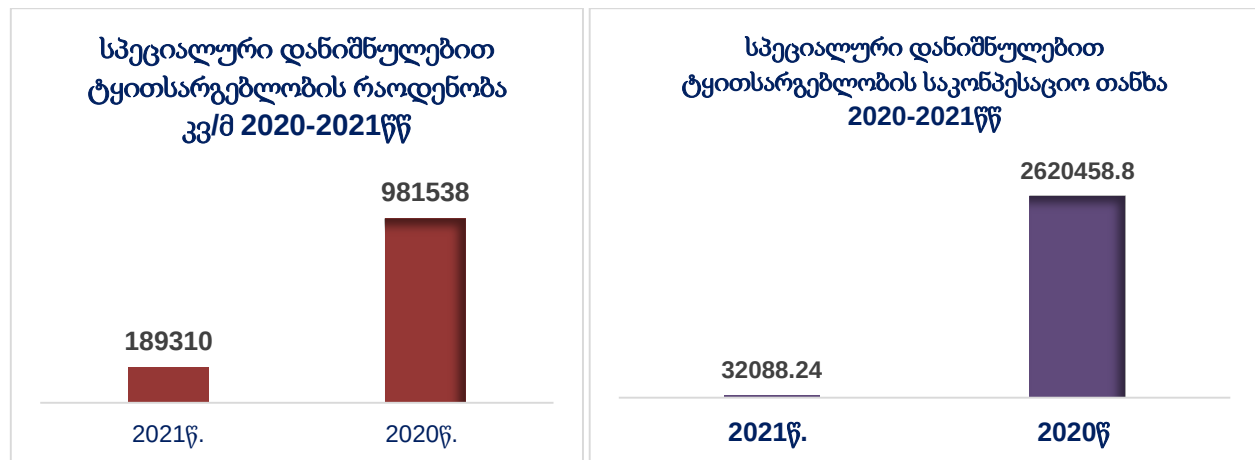
გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა (კმ.მ) 2021წელი

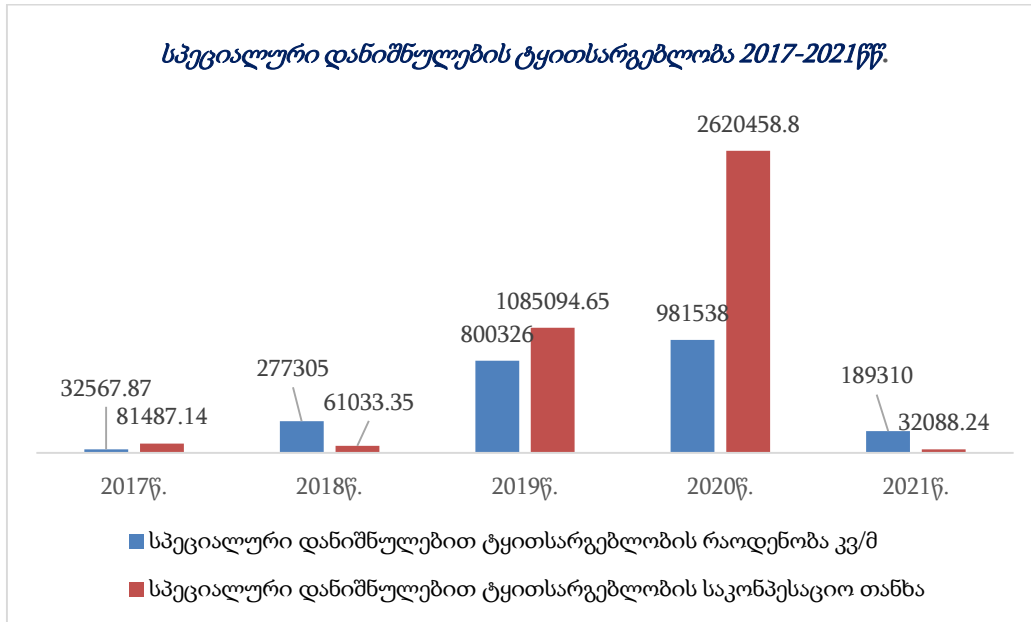

1.7. სპეცსარგებლობა

2021 წლის სპეციალური დანიშნულებით ტყისსარგებლობა გაიცა 21 ობიექტზე, 189 310 მ² ფართობზე.

1.8. გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების შედეგები

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების დრო გამოვლინდა დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) 50,12მ³ უკანონო ჭრა. 2020 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების დრო გამოვლინდა დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) 45,36მ³ უკანონო ჭრა, რაც 4,76 მ³-ით ნაკლებია 2021 წლის საშემოდგომო რევიზიებზე. 2021 წლის საშემოდგომო რევიზიების დროს დამნაშავეებზე აღურიცხავი უკანონო ჭრები 9,7 % -ით გაიზარდა 2020 წლის საშემოდგომო გეგმიურ და საკონტროლო რევიზიებთან შედარებით.

2021 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიებთან შედარებით 2021 წლის საგაზაფხულო რევიზიების დროს გამოუვლენილი (55,14მ³) უკანონო ჭრები 5,02მ³ -ით მეტია.

2021 წლის საშემოდგომო გეგმიურ რევიზიების დროს დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) უკანონო ჭრები 9% -ით ნაკლებია 2021 წლის საგაზაფხულო გეგმიურ და საკონტროლო რევიზიებთან შედარებით.

2021 წლის საშემოდგომო რევიზიების დროს უკანონო ჭრებიდან ყველაზე მეტი 33,65 ანუ საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებული მთელი უკანონო ჭრების 66% ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკზე მოდის. 16 დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით მათ ტერიტორიაზე დამნაშავეებზე გამოუვლენელი უკანონო ჭრები არ დაფიქსირებულა. დამნაშავეებზე აღურიცხავი უკანონო ჭრები დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის, ლაგოდეხის, კოლხეთისა და ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე.

2021 წლის გეგმიური რევიზიების დროს (საშემოდგომო და საგაზაფხულო) სულ გამოვლინდა 105,26მ³ დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) უკანონო ჭრა. 2020 წლის გეგმიური რევიზიების დროს (საშემოდგომო და საგაზაფხულო) სულ გამოვლინდა 120,21მ³ დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) უკანონო ჭრა. აღნიშნული მონაცემების მიხედვით 2021 წლის რევიზიების შედეგად დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) უკანონო ჭრები 14,75 მ3-თ შემცირდა 2020 წელთან შედარებით.

2021 წელს გეგმიური რევიზიების შედეგად დამნაშავეებზე აღურიცხავი (გამოუვლენელი) უკანონო ჭრები 2020 წლის გეგმიური რევიზიების დროს დამნაშავეებზე აღურიცხავ (გამოუვლენელ) უკანონო ჭრებთან შედარებით, შემცირდა 12,43 % -ით.

თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

- 2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა
- 2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე
- 2.3. კონსერვაციული პროექტები
- 2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

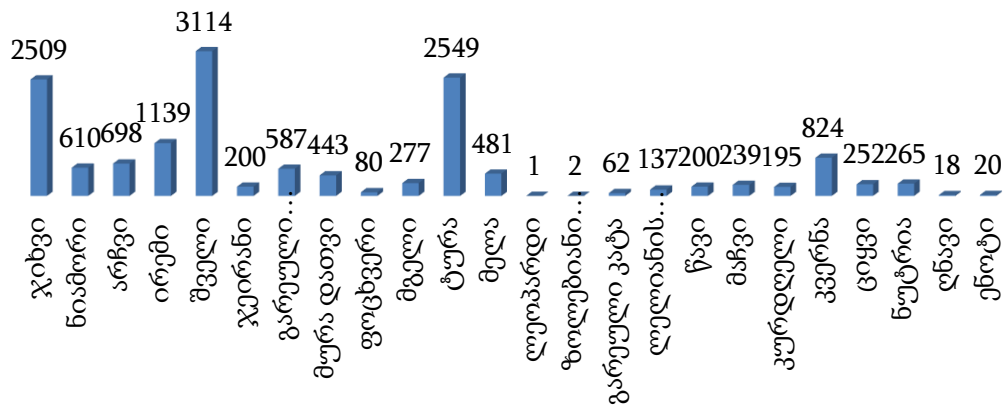

2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

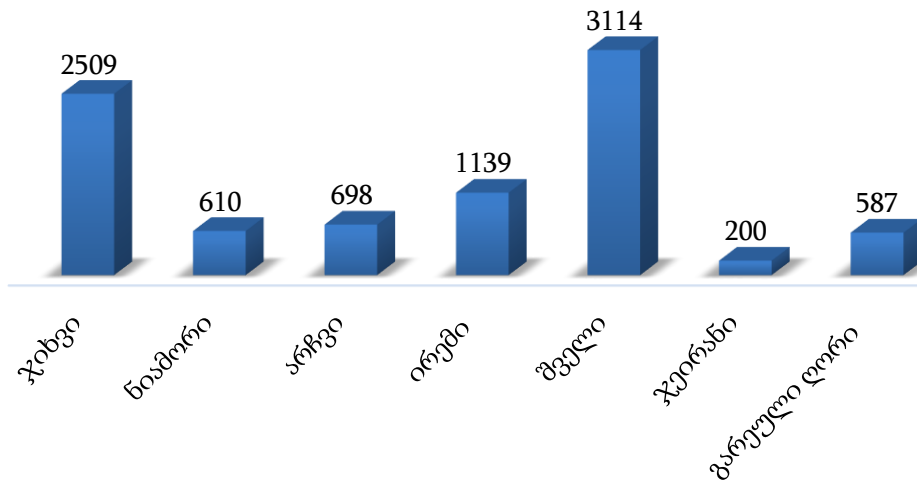
20-ვე ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ დაცულ ტერიტორიებზე ხორციელდება მონიტორინგი დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე;

მომზადდა ცხოველების და ფრინველების რიცხოვნობის სტატისტიკური მონაცემები 2021 წლის მონაცემებით და აიგო გრაფიკები. ასევე მომზადდა გასულ წლებთან შედარებული ცხოველების რიცხოვნობის სტატისტიკის მაჩვენებელი გრაფიკები და ასევე, ჯგუფების მიხედვით (მსხვილი ძუძუმწოვრები - ჩლიქოსნები, მსხვილი ძუძუმწოვრები - მტაცებლები, წვრილი ძუძუმწოვრები) გრაფიკები.

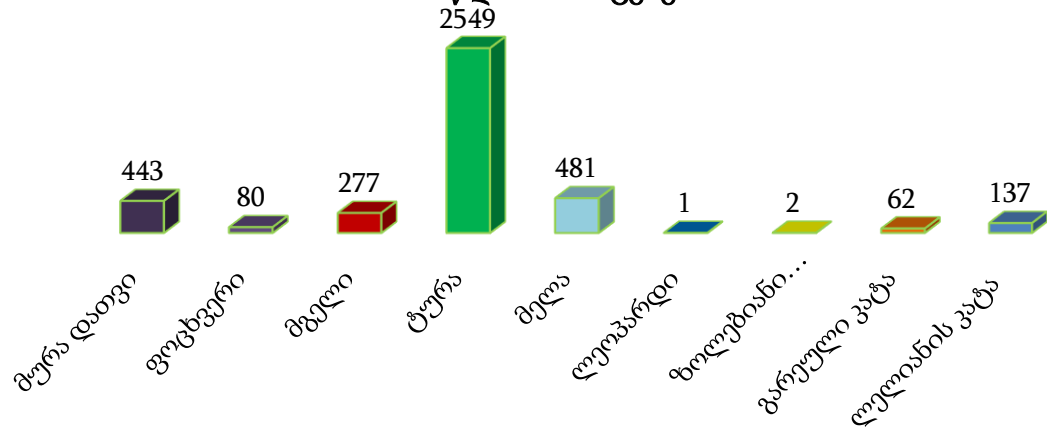
ცხოველების რიცხოვნობის სტატისტიკა 2021 წლის მონაცემებით

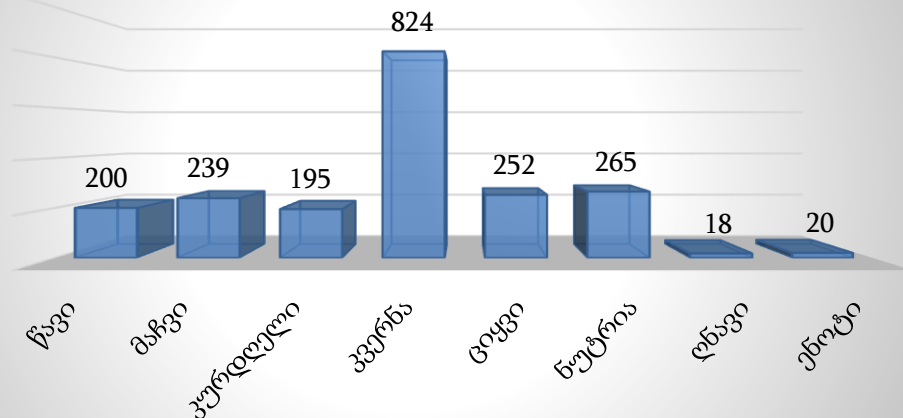
დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული ჩლიქოსნების სტატისტიკა 2021 წლის მონაცემებით

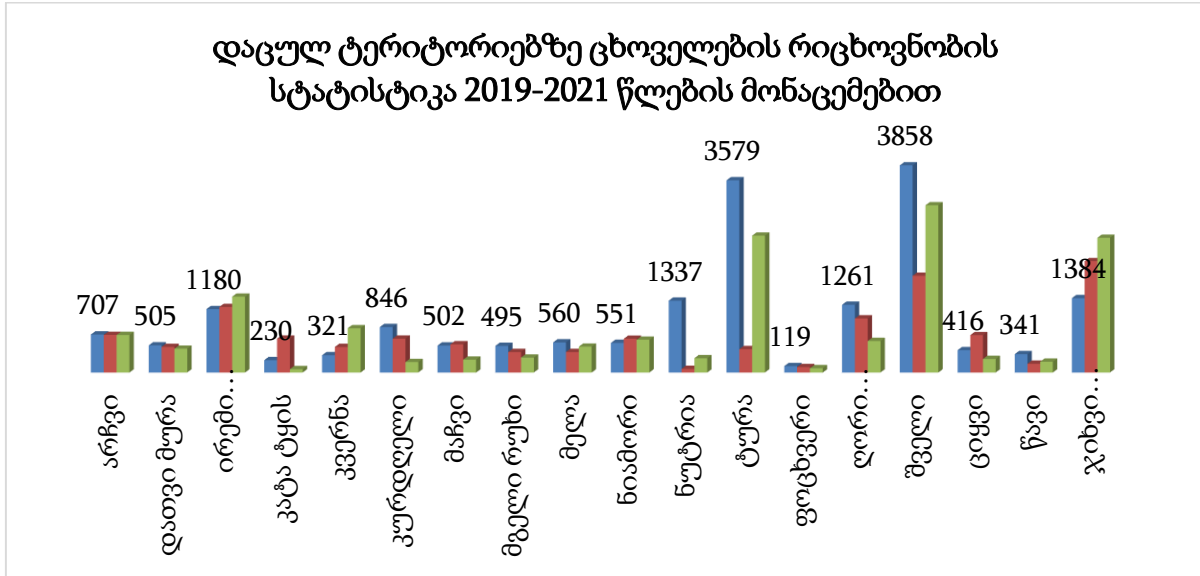
მტაცებლების (მსხვილი ძუძუმწოვრების) რიცხოვნობის სტატისტიკა 2021 წლის მონაცემებით

წვრილი ძუძუმწოვრების რიცხოვნობის სტატისტიკა 2021 წლის მონაცემებით

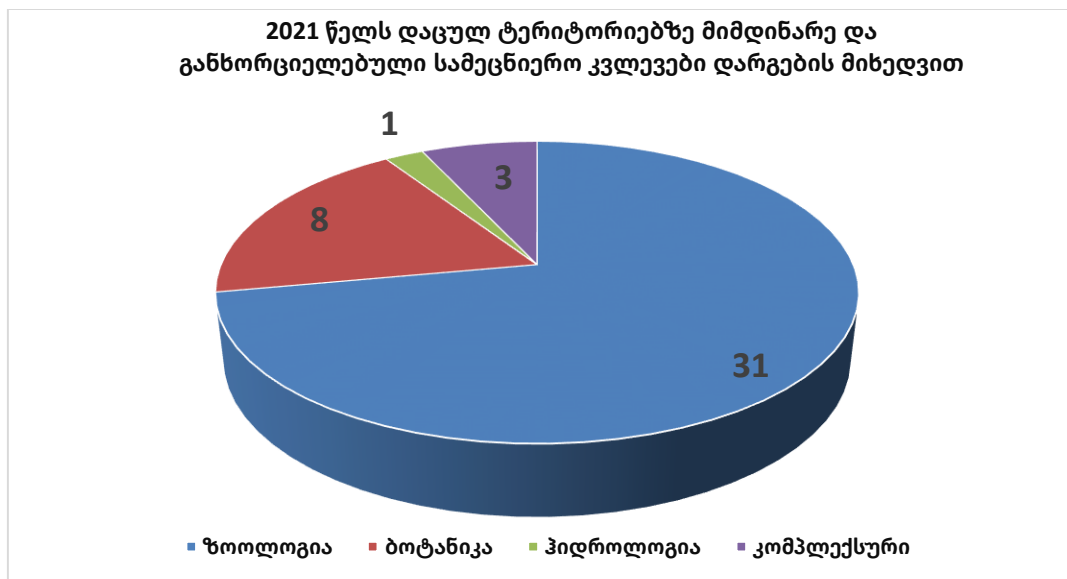

უკანასკნელი 3 წლის მონაცემების შედარებისას ნათელი გახდა, რომ, ზოგიერთი ისეთი ცხოველების რიცხოვნობა როგორებიცაა: ჯიხვი, ირემი და კვერნა, გაიზარდა, რაც სავარაუდოდ კონსერვაციის დონის ამაღლებით და ასევე მიგრაციებით აიხსნება.

2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

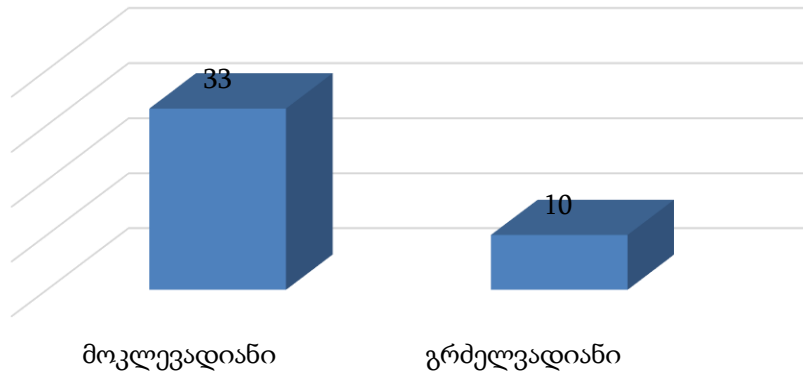
საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის განმავლობაში გაცემულია სამეცნიერო კვლევის 43 ნებართვა, მათგან დარგების მიხედვით ჭარბობს ზოოლოგიური კვლევები და მათ შორის ენტომოლოგიური კვლევები ლიდერობს, შემდგომ ბოტანიკური კვლევები, 3 კომპლექსური კვლევაა და თითო-თითო - ჰიდროლოგიური და სპელეოლოგიური ტიპის კვლევები.

სამეცნიერო კვლევების უმრავლესობა მოიცავს რამდენიმე, ზოგჯერ კი ყველა დაცულ ტერიტორიას, მხოლოდ რამოდენიმე მოიცავს ერთ ან 2 დაცულ ტერიტორიას. კვლევების უმრავლესობა 33 მოკლე ვადიანია და ძირითადად ზაფხული სეზონზე განხორციელდა, 10 კვლევა კი გრძელვადიანია და მეტ წილად 1 ან 2 წლიანებია, რომლებიც სამეცნიერო გრანტებით ან პროექტების ფარგლებში ხორციელდება.

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

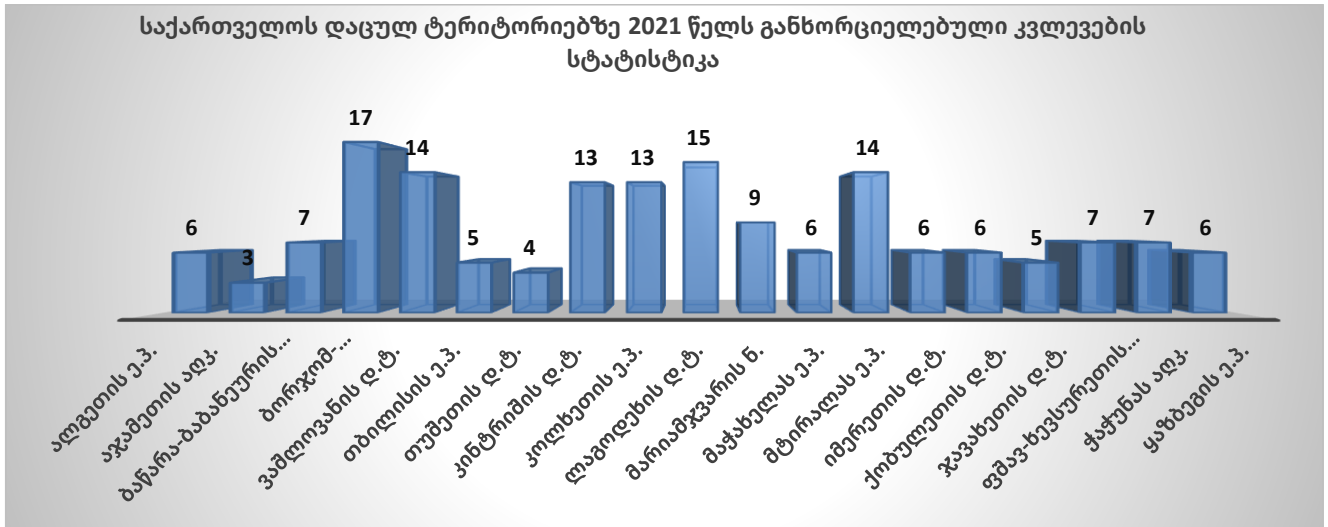
**დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წელს
 განხორციელებული და მიმდინარე სამეცნიერო
 კვლევები ხანგრძლივობის მიხედვით**

სასიხარულოა, რომ კორონა ვირუსის პანდემიის პერიოდში 2021 წელს გასულ 2 წელთან შედარებით კვლევის რიცხოვნობამ მოიმატა. ლიდერობენ ქართველი მეცნიერები, მათ მიერ 23 სამეცნიერო კვლევა ხორციელდება, 7 უცხოელი მეცნიერების მიერ, ხოლო 13 კვება ერთობლივია.

2021 წლის კვლევების სტატისტიკა

დაცულ ტერიტორიებს შორის ლიდერობენ: ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი (17), ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები (15), მტრალას ეროვნული პარკი (14) და ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები და მტრალად ეროვნული პარკი, კოლხეთი ეროვნული პარკი და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები თანაბრად ინარჩუნებენ პოზიციას 13 -13 კვლევა განხორციელდა და მიმდინარეობს მათ ტერიტორიაზე. ყველაზე მცირე რაოდენობის კვლევა ფიქსირდება აჯამეთის აღკვეთილის, თუშეთის და თბილისის ეროვნულ პარკებში.

2.3. მნიშვნელოვანი სამეცნიერო კვლევები და კონსერვაციული პროექტები

- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის თანამშრომლებმა 2021 წლის 8 ივნისს ჩატარდა სამიზნე სახეობების კვლევა მცენარეთა კონსერვაციის განყოფილების სამუშაო პროგრამით და დიდი ბრიტანეთის კიუს ათასწლეულის თესლის ბანკის პარტნიორობის დაფინანსებით მიმდინარე პროექტის "საფრთხის ქვეშ მყოფი ბიომრავალფეროვნება" ფარგლებში.
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის თანამშრომლების მიერ 2021 წლის 1 ივნისიდან 2023 წლის 1 იანვრამდე ტარდება კვლევა „კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება“-ზე.
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის და გერმანიის ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის, ასევე სომხეთისა და საქართველოს სხვა კვლევით დაწესებულებების მიერ, პროექტის „ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-- გერმანული ინიციატივა CaBol“ ფარგლებში დაგეგმილია კვლევების ჩატარება, ასევე მცენარეთა და ცხოველთა სახეობების შეგროვება 2021 წლის 1 აპრილიდან 2023 წლის 1 აპრილის ჩათვლით პერიოდში.
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წელს კონსერვაციული პროექტებიდან აღსანიშნავია: „აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვის ტელეომეტრიის პროექტი“, რომლის ფარგლებში დამატებით GPS საყელურით აღიჭურვა 2 ჯიხვი (ჯამში 6 ჯიხვი), მიმდინარე წლის 12 მაისს დაფიქსირდა პირველი შემთხვევა, როდესაც ერთმა „მონიშნულმა“ ჯიხვამ გადაკვეთა

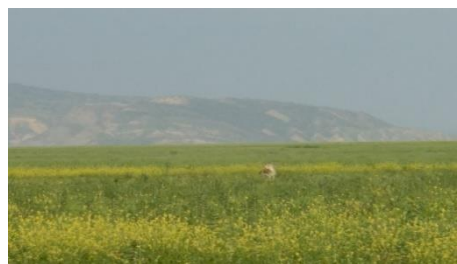
სახელმწიფო საზღვარი და დღემდე ტრიალატას აღკვეთილის (დაღესტნის რესპუბლიკა) ტერიტორიაზე მოძრაობს.

- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მე-2 მნიშვნელოვანი პროექტი „კავკასიური კეთილშობილი ირმის აღრიცხვა ექსკრემენტების ჯგუფის დათვლის მეთოდით“ ჩატარება ახალი, ინოვაციური მეთოდით განხორციელდა.
- თუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიებზე არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES- ის მიერ დაწებულია „ჯიქის მონიტორინგი“, საფუძვლად დაედო თუშეთის დაცული ტერიტორიებზე მწყემსების მიერ ვიზუალურად დაფიქსირებული ჯიქის შესახებ ინფორმაცია. რისთვისაც ორივე დაცულ ტერიტორიაზე განთავსებულია ფოტომახეები.
- ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიებზე ასევე არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES- ის მიერ ასევე წარმოებს მიმდინარეობს „ნიამორის მონიტორინგი“. ზემოაღნიშნული კვლევები კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის CNF -ის ფინანსური მხარდაჭერით ხორციელდება.
- თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია საერთაშორისო აღიარება თუშეთის ბიოსფერულ რეზერვატად ნომინაციისთვის UNESCO-ში დოკუმენტების მომზადება - „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატის ნომინაცია UNESCO-ში და რეგიონის შემდგომი განვითარება“, საქართველოში რიგით მეორე ბიოსფერული რეზერვატის დაარსებას ჩაეყარა საფუძველი.
- „უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“ - ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ როგორც აღმოსავლეთ საქართველოს, ასევე დასავლეთ საქართველოს და აჭარის ტერიტორიაზე არსებულ თითქმის ყველა დაცულ ტერიტორიაზე.
- "ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულსომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBol" - ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის, საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულებების მიერ. პროექტმა მოიცვა საქართველოს დაცული ტერიტორიების 95 % კატეგორია.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გარემოს ეროვნული სააგენტოს მეთევზეობის, აკვაკულტურისა და წყლის ბიომრავალფეროვნების დეპარტამენტის სპეციალისტების მიერ განხორციელდა შავი ზღვის რაპანას პოპულაციის გავრცელების, რიცხოვნობის, ზომა-ასაკობრივი სტრუქტურის შესახებ კვლევა.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე კოლხურ ტყეებში მოწვეულ საერთაშორისო ექსპერტის: ი. მაციახის და მკვლევარი ჯ.კონელის მიერ ივნისის თვეში კეპ-ის ტერიტორიაზე განხორციელდა ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი. კვლევა განხორციელდა საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდის მხარდაჭერით.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ბორჯომის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიაზე საერთაშორისო ექსპერტის ი.მაციახის და მკვლევარი ჯ.კონელის განხორციელდა ფიტოპათოლოგიური კვლევა კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის CNF -ის ფინანსური მხარდაჭერით.
- სისტემატურად მიმდინარეობს მოზამთრე და მიგრირებადი ფრინველების აღრიცხვა/მონიტორინგი

- პონტოს მუხის აღკვეთილის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს მსხვილი მუშუმწოვრების მონიტორინგი
- **ჯეირნის რეინტროდუქციის პროექტი** ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ჯეირნების რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF- კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით. 2020 წლის მონაცემებით ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 150-მდე ჯეირანია. ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდების დაცულ ტერიტორიებზე – 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და დღემდე მიმდინარეობს აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდების დაცულ ტერიტორიებზე და ზაქათალას აღკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES- ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანსსასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით. დღეისათვის მუდმივ რეჟიმში გრძელდება ინფორმაციის მოძიება და შეგროვება ქურციკების მდგომარეობის შესახებ. გრძელდება მონიტორინგი ქურციკებზე 2021 წლის იანვარშიც, ისევე როგორც წინა თვეებში ისინი ფიქსირდებოდნენ ჩვეულ ადგილებში - სამუხის ველის შუა ნაწილში და სამხრეთის მიმართულებით - მინგეჩაურის წყალსაცავისკენ. 2021 წლის 21 თებერვალს მონიტორინგისას სამუხის ველზე დაფიქსირდა ქურციკების დიდი ჯგუფები:

ასევე მარტში, აპრილში და მაისში მრავალჯერ დაფიქსირდა ქურციკების სხვადასხვა ჯგუფები. მაისის თვეში ხშირად ფიქსირდებოდნენ მამრი ინდივიდები ცალკე, მაკე მდედრები კი უმეტესად ჩაწოლილი იყვნენ ბალახებში. მათ კარგად ეტყობოდათ დიდი მუცლები

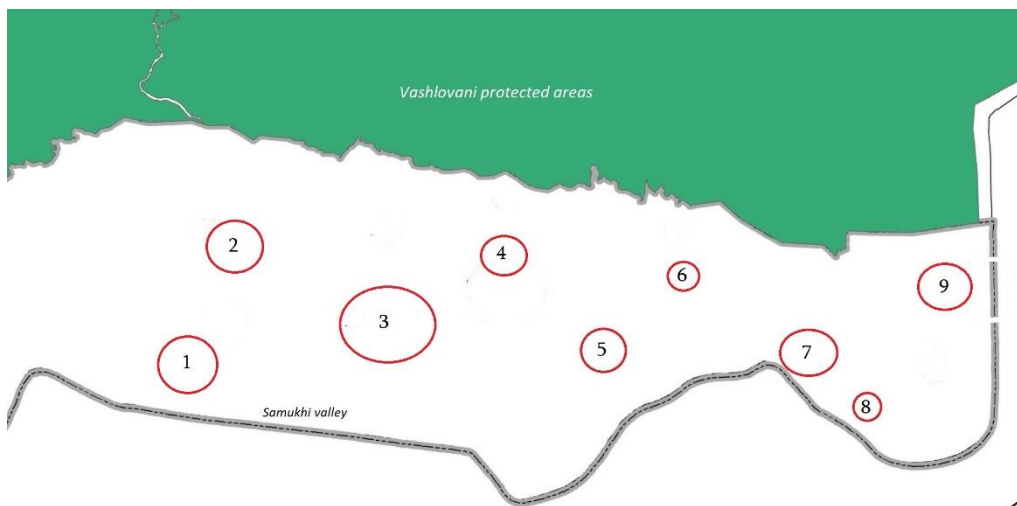

სამუხის ველზე ქურციკების მეშვიდე თაობა დაიბადა, ივნისში უკვე გამოჩნდნენ პატარა ლიკლიკები დედებთან ერთად. ავლისში, აგვისტოსა და სექტემბერში მრავალჯერ დაფიქსირდა ქურციკების სხვადასხვა ჯგუფები. ამ პერიოდისათვის მათმა რაოდენობამ 200 ინდივიდს გადააჭარბა.

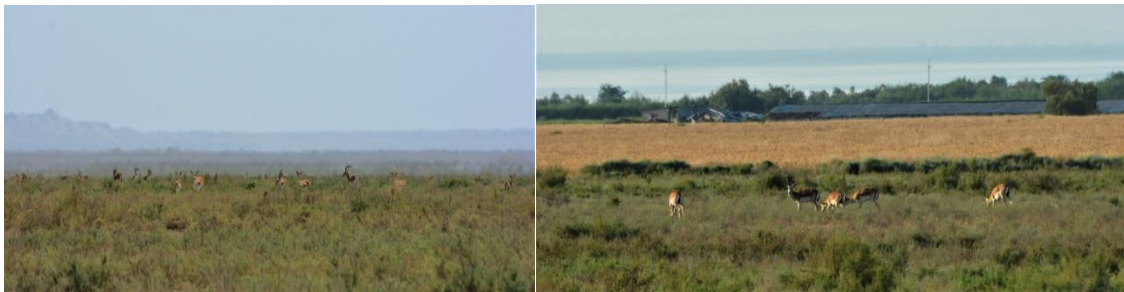
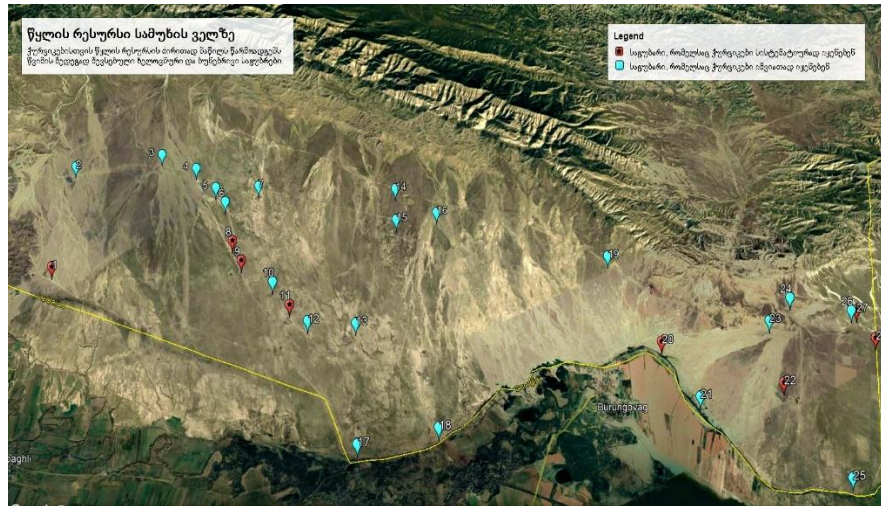
ივლისის, აგვისტოს და სექტემბრის განმავლობაში ქურციკების პოპულაცია სამუხი ველის მთელს ტერიტორიაზე იყო გადანაწილებული. ამ ფაქტს განაპირობებდა ველზე მშვიდი და თავისუფალი სივრცის არსებობა, რაც მაისიდან ოქტომბრის ჩათვლით დამახასიათებელია ზამთრის სამოვრებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ამ პერიოდში ქურციკებისთვის არაა დამახასიათებელი ლოკალურობა და თითოეული ჯგუფი შეუფერხებლად გადაადგილდება ტერიტორიის სხვადასხვა მონაკვეთებში, მაინც გამოიკვეთა კონცენტრაციის წერტილები, სადაც სხვა ადგილებთან შედარებით გაცილებით ხშირად ფიქსირდებოდნენ სხვადასხვა ზომის ჯგუფები. რუკაზე წარმოდგენილი წრეები აღნიშნავს ქურციკების კონცენტრაციის ადგილებსა და მათი ჯგუფების პირობით სიდიდეს. 1; 2; 7; 9; - მონაკვეთებში დაფიქსირებულ ჯგუფებში ქურციკების რაოდენობა მერყეობდა 15-20 ინდივიდს შორის. 4 და 5 მონაკვეთებში საშუალო რიცხოვნობა 10-15 ინდივიდს მოიცავდა, ხოლო 6 და 8 მონაკვეთებში 5-10 ქურციკისგან შემდგარი ჯგუფები ფიქსირდებოდა.

ამ პერიოდის განმავლობაში, ქურციკების ყველაზე მაღალი კონცენტრაცია წარმოდგენილი იყო სამუხის ცენტრალურ ნაწილში არსებული საგუბრის გარშემო, სადაც მუდმივად ფიქსირდებოდა 20 დან 45_მდე ინდივიდი.

გაზაფხულიდან შემოდგომის ჩათვლით კომპლექსური მონიტორინგის, აღრიცხვისა და გამოთვლების საშუალებით მიღებული ინფორმაციით, ამჟამად სამუხის ტრანსსასაზღვრო ტერიტორიაზე ქურციკების პოპულაციის საშუალო რიცხოვნობა 200 ინდივიდს წარმოადგენს.

გვალვის პერიოდში ქურციკების მიგრაცია ძველებურად აქტუალურია მინგეჩაურის წყალსაცავისკენ, ხოლო სამუხის ველზე მათი გამარტივებული პოვნა დაკავშირებულია უბრალოდ პოპულაციის რიცხოვნობის ზრდასთან, რადგან 2015-2017 წლებთან შედარებით პოპულაციის რიცხვი რამოდენიმეჯერ გაიზარდა და ტერიტორიის ათვისებასთან.

წინამდებარე რუკაზე წარმოდგენილია სამუხის ველზე აღრიცხული 28 სარწყულებელი, საიდანაც 26 წარმოადგენს წვიმის წყლის რესურსზე დამოკიდებულ საგუბარს. წითელი ფერით მონიშნულია ის სარწყულებლები,

რომლებიც განსაკუთრებით აქტუალურია ქურციკებისთვის და წყლის არსებობის შემთხვევაში სისტემატიურად ფიქსირდებიან მის სიახლოვეს. ეირნების ჯგუფების სიდიდე მერყეობს და ზოგჯერ 30-ს აღწევს მათთვის წყნარ და უვნებელ პირობებში. ისინი ძირითადად კონცენტრირებულები არიან აზერბაიჯანის საზღვართან მინგეჩაურისაკენ, მაგრამ ხელოვნური ბარიერი საზღვართან ზღუდავს მათ იოლად საზღვრის კვეთას.

ახაშობილები ჩნდება მაისის თვიდან დაწყებული, ძალიან იშვიათად ივლისის თვის ჩათვლით. პოპულაცია ძლიერ გაიზარდა რამოდენიმე ნაკადით შემოყვანილი ჯეირნების ჯგუფებმა. მათ შორის 1 მუდმივად ტყუპებს აჩენს.

შეწყვილები პერიოდისთვის მდებრი ქურციკები მამრებისგან განსხვავებით უფრო ლოკალურები არიან და ძირითადად ერთ კონკრეტულ ტერიტორიაზე გადაადგილდებიან. აღნიშნულ მდებრებს ოქტომბრის განმავლობაში შეუერთდება 1-2 დომინანტი მამრი, რომელიც ჯგუფს მხოლოდ მარტი-აპრილის განმავლობაში გამოეყოფა.

დღესდღეობით ჯამში 200 მდე ჯეირანი ბინადრობს ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე.

2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

- მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2021 წლის პირველ კვარტალში შეძენილ იქნა ბზის აღურას წინააღმდეგ გამოსაყენებელი პრეპარატები და დაიწყო შესხურება, მეორე კვარტალში დასრულდა ბზის კორომების დამუშავება კოლხეთის ეროვნულ პარკში, კინტრიშის და ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე.
- კოლხეთის უბანში ფიტოსპორინისა და გუმათის ხსნარით 2 ჰა-ზე შეიწამლა ბზის კორომები ივნისის თვეში ინვაზიური სახეობების მონიტორინგი განხორციელდა კაცობურის აღკვეთილის, კოლხეთისა და ლანჩხუთის ტყის მასივებში.
- თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, კერძოდ საგურამოსა და გლდანის უბნებზე, ბზის კორომით გაბატონებული 7 ჰექტარი ფართობი შეიწამლა დეცისფლუქსით, ფოტოსპორინითა და გუმათით.
- მაჭახელას ეროვნულ პარკში მავნებელ დაავადებათა ბრძოლის ღონისძიებებისთვის მიმდინარე წლის ივნისის თვეში მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე (10 ჰა ფართობი) ნაძვნარის კორომში დამონტაჟდა 30 მწერსაჭერი ფერომონის აპარატი - მავნებელ ნაძვის მბეჭდავ ქერქიჭამიას (*Ips typographus* L.), წინააღმდეგ.
- 2021 წლის დეკემბერში შემუშავდა მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებების ნუსხა, რომელიც დაინერგება 2022 წელს.
- მომზადდა ბიომრავალფეროვნებისათვის მნიშვნელოვანი სახეობების და ასევე საკვლევი ობიექტების ნუსხა 12 დაცული ტერიტორიისათვის, ასევე განისაზღვრა მათთვის ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგისათვის მნიშვნელოვანი აღჭურვილობა და საჭირო ტრენინგები.
- განხილული იქნა 13 ევროპული პარკის: (ბავარიის ტყის ეროვნული პარკი (გერმანია), ბეინ ეიგს ეროვნული სახელმწიფო ნაკრძალი (შოტლანდია), დონანას ეროვნული პარკი (ესპანეთი), ფეის კუნძული (შოტლანდია), გერმანია-ლუქსემბურგის გაერთიანებული

ეროვნული პარკი, ვანოისის ეროვნული პარკი (საფრანგეთი), კუმტენესის (ფრინველების) ეროვნული პარკი (თურქეთი), პურბეკის მსოფლიო მემკვიდრეობის სანაპირო (ინგლისი), სასო ფრატინოს ინტეგრირებული ეროვნული პარკი (იტალია), ველტენბერგი ენგეს ეროვნული პარკი (გერმანია), კრეტას თეთრი მთების ეროვნული პარკი (საბერძნეთი), მინსმერეს ეროვნული პარკი (ინგლისი), სკანდოლას ეროვნული პარკი (საფრანგეთი) წლიური ანგარიშები და გადაიგზავნა სტრასბურგში ბერნის კონვენციასთან არსებული ევროპის დიპლომის ექსპერტთა საბჭოში.

- 2021 წლის 22 თებერვალს გაიმართა სატყეო და ბიომრავალფეროვნების პოლიტიკის სამსახურის პლენარული სხდომა, სადაც განხილული იქნა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ფიტო-პათოლოგიური მდგომარეობა და წარმოდგენილი იქნა დაგეგმილი ღონისძიებები.
- 2021 წლის 24 თებერვალს გაიმართა ევროპის დიპლომის მქონდე ეროვნული პარკების ექსპერტების ონლაინ სამუშაო შეხვედრა, სადაც განხილული იქნა 70 მდე ეროვნული პარკის ანგარიშები.
- 2021 წლის 11 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია, ტყის ბიოლოგიურ ინდიკატორებთან დაკავშირებით, განხილული იქნა მასალები.
- 2021 წლის 16 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია არასამთავრობო ორანიზაცია SABUKO-ს ორგანიზებით, სადაც განხილული იქნა შავი ზღვის ქვეყნების პროექტი და კოლხეთის ეროვნული პარკის ასჭიროებები და საჭირო სამეცნიერო კვლევები.
- 2021 წლის 16 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია USFOREST SERVICE -ს შეხვედრა, რომელიც ეძღვნებოდა წვეყნებში წყლის რესურსების მართვას, სააგენტოს მხრიდან მოკლე მიმოხილვა გაკეთდა აღნიშნულის შესახებ.
- 2021 წლის 17 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის და გერმანიის მხრიდან არაქნოლოგიების შეხვედრა, რომელიც მოიცავდა ბარკოდირების პროექტის ფარგლებში ინფორმაციის მოძიების, დამუშავების და ასევე სხვა დეტალებს.
- 2021 წლის 16 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია USFOREST SERVICE -ს შეხვედრა, რომელიც ეძღვნებოდა ტყის აღდგენას დაცულ ტერიტორიებსა და სატყეოს ფართობებზე, ასევე პარკების განვითარებას ურბანულ ტერიტორიებზე. სააგენტოს მხრიდან ასევე გაიცა დასმულ კითხვებზე პასუხი.
- 2021 წლის 24 თებერვლიდან რამოდენიმე დღიანი ტრენინგი ჩატარდა მონაცემთა ბაზების წარმოების შესახებ და წარმოდგენილი იქნა Excell -ში ინფორმაციის შენახვის ძირითადი გზები.
- 2021 წლის 25 მარტს მონაწილეობა იქნა მიღებული სამინისტროს მიერ გამართულ შეხვედრაში ტყის აღდგენასთან დაკავშირებით.
- 2021 წლის 26 მარტს მონაწილეობა იქნა მიღებული შეხვედრაში ტყის ინდიკატორების შესახებ.
- 2021 წლის 29 მარტს მონაწილეობა იქნა მიღებული „იორის ჭალების“ მართვის გეგმის განხილვაში.
- მომზადდა ინფორმაცია საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული ფაუნის შესახებ: საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ბინადრობს ქვეყნის ფაუნის სახეობრივი შემადგენლობის თითქმის 90 %. აქ აღრიცხულია ხრტილოვანი თევზების (Chondrichthyes) 7 სახეობა, ძვლიანი თევზების (Osteichthyes) 81, ამფიბიების (Amphibia) 9,

ქვეწარმავლების (Reptilia) 41, ფრინველების (Aves) 313 და ძუძუმწოვრების (Mammalia) 92 სახეობა.

- 2021 წლის აგვისტოსა და სექტემბრის თვეებში მონაწილეობა იქნა მიღებული ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მართვის გეგმის და ჭაჭუნას აღკვეთილის მართვის გეგმების განხილვასა და მასალების გადამოწმებაში.
- ზაფხულის პერიოდში განხორციელდა 2 მივლინება საერთაშორისო ექსპერტებთან ერთად ბორჯომ-ხარაგაულის და კოლხეთის ეროვნულ პარკებში ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევების მიზნით;
- ორგანიზება იქნა გაწეული სამინისტროში ფუნქციონირებად საბჭოს სხდომას საერთაშორისო ექსპერტის ირინა მაციახის და ჯეიმს კონელის მიერ გაკეთებულ პრეზენტაციას ზემოაღნიშნული კვლევების შუალედური ანგარიშების განხილვის მიზნით;
- მივლინება განხორციელდა ქ. თელავში გამართულ შეხვედრაში თემაზე „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტების განხილვის მიზნით“;
- მივლინება განხორციელდა აბასთუმანში განხორციელებული ტყეთმომწყოების ფარგლებში ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევების გადამოწმების მიზნით.

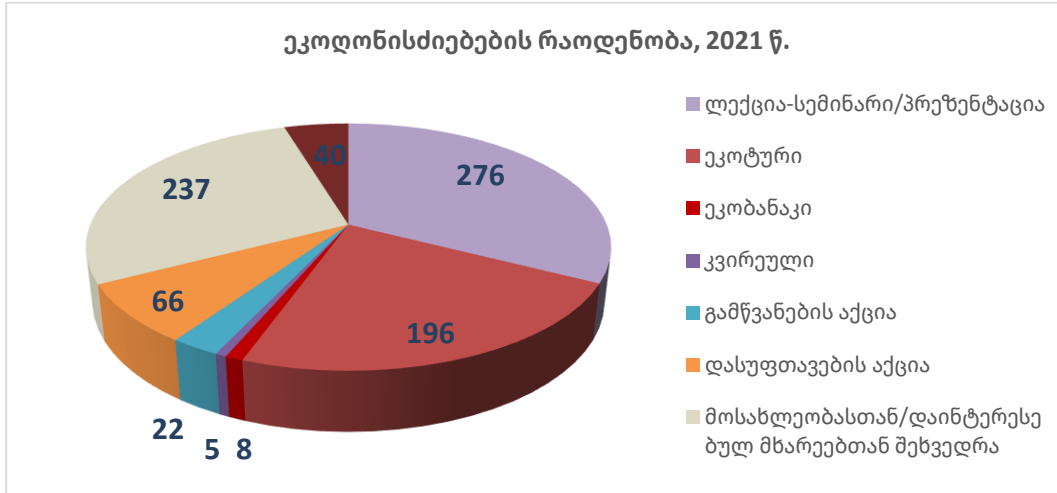
თავი 3. გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება

- 3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა
- 3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა
- 3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები
- 3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები
- 3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე
- 3.6. ეკოსაგანმანათლებლო საქმიანობა ეთნიკურ უმცირესობასთან
- 3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები
- 3.8. თანამშრომელთა გადამზადება, ტრენინგები

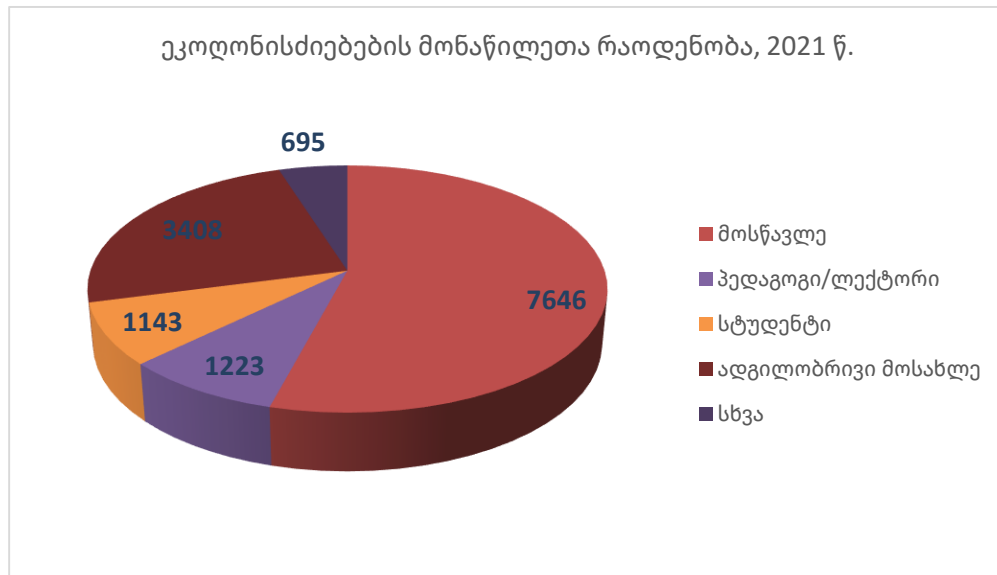

3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა

- 2021 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ გარემოს დაცვის, დაცული ტერიტორიების, ხანძრების პრევენციის, ბუნებაში ქცევის წესების, ბიომრავალფეროვნების, ჭარბტენიანი ტერიტორიების, ეკოსისტემური სერვისების და მსგავსი თემატიკით ჩატარდა სულ 276 ლექცია-სემინარი და 5 კვირეული, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 196 ეკოტური და 8 ეკობანაკი, ჩატარდა 22 გამწვანებისა და 66 დასუფთავების აქცია. ასევე, მოეწყო ფილმის ჩვენებები, ნახატების კონკურსები და სხვადასხვა სახის ეკოაქტივობები სკოლის მოსწავლეებისთვის. ადგილობრივ მოსახლეობასთან/დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 237 საინფორმაციო შეხვედრა:

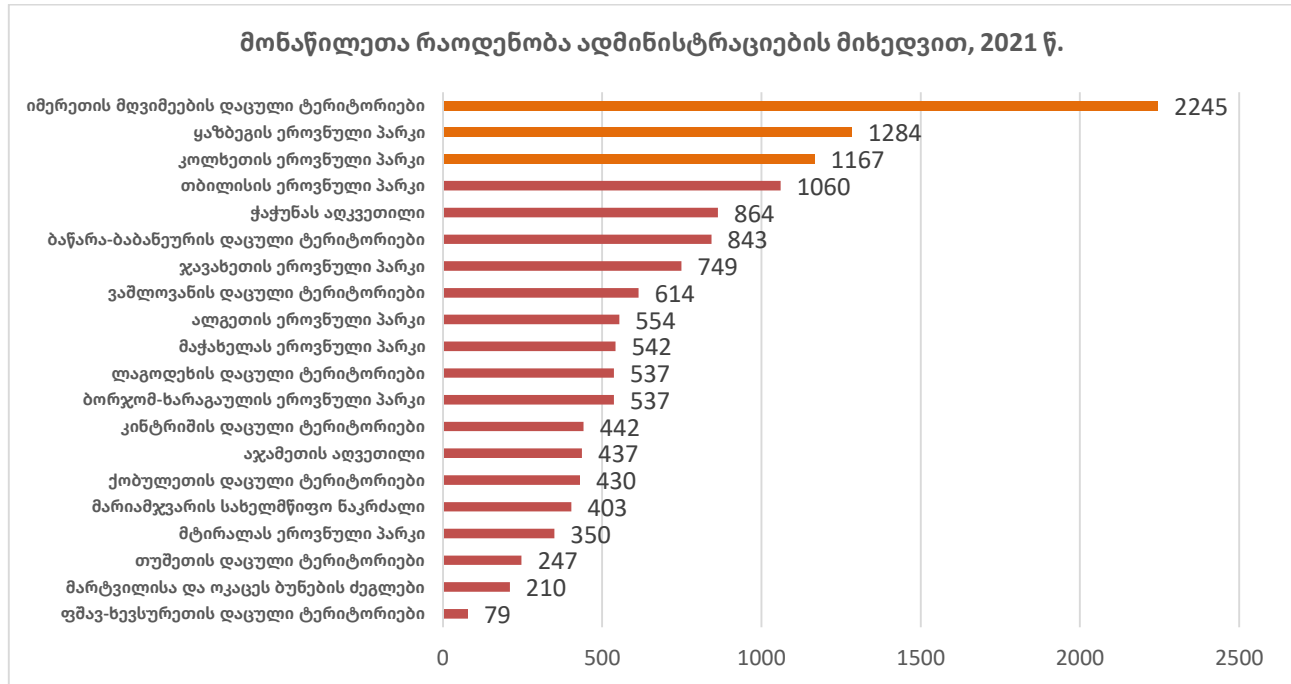
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ძირითადად ჩართულნი იყვნენ შემდეგი სამიზნე ჯგუფები: სკოლის მოსწავლეები, სტუდენტები, პედაგოგები/ლექტორები და ადგილობრივი მოსახლეობა. სულ 2021 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართული იყო 14 115 მონაწილე, მათ შორის: 7 646 მოსწავლე, 1 143 სტუდენტი, 1 223 პედაგოგი/ლექტორი, 3 408 ადგილობრივი მოსახლე და 695 სხვადასხვა დაინტერესებული პირი:

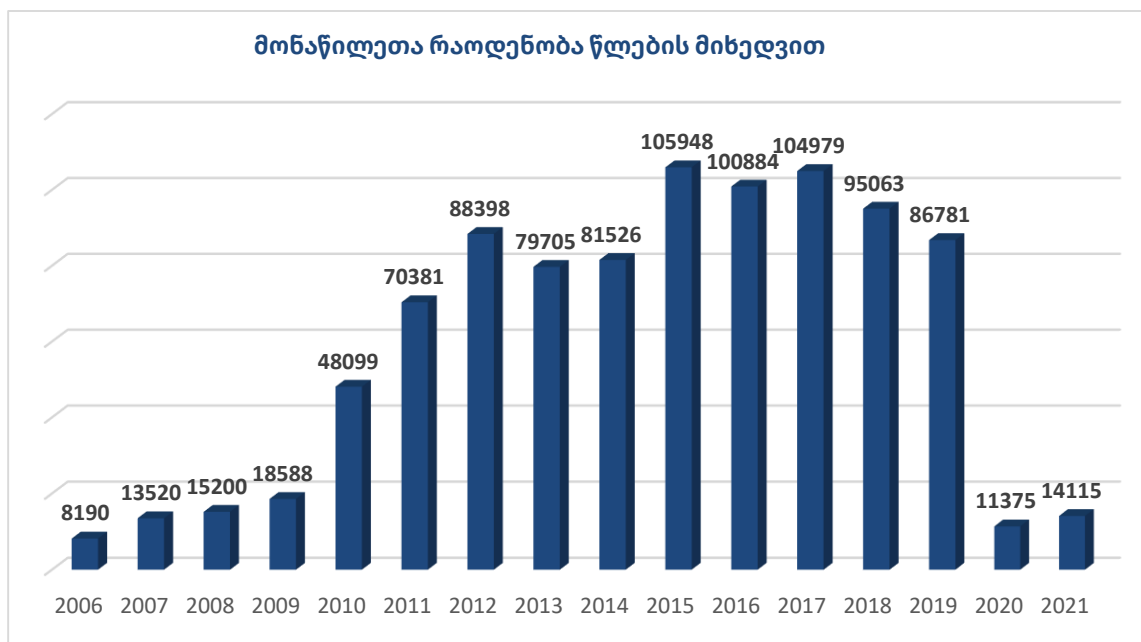
2021 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეთა რაოდენობა - 14 115, 2020 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან - 11 375, დაახლოებით 24%-ით არის გაზრდილი.

- 2021 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართულ მონაწილეთა რაოდენობა ადმინისტრაციების მიხედვით ასე გადანაწილდა:

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართულ მონაწილეთა რაოდენობა წლების მიხედვით გამოიყურება შემდეგნაირად:

2020-2021 წლებში ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებებში ჩართულ მონაწილეთა შემცირებული რაოდენობა განპირობებულია ქვეყანაში ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებით შექმნილი მდგომარეობის გამო დაწესებული რიგი შეზღუდვებით.

3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა

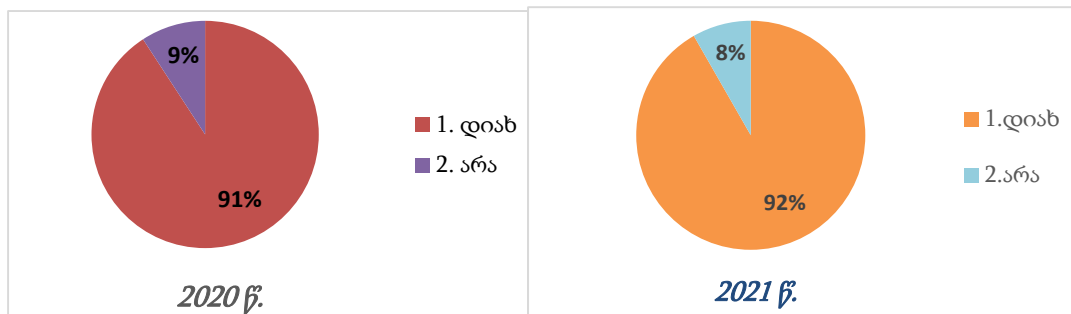
2021 წლის პირველ კვარტალში დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და სოციოლოგიური კვლევის ცენტრის „გორბის“ მიერ მომზადებული „საზოგადოებრივი აღქმისა და გავლენის მონიტორინგისა და შეფასების კითხვარის“ საშუალებით.

საქართველოს დაცული ტერიტორიების დამხმარე ზონის მოსახლეობაში ჩატარებული გამოკითხვა საშუალებას გვაძლევს ყურადღება გავამახვილოთ შემდეგ ძირითად მიმართულებებზე:

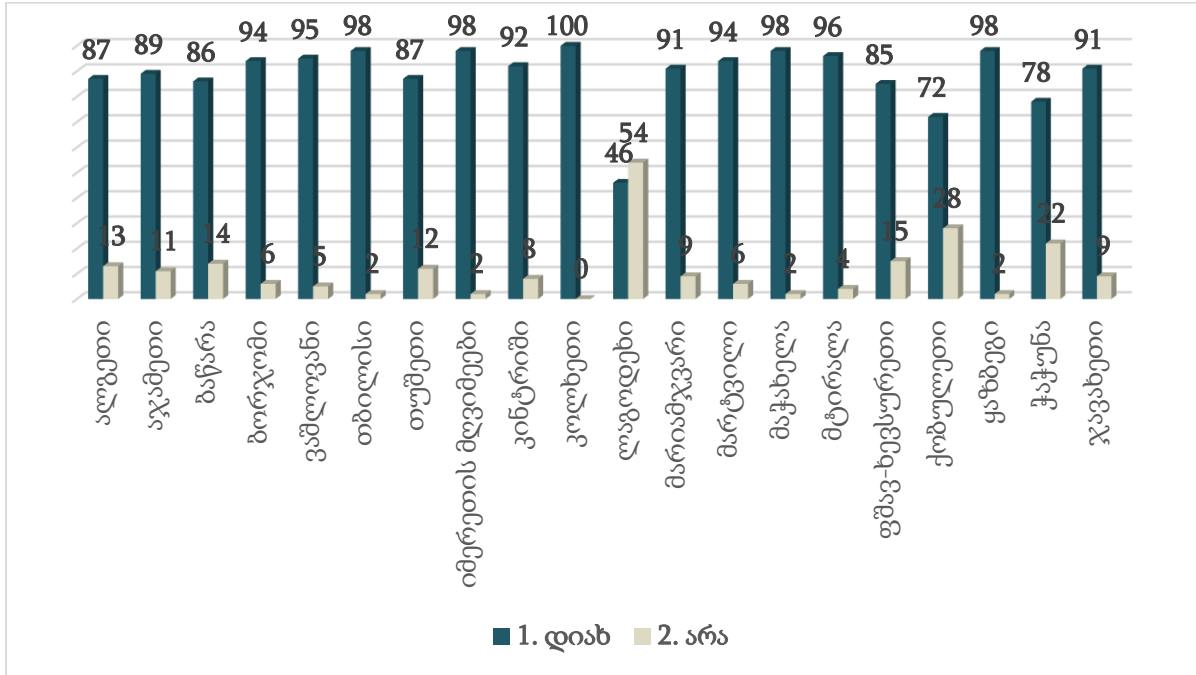
- მოსახლეობის ცნობიერება;
- მოსახლეობის შიში და მოლოდინი დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებით;
- დაცული ტერიტორიებიდან მიღებული სარგებელი და ზარალი; მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი;
- დაცული ტერიტორიის განვითარების პროცესში, მენეჯმენტის გეგმაში მონაწილეობა, აღიქვამენ თუ არა ისინი, რომ წარმოადგენენ სამენეჯმენტო პროცესის შემადგენელ ნაწილს.

დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ოცივე ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ გამოიკითხა 100-100 რესპოდენტი, სულ 2000 რესპოდენტი. შედეგები წლების განმავლობაში ძირითადად ინარჩუნებს სტაბილურ ტენდენციას, ფიქსირდება მხოლოდ მცირედი სხვაობა. მაგალითად, კითხვაზე:

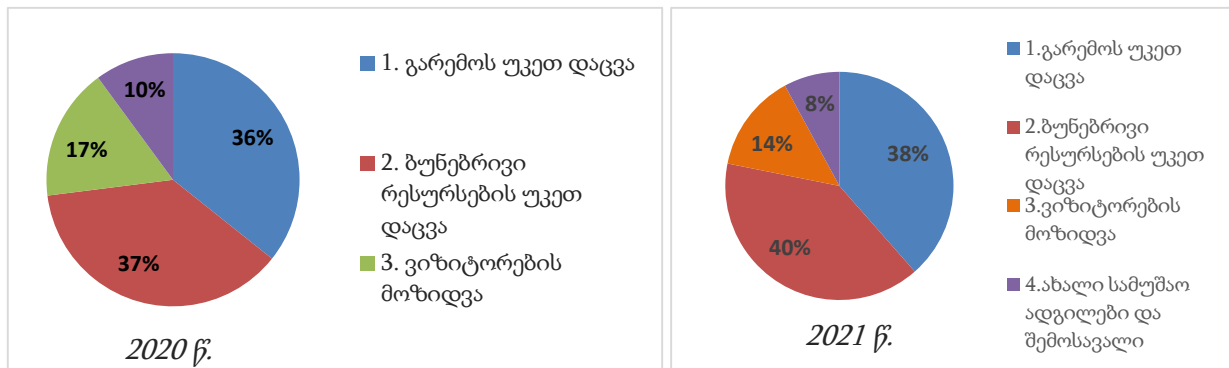
- მოუწოდებიათ თუ არა თქვენთვის ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ? - რესპოდენტთა პასუხები ბოლო 2 წლის განმავლობაში ასე გამოიყურება:

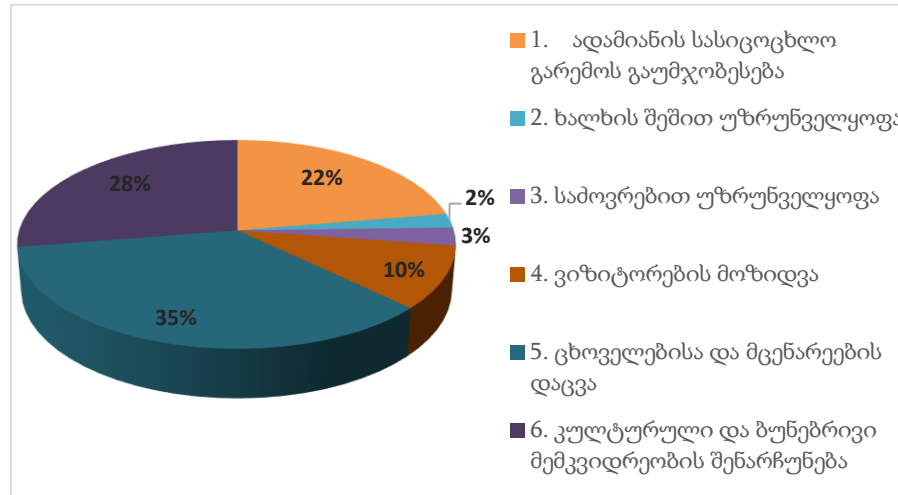
- დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ცნობადობის თვალსაზრისით, ადმინისტრაციებს შორის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია კოლხეთის ეროვნული პარკის შემთხვევაში (100%), რომელსაც 98%-ით მოსდევს თბილისის, იმერეთის მღვიმეების, მაჭახელას და ყაზბეგის ეროვნული პარკები:

- სხვაობა შეინიშნება დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებით რესპოდენტთა მოლოდინებს შორისაც. თუ კი 2020 წელს გამოკითხულ რესპოდენტთა მოლოდინები ბუნებრივი რესურსების უკეთესად დაცვისადმი ჰქონდა რესპოდენტთა 37%-ს, ხოლო გარემოს უკეთ დაცვის - 36%-ს, 2021 წელს რესპოდენტთა პასუხები ასე გამოიყურება - ბუნებრივი რესურსების უკეთესად დაცვა - 40%, გარემოს უკეთ დაცვა - 38%:

- დაცული ტერიტორიების ძირითადი დანიშნულების შესახებ რესპოდენტთა შეხედულებები სხვადასხვაგვარია, თუმცა უმრავლესობის აზრით, დაცული ტერიტორიების ძირითად დანიშნულებას ცხოველებისა და მცენარეების დაცვა წარმოადგენს:

3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები

საანგარიშო პერიოდში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ სკოლის მოსწავლეებისა და სტუდენტებისათვის მომზადდა / განახლდა საგანმანათლებლო პროგრამები და მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით:

- „ეკოსისტემური სერვისები“
- „გავიცნოთ საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობები“
- „ბიომრავალფეროვნება და მისი მნიშვნელობა“
- „საქართველოს დაცული ტერიტორიები და კატეგორიები“
- „ადამიანის საქმიანობის გავლენა გარემოზე“

3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები

- მწვანე კალენდარი

დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ 2021 წლის განმავლობაში მწვანე კალენდრის მიხედვით მოეწყო სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიება. საანგარიშო პერიოდში სულ აღინიშნა 23 „მწვანე დღე“ სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით:

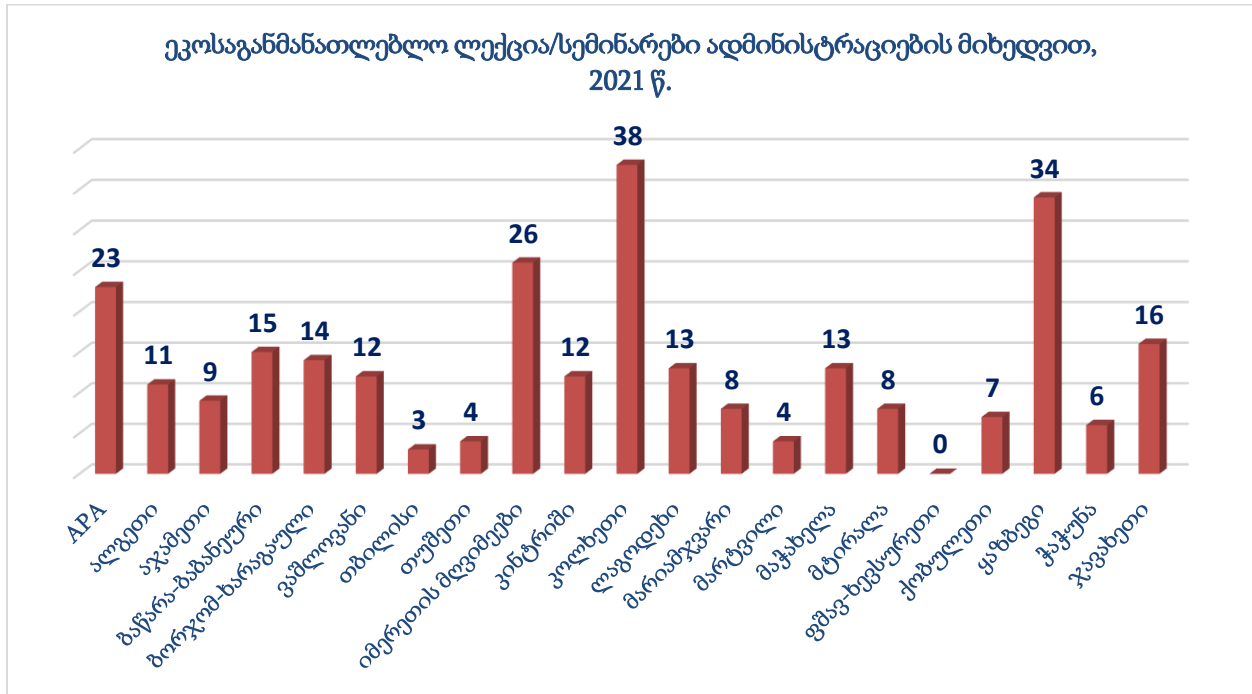
- ✓ ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე
- ✓ ველური ბუნების დღე
- ✓ ნარჩენების გადამუშავების დღე
- ✓ ტყის საერთაშორისო დღე
- ✓ წყლის დაცვის საერთაშორისო დღე
- ✓ მეტეოროლოგიის საერთაშორისო დღე
- ✓ „დედამიწის საათი“

- ✓ ფრინველთა დაცვის დღე
- ✓ ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების საერთაშორისო დღე
- ✓ დედამიწის დღე
- ✓ ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღე
- ✓ ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღე
- ✓ გარემოს დაცვის საერთაშორისო დღე
- ✓ გვალვასა და გაუდაბნოებასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღე
- ✓ ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღე
- ✓ დაასუფთავე მსოფლიო
- ✓ ტურიზმის საერთაშორისო დღე
- ✓ ცხოველთა დაცვის მსოფლიო დღე
- ✓ მეტყევის დღე
- ✓ გარემოსდაცვითი განათლების საერთაშორისო დღე
- ✓ ხის დარგვის საერთაშორისო დღე
- ✓ ნიადაგის დაცვის მსოფლიო დღე
- ✓ მთის საერთაშორისო დღე

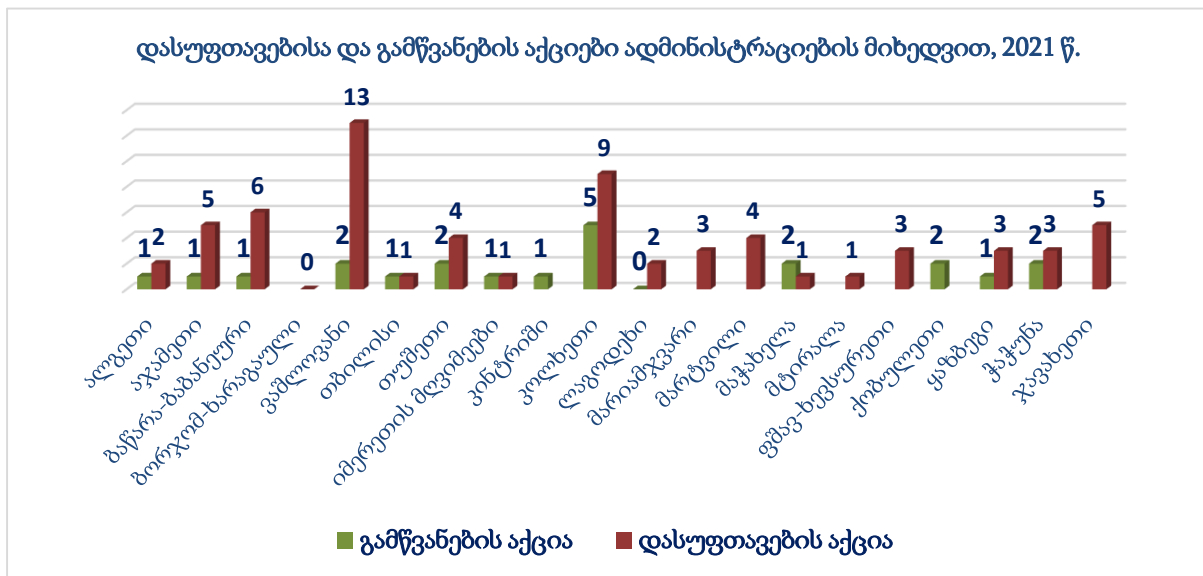
• ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია/სემინარები

საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ სკოლის მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისთვის ჩატარდა **276** ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, უმეტესწილად დისტანციურ ფორმატში სხვადასხვა ელექტრონული პლატფორმის გამოყენებით, ნაწილი კი - ჩვეულ რეჟიმში, დადგენილი რეგულაციების მაქსიმალური დაცვით:

• დასუფთავებისა და გამწვანების აქციები

საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ მოეწყო 22 გამწვანებისა და 66 დასუფთავების აქცია.

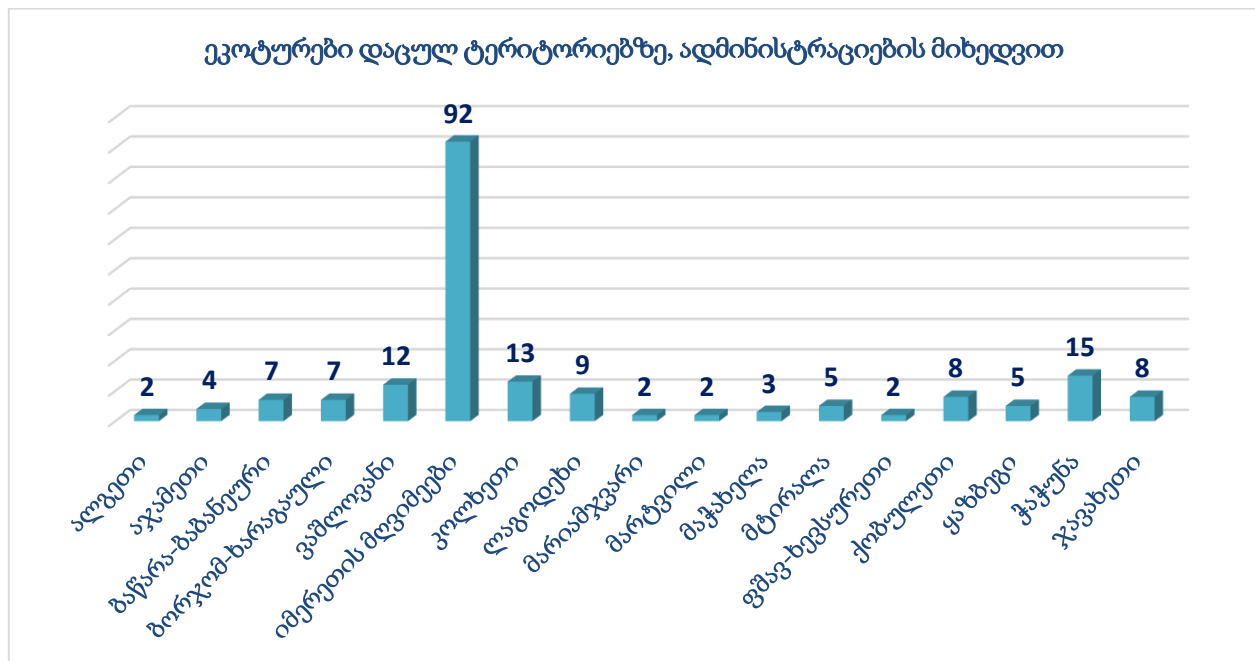

სურათი. დასუფთავების აქცია თბილისის ეროვნულ პარკში. კომაროვის სკოლის მოსწავლეები.

3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე

ეკოტურები

2021 წლის განმავლობაში დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 196 ეკოტური 17 დაცულ ტერიტორიაზე:

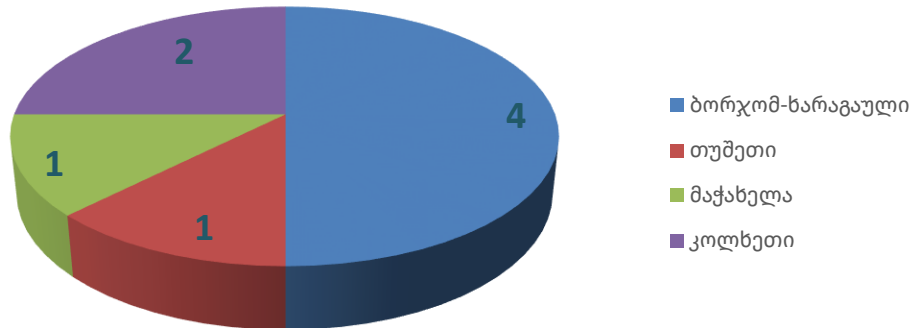

ეკობანაკები

2021 წლის განმავლობაში დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 8 ეკობანაკი ოთხ დაცულ ტერიტორიაზე: ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი, მაჭახელას ეროვნული პარკი, კოლხეთის ეროვნული პარკი და თუშეთის დაცული ტერიტორიები. ეკობანაკებში სულ ჩართული იყო 176 მონაწილე.

ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე, 2021 წ.

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციამ უმასპინძლა შემდეგ ეკობანაკებს:
 - ბრიტანული სკოლა - სულ 14 მონაწილე.

- ვალდორფის სკოლა - მონაწილეებმა სხვა აქტივობებთან ერთად რინჯერთან ერთად ლაშქრობაც მოაწყვეს და ადგილზე გაეცნენ ეროვნული პარკის თანამშრომლების სამუშაო სპეციფიკას - სულ 27 მონაწილე.

- საქართველოს აგრარული და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტები - სტუდენტთა სასწავლო პრაქტიკის ფარგლებში ეროვნულმა პარკმა 2 ნაკადს უმასპინძლა (სულ 79

მონაწილე) - ქვაბისხევისა და აბასთუმნის უბნებზე. ორივე ბანაკი განხორციელდა შესაბამისი საბანაკე პროგრამის მიხედვით:

- მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციამ ქოქოლეთის ბილიკზე გურიის ნასაკირალის საჯაროს სკოლის მოსწავლეების ეკობანაკს უმასპინძლა. მონაწილეები გაეცნენ მაჭახელას ეროვნული პარკის ბიომრავალფეროვნებას და მოისმინეს ლექცია დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობასა და მაჭახელას ეროვნული პარკის ღირებულების შესახებ - სულ 20 მონაწილე:

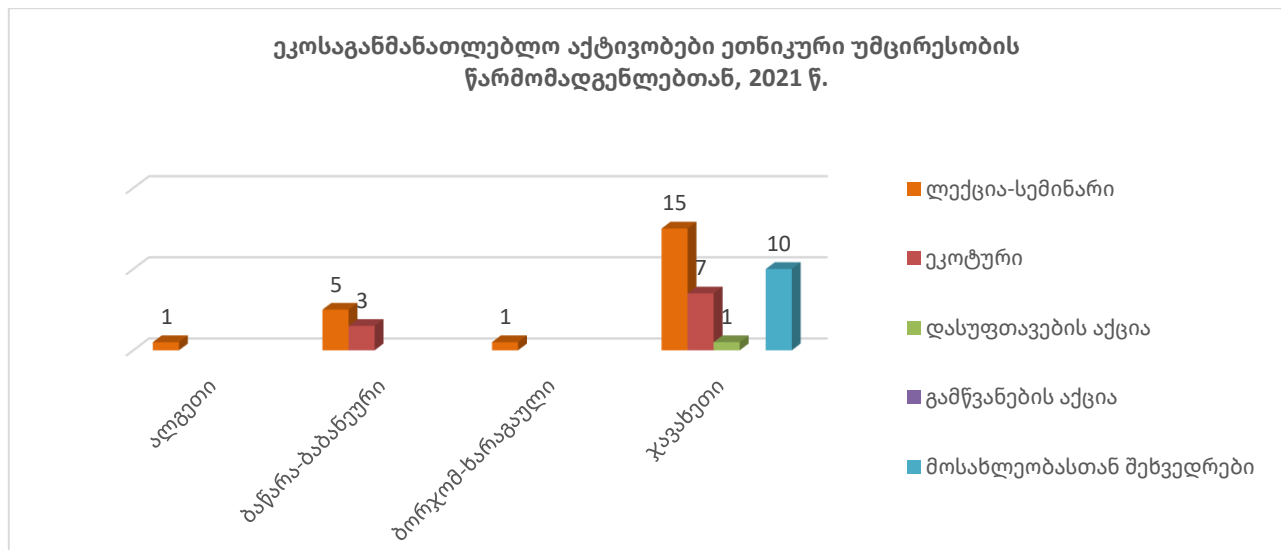
- თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციამ ადგილობრივი რაგბის კლუბ "თუშებს" უმასპინძლა. ეკობანაკის ფარგლებში მონაწილეებს ადმინისტრაციის თანამშრომლების მიერ ჩაუტარდათ პრეზენტაცია თუშეთის ბუნებრივ-კულტურული ფასეულობების შესახებ - სულ 25 მონაწილე:

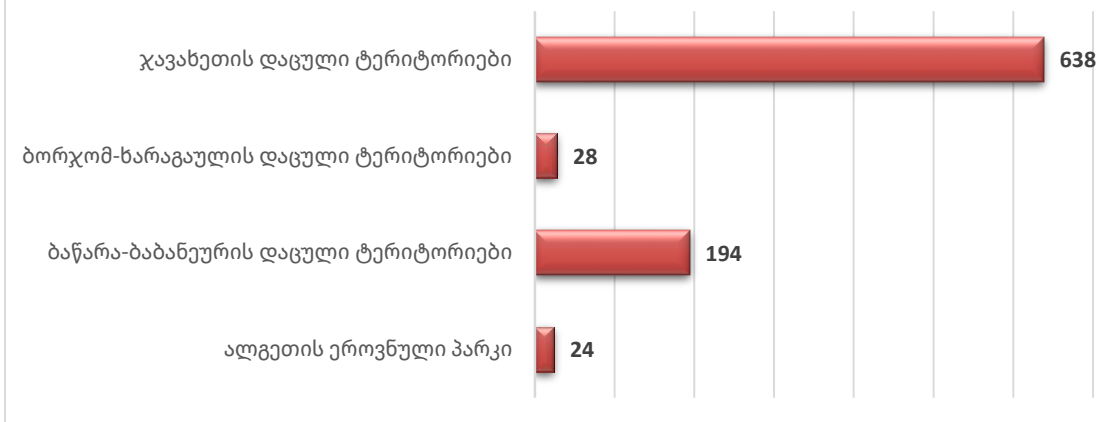
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ჩართულობით, ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე „ახალგაზრდა ბაზიერებისთვის“ მოეწყო ეკობანაკი 2 ნაკადად, რომლის ფარგლებშიც ბაზიერთა კლუბის წევრებისთვის ჩატარდა პრეზენტაცია, მტაცებელ ფრინველთა იდენტიფიკაცია და ვიქტორინა - სულ 11 მონაწილე.

3.6. ეკოლონისძიებები ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან

ალგეთის ეროვნული პარკის, ჯავახეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის და ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ, 2021 წლის განმავლობაში მოეწყო შეხვედრები დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან. აღნიშნულ სამიზნე ჯგუფთან სულ ჩატარდა 22 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, მოეწყო 10 ეკოტური, 1 დასუფთავების აქცია და 10 შეხვედრა ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელ ადგილობრივ მოსახლეობასთან.

მონაწილეთა რაოდენობა, 2021 წ.

➤ **ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების** ადმინისტრაციის მიერ ეთნიკურად სომეხ და რუს მოსახლეობასთან განხორციელდა 33 აქტივობა, მათ შორის: 15 ეკოსაგანმანათლებლო სემინარი სკოლის მოსწავლეებთან, 7 ეკოტური ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებზე, 1 დასუფთავების აქცია და 10 შეხვედრა მოსახლეობასთან. სულ 638 მონაწილე.

სურათი. პრეზენტაცია სოფ. გორელოვკის სომხური საჯარო სკოლის უფროსკლასელებისთვის - ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.

➤ **ალგეთის ეროვნული პარკის** ადმინისტრაციის მიერ სოფელ სამშვილდეს საჯარო სკოლის ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი მოსწავლეებისთვის ჩატარდა 1 ეკოსაგანმანათლებლო სემინარი ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით. სულ 24 მონაწილე.

➤ **ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების** ადმინისტრაციის მიერ პანკისის ხეობის ეთნიკურად ქისტი სოფლების, ქორეთისა და ჯოყოლოს საჯარო სკოლებში და თელავის მუნიციპალიტეტის სოფ.ყარაჯალის ეთნიკურად აზერბაიჯანელი მოსახლეობისთვის ჩატარდა 5 ეკოსაგანმანათლებლო სემინარი და მოეწყო 3 ეკოტური დაცულ ტერიტორიებზე. სულ 194 მონაწილე.

სურათი. პანკისის ხეობის სოფ. ბირკიანის საჯარო სკოლის მოსწავლეები ეკოტური ბაზარა-ბაზანურის დაცულ ტერიტორიებზე

➤ ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციისა და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლების მიერ ჩატარდა ონლიან სემინარი ქცია-ტაბაწყურის სკოლების (ბალანთა, ბეჟანო, მოდეგა, მოლეთი და ტაბაწყური) ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი მოსწავლეებისთვის პროექტის - „ქცია-ტაბაწყურის დაცული ტერიტორიის მდგრადობის უზრუნველყოფა ადგილობრივ თემში ეკოტურისტული პროდუქტების განვითარების გზით“ - ფარგლებში. სულ 28 მონაწილე.

3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები

2021 წლის განმავლობაში გაფორმდა 7 ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და შემდეგ მხარეებს შორის:

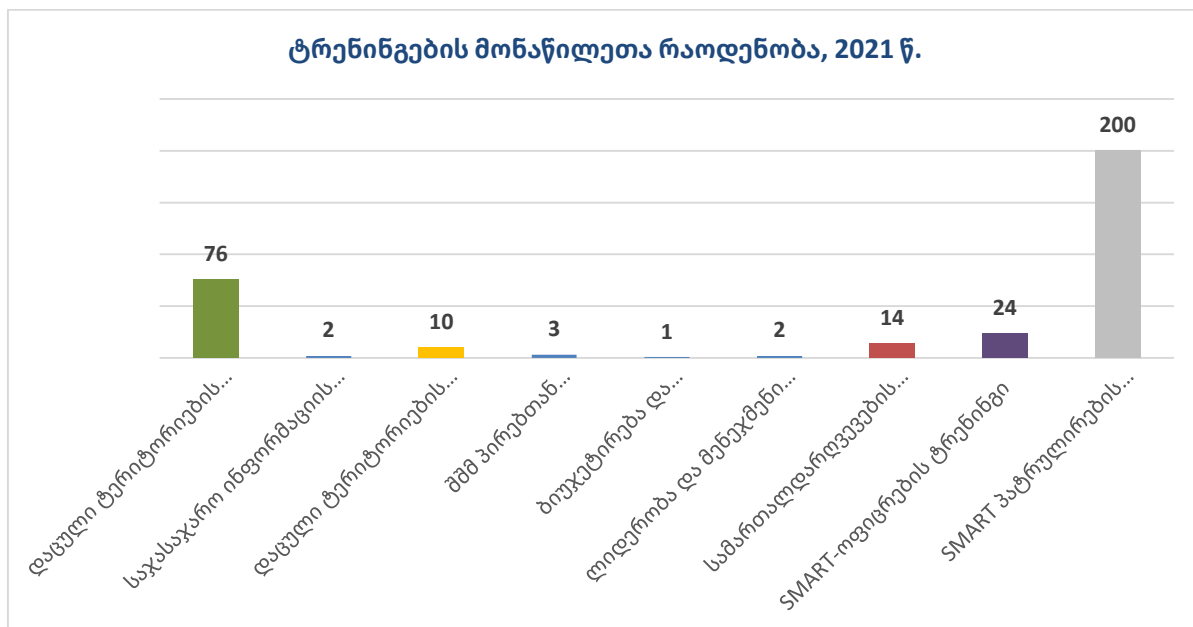
- ა(ა)იპ პროფესიული მომზადების და გადამზადების ცენტრი „ფერმერთა სკოლა“
- სსიპ „ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი“ - სტუდენტთა სტაჟირების შესახებ ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი
- სსიპ გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი
- შპს ევროპის უნივერსიტეტი
- გარემოსდაცვითი ეკოლოგიური ასოციაცია „დეა“
- გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი
- სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

3.8. თანამშრომელთა გადამზადება, ტრენინგები

2021 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიულ ადმინისტრაციებში გადამზადდა 332 თანამშრომელი. თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ტრენინგები ჩატარდა შემდეგი მიმართულებით:

- „SMART-ოფიცრების ტრენინგი“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 24 თანამშრომელი.

- „SMART-პატრულირების ტრენინგი“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 200 თანამშრომელი.
- „დაცული ტერიტორიების ინტეგრირებული მმართველობისა და მართვის საორიენტაციო საფუძვლები“ (USDO/ITAP). გადამზადდა ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის 9 და არაგვის დაცული ლანდშაფტის 1 თანამშრომელი, სულ 10.
- „დაცული ტერიტორიების მართვის გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების სტანდარტიზებული მეთოდის დანერგვა“ (დონორი: CNF). სულ გადამზადდა 76 თანამშრომელი.
- „საჯარო ინფორმაციის გაცემის სტანდარტები“ (დონორი: UNDP ორგანიზატორი: გარემოსდაცვითი განათლებისა და ინფორმაციის ცენტრი). გადამზადდა სააგენტოს 2 თანამშრომელი.
- „შშმ პირებთან ურთიერთობისთვის საჭირო უნარების განვითარება“. გადამზადდა 3 თანამშრომელი.
- „ბიუჯეტირება და ხარჯთაღრიცხვა“. გადამზადდა სააგენტოს 1 თანამშრომელი.
- „ლიდერობა და მენეჯმენი საჯარო სამსახურში“. გადამზადდა სააგენტოს 2 თანამშრომელი.
- სამართალდარღვევების პრევენციისა და მართვის საკითხები. (დონორი: USAID). სულ გადამზადდა თუშეთის დაცული ტერიტორიებისა და თუშეთის დაცული ლანდშაფტის 14 თანამშრომელი.

თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე

- 4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა
- 4.2. ეკოტურისტული სერვისები
- 4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა
- 4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები
- 4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი
- 4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან

4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა

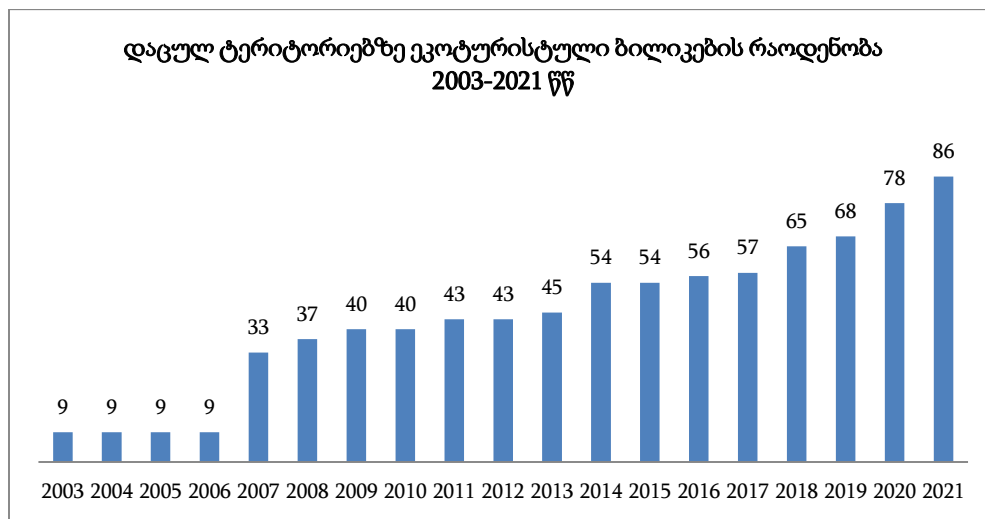
ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 17 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციაში: ვაშლოვანის, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ჯავახეთის, იმერეთის მღვიმეების (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, თეთრა მღვიმე), მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი), კოლხეთის, მტირალას, ქობულეთის, ალგეთის (წალკის კანიონი), კინტრიშის, მაჭახელას, თბილისის (მცირე ინფრასტრუქტურა), ჭაჭუნას, (მცირე

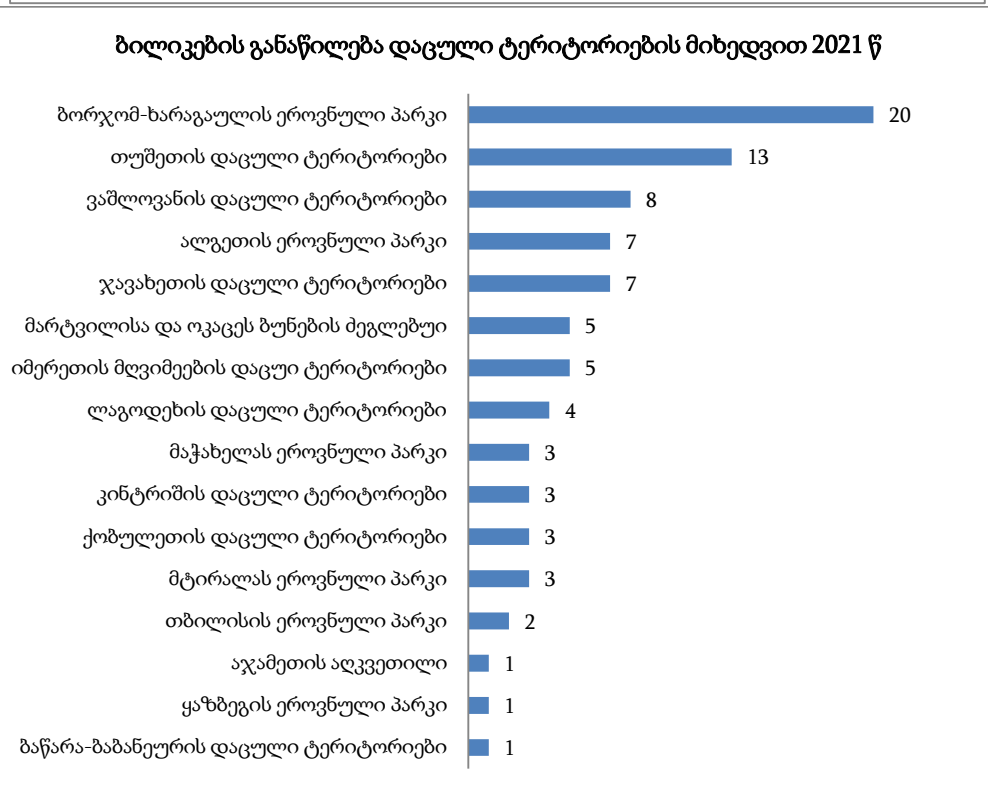
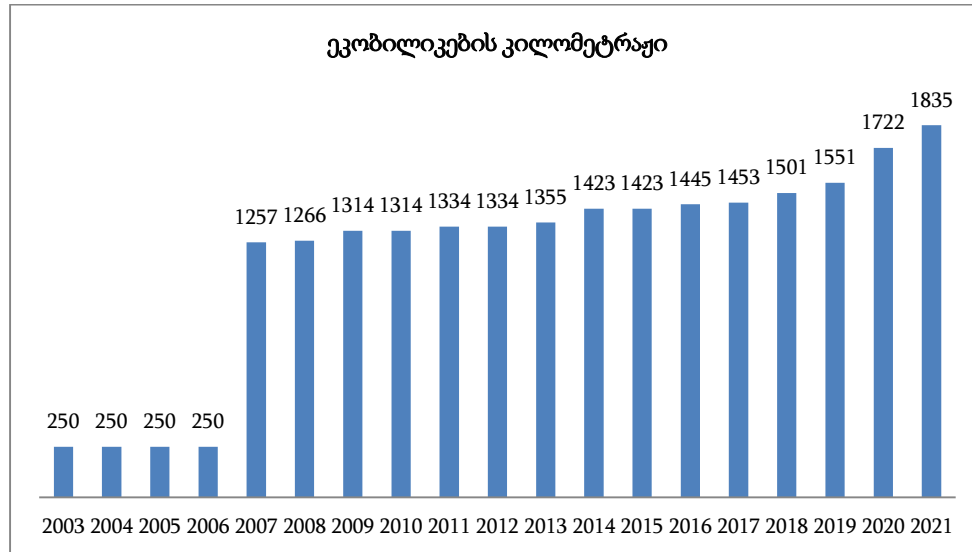
ინფრასტრუქტურა) აჯამეთის აღკვეთილის (მცირე ინფრასტრუქტურა) ყაზბეგის (მცირე ინფრასტრუქტურა) და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებში.

დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორებს შეუძლიათ დაგეგმონ სხვადასხვა სირთულის სალაშქრო, საცხენოსნო, ველო, თოვლის ფეხსაცმელების, ექსტრემალური სპელეოლოგიური, სათაგადასავლო, სანაოსნო და ფრინველებზე დაკვირვების ტურები. აგრეთვე აქვთ შესაძლებლობა ისარგებლონ ვიზიტორთა ცენტრებში არსებული სხვადასხვა სერვისებით და განთავსების საშუალებებით, ტერიტორიაზე მოწყობილი საპიკნიკე და საკარვე ადგილებით, ვიზიტორთა ცენტრის სასტუმრო ნომრებით და ტურისტული თავშესაფრებით.

ეკოტურისტული ბილიკები

დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის მდგომარეობით 86 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკია და 5 სანაოსნო მარშრუტი. ბილიკების საერთო სიგრძე 1835 კმ-ია. 2021 წელს ბილიკების ჯამური სიგრძე 2020 წლის მონაცემთან (1722კმ) შედარებით 7%-ით (113კმ-ით) არის გაზრდილი.

2021 წელს

✓ 5 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 10 ეკობილიკი (128 კმ)

- ❖ ალგეთის ეროვნულ პარკში მოეწყო 5 სალაშქრო ბილიკი (101.2 კმ)
- ❖ წალკის კანიონში მოეწყო 1.8 კმ სიგრძის ბილიკი
- ❖ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში მოეწყო 2 ბილიკი (ჯამში - 17კმ)

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- ❖ თეთრა მღვიმეში კეთილმოეწყო 110 მ სიგრძის ბილიკი
- ❖ ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 8 კმ სიგრძის სალამქრო ბილიკი

✓ აჯამეთის აღკვეთილში მიმდინარეობს 27 კმ-იანი საფეხმავლო ეკოტურისტული ბილიკის მოწყობა

✓ განახლდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და მიმართულების მანიშნებელი დაფები

- 2021 წლის განმავლობაში 19 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის განისაზღვრა საინფორმაციო დაფებთან დაკავშირებით საჭიროებები, მომზადდა ტექნიკური დავალება (1168 სხვადასხვა სახის დაფა და სტიკერი) და საინფორმაციო დაფების საბეჭდი ფაილები.

4.2. ახალი ეკოტურისტული სერვისები

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს დაემატა ნემვის აღკვეთილში ღამისთევის სერვისი.
- ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა საფარი ტურის სერვისი და კარწახის აღკვეთილის ტურისტულ თავშესაფარში/კოტეჯი ღამისთევის სერვისი
- კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა რეკრეაციული თევზჭერის სერვისი
- კოლხეთის ეროვნული პარკს დაემატა თოკების პარკის სერვისი და პანტონის ტური მდ. ჭურიაზე

10 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო ახალი ტურისტული ინფრასტრუქტურა

- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნულ პარკში აშენდა ადმინისტრაციული და ვიზიტორთა ცენტრის შენობა
- წალკის კანიონზე მოეწყო ტურისტული ინფრასტრუქტურა, აშენდა ვიზიტორთა ცენტრი და ტურისტული ინფრასტრუქტურა
- თეთრა მღვიმეზე აშენდა ვიზიტორთა ცენტრი და მოეწყო ტურისტული ინფრასტრუქტურა (აშენდა ადმინისტრაციული და ვიზიტორთა ცენტრი, მოეწყო განათების სისტემა, ავტოსადგომი)
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში დასრულდა ბორჯომის ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, ნემვის აღკვეთილში აშენდა ტურისტული თავშესაფარი
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში აშენდა 12 ხიდი
- მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მოეწყო 5 ტურისტული თავშესაფარი
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე აშენდა 10 ტურისტული თავშესაფარი
- კოლხეთის ეროვნულ პარკში მდ. მალთაყვაზე მოეწყო ნავმისადგომი
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლის ადმინისტრაციული შენობის მიმდებარედ აშენდა კაფეტერია
- მარტვილის კანიონზე მოეწყო ზიპლაინი და ხიდი

- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე დასრულდა სასტუმროს “ვალდ ჰოტელი” გაფართოების სამუშაოები
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე აშენდა ტურისტული თავშესაფარი

7 დაცულ ტერიტორიაზე განხორციელდა არსებული ტურისტული ინფრასტრუქტურის განახლება/რეაბილიტაცია

- გარემონტდა ნავენახევის მღვიმის ადმინისტრაციული შენობა
- მტირალას ეროვნულ პარკში ფრინველებზე დაკვირვების კომპლექსს ჩაუტარდა რეაბილიტაცია
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე გარემონტდა 14 ბუნგალო
- მარტვილის კანონის ვიზიტორთა ცენტრში და საფეხმავლო ბილიკებზე განახლდა მცირე ინფრასტრუქტურა
- ოკაცეს კანონის ვიზიტორთა ცენტრს და გამშვები პუნქტს ჩაუტარდა ნაწილობრივი სარეაბილიტაციო სამუშაოები
- სათაფლიას ალკვეთილში გაუმჯობესდა ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა (ვიზიტორთა მოსაცდელში, დინოზავრების ნაკვალევის საკონსერვაციო შენობაში და მუზეუმში შეკეთდა სახურავი), განახლდა სათაფლიას მღვიმის და საფეხმავლო ბილიკების განათების სისტემა, მღვიმეში დამონტაჟდა გახმოვანების სისტემა
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ეზოს ღობეს ჩაუტარდა რეკონსტრუქცია

ბილიკების მოვლა/განახლება

- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე გაიწმინდა „როჭოს ჩანჩქერის“ და „შავი კლდეების ტბის“ ბილიკები.
- განახლდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის პირველი, მეექვსე, მეშვიდე და მეთორმეტე ბილიკების მარკირება
- მაჭახელას ეროვნულ პარკში განახლდა მთავარანგელოზის მთის და ქოქოლეთის ბილიკები და ბილიკის მოაჯირები
- ალგეთის ეროვნულ პარკში განახლდა სამეფო ქედის ბილიკი (16 კმ)
- მტირალას ეროვნულ პარკში განახლდა წაბლნარის და ორი მთის ბილიკები, წაბლნარის ბილიკზე დამონტაჟდა მოაჯირები

4 დაცულ ტერიტორიაზე მიმდინარეობს ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები

- კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ეზოში მიმდინარეობს კაფეტერიის მშენებლობა
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე პალიასტომის ტბაზე დაიწყო პირსის მოწყობის სამუშაოები
- აჯამეთის ალკვეთილში მიმდინარეობს 27 კმ-იანი საფეხმავლო ეკოტურისტული ბილიკის მოწყობა

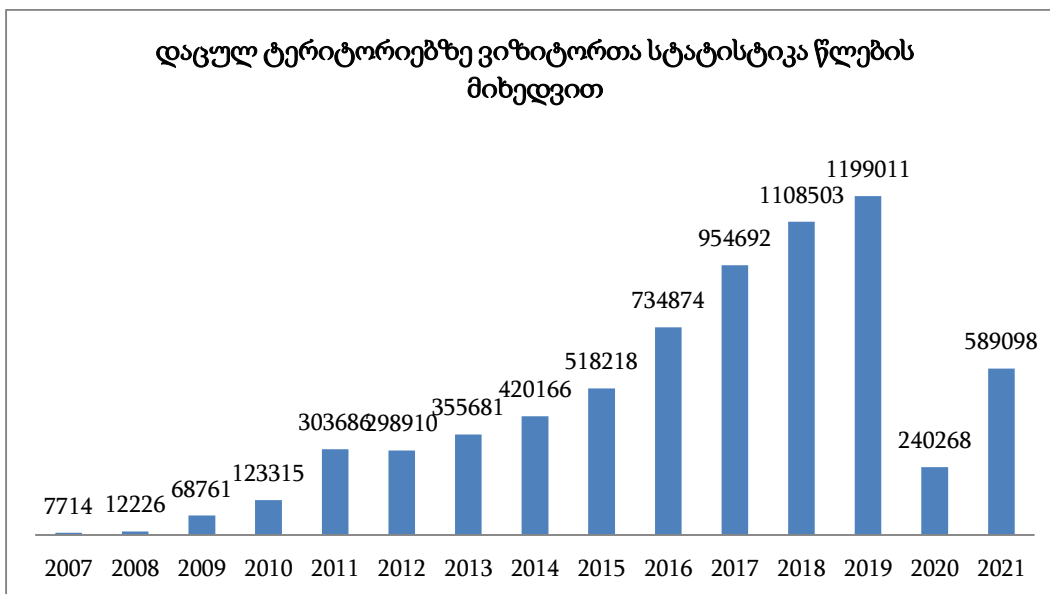
- მარტვილის კანიონზე მიმდინარეობს ინფრასტრუქტურის განახლების მეორე ეტაპის სამუშაოები
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე, არწივის ხეობის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს მცირე ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები.

ბილიკების და ტურისტული ინფრასტრუქტურის პროექტირება

- თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საფეხმავლო ბილიკების მოწყობის შესაძლებლობების კვლევა მომზადდა და ბილიკების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია, ასევე ამავე ტერიტორიაზე ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობისათვის საჭირო საპროექტო სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია.
- ამხანაგობა „ჯუთა-შატილი-ომალის ბილიკი“ საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მსოფლიო ბანკის რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის (RDP III) ფარგლებში საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდთან გაფორმებული კონტრაქტის საფუძველზე განხორციელდა „მდგრადი ვიზიტორთა ბილიკების და მთის ქოხების განვითარების და ფშავ-ხევსურეთის, ყაზბეგის და თუშეთის დაცული ტერიტორიების დაკავშირების მიზნით, დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება“.
- მიმდინარეობს ლაგოდეხის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ვაშლოვანის, მტირალა-კინტრიშის, იმერეთი-სამეგრელოს, მარიამჯვარის, თეთრობის, ერუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ბაწარას დაცული ტერიტორიების ბილიკების პროექტირება.

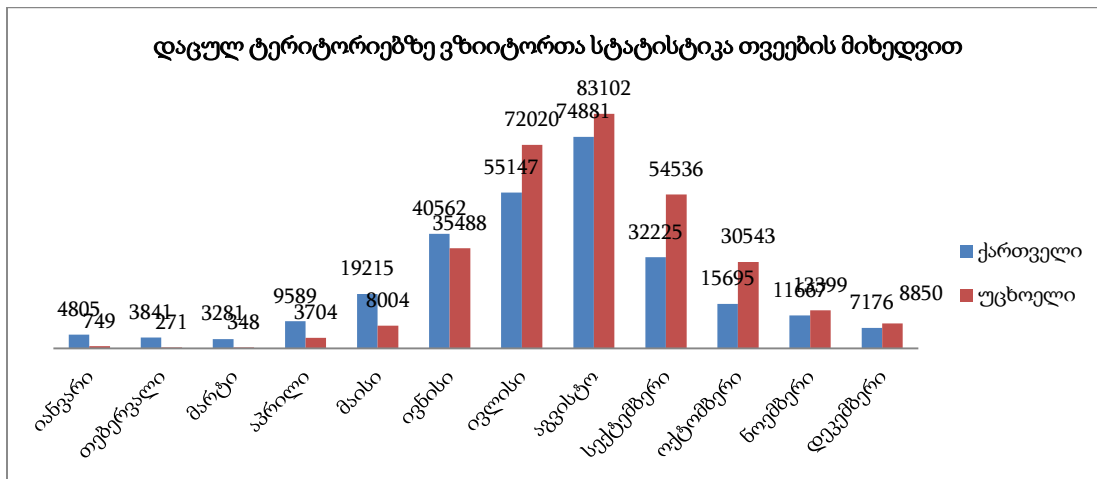
4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა

2021 წელს, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (589 098 ვიზიტორი) 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (240 268 ვიზიტორი) 2.4 - ჯერ გაიზარდა.

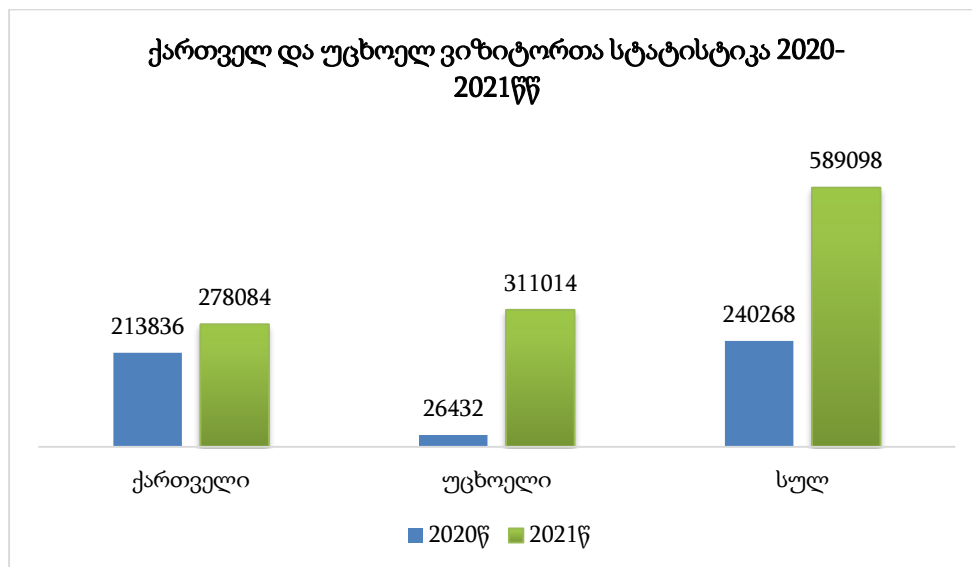

დიაგრამა 1. დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა წლების მიხედვით 2007-2021წწ

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

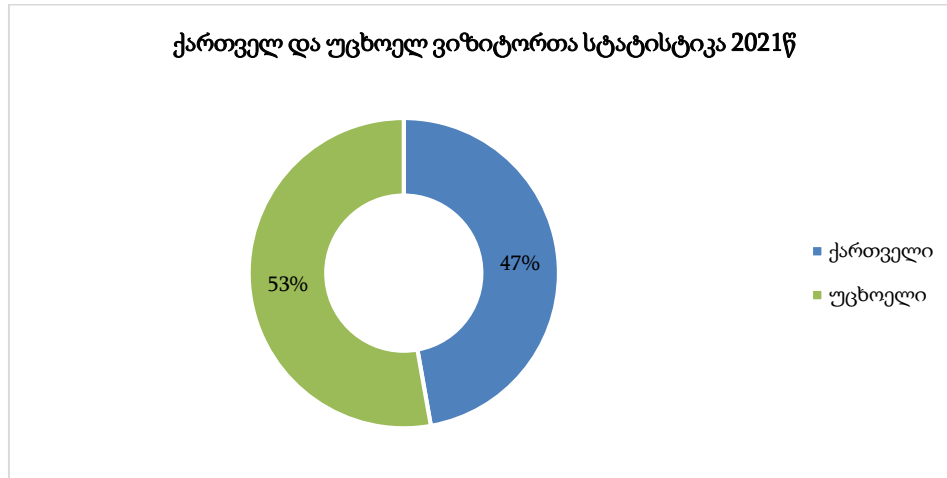

დიაგრამა 2. ვიზიტორთა სტატისტიკა თვეების მიხედვით 2021წ.

დიაგრამა 3. ვიზიტორთა სტატისტიკა 2020-2021წწ

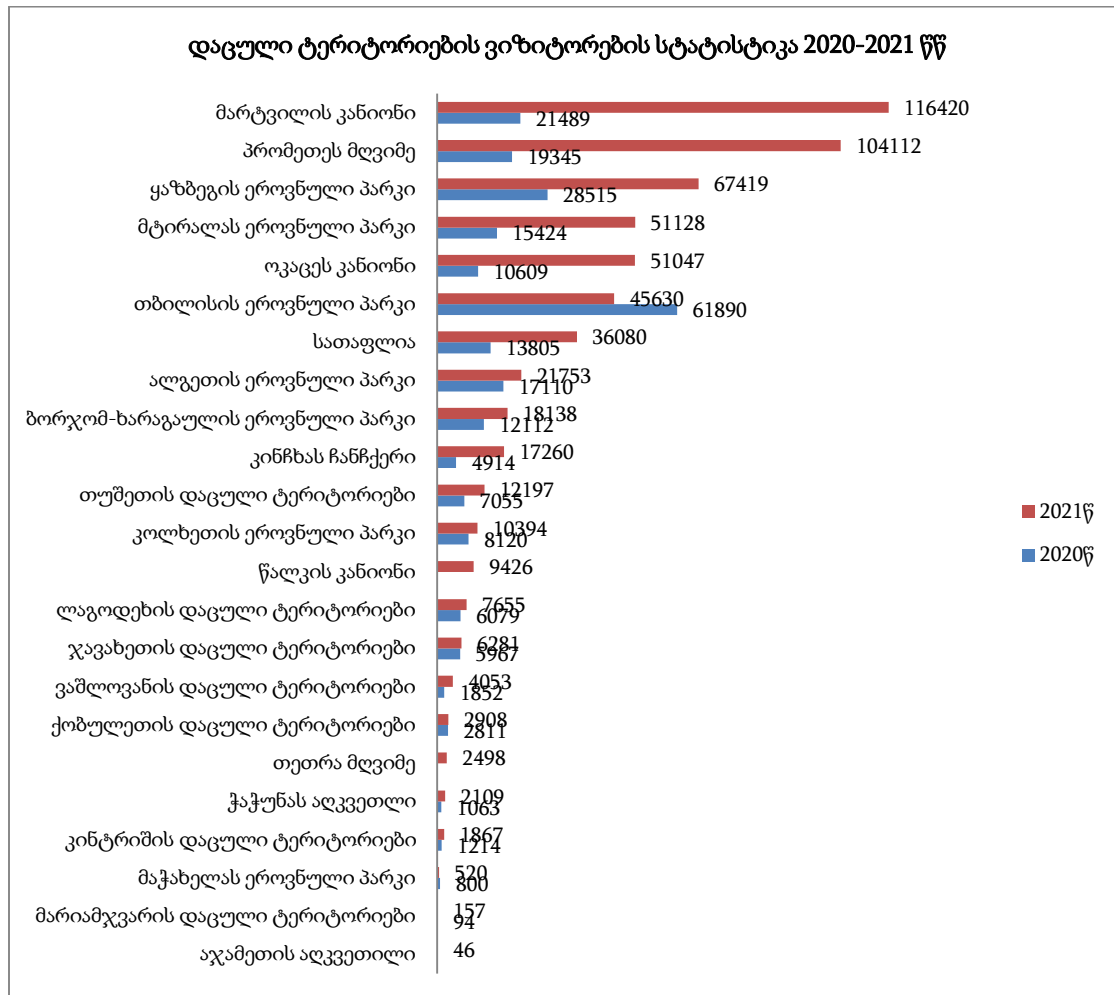
ვიზიტორთა შორის 47% ქართველია (278 084 ვიზიტორი), ხოლო 53% უცხოელი (311 014 ვიზიტორი). 2021 წლის მონაცემებით, 2020 წელთან შედარებით ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა გაზრდილია 30%-ით, ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა გაზრდილია 11,7-ჯერ.

დიაგრამა 4. ქართველ და უცხოელ ვიზიტორთა სტატისტიკა 2021წ

2021 წლის მონაცემებით ყველაზე მეტი ვიზიტორი ესტუმრა (ტოპ 10 ტერიტორია)

1. მარტვილის კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 20%;
2. პრომეთეს მღვიმეს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 18%;
3. ყაზბეგის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 11%;
4. მტირალას ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 9%;
5. ოკაცეს კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 9%;
6. თბილისის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 8%;
7. სათაფლიას დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 6%;
8. ალგეთის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 4%;
9. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 3%;
10. კინჩხას ჩანჩქერი დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 3%;

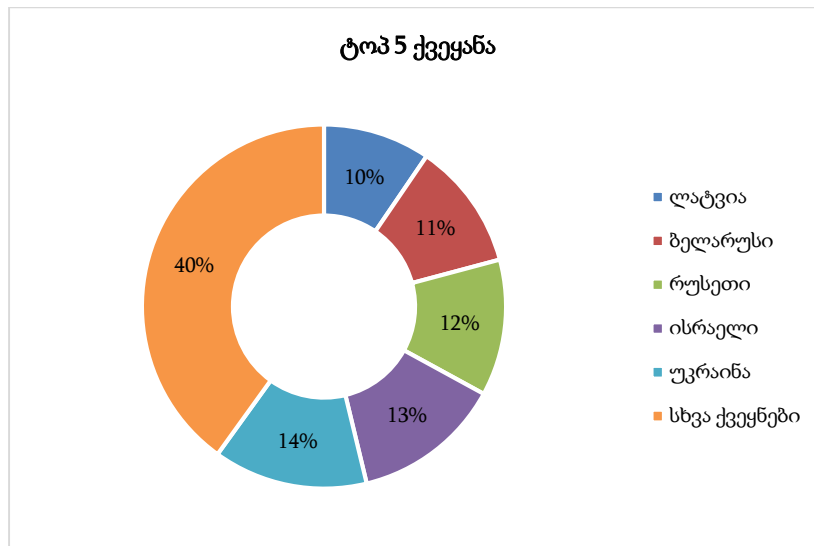

დიაგრამა 5. ვიზიტორთა სტატისტიკა დაცული ტერიტორიების მიხედვით 2020-2021წწ

დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 91% ესტუმრა: მარტვილის კანიონს (20%), პრომეთეს მღვიმეს (18%), ყაზბეგის ეროვნულ პარკს (11%), ოკაცეს კანიონს (9%), მტირალას ეროვნულ პარკს (9%), თბილისის ეროვნულ პარკს (8%), სათაფლიას (6%), ალგეთის ეროვნულ პარკს (4%), ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს (3%), კინჩხას, (3%), ხოლო დანარჩენი 9% ესტუმრა თუშეთის, წალკის, ჯავახეთის, ვამლოვანის, კოლხეთის ეროვნულ პარკს ლაგოდეხის, ქობულეთის, კინტრიშის, თეთრას, ჭაჭუნას, მაჭახელას, აჯამეთის და მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებს.

2021 წლის განმავლობაში ყველაზე მეტად ვიზიტორების რაოდენობა გაიზარდა

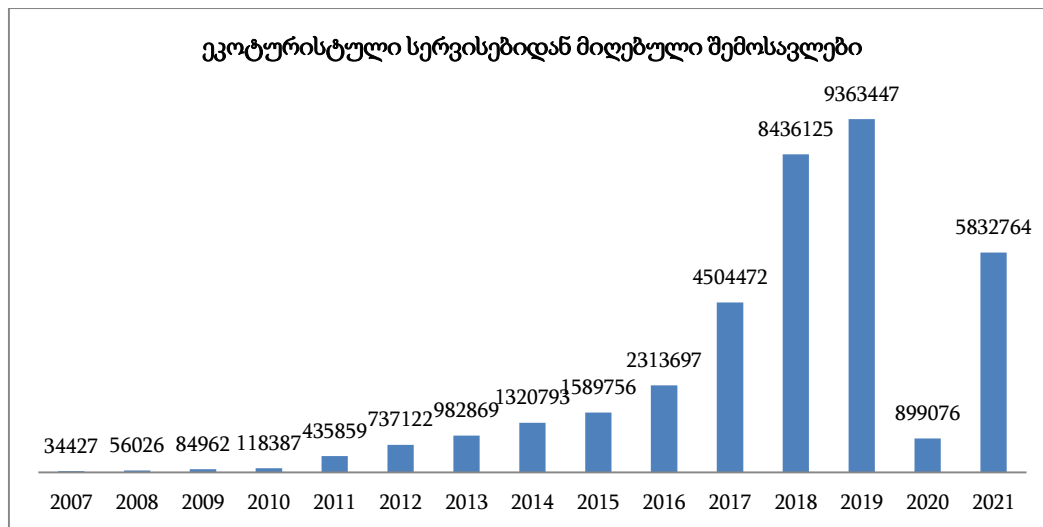
- მარტვილის კანიონზე - 5,4 -ჯერ (2020 წ - 21 489 ვიზიტორი, 2021 წ - 116 420 ვიზიტორი)
- პრომეთეს მღვიმეში - 5,3 -ჯერ (2020 წ - 19 345 ვიზიტორი, 2021 წ - 104 112 ვიზიტორი)
- ოკაცეს კანიონზე - 4.8 -ჯერ (2020 წ - 10 609 ვიზიტორი, 2021 წ - 51 047 ვიზიტორი)
- კინჩხას ჩანჩქერი - 3.5 -ჯერ (2020 წ - 49 14 ვიზიტორი, 2021 წ - 17 260 ვიზიტორი)
- მტირალას ეროვნულ პარკში - 3.3-ჯერ (2020 წ 15 424 ვიზიტორი, 2021 წ - 51 128 ვიზიტორი)

დიაგრამა 6. ტოპ 5 ქვეყანა 2021წ

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები

2021 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 5 832 764 ლარი, რაც წინა 2020 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან (899 076 ლარი) შედარებით 6.4 - ჯერ არის გაზრდილი.

დიაგრამა 7. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2007-2021წწ

დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ნაწილდება შემდეგნაირად:

**2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო**

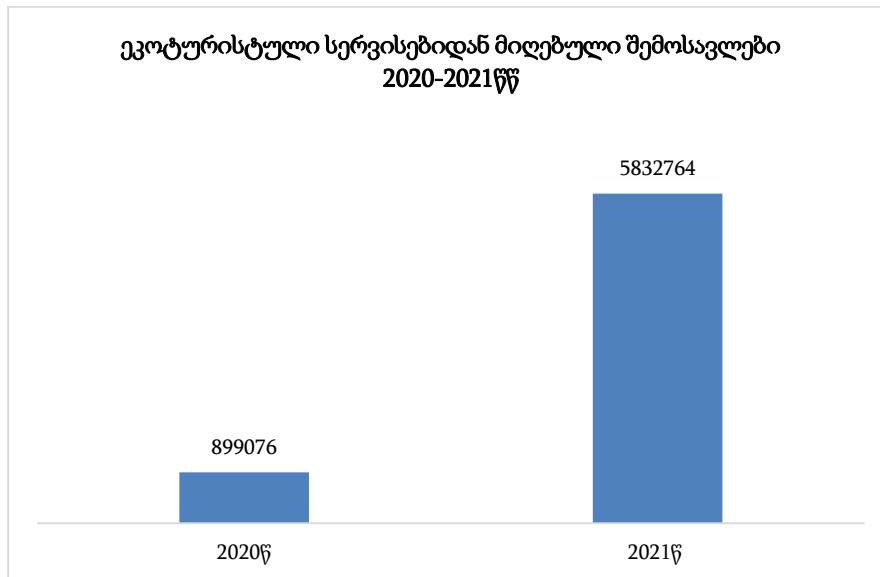

- იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 49%
- მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 46%,
- კოლხეთის ეროვნული პარკი - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%

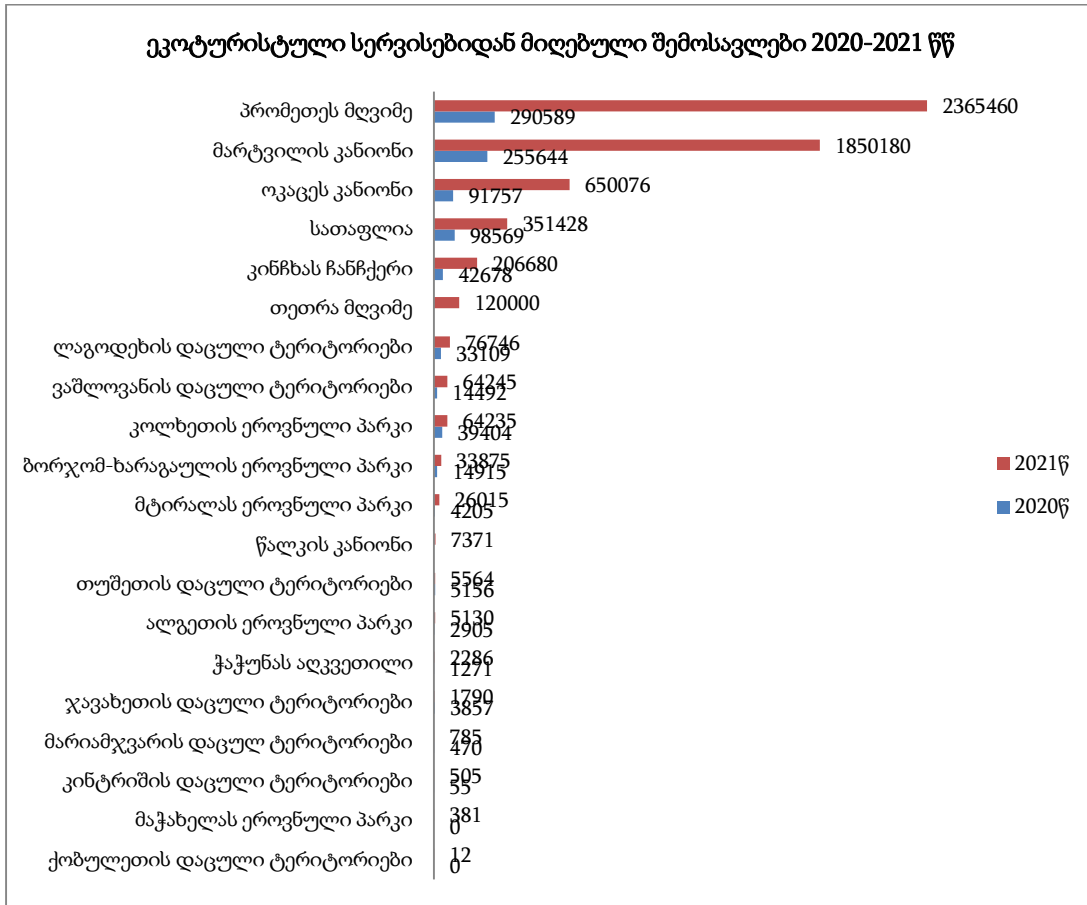
ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების 2% მოდის, ბორჯომ-ხარაგაულის, მტირალას, წალკის, თუშეთის, ალგეთის, ჭაჭუნას, ჯავახეთის, მარიამჯვარის, კინტრიშის, მაჭახელას და ქობულეთის დაცულ ტერიტორიებზე

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ყველაზე მეტად გაიზარდა

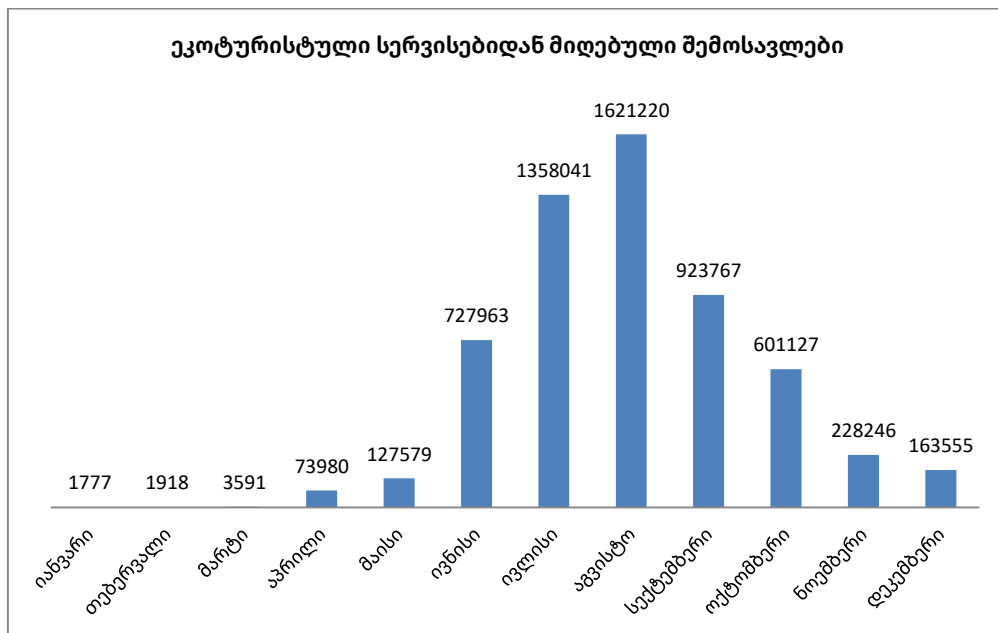
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიები -9.1- ჯერ (2020 წ - 55 ლარი, 2021 წ - 505 ლარი)
- პრომეთეს მღვიმე -8.1 - ჯერ (2020წ - 290 589 ლარი, 2021 წ - 2 365 460ლარი)
- მარტვილის კანიონი -7.2- ჯერ (2020 წ - 255 644 ლარი, 2021 წ - 1 850 180 ლარი)
- ოკაცეს კანიონი -7- ჯერ (2020 წ - 91 757 ლარი, 2021 წ - 650 076 ლარი)
- მტირალას ეროვნული პარკი -6,1 - ჯერ (2020 წ - 4 205 ლარი, 2021 წ 26 015 ლარი).

დიაგრამა 8. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2020-2021წწ

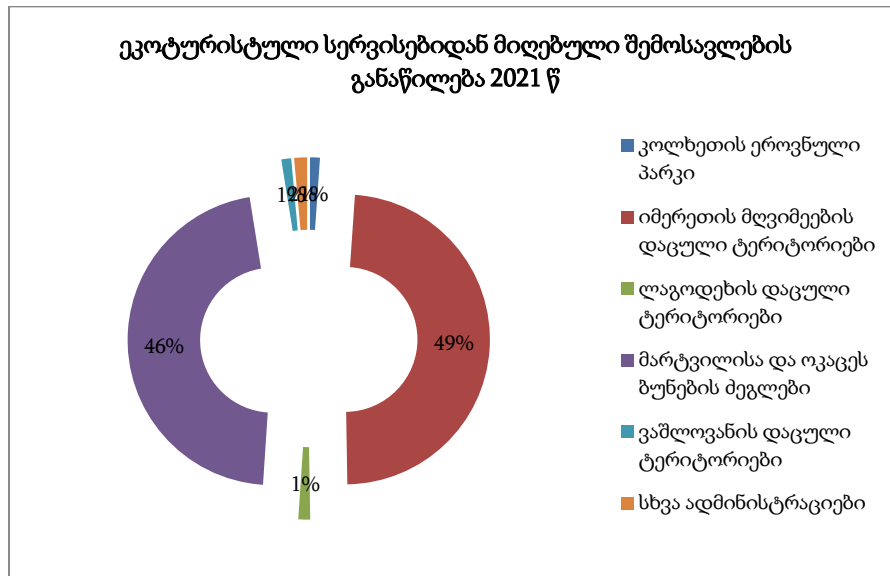

დიაგრამა 9. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ტერიტორიების მიხედვით 2020-2021წწ

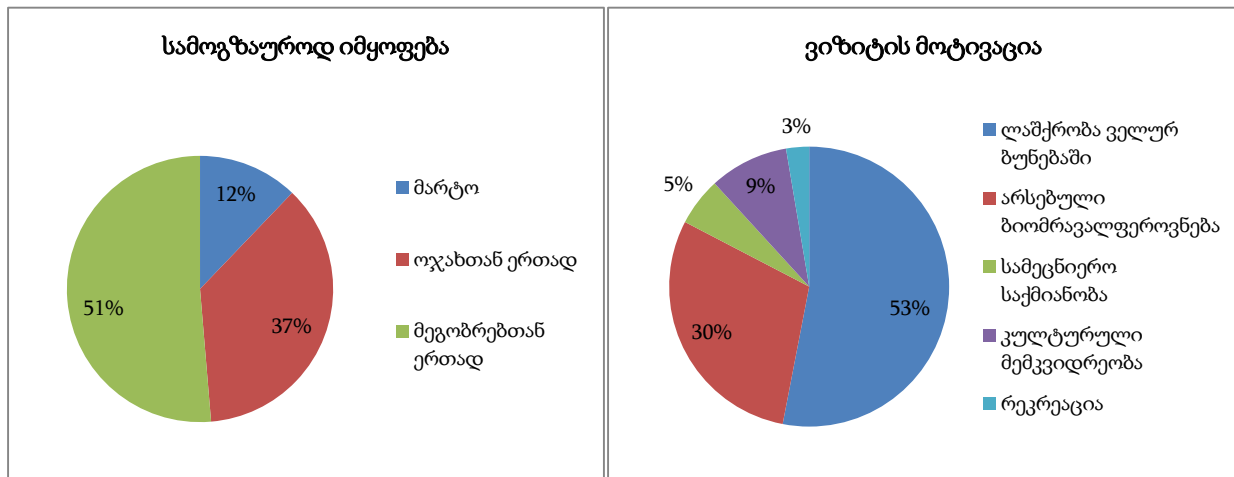
2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

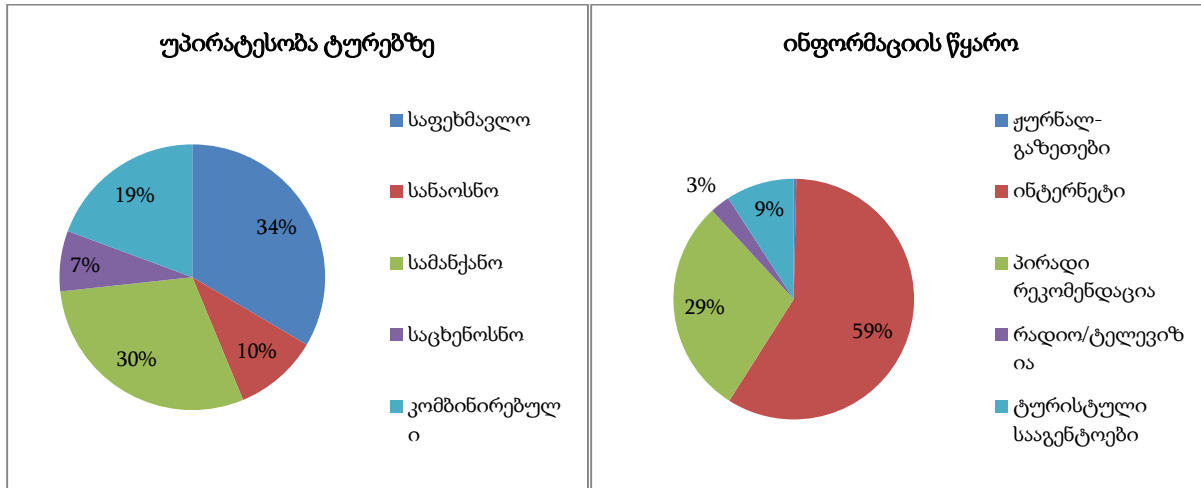
დიაგრამა 10. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები თვეების მიხედვით 2021წ

დიაგრამა 11. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების განაწილება ტერიტორიების მიხედვით 2021წ

4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები

4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

რეგიონში დაცული ტერიტორიების არსებობა დადებით გავლენას ახდენს დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ ადგილობრივ მოსახლეობაზეც, დაცული ტერიტორიების არსებობა ხელს უწყობს რეგიონში ეკოტურიზმის განვითარებას, რაც მათთვის დამატებითი მოტივაციაა, რომ ხელი შეუწყონ ტრადიციების შენარჩუნებას და შექმნან რეგიონისთვის და კუთხისთვის დამახასიათებელი ადგილობრივი სხვადასხვა სასარგებლო პროდუქტი.

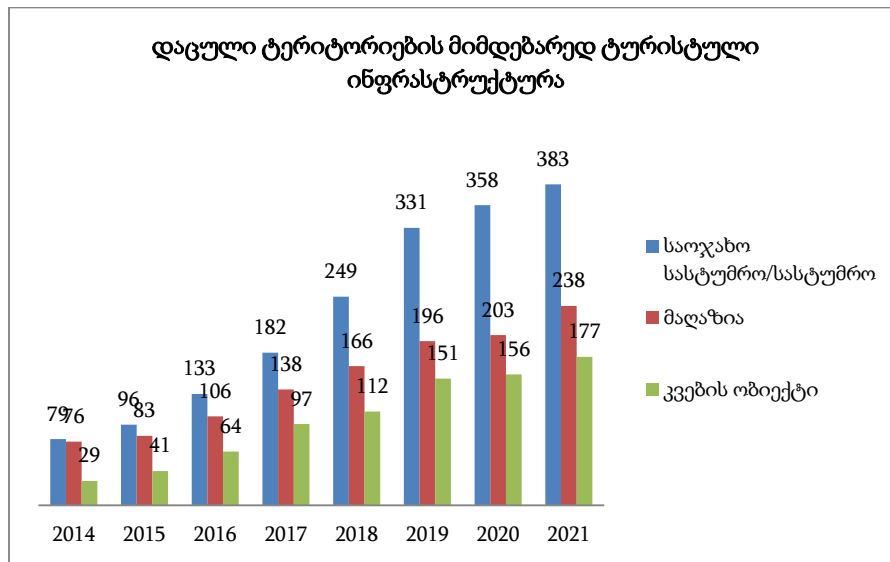
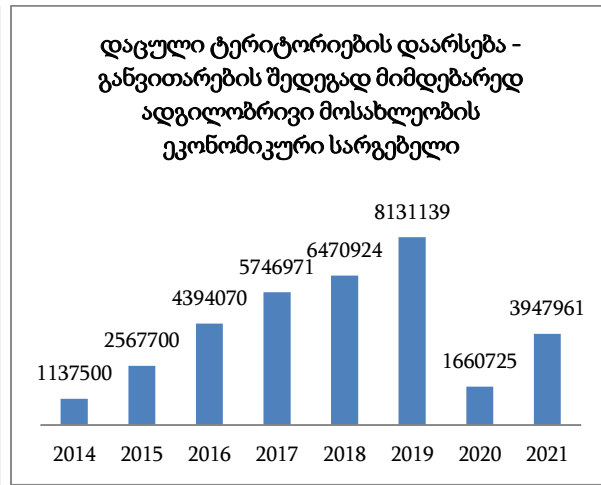
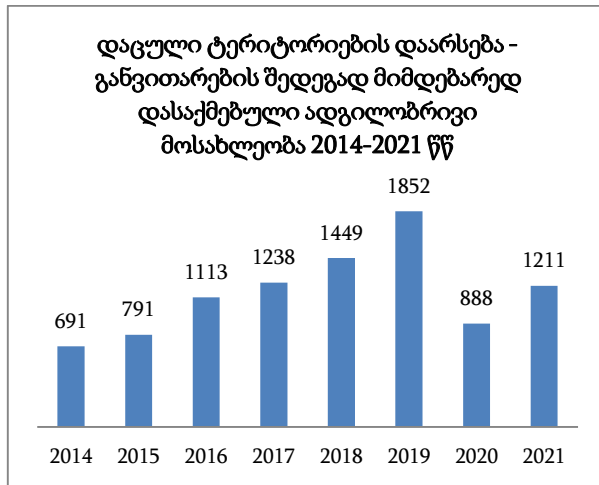
დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ დასახლებულ პუნქტებში დასაქმებულთა რაოდენობა, ვითარდება ტურისტული ინფრასტრუქტურა, ტურისტული სერვისები და იზრდება მათი შემოსავლებიც. დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ძირითადად დასაქმებულები არიან გიდები, გამყოლები, სატრანსპორტო საშუალებების მფლობელები, კონცესიონერები, კვების მომსახურებაში ჩართულები, სასტუმროს მეპატრონეები, ცხენის თუ სხვა სერვისის გაქირავებაში ჩართულები და ა.შ.

13 დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ (ბორჯომ-ხარაგაულის, ლაგოდეხის, იმერეთის მღვიმეების, მტირალას, კოლხეთის, თუშეთის, ვაშლოვანის, მარტვილის, მაჭახელას, ჯავახეთის, ოკაცეს, კინჩხას და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) ხორციელდება დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებლის მონიტორინგი.

2021 წლის მდგომარეობით დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ დასაქმებულია 1 211 ადამიანი, ფუნქციონირებს 383 სატუმრო, 238 მაღაზია და 177 კვების ობიექტი, ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები შეადგენს დაახლოებით 3 947 961 ლარს.

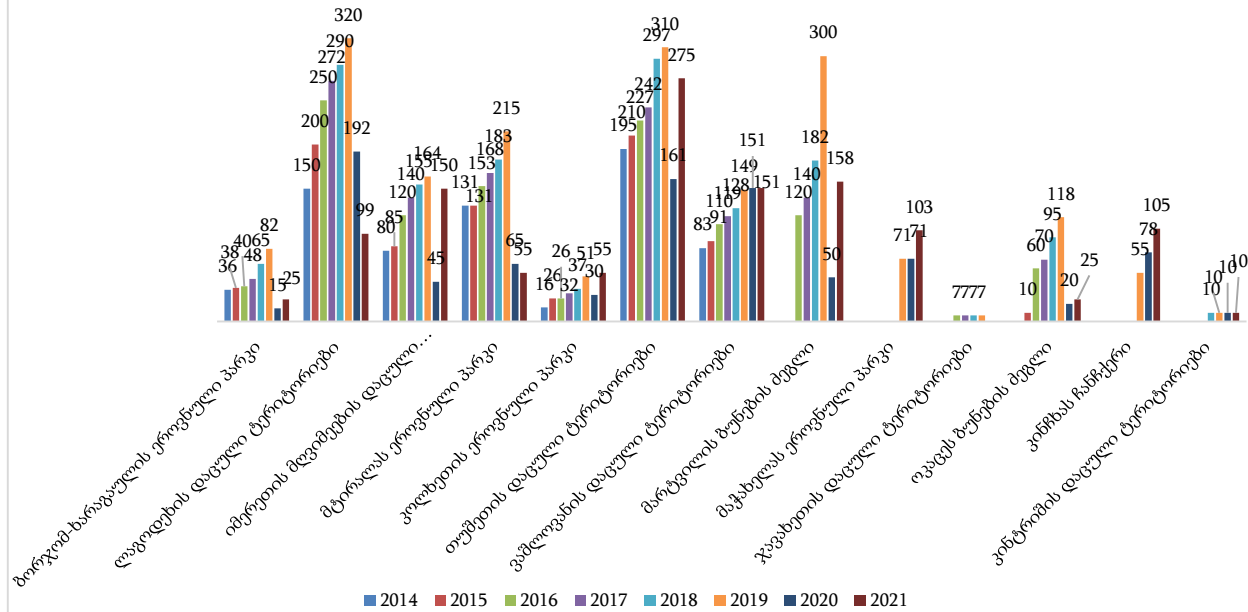
- 2021 წელს, 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია 7%-ით, მაღაზიების რაოდენობა 17%-ით და კვების ობიექტების რაოდენობა 13%-ით.

- 2021 წლის მდგომარეობით, დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 1 211 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 36%-ით;
- 2021 წლის მდგომარეობით ტურისტული სერვისებიდან ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლებმა შეადგინა დაახლოებით 3 947 961 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 2.3 - ჯერ.

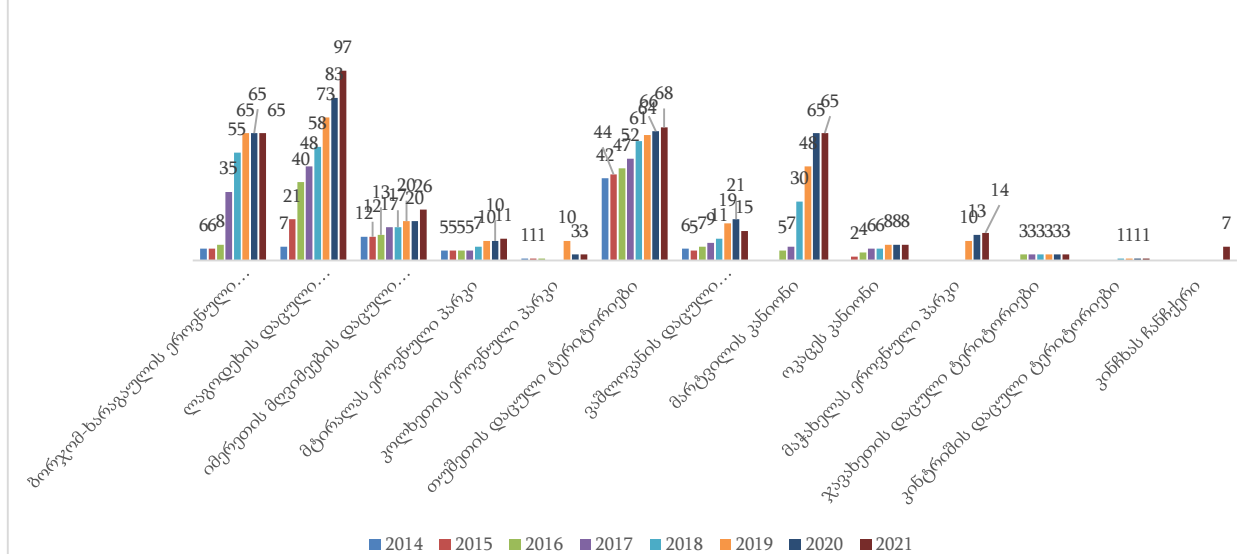

დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად მიმდებარედ დასაქმებული ადგილობრივი მოსახლეობა 2014-2021 წწ

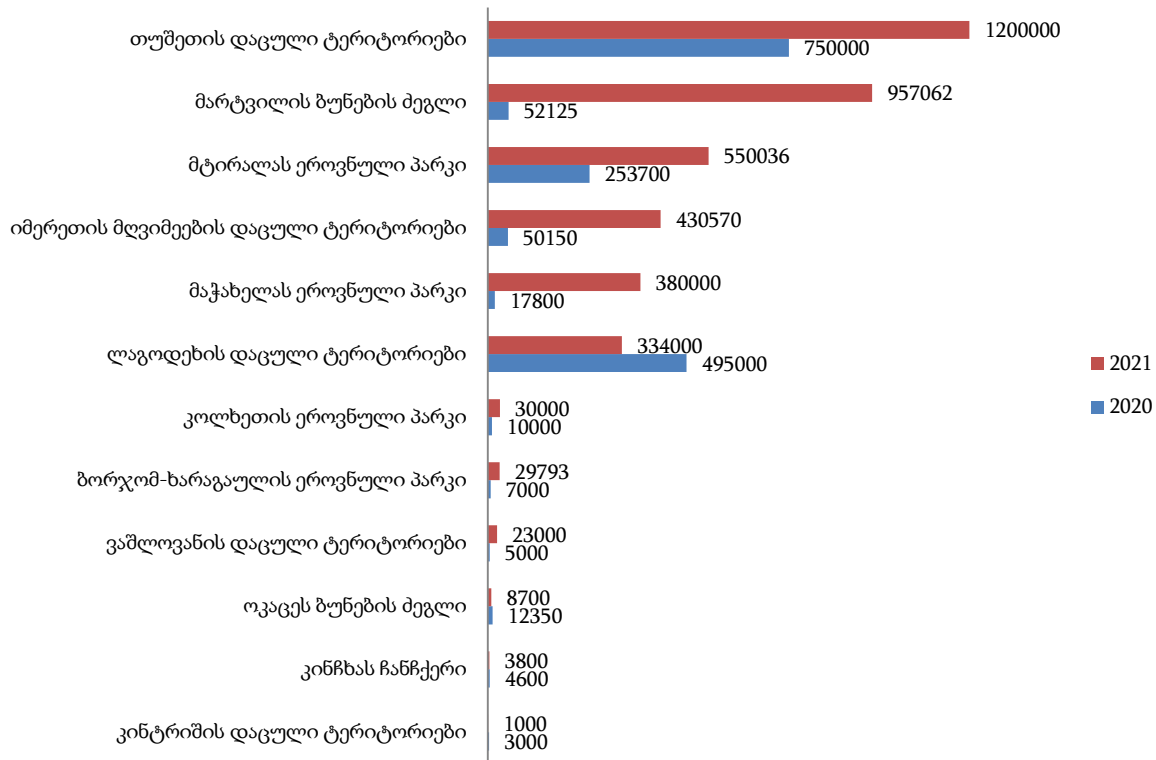

დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად მიმდებარედ სასტუმროების სტატისტიკა 2014-2021 წწ

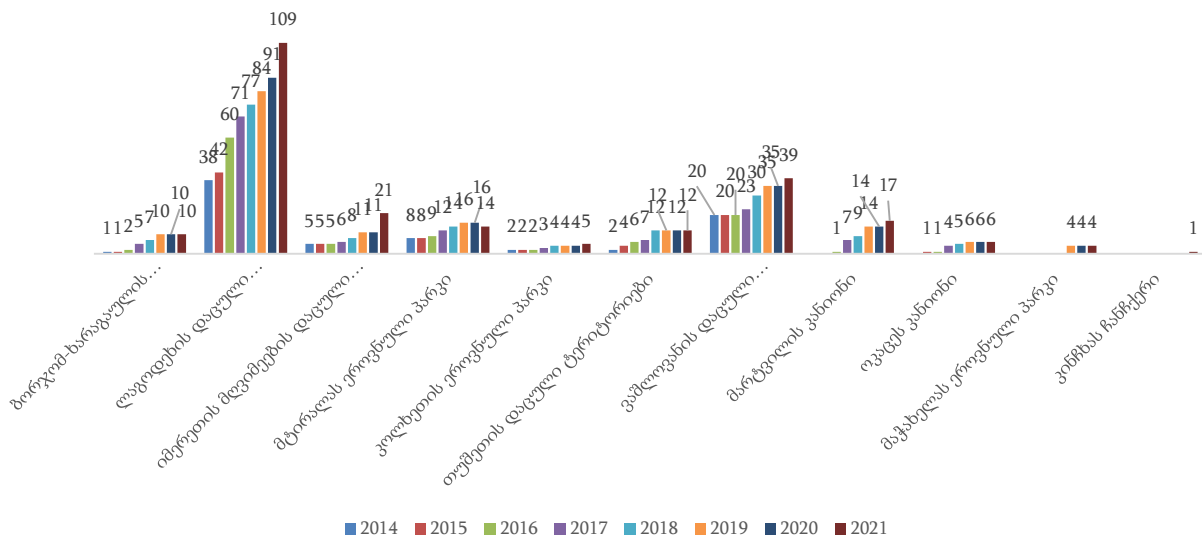

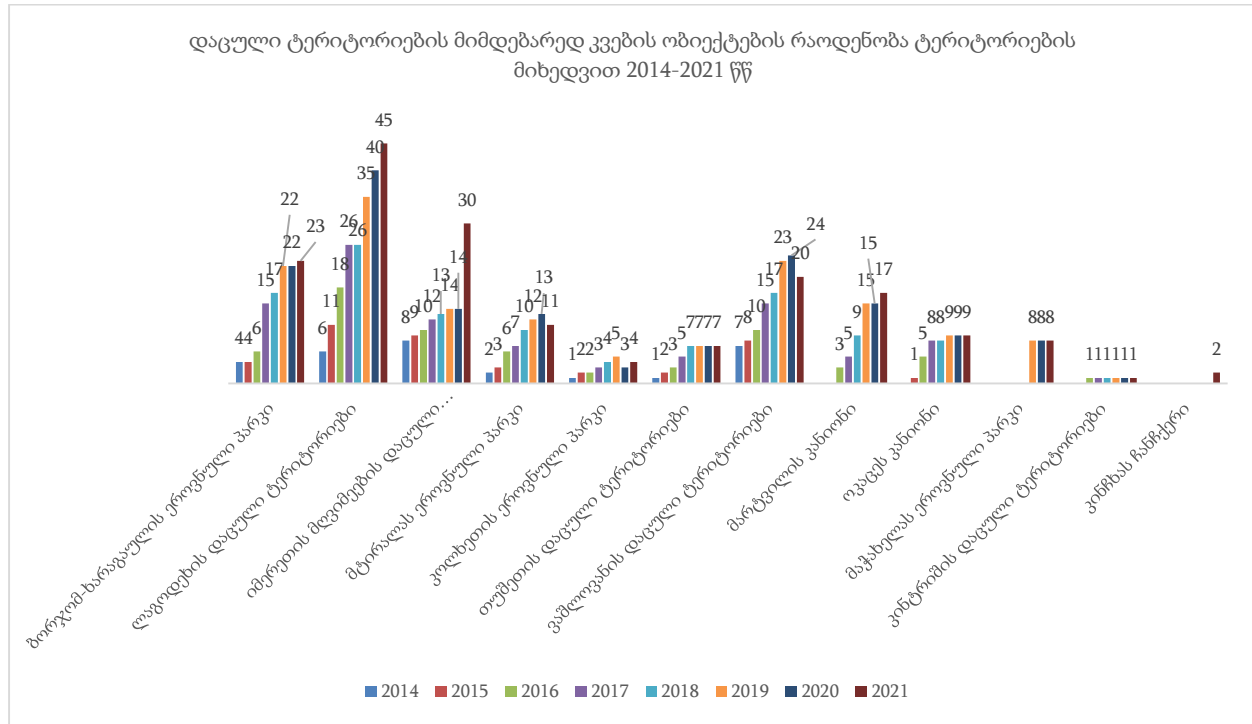

**დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად მიმდებარედ
ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური სარგებელი 2020-2021 წწ**

დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მაღაზიების სტატისტიკა ტერიტორიების მიხედვით 2014-2021 წწ

4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან

- ფონდი „კავკასიის ეკოლოგია“ - ის ინიციატივით 2021 წლის 2 თებერვალს, პროექტის „ეკოტურიზმის ქსელის განვითარება შავი ზღვის რეგიონში“ ფარგლებში (Development of Ecotourism Net in the Black Sea Region, Ecotour Net,) თურქეთთან, ბულგარეთთან, საბერძნეთთან და უკრაინასთან ერთად საქართველოდან სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო შეხვედრაში, რომელიც დისტანციურ რეჟიმში გაიმართა.
- 2021 წლის 9-11 მარტს საქართველო წარდგა მსოფლიოს ერთ-ერთ უმსხვილეს საერთაშორისო „ITB Berlin“-ის გამოფენაზე. როგორც პარტნიორი ქვეყანა სათავედასავლო და მდგრადი ტურიზმის მიმართულებით, გამოფენა დისტანციურ რეჟიმში წარიმართა და მასში მონაწილეობა სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტომაც მიიღო, სადაც შესაბამისი თემატიკის ტურისტული პროდუქტები წარმოადგინა.
- საქართველოს ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგიის აღსრულების ხელშეწყობის, ეკოტურიზმის განვითარების პრიორიტეტული მიმართულებების განსაზღვრის, სტრატეგიულ დოკუმენტში გაწერილისამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგისა და შეფასების, ასევე, ეკოტურიზმის განვითარების მიმართულებით ინიციატივებისა და პროექტების კოორდინაციის მიზნით შეიქმნა საქართველოს ეკოტურიზმის სტრატეგიის საკოორდინაციო კომიტეტი, რომლის ერთ-ერთ მუდმივმოქმედ, სრულუფლებიან და თანაბარუფლებიან წევრს სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო წარმოადგენს, ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციასთან, სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან, ეკოტურიზმის ასოციაციასთან და ექსპერტთან ერთად.
- სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტომ ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ორგანიზებით, ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან და ეკოტურიზმის ასოციაციასთან ერთად

2021 წლის 27 დეკემბერს წარადგინა საქართველოს ეკოტურიზმის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის 2021 წლის ანგარიში დაინტერესებულ მხარეებთან.

- დაცული ტერიტორიების სააგენტომ დაიწყო დაცული ტერიტორიების მობილური აპლიკაციის შემუშავება, რაც მიზნად ისახავს ვიზიტორთათვის ფართომასშტაბიანი სერვისების შეთავაზებას და სოფლად ეკოტურისტული სერვისების დანერგვის ხელშეწყობას.

ნაწილი III. ტერიტორიული ადმინისტრაციების 2021 წლის ანგარიში

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 4 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 10 225,8 ჰა.

- ალგეთის ეროვნული პარკი - 8768 ჰა;
- დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი - 538 ჰა;
- სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლი - 405 ჰა;
- ბირთვისის ბუნების ძეგლი - 514,8 ჰა.

დაცული ტერიტორიები მდებარეობს ქვემო ქართლში და მოიცავს ორ მუნიციპალიტეტს - თეთრიწყაროსა და წალკას.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2021 წლის განმავლობაში ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

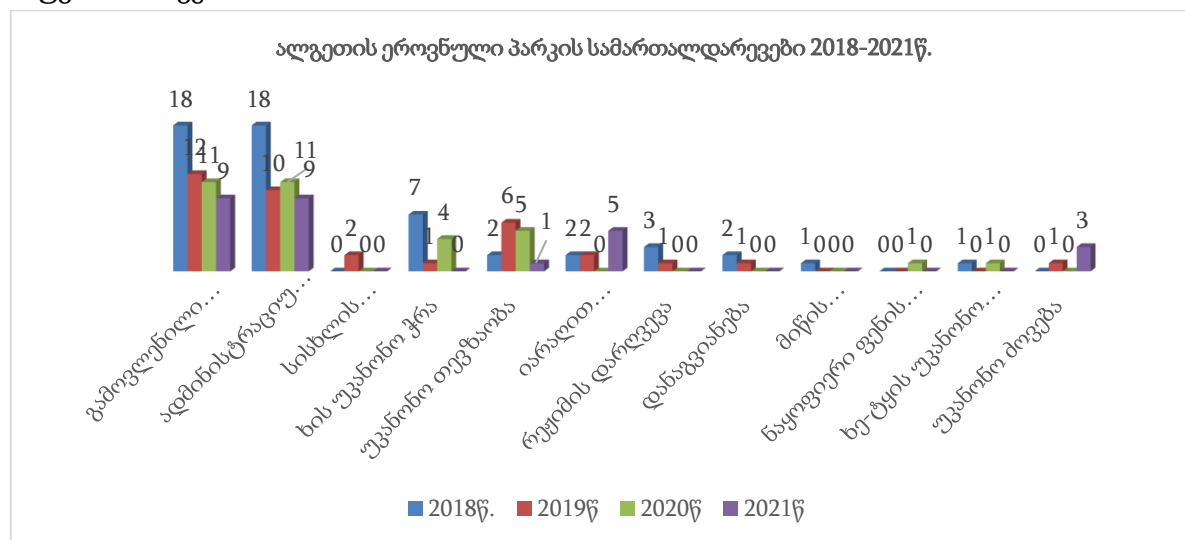
სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 9 ფაქტი:

1 -უკანონო თევზაობა

5 -იარაღით უკანონო გადაადგილება.

3-უკანონო ძეგლა.

ხანძრები

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -24

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა -1110,93 მ³

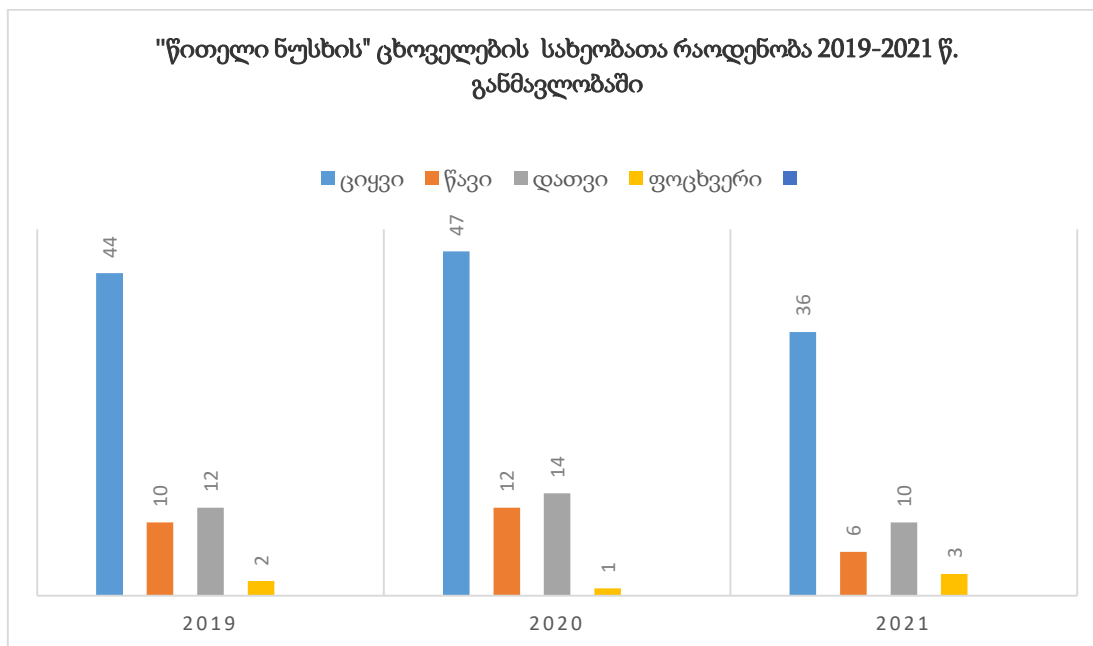
გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1054.62 მ³

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

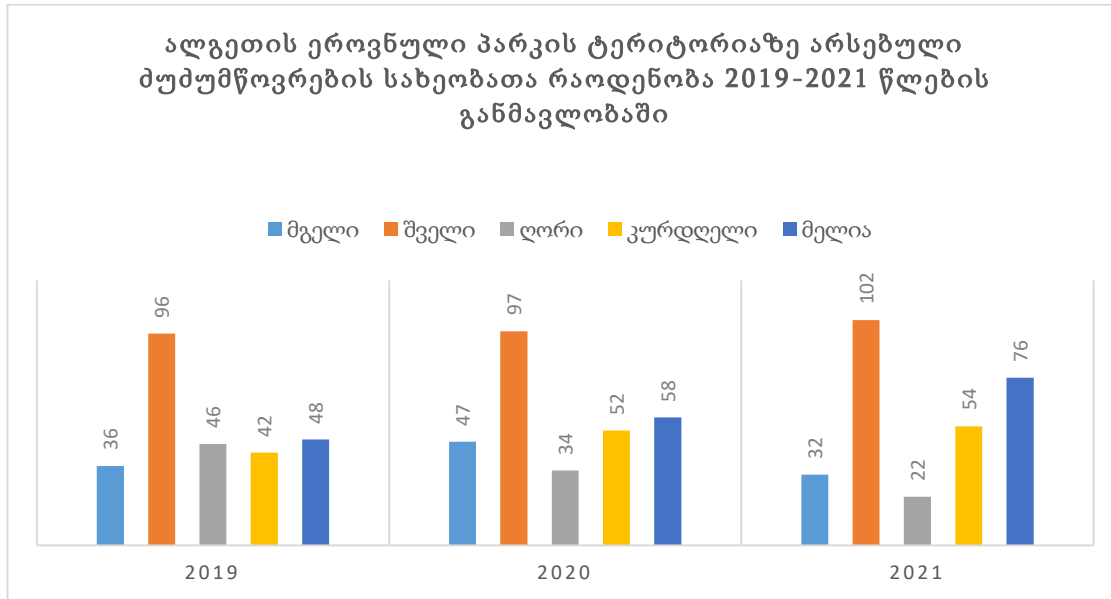
- ტყის მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისათვის 2021 წლის მეორე კვარტალში ფერომონების გამოყენების შედეგად ეფექტური გახდა მავნებლების კერების დაფიქსირება და შემდგომი ღონისძიებების ჩატარება.
- 2021 წლის ივნისის და ივლისის თვეებში ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თრიალეთის და ალგეთის უბნების სარეინჯეროებისა და ბუნების ძეგლების (სამშვილდის კანიონი, ბირთვისის კლდეების კომპლექსი) ტერიტორიებზე ჩატარდა ტყის პათოლოგიური გამოკვლევები მავნებლებისა და დაავადებების მოსალოდნელი გავრცელების არეალის, დასახლების ინტენსივობისა და ადგილმდებარეობის ზუსტი განსაზღვრის მიზნით.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის სამსახურის მიერ, 2021 წლის განმავლობაში ხორციელდება საქართველოს ფაუნის სახეობების და ასევე „წითელი ნუსხის“ ცხოველების აღრიცხვა, აღწერა და საერთო შეჯამებული მონაცემების მომზადება.

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

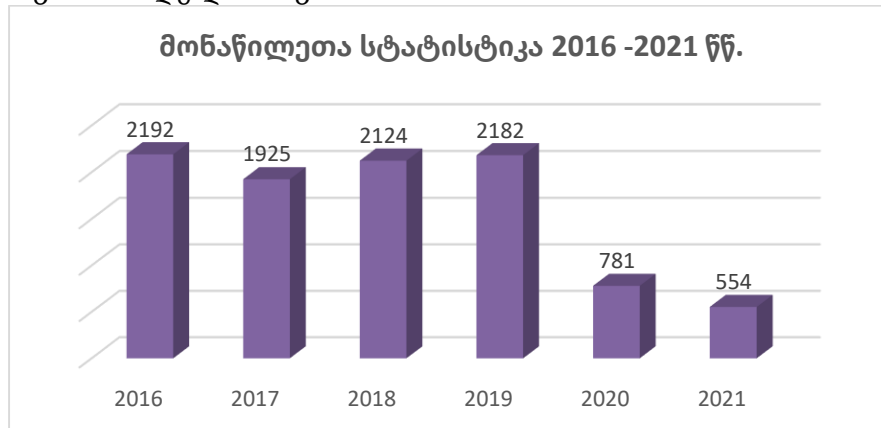
- საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის თანამშრომლების მიერ ჩატარდა სამიზნე სახეობების კვლევა მცენარეთა კონსერვაციის განყოფილების სამუშაო პროგრამით და დიდი ბრიტანეთის კიუს ათასწლეულის თესლის ბანკის პარტნიორობის დაფინანსებით მიმდინარე პროექტის "საფრთხის ქვეშ მყოფი ბიომრავალფეროვნება" ფარგლებში.
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის თანამშრომლების მიერ 2021 წლის 1 ივნისიდან 2023 წლის 1 იანვრამდე ტარდება კვლევა „კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება“-ზე.
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის და გერმანიის ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის, ასევე სომხეთისა და საქართველოს სხვა კვლევით დაწესებულებების მიერ, პროექტის „ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBol“ ფარგლებში დაგეგმილია კვლევების ჩატარება, ასევე მცენარეთა და ცხოველთა სახეობების შეგროვება 2021 წლის 1 აპრილიდან 2023 წლის 1 აპრილის ჩათვლით პერიოდში.

ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით, ჩატარდა მოსწავლეებისათვის ლექცია/სემინარები, აღინიშნა ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღეები, სკოლებში პედაგოგებს წარედგინათ ღონისძიებების წლიური კალენდარი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის და

სხვა. სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.

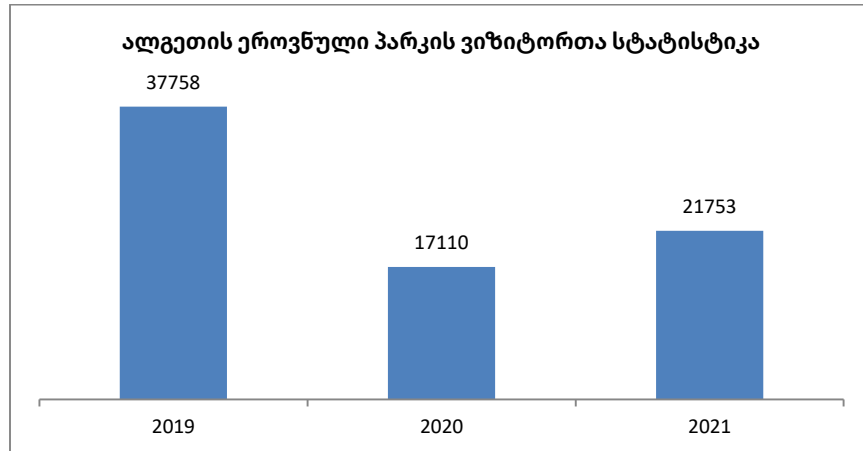
- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 11 ლექცია/სემინარი, 2 დასუფთავების აქცია, 1 გამწვანების აქცია, 3 მოსახლებასთან შეხვედრა, დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 2 ეკოტური.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 554-მა მონაწილემ, მათ შორის: 266 მოსწავლე, 85 ლექტორი/პედაგოგი, 36 სტუდენტი, 166 ადგილობრივი მოსახლე და 1 სხვა.

- საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 8 ე.წ. „მწვანე კალენდრის დღე“, რომელთა ფარგლებში განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა.
- 2021 წლის თებერვლის თვეში ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ სოფლების მოსახლეობასთან ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარების საშუალებით, სადაც მონაწილეობა მიიღო 100 რესპოდენტმა.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- ალგეთის ეროვნულ პარკს 2021 წლის განმავლობაში 21 753 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით დაახლოებით 27%-ით არის გაზრდილი. ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა შეადგენს საერთო რაოდენობის თითქმის 98% (21 318 ვიზიტორი), ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა დაახლოებით 2 %-ს (435 ვიზიტორი).
- ალგეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა სტატისტიკა წლების მიხედვით (2019-2021 წწ):

- დამბაშის კანონის ბუნების ძეგლზე გაიხსნა ვიზიტორთა ცენტრი და მოეწყო საფეხმავლო ბილიკი.
- დამბაშის კანონისა და ბირთვისის ძეგლების გარკვეული ტერიტორია გაიცა იჯარით ვიზიტორთა ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად.
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე დასრულდა საფეხმავლო ბილიკების ქსელის (117 კმ) და ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები.

2. აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაცია

აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაცია მართავს IV კატეგორიის 1 დაცულ ტერიტორიას - აჯამეთის ალკვეთილს, ფართობით - 4 990,57 ჰა.

ალკვეთილი მდებარეობს იმერეთის რეგიონში და მოიცავს ორ მუნიციპალიტეტს - ბაღდათსა და ზესტაფონს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

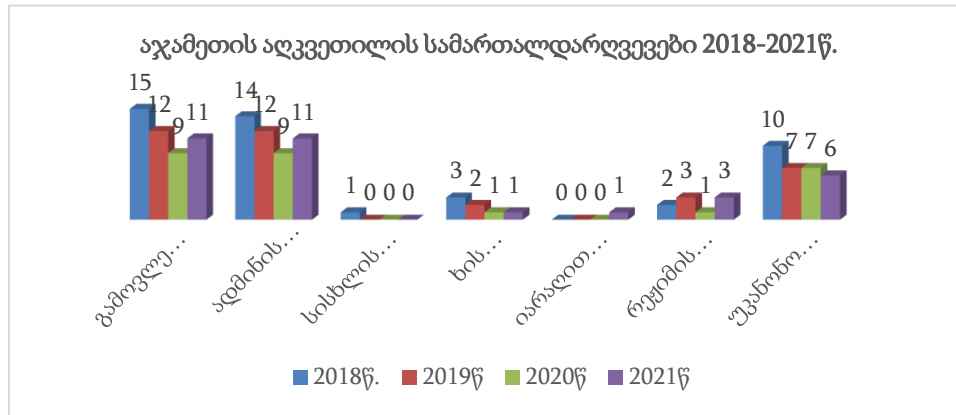
2021 წლის განმავლობაში აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაციის მიერ საქმიანობა სხვადასხვა მიმართულებით ხორციელდებოდა მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 11 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-1

- რეჟიმის დარღვევა -3
- უკანონო მოვება-6

ხანძრები

აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

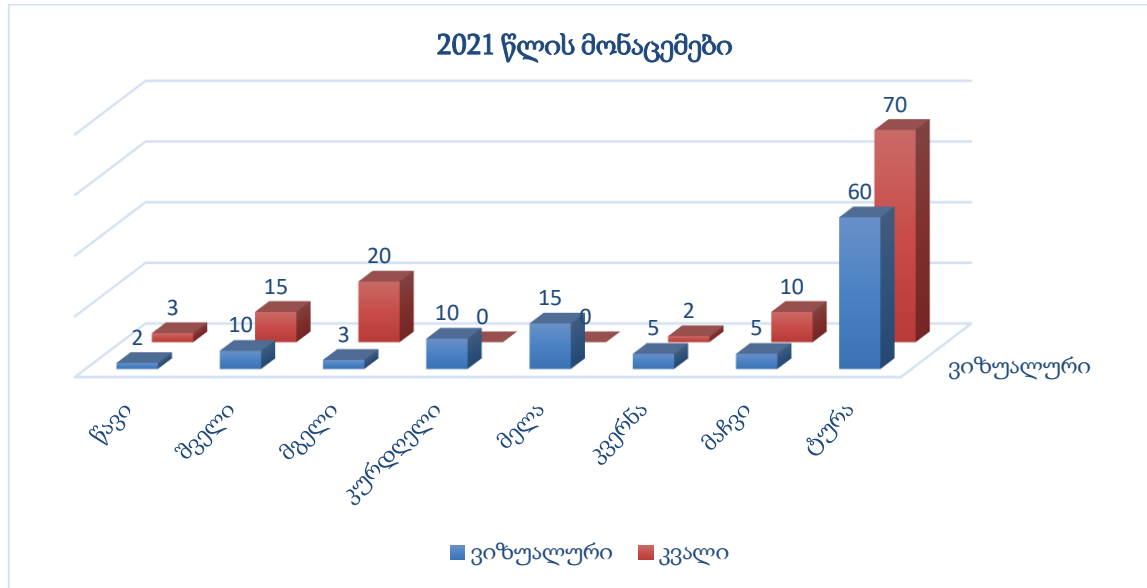
ტყის მოვლა-აღდგენა

აჯამეთის ალკვეთილში - 2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენის პროექტი, დაახლოებით 56 ჰა-ზე.

- 2021 წლის საანგარიშო პერიოდში, აღნიშნული პროექტის ფარგლებში აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე დაირგო 500 ძირი იმერული და ქართული მუხის ნერგი.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- ალკვეთილის ტერიტორიებზე მთელი წლის განმავლობაში აღრიცხული ცხოველთა ვიზუალური და კვალის რაოდენობა.

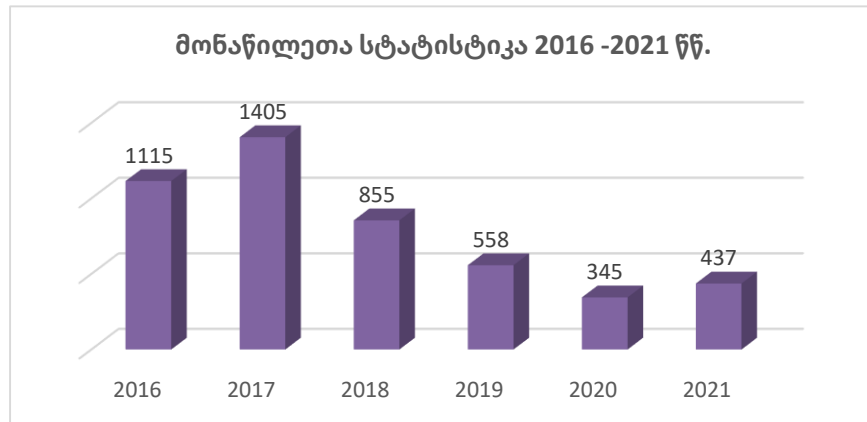

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

- ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფი, უხერხემლო ცხოველთა შეგროვება და გამოკვლევების ჩატარება, კვლევითი ჯგუფის ლაბორანტი ლადო შავაძე 2021 წ. 1 მაისიდან 2024 წ. 1 მაისამდე - მიმდინარე.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი, შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით, უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე გ. ქავთარაძე, ლ. ბასილაძე, ბ. აფციაური, ნ. კობახიძე, ზ. მანველიძე, ნ. გოგინასვილი, ელ. ავოიანი 2021 წლის მაისიდან 2021 წლის ნოემბრამდე - დასრულებული, 07/10/2021 დან 09/10/2021 ჩათვლით.
- ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის ასოცირებული მკვლევარი, რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის პროექტის ხელმძღვანელი ქალბატონი ნანა გრატიაშვილი, "კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება და მულტიდისციპლინარული კვლევა" და "მაჭახელას ეროვნული პარკის ნიადაგის უხერხემლო ცხოველთა ბიომრავალფეროვნება და ეკოლოგია", ნ. გრატიაშვილი, თ. არაბული, მ. კუჭავა, ო. გორგაძე, ბ. ჩიტაძე, შ. ჯაფარაშვილი, ვ. ფხაკაძე, 2021 წლის 1 ივნისიდან 2023 წლის 1 იანვრამდე-მიმდინარე.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა 9 ლექცია-სემინარი, 1 გამწვანებისა და 5 დასუფთავების აქცია; დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 4 ეკოტური. ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 3 საინფორმაციო შეხვედრა.
- სულ 2021 წელში აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 437-მა ადამიანმა (275 მოსწავლე, 39 პედაგოგი/ლექტორი და 123 ადგილობრივი მოსახლე).
- წლების მიხედვით ეკოლონისძიებების მონაწილეთა სტატისტიკა ასე გამოიყურება:

ეკოტურიზმის განვითარება და ინფრასტრუქტურა

- აჯამეთის აღკვეთილს 2021 წლის საანგარიშო პერიოდში ესტუმრა 46 ქართველი ვიზიტორი.
- მიმდინარეობს აღკვეთილის ტერიტორიაზე ეკოტურისტული ბილიკების ქსელის კეთილმოწყობის სამუშაოები 27 კმ მონაკვეთზე.

3. ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 3 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **11 461 ჰა**.

- ბაწარას სახელმწიფო ნაკრძალი - 3 036 ჰა
- ბაზანეურის სახელმწიფო ნაკრძალი - 834 ჰა
- ილტოს აღკვეთილი - 7 591 ჰა.

დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთში და მოიცავს ახმეტის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

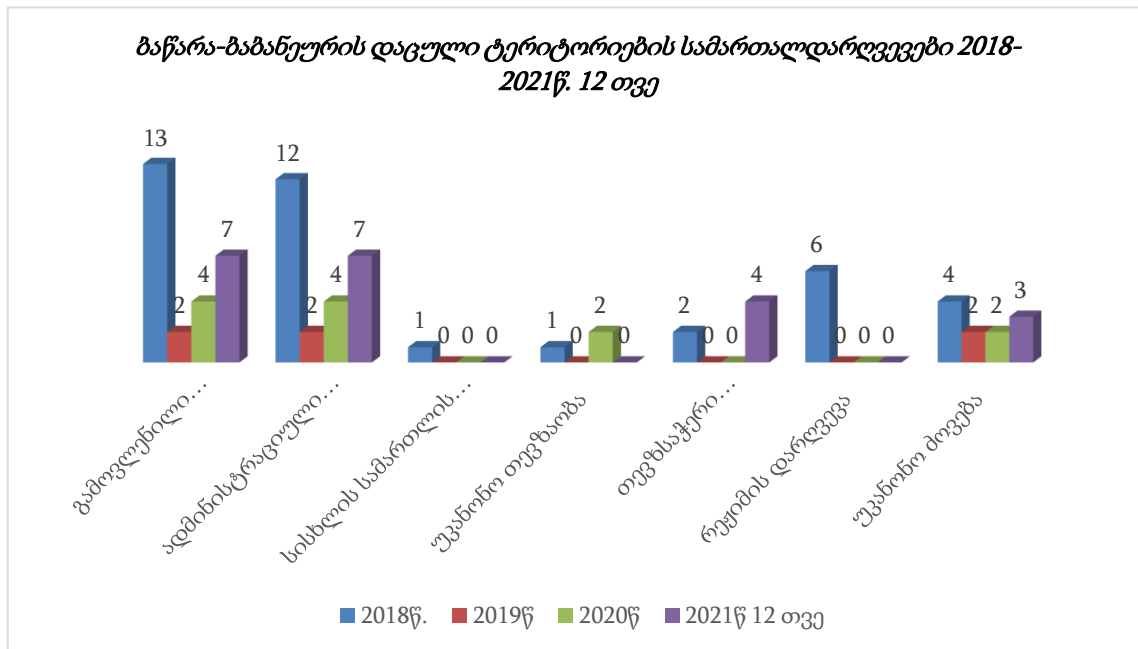
2021 წლის განმავლობაში ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა **დროებითი რეგულირების წესისა** და 2021 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სამართალდარღვევები

ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიებზე, 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 7 ფაქტი:

- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება - 4
- უკანონო მოვება - 3.

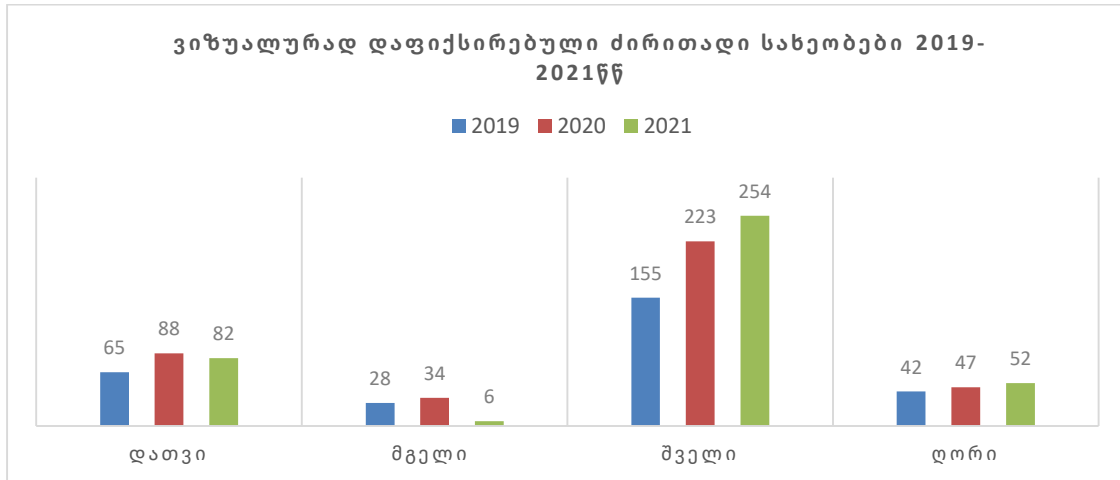

ხანძრები

- ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიებზე ბოლო 4 (ოთხი) წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიებზე ვიზუალურად დაფიქსირებული ძირითადი სახეობები ბოლო 3 (სამი) წლის მონაცემები.

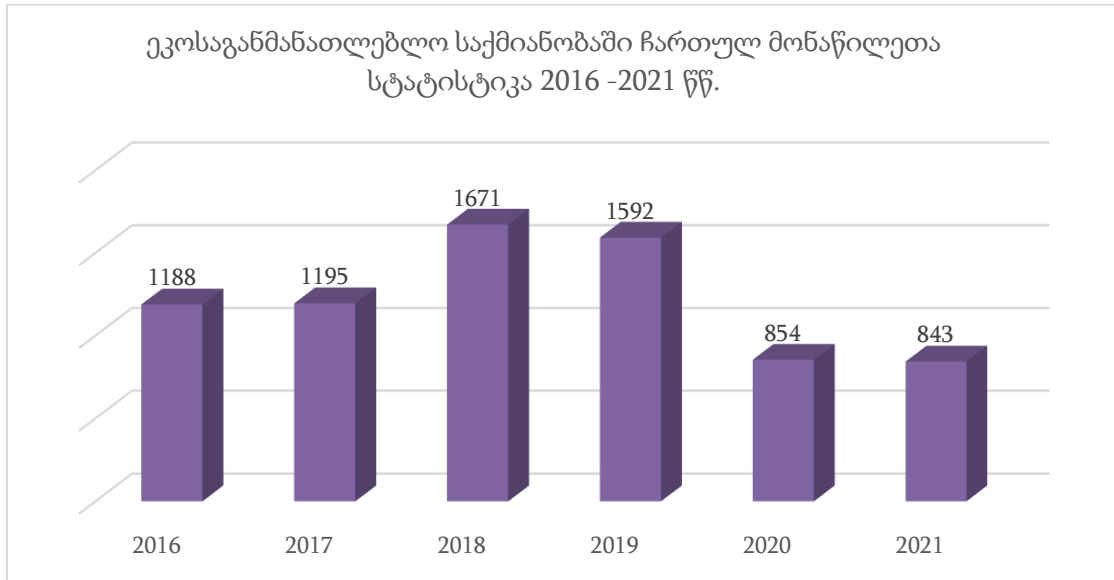

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

- ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფი. 2021 წ. 1 მაისიდან 2024 წ. 1 მაისამდე - მიმდინარე
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2021წ 1 ივნისიდან 2022 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით - მიმდინარე
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2021წ 20 აგვისტოდან 20 ოქტომბრამდე - დასრულებული
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კონიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულებების მიერ. 2021-წლის 1 აპრილიდან 2023 წლის 1 აპრილამდე - მიმდინარე
- ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფი. 2021 წ. 1 მაისიდან 2024 წ. 1 მაისამდე - მიმდინარე.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის 12 თვის განმავლობაში, ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ, სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 15 ლექცია-სემინარი, 1 გამწვანებისა და 6 დასუფთავების აქცია, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 7 ეკოტური, ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 38 საინფორმაციო შეხვედრა.
- სულ აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 843-მა მონაწილემ, მათ შორის: 536 მოსწავლე, 52 პედაგოგი/ლექტორი, 13 სტუდენტი და 242 ადგილობრივი მოსახლე.
- ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებულ ეკოლონისძიებების მონაწილეთა შორის იყვნენ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებიც (ეთნიკურად ქისტი და აზერბაიჯანელი მოსახლეობა) - სულ 177 მოსწავლე და 17 პედაგოგი. სულ ჩატარდა 5 ლექცია-სემინარი და 3 ეკოტური.
- ეკოლონისძიებების მონაწილეთა სტატისტიკა წლების მიხედვით:

- 2021 წლის 12 თვის განმავლობაში ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ აღინიშნა 9 „მწვანე კალენდრის“ დღე.

4. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ფართობი 2021 წლის მდგომარეობით შეადგენს 107 649.1 ჰექტარს. მოიცავს ოთხი სხვადასხვა კატეგორიის 5 დაცულ ტერიტორიას. კერძოდ, ბორჯომის ნაკრძალს - 13168,63ა, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს - 647563ა. ნემვის აღკვეთილს - 9212,53ა, ქცია-ტაბაწყურის აღკვეთილს - 204763ა, გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლს - 363ა. დაცული ტერიტორიები 4 რეგიონს მოიცავს (სამცხე-ჯავახეთი, შიდა ქართლი, იმერეთი და აჭრა) და 8 მუნიციპალიტეტს (ადიგენი, ახალციხე, ახალქალაქი, ბაღდათი, ბორჯომი, ხარაგაული, ხაშური, ხულო).

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2021 წლის განმავლობაში ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

დაცული ტერიტორიების გაფართოება

2020 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების შექმნის და მართვის შესახებ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლში 01 ივლისს შეტანილი იქნა ცვლილება, რომლის თანახმად 4179,63ა ფართობით გაიზარდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი, ეროვნული პარკის შემადგენლობაში შევიდა ადიგენის მუნიციპალიტეტში არსებული კურცხანას ხეობის მარცხენა ნაწილი და ასევე წახანის სატყეოს ტერიტორია. აღნიშნული ტერიტორიის მიღება-ჩაბარება, ტერიტორიის შემოვლა და შემოწმება დასრულდა 2021 წლის აპრილის ბოლოს.

მენეჯმენტის გეგმის განახლება

2021 წელს განახლდა ბორჯომ-ხარაგაულის მენეჯმენტის გეგმა. მენეჯმენტის გეგმის მოქმედების პერიოდი იქნება მისი ოფიციალურად ძალაში შესვლიდან 9 წლის განმავლობაში. „ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა“ შემუშავებულია ბორჯომის სახელმწიფო ნაკრძალის, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის, ნემდის აღკვეთილის, ქცია-ტაბაწყურის აღკვეთილის და გოდერძის განამარხებული ტყის ბუნების ძეგლისათვის. მენეჯმენტის გეგმის განახლება განხორციელდა „კავკასიის ბუნების ფონდის“ (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, GEF/UNDP პროექტის “საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა” - ფარგლებში.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება ხორციელდებოდა რეგულარულად არსებული პატრულირების გეგმის შესაბამისად. პატრულირების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით მიმდინარეობს თანამედროვე - SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა.

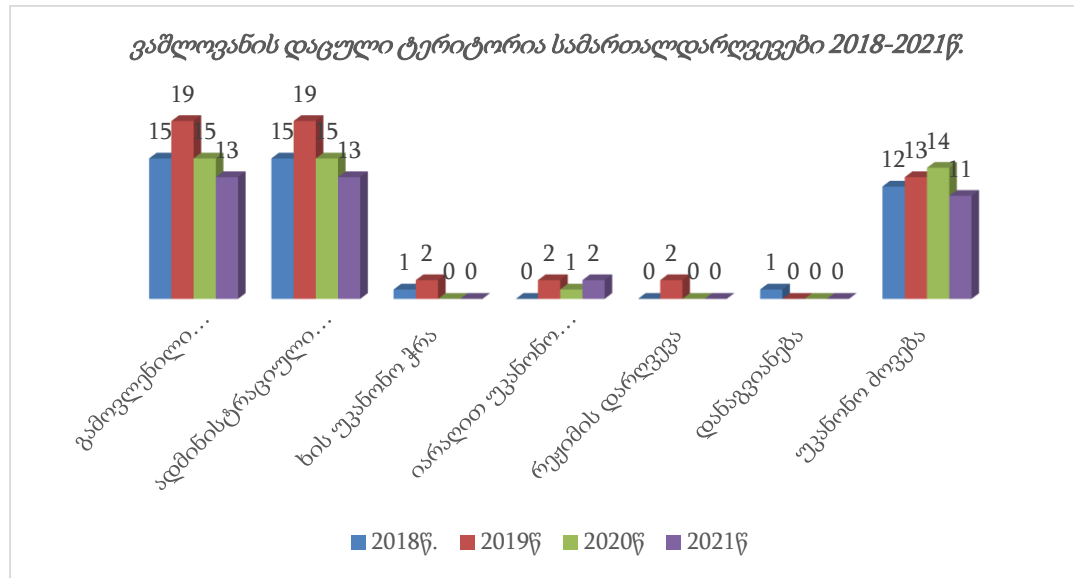
სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 91 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-12
- უკანონო ნადირობა-9
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-9
- მიწის თვითნებური დაკავება-28
- ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება-1
- უკანონო მოვება-26

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- დანაგვიანება - 4
- რეჟიმის დარღვევას - 2

ხანძრები

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულია 5 ხანძარი და დაიწვა 2.6 ჰა ბალახოვანი საფარი.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -75

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 11 106.51 მ³

გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 8498,14 მ³, აქედან 264,86 მ³ პირველი ხარისხის (ნემვის აღკვეთილიდან).

ტყის ინვენტარიზაცია

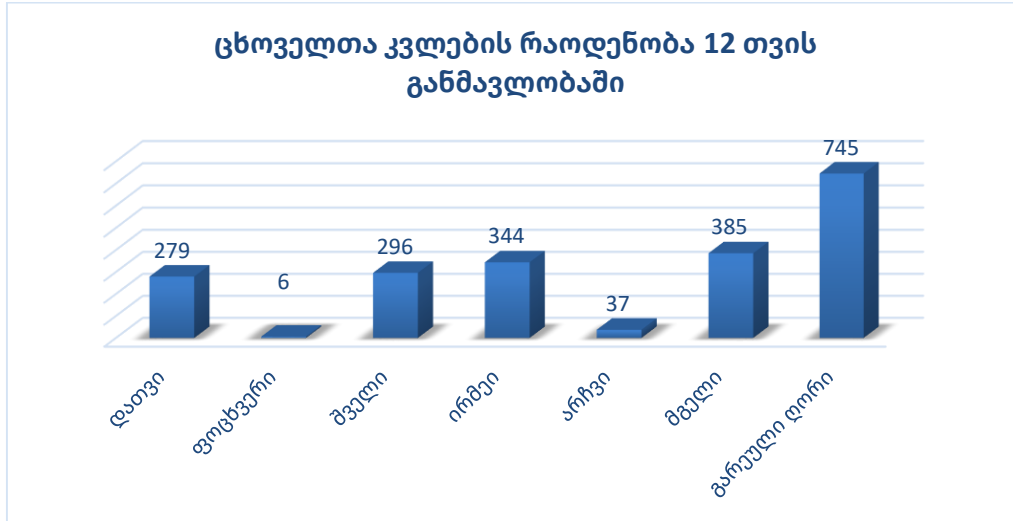
2021 წელს დაიწყო ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტყის ინვენტარიზაცია 56033 ჰექტარზე, რომლის საფუძველზეც მომზადდება ტყის მართვის გეგმა.

ტყის მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებები

მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2021 წელს შეძენილ იქნა მავნებლების წინააღმდეგ გამოსაყენებელი მწერსაჭერი მოწყობილობები და პრეპარატები. მიმდინარეობს პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს დაზიანებული ტერიტორიების იდენტიფიცირებას, ღონისძიებების და რეკომენდაციების მომზადებას მავნებლებთან ბრძოლისა და გავრცელების თავიდან აცილებისათვის.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სამეცნიერო კვლევები ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში

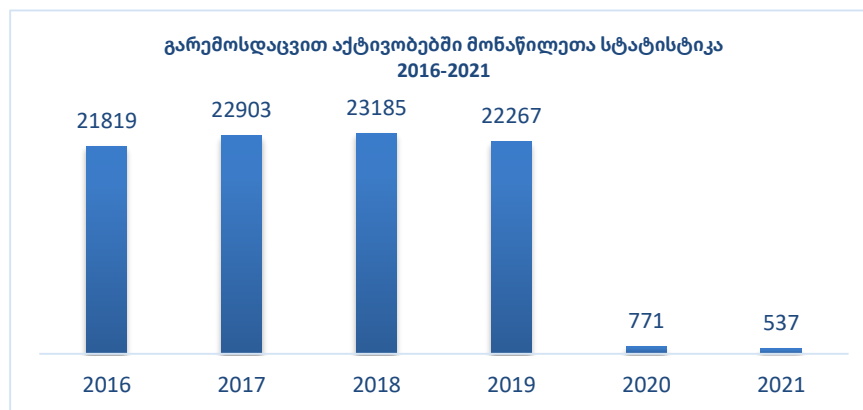
ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიები, სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის, წარმოადგენს საუკეთესო გარემოს ბიომრავალფეროვნების კვლევა-მონიტორინგის საქმიანობების განსახორციელებლად. 2021 წელს მიმდინარეობდა შემდეგი კვლევები:

- სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაცია „გარიელი“ - „გარიელის კვლევა მონიტორინგი ქცია-ტაბაწყურის აღკვეთილში“.
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი - უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების სავსე იდენტიფიკაცია, მათი ბიოეკოლოგიური მდგომარეობის და გავრცელების ხასიათის შესწავლა, მათი სტატუსის და ინვაზიურობის ხარისხის განსაზღვრა კლიმატის ცვლილების ფონზე, მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ტყის ჰაბიტატებში (HCVF), რომელიც მოქცეულია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფარგლებში.
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, როჭოსა და კასპიური შურთხის პოპულაციის ტრენდის მონიტორინგი” და, კოდალების პოპულაციის მონიტორინგი ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში“.
- ფიტოპათოლოგიური კვლევა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში - საქართველოს ეროვნული სატყეო პროგრამის ფარგლებში „ტყის აღდგენა და დაცვა“.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

2021 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ორგანიზებითა და ჩართულობით, სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით. ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან, აღინიშნა ე.წ „მწვანე კალენდრის“ დღეები, სტუდენტებისა და მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ლექცია-სემინარები, მოეწყო ეკოტურები და ეკობანაკები.

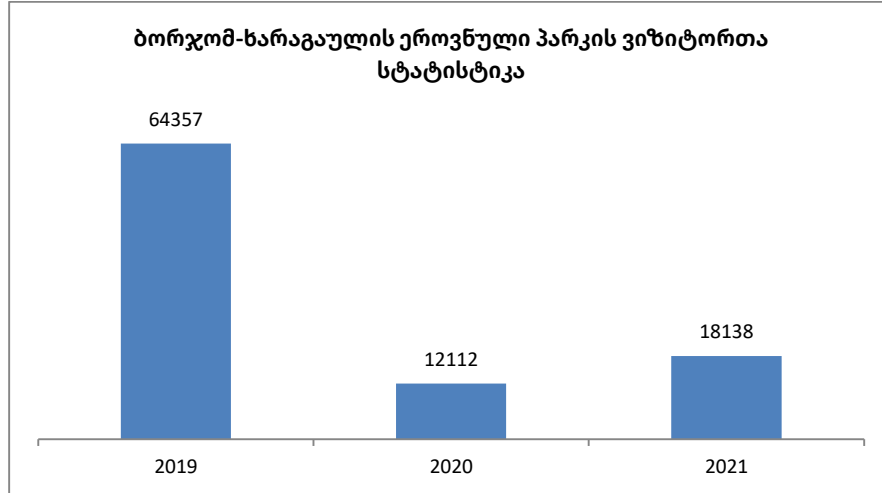
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიერ განახლდა არსებული ეკოსაგანმანათლებლო **პროგრამები**. პროგრამები „დაუკავშირდი ბუნებას“, „წყალი“, „ბიომრავალფეროვნება“, „ეკოსისტემები“ და „ტყე“ განკუთვნილია სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფისთვის.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ განახლდა არსებული საინფორმაციო **მასალები და საგანმანათლებლო პრეზენტაციები**. განახლდა 15 სხვადასხვა პრეზენტაცია, რომლებიც სხვადასხვა ასაკობრივი სამიზნე ჯგუფისთვისაა განკუთვნილი. პრეზენტაციებს შორის არის: ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი, პრეზენტაციები ტყის დაცვის, მთებისა და ტურიზმის საერთაშორისო დღეებისთვის, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ფრინველები, სამკურნალო მცენარეები ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში, წითელი ნუსხის სახეობები, პრეზენტაციები გიდეებისთვის და სხვ.
- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 14 ლექცია-სემინარი. მოეწყო 2 გარემოსდაცვითი კვირეული, 7 ეკოტური, 4 სასკოლო ეკო-ბანაკი და 3 დაინტერესებულ მხარეებთან შეხვედრა.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩაერთო სულ **537 მონაწილე**, მათ შორის: 174 მოსწავლე, 207 სტუდენტი, 53 პედაგოგი/ლექტორი და 60 ადგილობრივი მოსახლე და 43 სხვა დაინტერესებული პირი.
- საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 5 ე.წ. „**მწვანე კალენდრის**“ დღე, რომელთა ფარგლებშიც განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა.
- 2021 წლის პირველ კვარტალში ეროვნული პარკის მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოკითხა სულ 100 რესპოდენტი.

ეკოტურიზმი

- 2021 წლის განმავლობაში, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს ეწვია სულ 18138 ვიზიტორი რაც გასული წლის მონაცემებთან შედარებით 50%-ითაა გაზრდილი. 2021 წელს საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტო და ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი პანდემიასთან ადაპტირებული პირობებით შეხვდა, ბილიკები და თავშესაფრები ვიზიტორთათვის გაიხსნა, რაც შესაბამისად აისახა ვიზიტორთა რაოდენობასა და შემოსავლების ზრდაზე;

- Covid19 პანდემიისაგან გამოწვეული სირთულეების მიუხედავად წელს შეუფერხებლად მიმდინარეობდა ტურისტული სერვისების შეთავაზება, ვიზიტორთა ცენტრის ორგანიზება და მუშაობა შესაბამისად ყველაზე პოპულარული ტურისტული მომსახურებებიდან მიღებული შემოსავალი გაზრდილია წინა წელთან შედარებით;
- ეროვნული პარკის ტურისტული მომსახურებებიდან მიღებული შემოსავალი 2021 წელს 33874.8 ლარია, რაც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 127%-ით არის გაზრდილი.

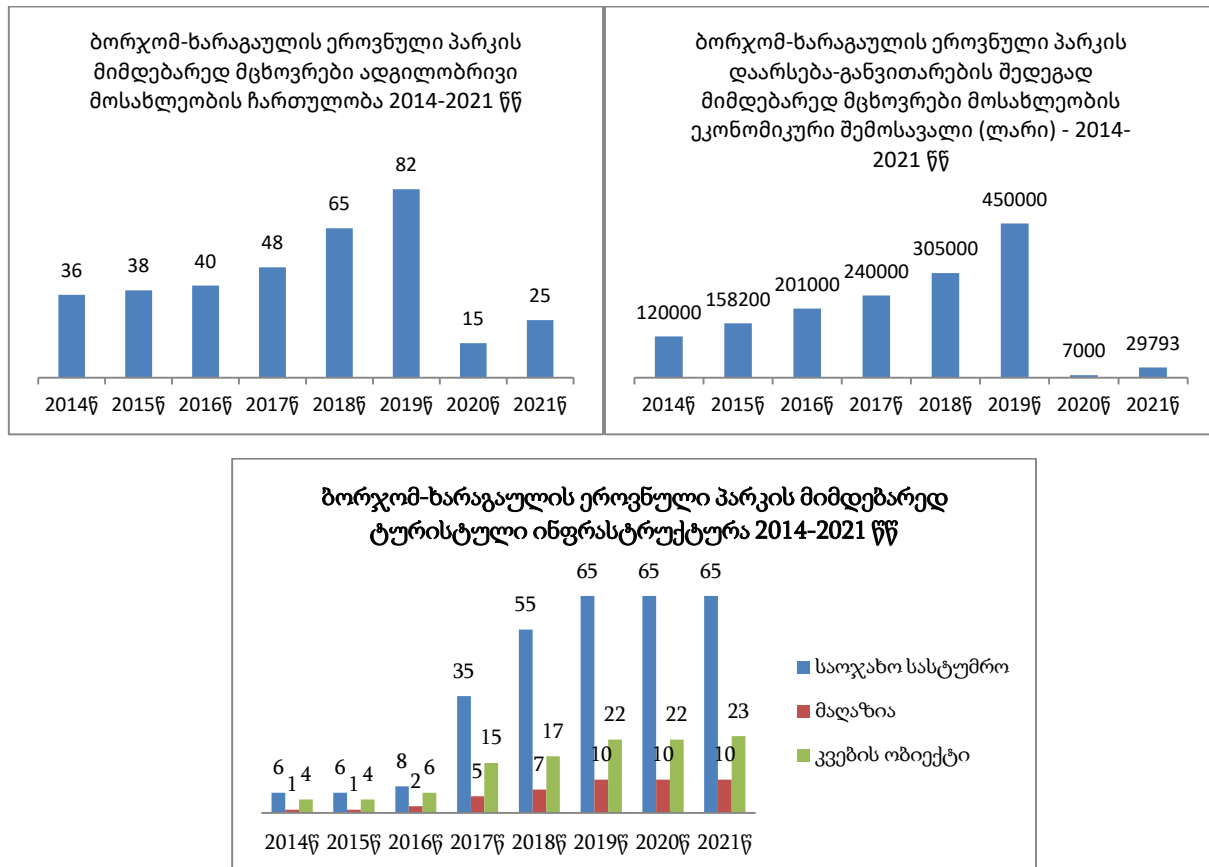
ინფრასტრუქტურის განვითარება

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში გრძელდება ინფრასტრუქტურული სამუშაოები და ახალი ეკოტურისტული ბილიკების მოწყობა, 2021 წელს ეროვნული პარკის ბილიკების ქსელი გაფართოვდა
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ნემვის ადგილზე ახალი, 32 კილომეტრიანი ბილიკი გახსნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, UNDP-ის მოქმედ ხელმძღვანელთან, ანნა ჩერნიშოვასთან და CNF-ის ხელმძღვანელ თობიას მიუნხმაიერთან ერთად. ბილიკი ერთმანეთთან სოფელ ახალდაბას, მთა დიდ ქართას, მთა შუანოს და სოფელ ნემვს აკავშირებს. ბილიკი საშუალო სირთულისაა და მისი დალაშქვრა როგორც ფეხით, ისე ცხენითაა შესაძლებელი.
 ბილიკის მოსაწყობი სამუშაოები 2020 წელს დაიწყო და 2021 წლის ივნისში დასრულდა: მოეწყო 13 კმ სიგრძის ახალი ბილიკი, რეაბილიტირდა 19 კმ სიგრძის ბილიკი, საჭირო ინფრასტრუქტურით, მთა შუანოსთან კი 12 ვიზიტორზე გათვლილი, ტურისტული კოტეჯი.
- N 1 ტურისტულ ბილიკზე მარელისი - სახვლარის მონაკვეთზე დასრულდა ხიდების მშენებლობა.
- მომზადდა ეკოტურისტული ბილიკების და სავალე ინფრასტრუქტურის განვითარების გეგმა/პროექტი, რომლის შესაბამისად დაიწყება საამუშაოების განხორციელება.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა;

- 2014 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარედ 6 საოჯახო სასტუმრო ფუნქციონირებდა, 2021 წელს 2014 წელთან შედარებით საოჯახო სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია თითქმის 11-ჯერ.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარედ 2020-2021 წლებში 65 სასტუმრო, 10 მაღაზია და 23 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს.

5. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 5 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 35 067,56 ჰა:

- ვაშლოვანის ნაკრძალი - 10 141 ჰა
- ვაშლოვანის ეროვნული პარკი - 24 610,06 ჰა
- არწივის ხეობის ბუნების ძეგლი - 100,4 ჰა
- ტახტი-თევას ბუნების ძეგლი - 9,7 ჰა
- ალაზნის ჭალების ბუნების ძეგლი - 204,4 ჰა.

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთში, დედოფლისწყაროს რაიონში, საქართველოს უკიდურეს სამხრეთ აღმოსავლეთ ნაწილში.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა

- მომზადებულია და განხილვის სტადიაშია ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ახალი მენეჯმენტის გეგმა. 2021 წლის ბოლოს მოხდება ახალი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცება (9 წლის ვადით).

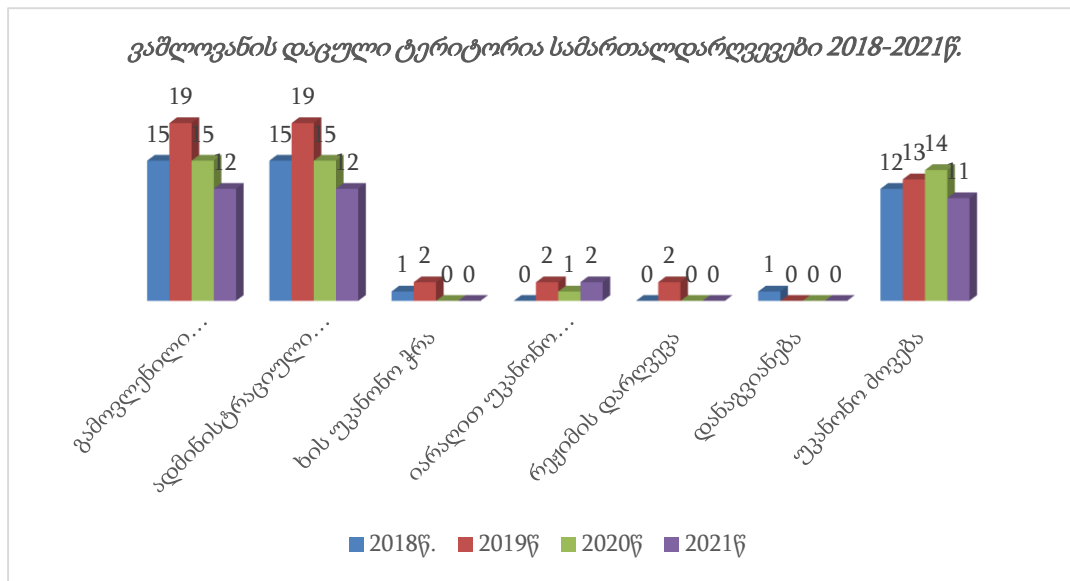
დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

- მიმდინარე წლის სექტემბრის თვის მდგომარეობით, სულ ჩატარდა მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება დაცვის სამსახურის რეინჯერების მიერ, რაც გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებთან (155 მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება) გაზრდილია 26% - ით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 13 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-2
- უკანონო მოვება- 11

ხანძრები

ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულია 2 ხანძარი და დაიწვა 180 ჰა

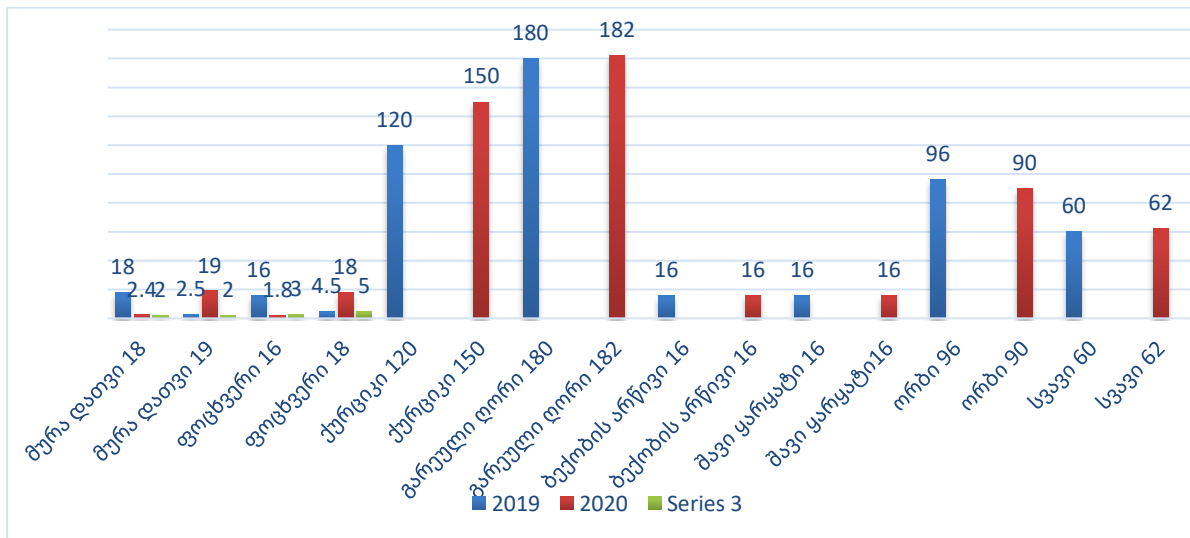
სამეცნიერო კვლევა - მონიტორინგი

• 2015 წლის 28 სექტემბერს ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის დადგენილებით, 5 წლის ვადით გადაეცა ევროპული დიპლომი. მსგავსი დიპლომი ევროპის მასშტაბით მხოლოდ 28 ქვეყნის 74 დაცულ ტერიტორიას აქვს მიანიჭებული. საქართველოში ეს პირველი დაცული ტერიტორიაა. მომზადებული იქნა დასაზუსტებელი ინფორმაცია ევროპის დიპლომის ექსპერტთა საბჭოში დიპლომის ფლობის ვადის გასაგრძელებლად. შედეგად, ევროდიპლომის ფლობის ვადა 10 წლით გაუხანგრძლივდა ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიას.

• ჩეხი მეცნიერების მონაწილეობით და დახმარებით მიმდინარეობდა მუშაობა კახეთის რეგიონის დაცულ ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ერთიანი მონაცემთა ბაზის შექმნისათვის. შექმნილი იყო სპეციალური რუკა, რომლის მისამართია: Protected areas in Kakheti, სადაც პერიოდულად შეგვექმნა დაცულ ტერიტორიაზე მოპოვებული მონაცემები ფრინველთა და ცხოველთა ძირითადი სახეობების შესახებ - სახეობის დასახელების, თარიღის, ადგილმდებარეობის და რიცხოვნობის მითითებით. ამ პერიოდისათვის აღნიშნული საიტი დაბლოკილია.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

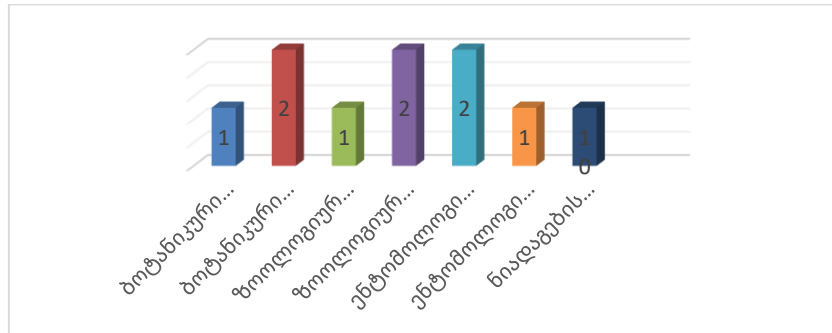
სტატისტიკური მონაცემები დაცული ტერიტორიის მნიშვნელოვანი სახეობების შესახებ ყოველი წლის ბოლოს მზადდება და იგზავნება დაცული ტერიტორიების სააგენტოში.

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

2021 წლის განმავლობაში ჩატარდა და დაგეგმილია რამოდენიმე კვლევის განხორციელება ძირითადად ილიაუნის ბოტანიკის და ზოოლოგიის ინსტიტუტების მიერ:

კონსერვაციული პროექტები

- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ქურციკების (ჯეირნების) რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF- ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით.
- 2020 წლის მონაცემებით ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 150-მდე ქურციკი იყო. 2021 წლის ბოლოსთვის კი მათმა რიცხოვნობამ 200 ინდივიდს გადააჭარბა.

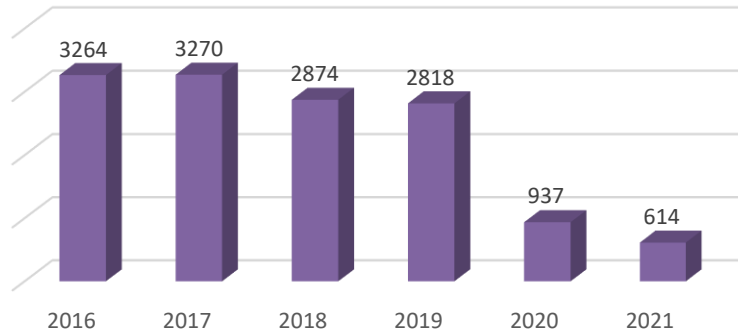
ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები:

მონიტორინგი და მავნებლებთან ბრძოლა ხორციელდება ყოველ წლიურად მაის-ივლისის თვეებში ადმინისტრაციის ძალებით. რაიმე განსაკუთრებული ბრძოლის მეთოდები, მეგ. შეწამვლა ან სხვა დაცულ ტერიტორიაზე არ განხორციელბულა.

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ეკოგანათლება

- 2021 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო - სულ 614-მა მონაწილემ (220 მოსწავლე, 30 სტუდენტი, 46 პედაგოგი, 223 ადგილობრივი მოსახლე, 95 სხვა):
- 2021 წლის განმავლობაში ჩატარდა 12 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 12 ეკოტური, 2 მოსახლეობასთან შეხვედრა, 13 დასუფთავების აქცია, 2 გამწვანების აქცია, 2 სხვა.
- დედოფლისწყაროს მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა და შეივსო სპეციალური კითხვარები. გამოკითხვა რაიონის 100 მოქალაქე, მიღებული შედეგები 2021 წლის მარტში გაიგზავნა დაცული ტერიტორიების სააგენტოში. (38 მოსწავლე 7 პედაგოგი, 12 სტუდენტი 43 ადგილობრივი მოსახლე):

მონაწილეთა სტატისტიკა 2016 -2021 წწ.

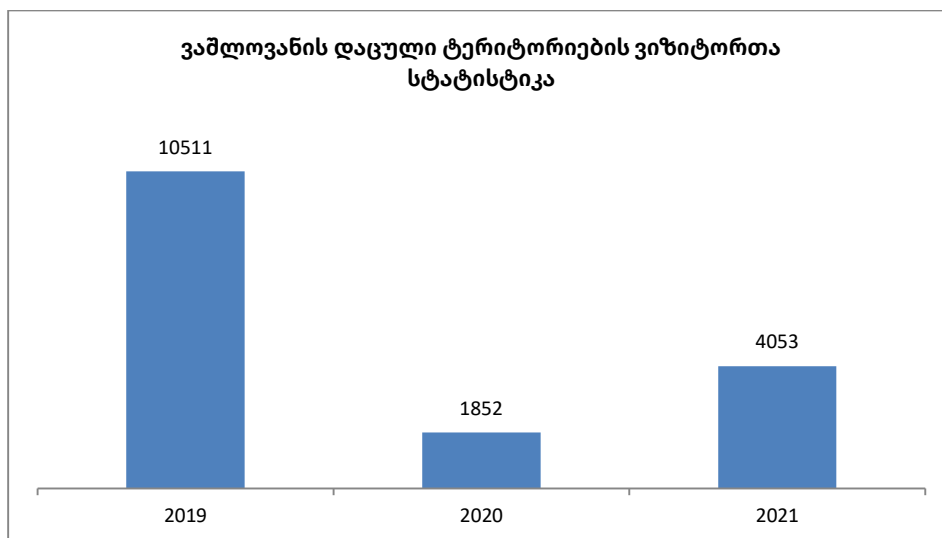
ტრენინგები

- საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა რამოდენიმე ონლაინ შეხვედრა ბიოსფერული რეზერვატების დაარსების პროექტის ფარგლებში.

ეკოტურიზმი

- 2021 წლის განმავლობაში ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 4 053 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით 2.1 - ჯერ არის გაზრდილი. ვიზიტორების 72 % არის საქართველოს მოქალაქე, ხოლო 28% უცხო ქვეყნის მოქალაქე.
- 2021 წლის განმავლობაში ეკოტურისტული სევერისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 64 245 ლარი, რაც გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით გაიზარდა 4.4 - ჯერ.

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა

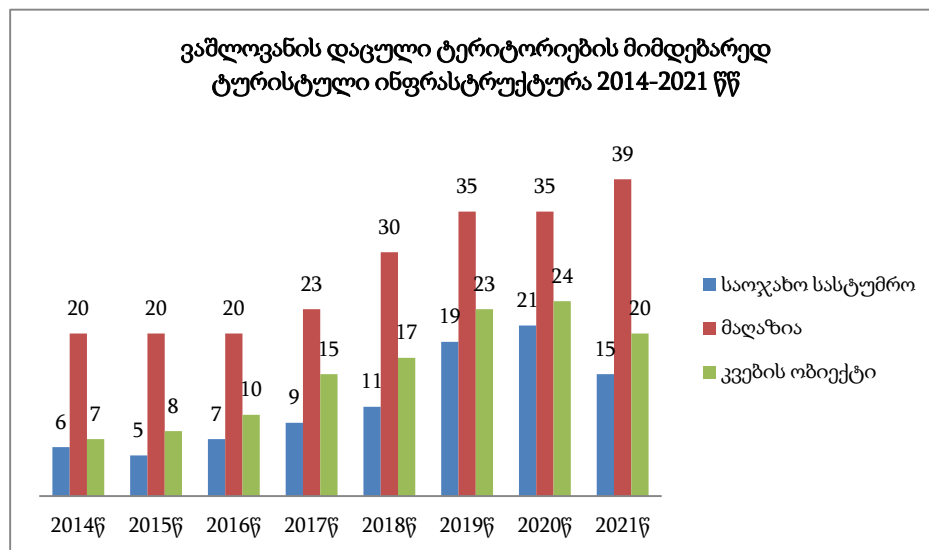
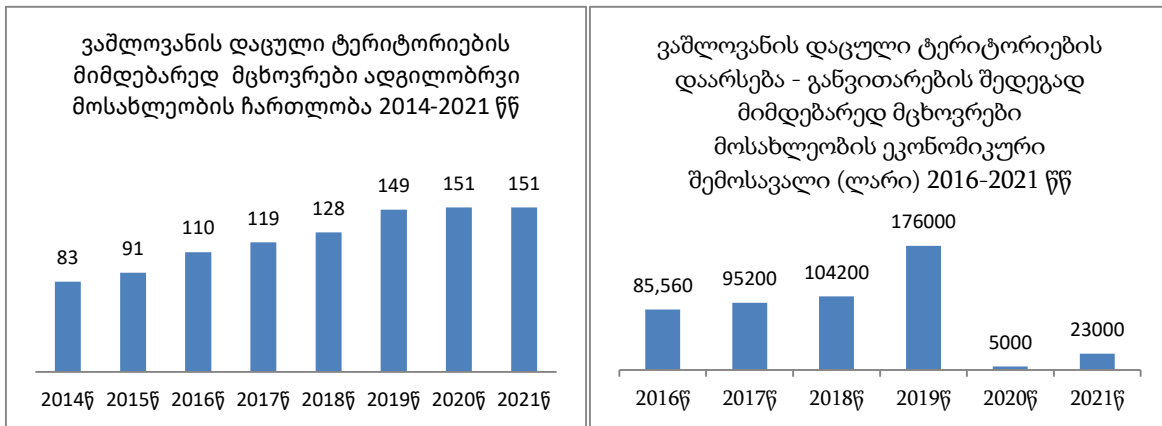

ინფრასტრუქტურა

- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე გარემონტდა 14 ბუნგალო

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 15 სასტუმროა, წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 29%-ით, მაღაზიების რაოდენობა გაზრდილია 11%-ით, კვების ობიექტების რაოდენობა შემცირებულია 17%-ით.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 151 ადამიანია დასაქმებული.
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 23 000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 4.6 -ჯერ.

6. თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 5 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 35 067,56 ჰა:

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორია მოიცავს ორ რეგიონს - მცხეთა-მთიანეთსა და ქვემო ქართლს და სამ მუნიციპალიტეტს - მცხეთას, თიანეთსა და გარდაბანს.

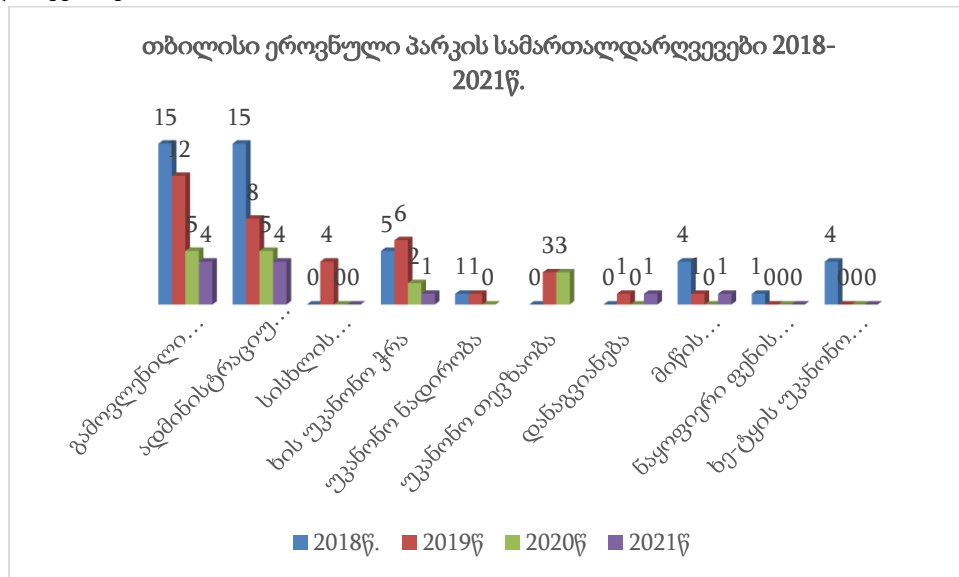
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცვა პატრულირება, უკანონო ქმედების აღკვეთა

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 4 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-1
- მიჭის თვითნებური დაკავება-1
- დანაგვიანება- 1

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -14

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 680 მ³

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1218,55 მ³

ხანძრები

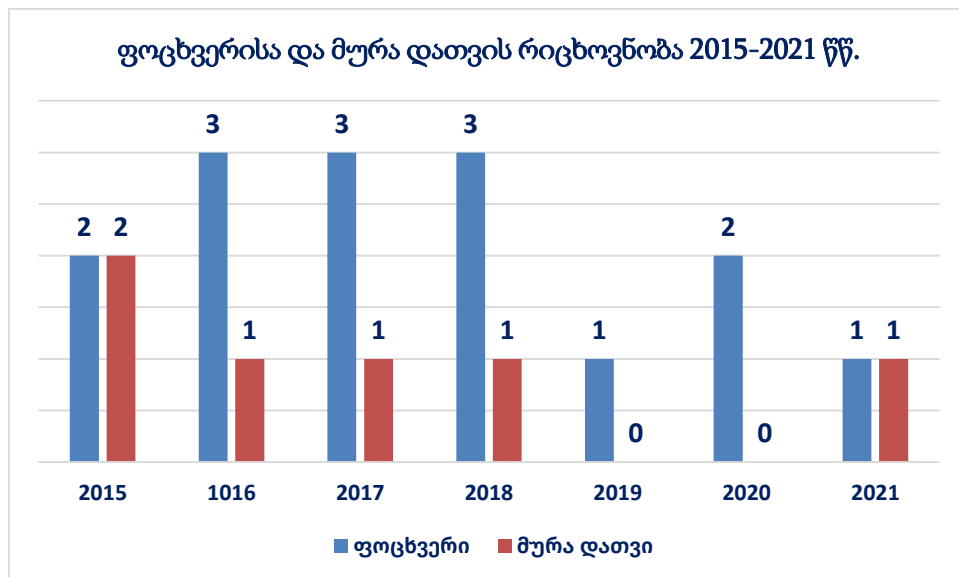
- 2021 წელს თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

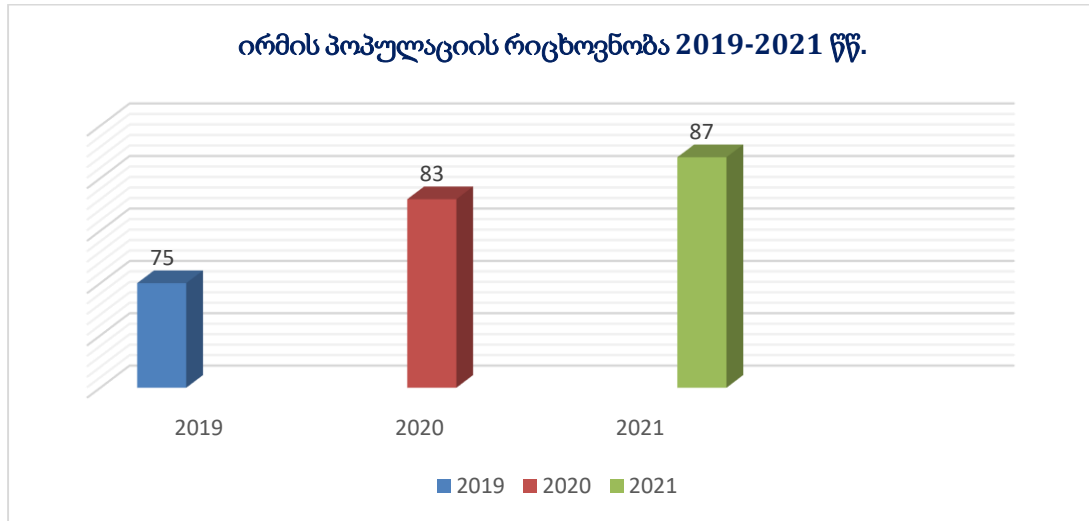
- საანგარიშო პერიოდში თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, კერძოდ საგურამოსა და გლდანის უბნებზე, ბზის კორომით გაბატონებული 7 ჰექტარი ფართობი შეიწამლა დეცისფლუქსით, ფოტოსპორინითა და გუმბატით.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- ფოცხვერისა და მურა დათვის რიცხოვნობა 2015-2021 წლებში თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე:

- ირმის პოპულაციის რიცხოვნობა 2019-2021 წლებში თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე:

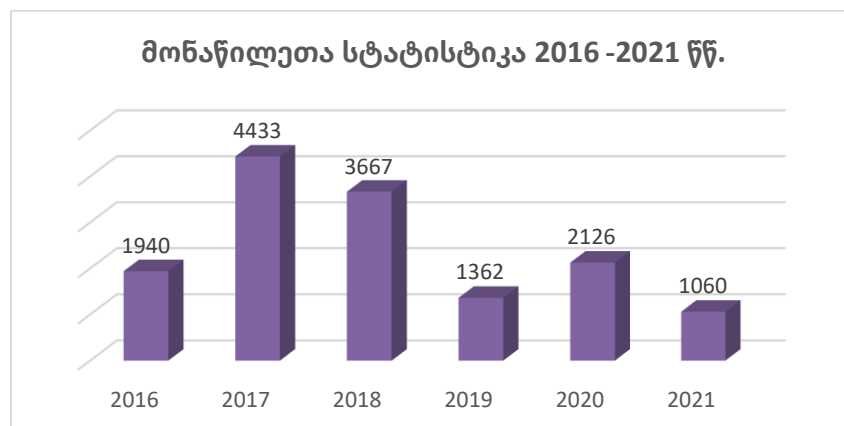
მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები

2021 წლის სექტემბრის თვის მდგომარეობით თბილისის ეროვნულ პარკში მიმდინარეობს 2 (ორი) სამეცნიერო კვლევა:

- „უცხო, პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“-ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვ.გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ.
- „საქართველოს ფაუნის თანამედროვე მდგომარეობა“- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტი“.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

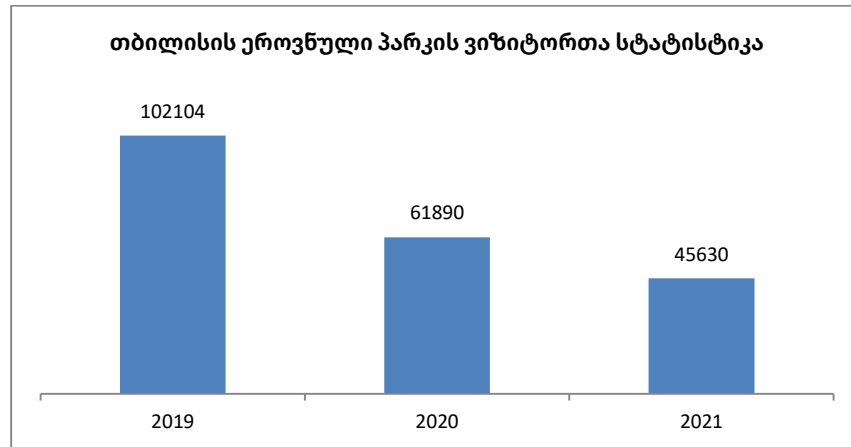
- თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 18 შეხვედრა. სკოლის მოსწავლეების მონაწილეობით, ჩატარდა 1 დასუფთავების და 1 გამწვანების აქცია. ჩატარდა 3 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი.
- 2021 წლის მდგომარეობით, სულ ცნობიერების ასამაღლებელ ღონისძიებებში ჩართული იყო 1060 მონაწილე, მათ შორის: 61 მოსწავლე, 4 პედაგოგი და 995 ადგილობრივი მოსახლე.
- მონაწილეთა სტატისტიკა წლების მიხედვით:

**2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო**

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- თბილისის ეროვნულ პარკს 2021 წლის განმავლობაში ესტუმრა 45630 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მონაცემთან შედარებით (61 890 ვიზიტორი) 26%-ით არის შემცირებული.
- თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საფეხმავლო ბილიკების მოწყობის შესაძლებლობების კვლევა ჩატარდა და ბილიკების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია მომზადდა, ასევე მომზადდა ტერიტორიაზე ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობისათვის საჭირო საპროექტო სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია.

7. თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 82,142.2 ჰა:

- სახელმწიფო ნაკრძალი - 12,627.2 ჰა
- ეროვნული პარკი - 69,515 ჰა.

თუშეთის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს ახმეტის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

საერთაშორისო აღიარება

- თუშეთის ბიოსფერულ რეზერვატად ნომინაციისთვის UNESCO-ში დოკუმენტების მომზადება

- „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატის ნომინაცია UNESCO-ში და რეგიონის შემდგომი განვითარება“, საქართველოში რიგით მეორე ბიოსფერული რეზერვატის დაარსებას ჩაეყარა საფუძველი.

მენეჯმენტის გეგმა

- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მენეჯმენტის გეგმის განახლების სამუშაოები და მზადაა მენეჯმენტის გეგმის სამუშო ვერსია

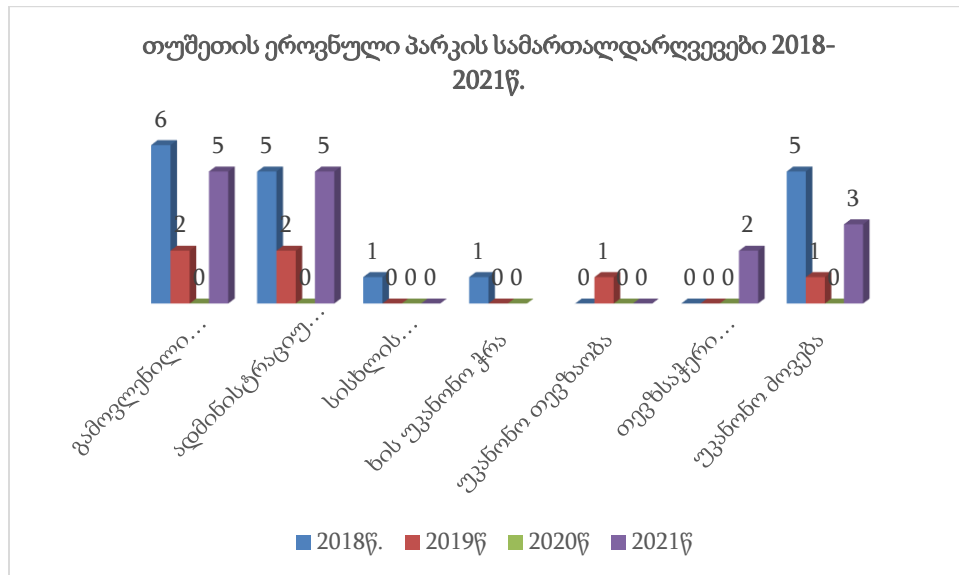
დაცვა-პატრულირება

- CNF დახმარებით მიმდინარეობს SMART-პატრულირების ტექნოლოგიის დანერგვა, რისთვისაც შემუშავდა ტრეკები და შეიქმნა 10 ახალი საპატრულო მარშრუტი
- რეინჯერებმა გაიარეს სმარტ პროგრამის შემსწავლელი ტრენინგები

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 5 ფაქტი:

- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-2
- უკანონო მოვება-3

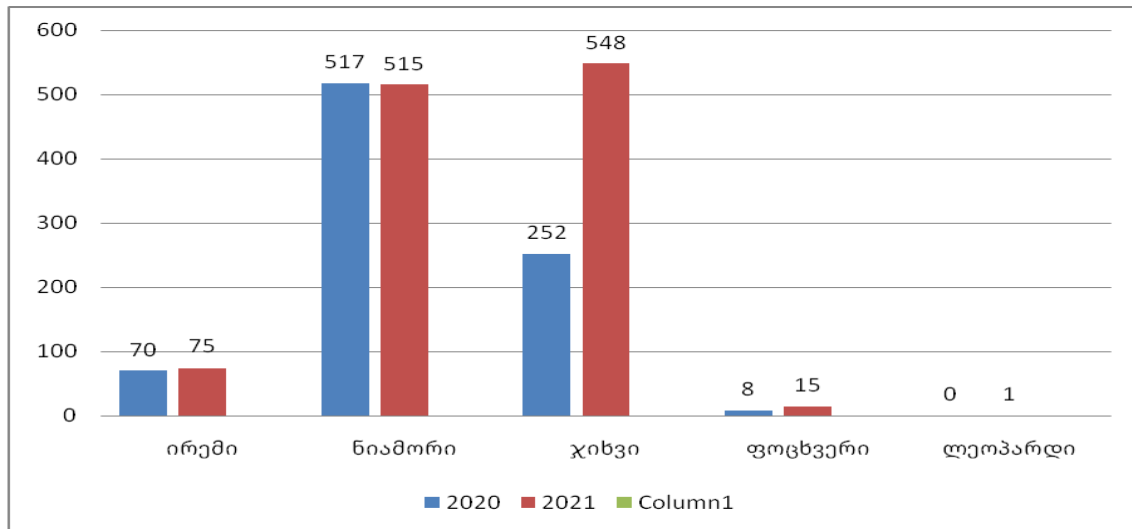
ხანძრები

თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 2 ხანძარი და დაიწვა 0,005ჰა. ბალახოვანი საფარი.

კვლევა-მონიტორინგი

- მწყემსების მიერ ვიზუალურად დაფიქსირებული ჯიქის მონიტორინგის მიზნით ნაკრესის მიერ დაწყებული კვლევის შედეგად, თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე დაფიქსირდა ჯიქი.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა:

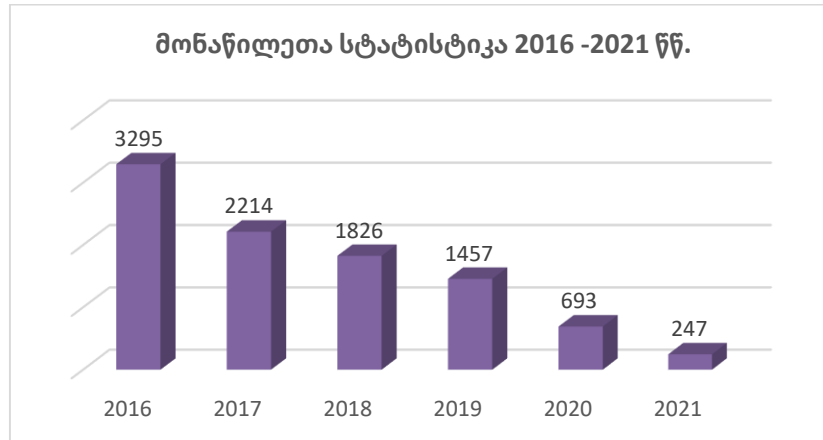
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 4 ლექცია-სემინარი. მოეწყო 1 ეკოზანაკი. მოეწყო 2 გამწვანებისა და 4 დასუფთავების აქცია. სკოლის მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ნახატების კონკურსი გარემოსდაცვითი თემატიკით:

სურათი. დასუფთავების აქცია თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე.

- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩაერთო სულ 247 მონაწილე, მათ შორის: 212 მოსწავლე, 15 პედაგოგი, 12 ადგილობრივი მოსახლეობა, 8 სხვ.
- ეკოსლონისძიებების მონაწილეთა სტატისტიკა წლების მიხედვით:

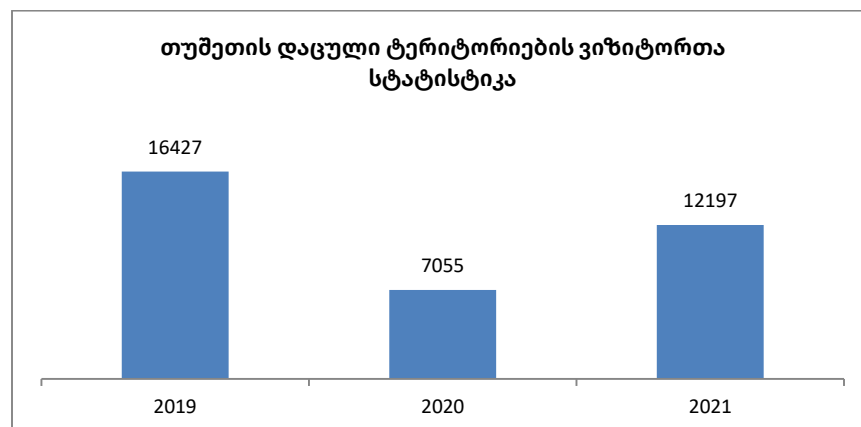

- 2021 წლის პირველ კვარტალში ეროვნული პარკის მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოიკითხა სულ 100 რესპოდენტი.

ეკოტურიზმი

- 2021 წელს თუშეთის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 12197 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (7055 ვიზიტორი) 73%-ით არის გაზრდილი.

თუშეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა წლების მიხედვით:

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა;
- ამჟამად 68 სასტუმროა, წინა წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 3%-ით;
- 2006 წელს თუშეთში მხოლოდ 7 საოჯახო სასტუმრო ფუნქციონირებდა. 2021 წელს მათი რაოდენობა რეკორდულად თითქმის 10-ჯერ გაიზარდა. მიმდებარედ დასაქმებული ჩართული

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

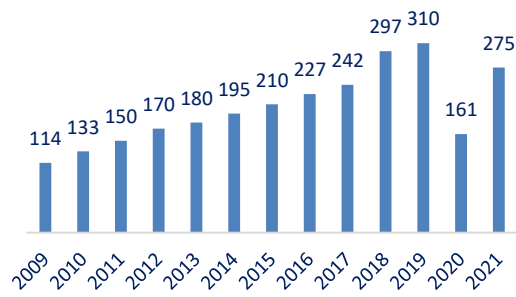
ადგილობრივი მოსახლეობის რაოდენობა 2021 წელს 2009 წელთან შედარებით გაზრდილია 2.4-ჯერ

- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 275 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 71%-ით;
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 1 200 000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 60%-ით.

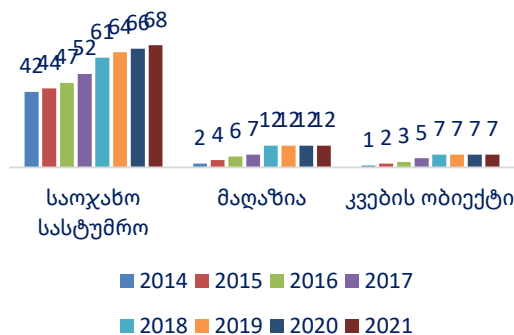
**თუშეთის დაცული ტერიტორიების
მიმდებარედ სასტუმროების
რაოდენობა 2006-2021წწ**

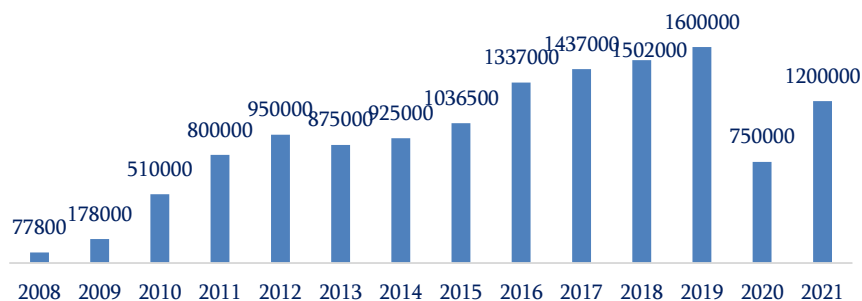
**თუშეთის დაცული ტერიტორიების
მიმდებარედ მცხოვრები
ადგილობრივი მოსახლეობის
ჩართულობა 2009-2021წწ**

**თუშეთის დაცული ტერიტორიების
მიმდებარედ ტურისტული
ინფრასტრუქტურა 2014-2021წწ**

**თუშეთის დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების
შედეგად მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის
ეკონომიკური შემოსავალი (ლარი) 2008-2021წწ**

**2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო**

8. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

2021 წლის მდგომარეობით, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 18 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით 439 ჰა:

- სათაფლიას ნაკრძალი - 330 ჰა;
- სათაფლიას აღკვეთილი - 34 ჰა;
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი - 47 ჰა;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,5 ჰა;
- ხომულის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,3 ჰა;
- ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 1 ჰა;
- წყალწითელას ხეობის ბუნების ძეგლი - 12 ჰა;
- იაზონის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- საკაჟიას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,3 ჰა;
- ცუცხვათის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 8,5 ჰა;
- ღლიანას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,04 ჰა;
- სოლკოტას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,03 ჰა;
- მელოურის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,07 ჰა;
- საწურბლიას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,4 ჰა;
- ბლერის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,04 ჰა;
- დიდელეს მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- ნაპრალოვანი ტბის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- მუხურას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი - 4,3 ჰა;

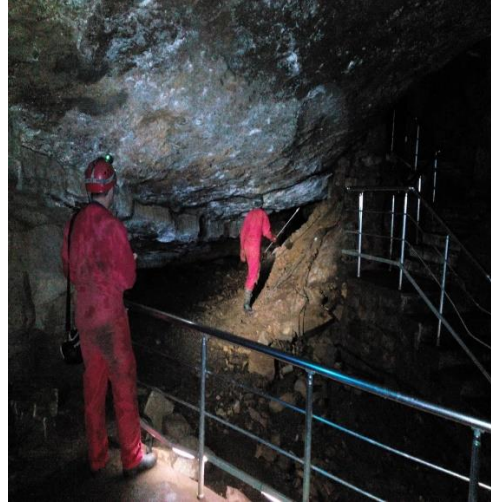
იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები მდებარეობს იმერეთის რეგიონში და მოიცავს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

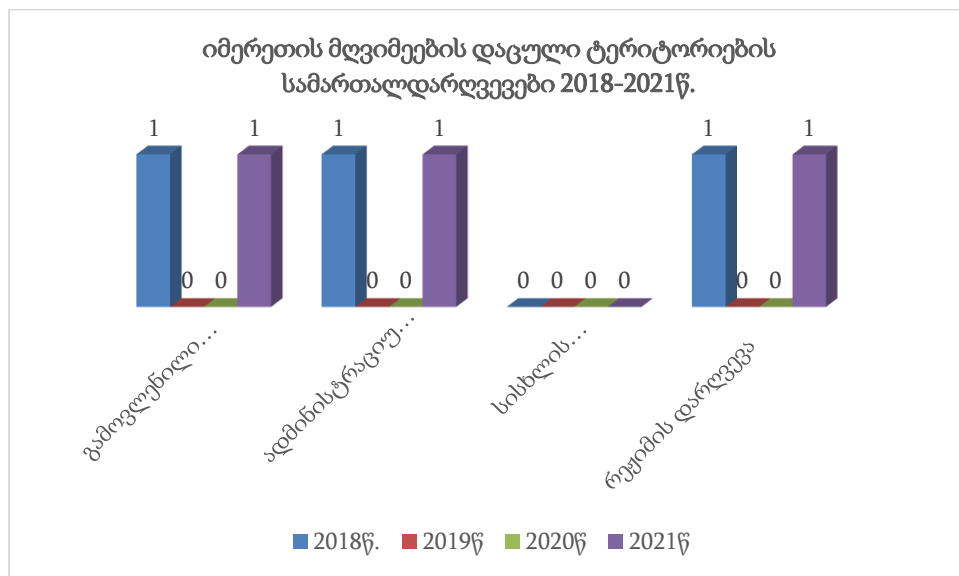
- საანგარიშო პერიოდში ადმინისტრაციაში ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიო-სპელეოლოგთა ჯგუფის მიერ ჩატარდა 3 სამეცნიერო კვლევა მღვიმის უხერხელმოებზე. „მელოურის“ და „ბლერის“ მღვიმეებში, ქართველ და ჩეხი სპელეოლოგების მიერ, ჩატარდა აგეგმვითი სამუშაოები. შედეგები მოეწოდება სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს და იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციას.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

იმერეთის მღვიმეები დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 1 ფაქტი:

- რეჟიმის სარღვევა-1

ხანძრები

იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ეკოგანათლება

- 2021 წლის განმავლობაში, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიებზე მოეწყო 92 ეკოტური, 1 კვირეული, 1 გამწვანებისა და 1 დასუფთავების აქცია. ადმინისტრაციის

ორგანიზებით ჩატარდა 26 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი და 4 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.

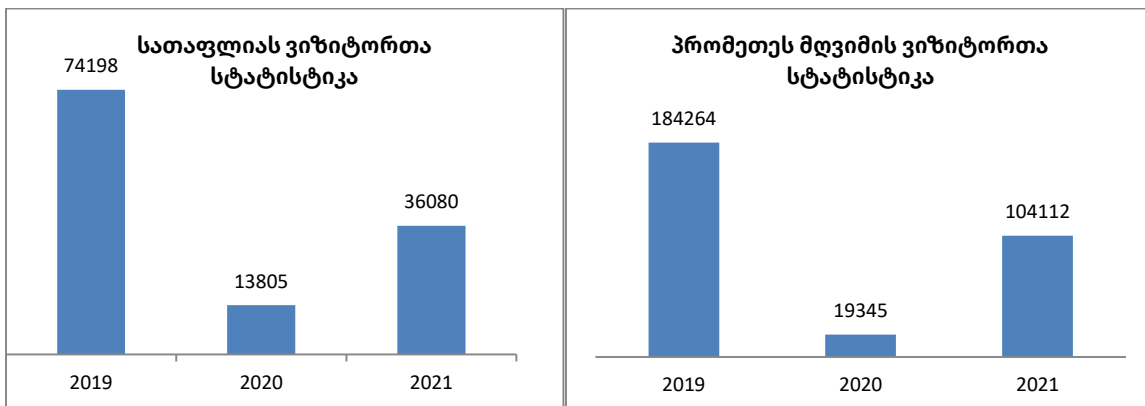
- სულ აღნიშნულ ეკოლონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 2245-მა ადამიანმა, მათ შორის, 1798 მოსწავლე, 324 პედაგოგი, 32 სტუდენტი, 75 ადგილობრივი მოსახლე და 16 სხვა.

ეკოტურიზმი

2021 წლის განმავლობაში ვიზიტორთა და შემოსავლების რაოდენობა:

- 2021 წლის განმავლობაში სათაფლიას აღკვეთილს ესტუმრა - 36080 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით 2.6 - ჯერ არის გაზრდილი,
- 2021 წლის განმავლობაში სათაფლიას ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავალი 351428 ლარი, 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (98569.2 ლარი) 256.53%-ით არის გაზრდილი.
- 2021 წლის განმავლობაში პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლს ესტუმრა 104112 ვიზიტორი, რაც 2020წლის მონაცემებთან შედარებით (19345 ვიზიტორი) 438.19%-ით არის გაზრდილი. 2021 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები (2365460ლარი) 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (290589 ლარი) 714.02%-ით არის გაზრდილი.

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

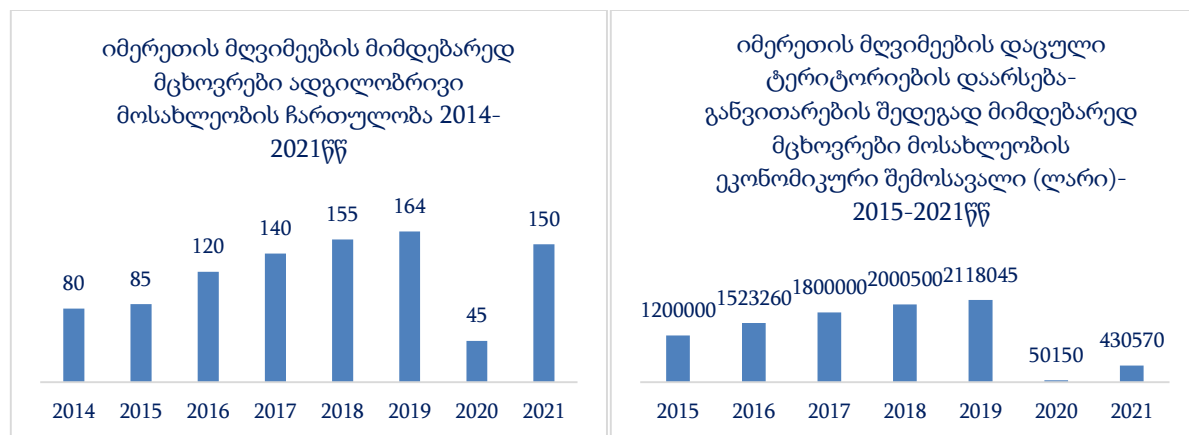
2021 წლის განმავლობაში ადმინისტრაციის კეთილმოწყობილ ობიექტებზე განხორციელდა არაერთი მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურული პროექტი:

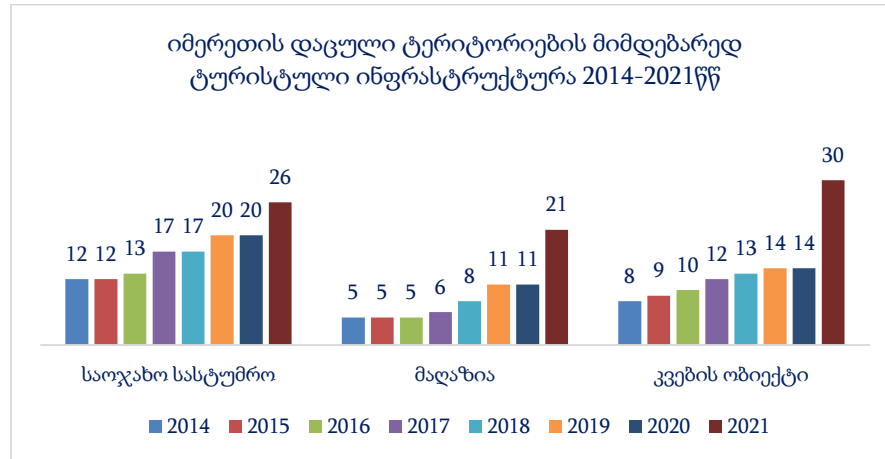
- სათაფლიას აღკვეთილში დასრულდა მღვიმის თანამედროვე განათებისა და გახმოვანების სისტემის, ასევე გარე განათების მონტაჟი;
- ვიზიტორთა მოსაცდელში, დინოზავრების ნაკვალევის საკონსერვაციო შენობაში და მუზეუმში შეკეთდა სახურავი;
- შუმის პანორამული გადასახედისკენ მიმავალ ბილიკზე მოხდა ინერტული მასალის დამატება,
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლის ადმინისტრაციული შენობის მიმდებარედ აშენდა კაფეტერია;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლზე მოეწყო ეკოტურისტული ბილიკები, დაინერგა სპელეო-გამაჯანსაღებელი მომსახურება, აგრეთვე ღვინის ტურები (ობიექტი გაიჯარებულისა);
- სათაფლიას, პრომეთესა და თეთრა მღვიმის და ასევე სმაგერელის ბუნების ძეგლების დამაკავშირებელი საფეხმავლო ეკობილიკების მოსაწყობად მომზადდა კვლევითი და საპროექტო სამუშაოები.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ დასახლებულ პუნქტებში დასაქმებულთა რაოდენობა, ვითარდება ტურისტული ინფრასტრუქტურა, ტურისტული სერვისები და იზრდება მათი შემოსავლებიც.

- ამჟამად იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ 26 სასტუმრო, 21 მაღაზია და 30 კვების ობიექტია, სასტუმროების რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 30%-ით, მაღაზიების რაოდენობა 91%-ით, ხოლო კვების ობიექტების რაოდენობა 2.1 - ჯერ.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 150 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 3.3 -ჯერ
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 430570 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია თითქმის 9-ჯერ.

9. კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 13 514 ჰა:

- კინტრიშის სახელმწიფო ნაკრძალი - 3 108 ჰა
- კინტრიშის ეროვნული პარკი - 10 406 ჰა.

კინტრიშის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და მოიცავს ქობულეთის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

საერთაშორისო აღიარება

2021 წლის ივლისს, სამ სხვა დაცულ ტერიტორიასთან (მტირალას და კოლხეთის ეროვნული პარკები, ქობულეთის დაცული ტერიტორიები) ერთად, კინტრიშის დაცული ტერიტორიების კოლხური ტიპის ტყეებს UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის სტატუსი მიენიჭა ნომინაციაში „კოლხური ტყეები და ჭარბტენიანი ტერიტორიები“.

მენეჯმენტის გეგმა

2021 წლის მეორე კვარტალში დამტკიცდა კინტრიშის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა.

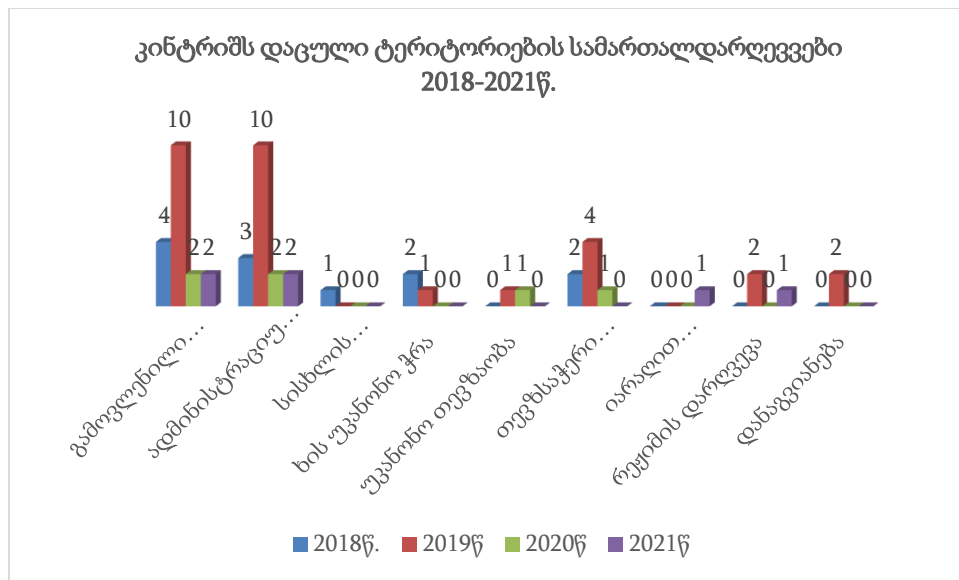
დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

საანგარიშო პერიოდში კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერთა მიერ.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 2 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-1
- რეჟიმის დარღვევა-1

ხანძრები

კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

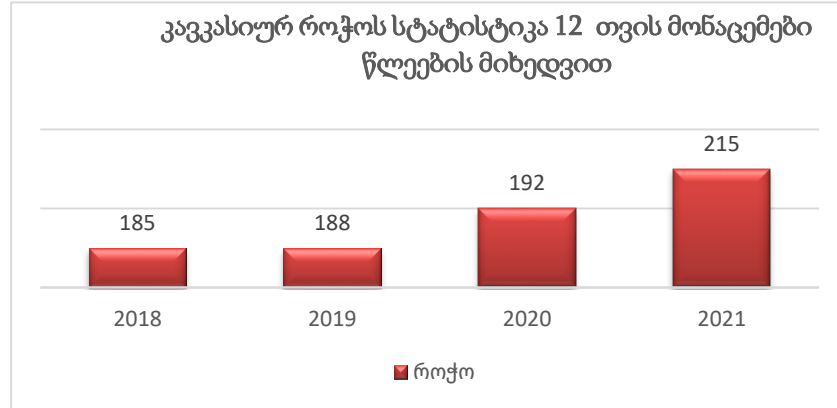
- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -3
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 25,45 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 46,69 მ³

ტყის მავნებელ დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე სოფ. მესხიქედზე არსებული კოლხური ბზის ხეები 6-ჯერ შეიწამლა სოკოს საწინააღმდეგო ბიოლოგიური პრეპარატებით.

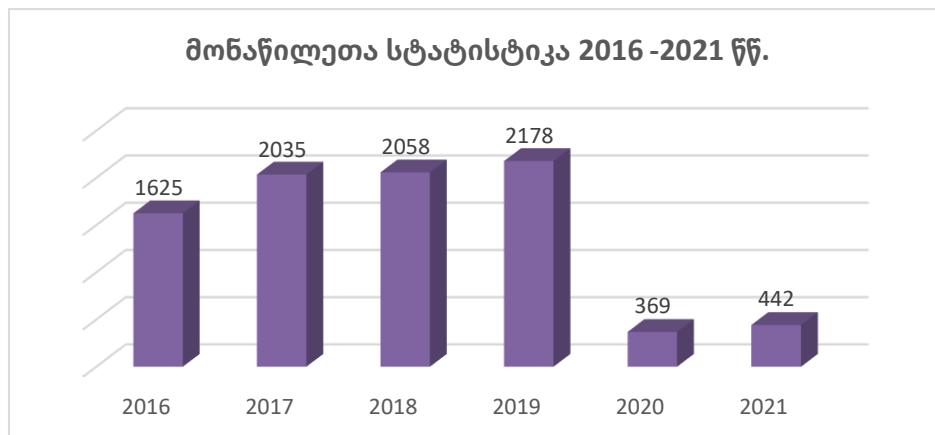
ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე დაცვის განყოფილების თანამშრომლების მიერ განხორციელდა კავკასიური როჭოს მონიტორინგი ტიხტიხობის პერიოდში.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის განმავლობაში, კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა, კერძოდ: 12 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით, 1 გამწვანების აქცია და 9 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- სულ აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 442-მა ადამიანმა, მათ შორის: 271 მოსწავლე, 41 პედაგოგი, 48 სტუდენტი და 82 ადგილობრივი მოსახლე.
- მოსახლეობის შეხედულებების და აზრის გასათვალისწინებლად, ჩატარდა ადგილობრივი მოსახლეობის გამოკითხვა. გამოკითხა 100 რესპოდენტი.

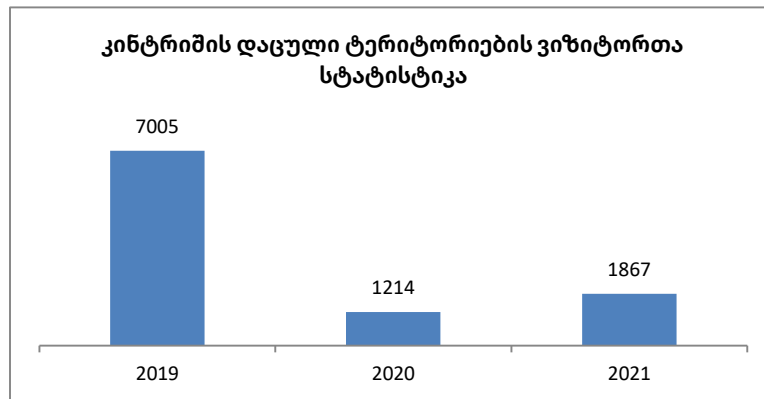
დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაცია

2021 წლის სექტემბრის თვეში აჭარის ტურიზმისა და კურორტების დეპარტამენტის ორგანიზებით კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო ევრო ნიუსის და ადგილობრივი

ჯურნალისტების ინფო ტური. სიუჟეტი ევრონიუსის ეთერში 9 ენაზე, მსოფლიოს 160 ქვეყანაში ერთი კვირის განმავლობაში იტრიალებს

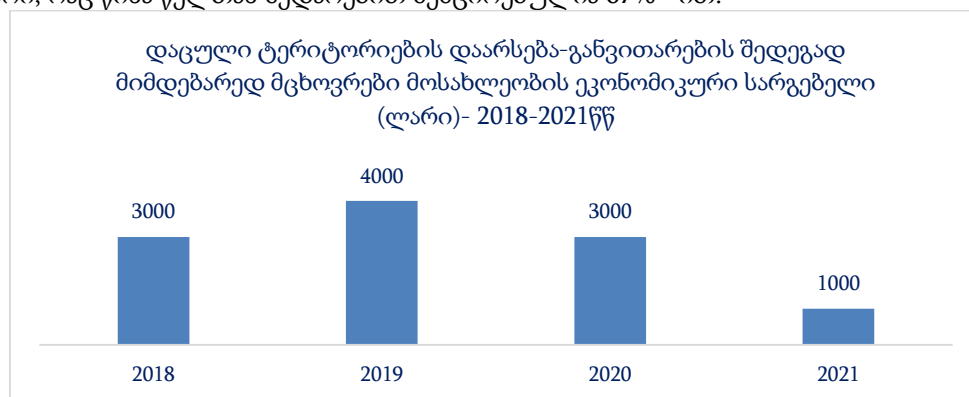
ეკოტურიზმი

- 2021 წლის მდგომარეობით, კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 1 867 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით 54 % -ით არის გაზრდილი.
- კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა რეკრეაციული თევზჭერის სერვისი

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- ამჟამად კინტრიშის დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ 1 საოჯახო სასტუმრო და 1 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 10 ადამიანი;
- ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 1000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 67% - ით.

10. კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 44 579,3 ჰა:

- კოლხეთის ეროვნული პარკი - 44 308,5 ჰა
- კაცობურის აღკვეთილი - 270,8 ჰა.

სახმელეთო ტერიტორიის ფართობია 29032,5 ჰა, ხოლო მდ. რიონისა და მდ. ჭურის შესართავებს შორის მდებარე საზღვაო აკვატორიის: 15276 ჰა.

კოლხეთის ეროვნული პარკისა და კაცობურის აღკვეთილის ტერიტორიები მოიცავს გურიისა და სამეგრელოს რეგიონს და 5 მუნიციპალიტეტს - ზუგდიდი, ხობი, აბაშა, სენაკი, ლანჩხუთი.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

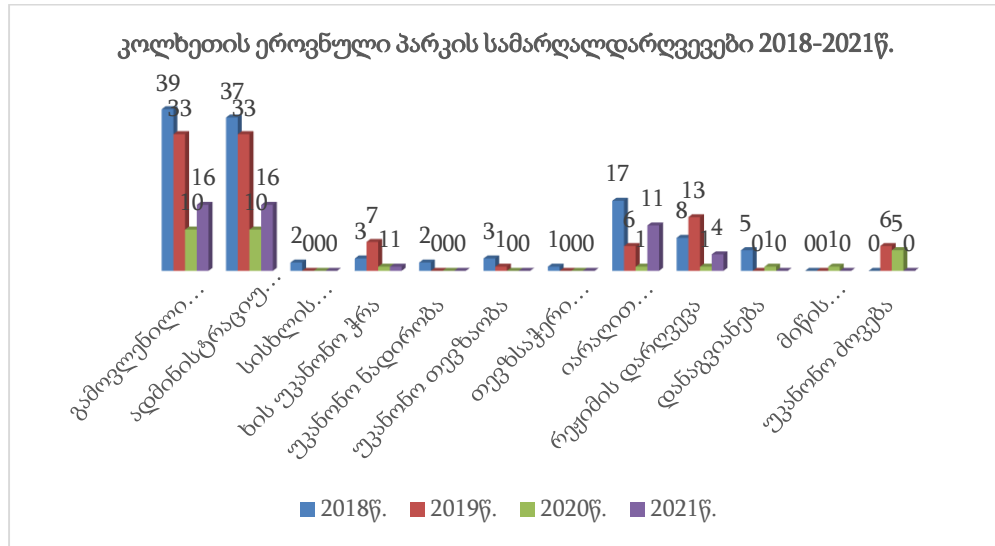
საერთაშორისო აღიარება

2021 წლის ივლისს, სამ სხვა დაცულ ტერიტორიასთან (მტირალას ეროვნული პარკი, კინტრიშისა და ქობულეთის დაცული ტერიტორიები) ერთად, კოლხეთის ეროვნულ პარკს UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის სტატუსი მიენიჭა ნომინაციაში „კოლხური ტყეები და ჭარბტენიანი ტერიტორიები“.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 16 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება 11
- რეჟიმის დარღვევა-4
- ხის უკანონო ჭრა-1

ხანძრები

კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულა 4 ხანძარი, ხანძარმა მოიცვა 2415 ჰა ფართობი.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 9
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 1974,129 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1779 მ³

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში მოწვეულ სპეციალისტებთან ერთად კეპ-ის ტერიტორიაზე განხორციელდა ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი .
- ფიტოსპორინისა და გუმბათის ხსნარით 2 ჰა-ზე შეიწამლა ახლად ამონაყარი ბუჩის კორომები

სამეცნიერო პროექტები

დასრულებული და მიმდინარე კვლევები:

- მეთევზეობის, აკვაკულტურისა და წყლის ბიომრავალფეროვნების დეპარტამენტის სპეციალისტთა მიერ წარმოდგენილ იქნა შავი ზღვის რაპანას პოპულაციის გავრცელების, რიცხოვნობის, ზომა-ასაკობრივი სტრუქტურის შესახებ ინფორმაციის დადგენის შუალედური ანგარიში
- მოწვეულ სპეციალისტებთან (საერთაშორისო ექსპერტი ირ. მაციახი და მკვლევარი ჯ.კონელი) ერთად ივნისის თვეში კეპ-ის ტერიტორიაზე განხორციელდა ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი, ოქტომბრის თვეში წარმოდგენილ იქნა საბოლოო ანგარიში
- ივნისის თვეში ინვაზიური სახეობების მონიტორინგი განხორციელდა კაცობურის ადკვეთილის, კოლხეთისა და ლანჩხუთის ტყის მასივებში

- დაცვის სამსახურისა და ბუნებრივი სპეციალისტების მიერ მაის-ივნის-ივლისის ჩატარდა ტყის ფიტოსანიტარული მონიტორინგი .
- სისტემატურად მიმდინარეობს ძირითადი საკვანძო სახეობების(წავი, შველი, ფსოვი) აღრიცხვა/მონიტორინგი.
- სისტემატურად მიმდინარეობს მოზუდარი, მოზამთრე და მიგრირებადი ფრინველების აღრიცხვა/მონიტორინგისი
- სტემატურად მიმდინარეობს თეთრკუდა არწივის მონიტორინგი
- პონტოს მუხის აღკვეთილის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს მსხვილი ძუძუმწოვრების მონიტორინგი

მიმდინარე პროექტები:

- საბუკოს -„შავი ზღვის აუზის ქვეყნების გარემოს დაცვის ერთობლივი მონიტორინგი“- წარმოდგენილია შუალედური ანგარიში
- საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტი, შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერითი _ „უცხო, პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“.
- ილიას სახ. ზოოლოგიის ინსტიტუტი-„საქართველოს ფაუნის ანამედროვე მდგომარეობა, სტატუსი, კონსერვაციის პრობლემები“
- ილიას სახ. ზოოლოგიის ინსტიტუტი-„უხერხემლო ცხოველთა შეგროვება და გამოკვლევების ჩატარება“
- ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი, კონინგი (ბონი, გერმანია), ილიას სახ. უნივერსიტეტი,„კავკასიის რეგიონის ბიომრავალფეროვნების გენეტიკური ბიბლიოთეკის შექმნა“
- სსიპ-გარემოს ეროვნული სააგენტო-„საქართველოს საზღვაო სივრცეში წყლისა და ფსკერული ნალექების ჰიდროქიმიური და ჰიდრობიოლოგიური ანალიზი
- საბუკო-„ფრინველთა დარგოლვა“
- ორთოპტერების (სწორფრთიანები)მიმართულებით მკვლევარების გერლანდ და არნე ლემანების მიერ (გერმანიის ჰუმბოლტის სახ. უნივერსიტეტი) პარკის ტერიტორიაზე მოპოვებულ იქნა მწერების ნიმუშები, მიმდინარეობს მოპოვებული მასალის დამუშავება

ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლება

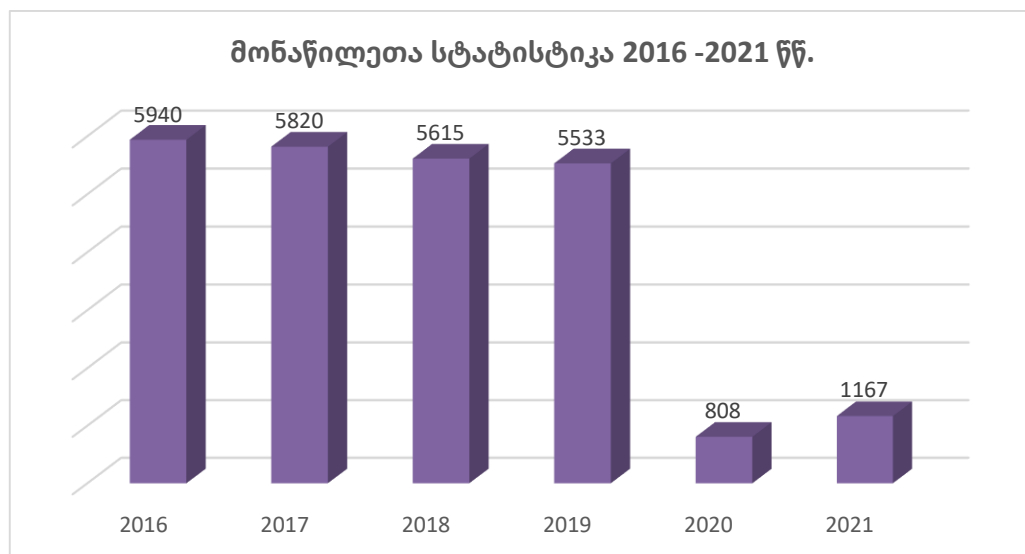
- 2021 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით მოსწავლეებსა და სტუდენტებს ჩაუტარდათ პრეზენტაციები, ლექცია/სემინარები (უმეტესწილად დისტანციურ რეჟიმში) , ეკოტურები. აღინიშნა ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღეები, სკოლებში პედაგოგებს წარედგინათ ღონისძიებების წლიური კალენდარი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის და სხვა. სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.
- ადმინისტრაციის მიერ საშუალო საფეხურის სკოლის მოსწავლეთათვის მომზადდა პროგრამა: „კოლხეთის ჭარბტენიანი ტერიტორიები-მოზამთრე ფრინველთა თავშესაფარი“ და „ სტუმართმოყვარე ჭაობები“.

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა: 38 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 2 ეკობანაკი და 1 კვირეული, 13 ეკოტური, დასუფთავების 9, გამწვანების 5 და მწვანე კალენდრით გათვალისწინებული 6 ღონისძიება.
- ღონისძიებებში ჩართული იყო სკოლამდელი აღზრდის 2 დაწესებულება, 15 სკოლა და 7 უნივერსიტეტი.

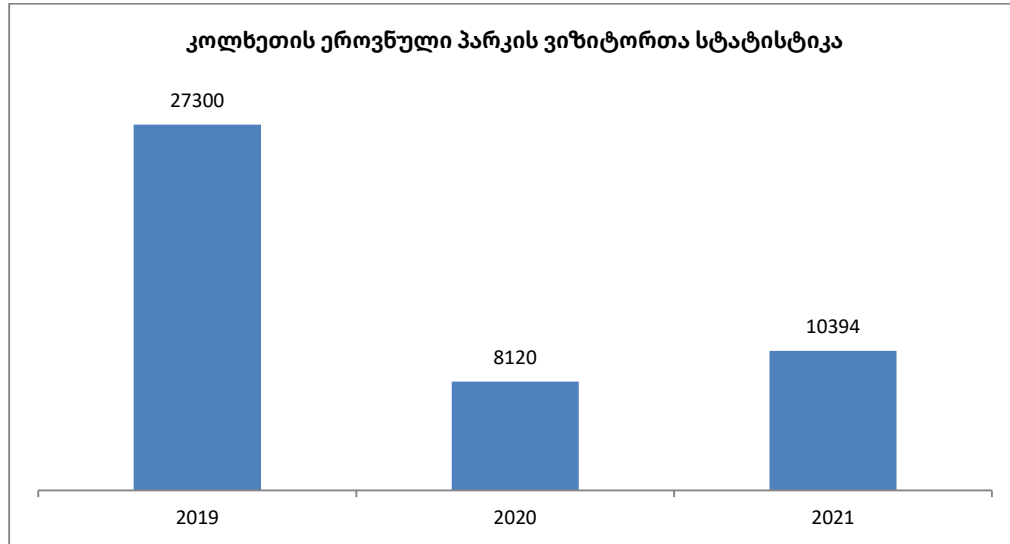
სურათი. ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი კვირეული კოლხეთის ეროვნულ პარკში

- სულ ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღო 1167-მა ადამიანმა, მათ შორის: მოსწავლე 670, პედაგოგი-143, სტუდენტი-197, ადგილობრივი მოსახლე-41, 116 სხვა დაინტერესებული პირი.
- 2021 წლის თებერვლის თვეში კოლხეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ სოფლების მოსახლეობასთან ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარების საშუალებით, სადაც მონაწილეობა მიიღო 100 რესპოდენტმა.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

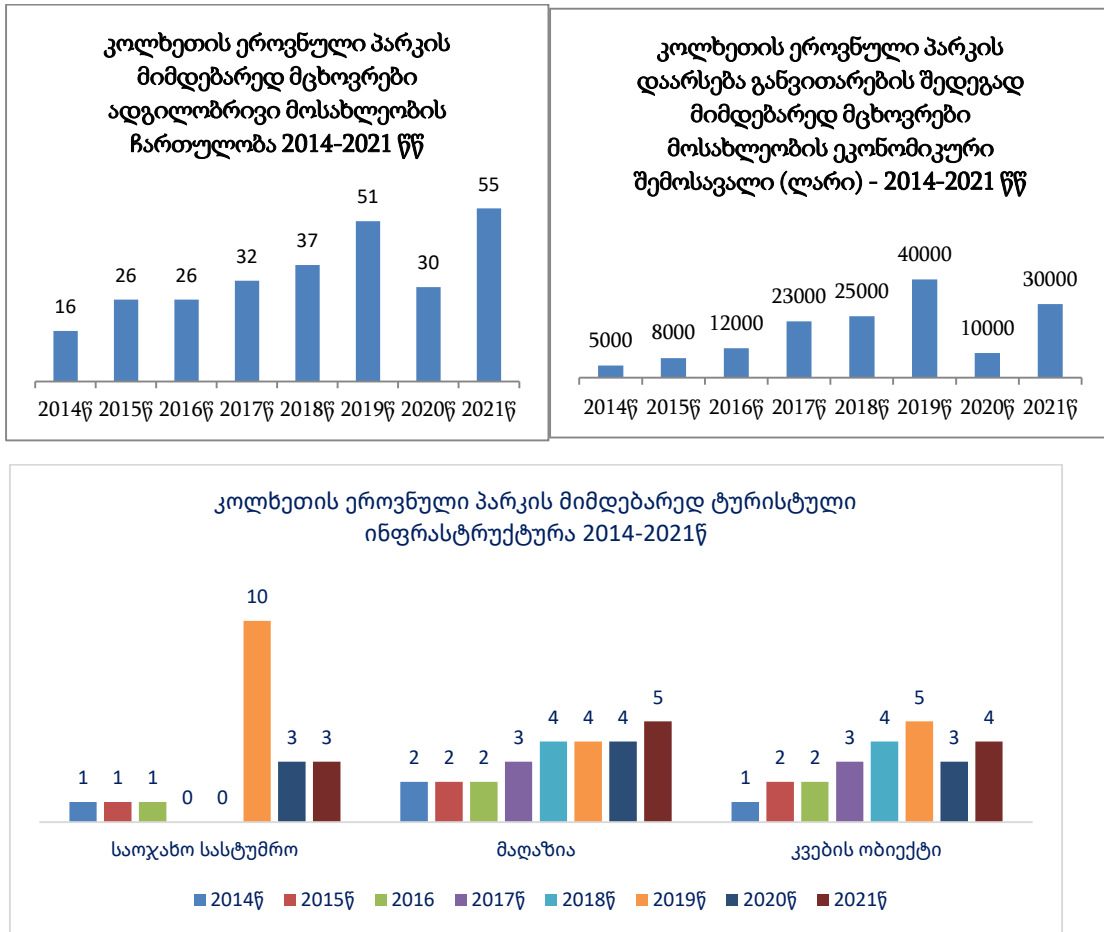
- 2021 წელს კოლხეთის ეროვნულ პარკს **10394** ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან (8120 ვიზიტორი) შედარებით **28%-ით** არის გაზრდილი.

- 2021 წელს, 2020 წელთან შედარებით კეპ-ის ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებული ეკოტურისტული მომსახურებებიდან მიღებული შემოსავლები გაზრდილია **63%-ით** (2020 წ-39403.5 ლარი, 2021 წელი 64 235 ლარი).
- კოლხეთის ეროვნულ პარკში მდ. მალთაყვაზე მოეწყო ნავმისადგომი
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ეზოს ღობეს ჩაუტარდა რეკონსტრუქცია
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ეზოში მიმდინარეობს კაფეტერიის მშენებლობა
- კოლხეთის ეროვნული პარკს დაემატა თოკების პარკის სერვისი და პანტონის ტური მდ. ჭურიაზე

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- კოლხეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ ამჟამად ფუნქციონირებს 3 საოჯახო სასტუმრო, 5 მაღაზია და 4 კვების ობიექტი.
- 2014 წელთან შედარებით დაემატა 2 სასტუმრო, 3 მაღაზია და 3 კვების ობიექტი
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 55 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 83%-ით.
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 30 000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 3-ჯერ.

11. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 24 255 ჰა:

- ლაგოდეხის ნაკრძალი - 19 755 ჰა
- ლაგოდეხის აღკვეთილი - 4 500 ჰა.

ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ლაგოდების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმა:

- 2021 წელს დაიწყო ლაგოდების დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის განახლების პროცესი. მენეჯმენტის გეგმის განახლების პროგრამა ხორციელდება კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, GEF-UNDP-ის პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, ეროვნული კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით.

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი:

- 2021 წელს კონსერვაციული პროექტებიდან აღსანიშნავია: „აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვის ტელეომეტრიის პროექტი“, რომლის ფარგლებში დამატებით GPS საყელურით აღიჭურვა 2 ჯიხვი (ჯამში 6 ჯიხვი), მიმდინარე წლის 12 მაისს დაფიქსირდა პირველი შემთხვევა, როდესაც ერთმა „მონიშნულმა“ ჯიხვამ სახელად „ტარიელი“-მა გადაკვეთა სახელმწიფო საზღვარი და უკან 18 ნოემბერს დაბრუნდა. ტარიელმა ჯამში 190 დღე ტრიალატას აღკვეთილის (დაღესტნის რესპუბლიკა) ტერიტორიაზე გაატარა, უკან კი გამრავლების პერიოდის დაწყების წინ დაბრუნდა .
- მე-2 მნიშვნელოვანი პროექტი „კავკასიური კეთილშობილი ირმის აღრიცხვა ექსკრემენტების ჯგუფის დათვლის მეთოდით“ ჩატარება ახალი, ინოვაციური მეთოდით განხორციელდა. სახეობათა კონსერვაციის ცენტრ ნაკრესის მიერ კვლევის ანგარიში 2022 წლის I კვარტალში იქნება წარმოდგენილი

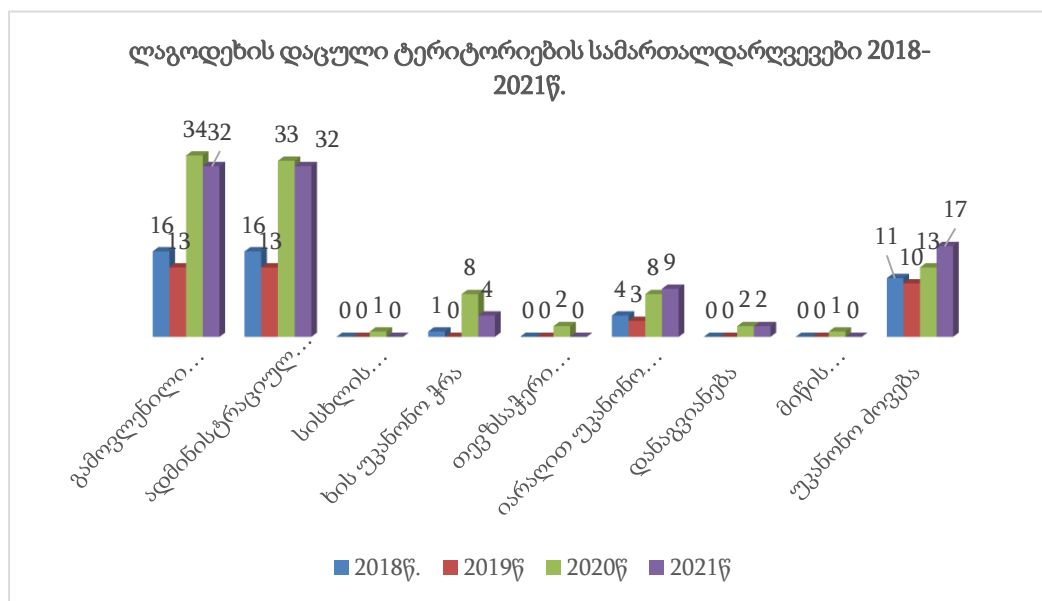
დაცვა პატრულირება:

- ლაგოდების დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს თანამედროვე SMART-პატრულირების ტექნოლოგიების დანერგვა, რომელიც რეინჯერთა პატრულირების სიტემის დაგეგმვის, განხორციელების, მონაცემთა შეგროვების და ანალიზის საუკეთესო ინსტრუმენტია. დონორი: CNF;
- 2021 წლის მდგომარეობით ლაგოდების დაცული ტერიტორიების დაცვის განყოფილების რეინჯერების მიერ განხორციელებულია 2255 ყოველდღიური პატრულირება, ჩატარებული 142 დაგეგმილი რეიდი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 32 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-4
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-9
- დანაგვიანება-2
- უკანონო ძოვება-17

ხანძრები

ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 16
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 1457.08 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1395 მ³

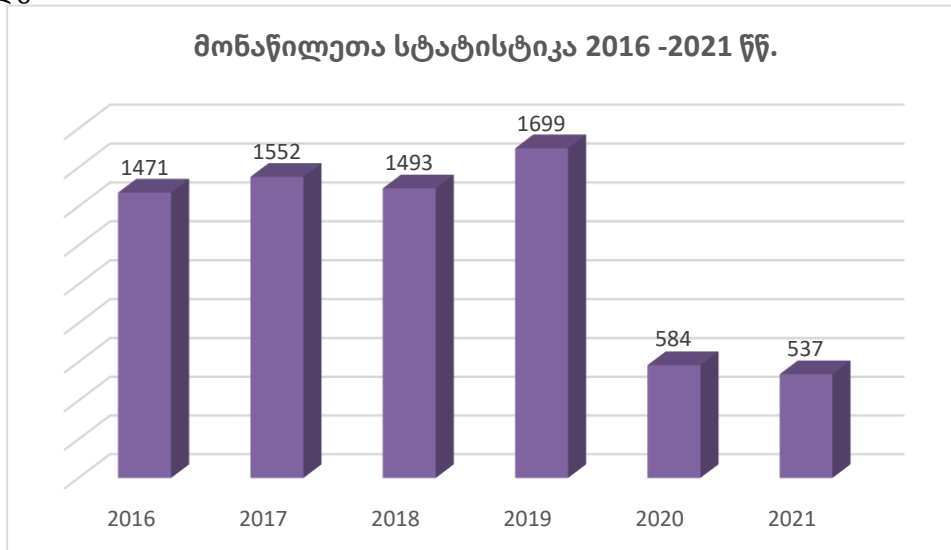
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება:

- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ, საანგარიშო პერიოდში მომზადდა პრეზენტაციები თემებით - „კლიმატის ცვילה და დაცული ტერიტორიები“ და „ტყის ეკოსისტემის მნიშვნელობა“.

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- სულ 2021 წლის მდგომარეობით ადმინისტრაციის მიერ ჩატარდა 29 სხვადასხვა აქტივობა: 13 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-პრეზენტაცია, 2 დასუფთავების აქცია, დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 9 ეკოტური და ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 5 საინფორმაციო შეხვედრა.
- სულ აღნიშნულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 537-მა მონაწილემ, მათ შორის: 373 მოსწავლე, 38 პედაგოგი/ლექტორი, 12 სტუდენტი და 114 ადგილობრივი მოსახლე.

მონაწილეთა სტატისტიკა 2016 -2021 წწ.

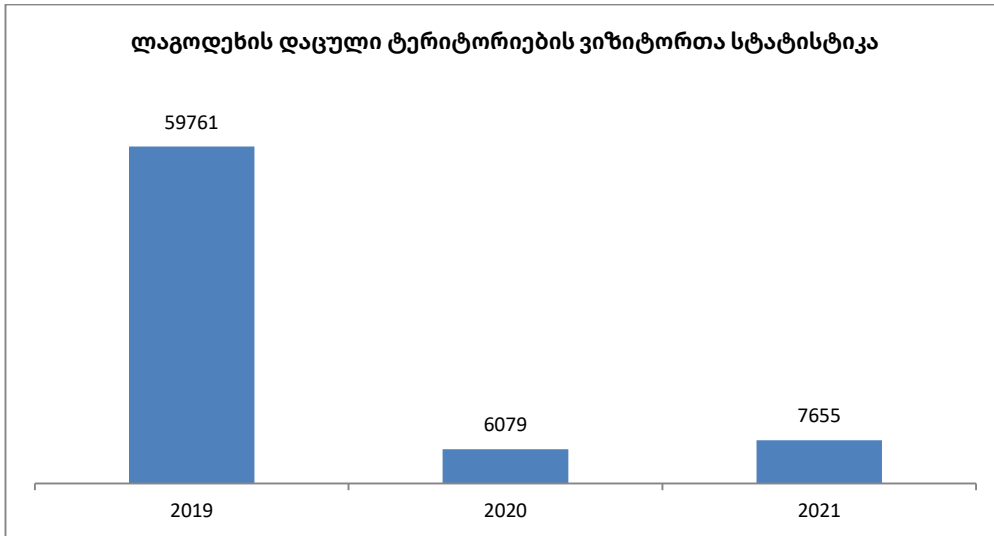

ეკოტურიზმი:

ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან ერთად აქტიურად მუშაობს კოვიდ (COVID-19) პანდემიის უარყოფითი გავლენების შერბილების და ეკოტურიზმის პროგრამის განვითარებაზე, 2021 წლის მდგომარეობით:

- დასრულდა „მდინარე ნინოსხევის ჩანჩქერამდე საფეხმავლო ბილიკებისა და მცირე ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“-ის სამუშაოები, მოეწყო 8 კმ. სალაშქრო ბილიკი, 1 საკარვე ადგილი, ფანჯატურის და სანიტარული კვანძები. ბილიკის საერთო სიგრძე 9.5 კილომეტრიდან გაიზარდა 16 კილომეტრამდე, გაუმჯობესდა უსაფრთხოება, სირთულის კატეგორია რთულიდან შეიცვალა საშუალო სირთულის კატეგორიამდე.
- გაფორმებულია ხელშეკრულება Design-Build მეთოდით, „ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე საფეხმავლო ბილიკების ქსელისა და თანმდევი რეკრეაციულ-ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“-ის დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადებისა და მის საფუძველზე სამშენებლო სამუშაოების სახელმწიფო შესყიდვაზე.

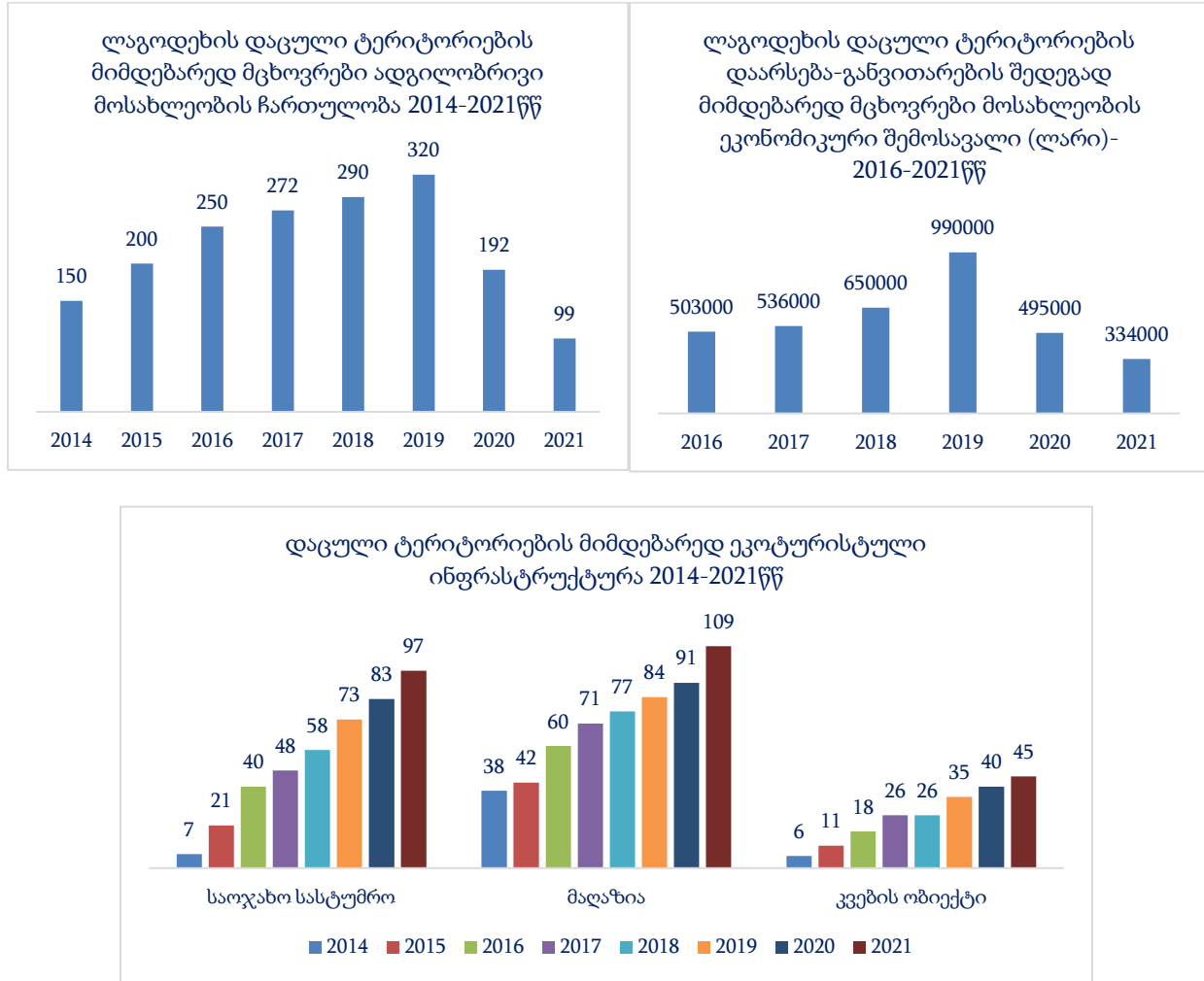
- 2021 წელს ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები 7655 ვიზიტორმა მოინახულა: აქედან 6345 - საქართველოს მოქალაქე, 1310 - უცხოელი. 2020 წლის მონაცემებთან (6079 ვიზიტორი) შედარებით ვიზიტორების საერთო რაოდენობა 2021 წელს 26 %-ით გაიზარდა.

- 2021 წელს ტურისტული მომსახურებიდან მიღებულმა თანხამ **76746 ლარი** შეადგინა. 2020 წლის მონაცემებთან (33109 ლარი) შედარებით **2021 წელს ტურისტული მომსახურებიდან მიღებული თანხა 132 %-ით გაიზარდა.**

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 97 სასტუმროა, წინა წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 17%-ით; მაღაზიების რაოდენობა გაზრდილია 20%-ით, ხოლო კვების ობიექტების რაოდენობა გაზრდილია 12%-ით.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 99 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 48%-ით.
- ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 334 000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 33%-ით.

12. მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 3 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 4 865,3 ჰა:

- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი - 1022,5 ჰა
- ყორულის აღკვეთილი - 1716 ჰა
- იორის აღკვეთილი - 2126,8 ჰა

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს საგარეჯოს, გურჯაანისა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტებს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

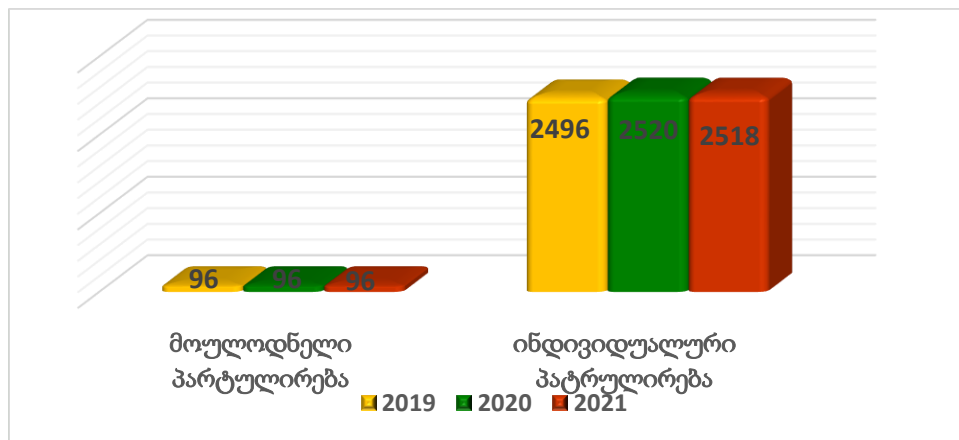
დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში კანონის თანახმად N393-IVმს-Xმპ 16.03.2021წ. დაარსდა ცივ-გომბორის აღკვეთილი (4935,8 ჰა), რომელიც ძალაში შედის 2022 წლის 1 იანვრიდან. შედეგად, გაფართოვდა მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიები (საერთო ფართობი - 5958,3 ჰა).

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

- 2021 წლის მდგომარეობით, სულ ჩატარდა 96 მოულოდნელი და 2518 ინდივიდუალური პატრულირება დაცვის სამსახურის რეინჯერების მიერ.

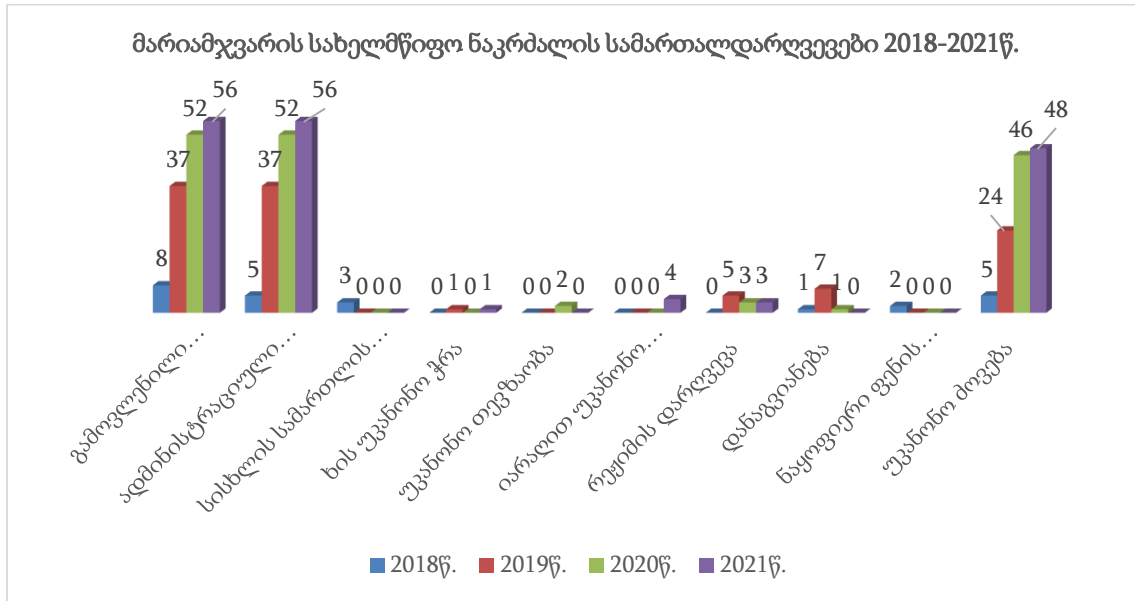
მოულოდნელი და ინდივიდუალური დაცვა-პატრულირების დინამიკა 2019 – 2021 წლის მდგომარეობით

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 56 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-4
- რეჟიმის დარღვევა-3
- უკანონო ძოვება -48

ხანძრები

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

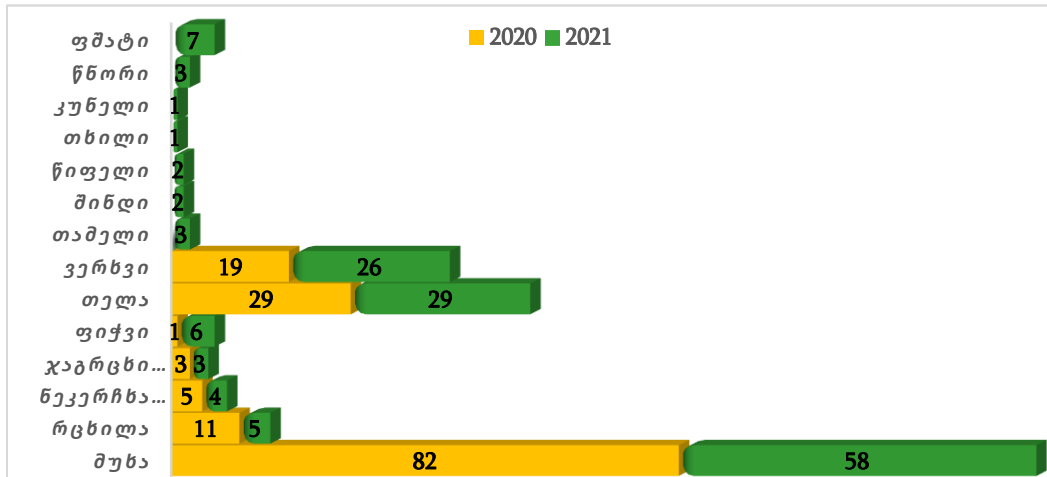
ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 1
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 40,08 მ³
- მოსახლეობაზე ხე ტყით უზრუნველყოფის მიზნით (ყორულის აღკვეთილიდან) მოსახლეობაზე გაცემულია 55 მ³ საშემე მერქანი.

ტყის ფიტოპათოლოგიურ მავნებელ-დაავადებათა კვლევა-მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

- ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგის და შემდგომში ბრძოლის ღონისძიებების გატარების მიზნით მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიებზე ბუნებრივი რესურსების უფროსი სპეციალისტისა და რეინჯერების მიერ მუდმივად მიმდინარეობს მონიტორინგი მავნებლებზე.

ტყის ფიტოპათოლოგიური კვლევა-მონიტორინგი მავნებლებზე 2020-2021 წ

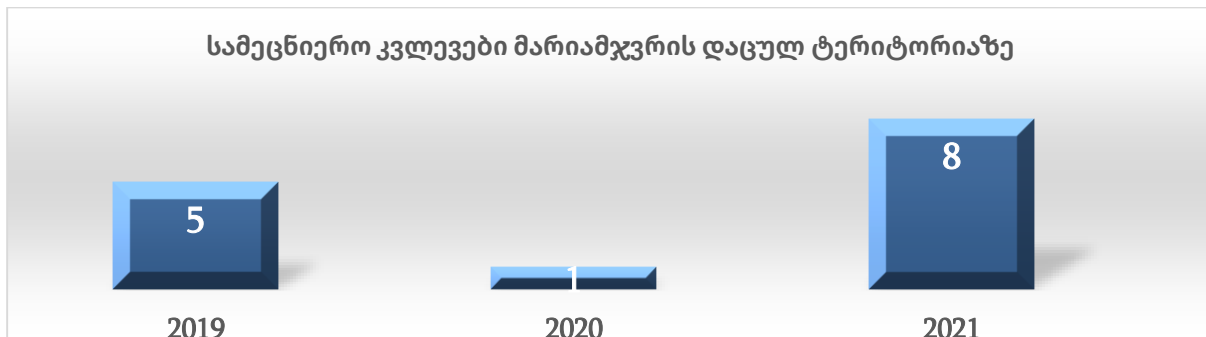

მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები

2021 წლის მდგომარეობით მარიამჯვრის სახელმწიფო ნაკრძალში მიმდინარეობს (შვიდი) სამეცნიერო კვლევა:

- უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების სავსე იდენტიფიკაცია, მათი ბიოეკოლოგიური მდგომარეობის და გავრცელების ხასიათის შესწავლა, მათი სტატუსის და ინვაზიურობის ხარისხის განსაზღვრა კლიმატის ცვლილების ფონზე, მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ტყის ჰაბიტატებში (HCVF), რომელიც მოქცეულია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფარგლებში - ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ.
- "კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება და მულტიდისციპლინარული კვლევა"-ხორციელდება ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფის მიერ.
- საქართველოს ფაუნის თანამედროვე მდგომარეობა, სტატუსი, კონსერვაციის პრობლემები-ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის მიერ.
- „უხერხემლო ცხოველების ტაქსონომიური და ფაუნისტურის კვლევა თბილისის, ვაშლივანის, მაჭახელას, მტირალას, ბორჯომ-ხარაგაულის, კოლხეთის და ყაზბეგის ეროვნულ პარკებში, ბაწარას და ბაზანეურის, მარიამჯვრის და ლაგოდეხის ნაკრძალებსა და აჯამეთის აღკვეთილში“ სხვადასხვა მეთოდებით (ჩასავარდნი მახეებით, ასპირატორით, ვინკლერის ექსტრაქტებით და ტულგინის ძაბრების გამოყენებით)-ხორციელდება ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფის მიერ.
- "ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBol" ფარგლებში-ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულებების მიერ.

- უხერხემლო ცხოველთა შეგროვება და გამოკვლევების ჩატარება-ხორციელდება ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფის მიერ.
- „უცხო, პოტენციურად ინვაზიური მერქნიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“-ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ.
- „საქართველოს ფაუნის თანამედროვე მდგომარეობა, სტატუსი, კონსერვაციის პრობლემები, მათ შორის დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული უხერხემლო
- ცხოველების (მოლუსკები, ხოჭოები) კარიოლოგიური შესწავლა“

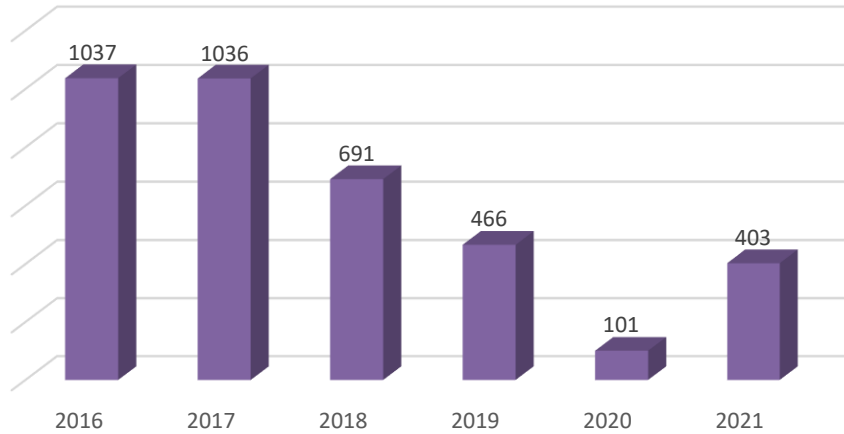

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, მარიაშვილის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ განხორციელდა გარემოსდაცვითი ღონისძიებები და ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები.

- ლექცია-სემინარები სკოლის მოსწავლეებისთვის ჩატარდა დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობის, გარემოს დაცვის, ბუნებაში ქცევის წესების და ა.შ. თემატიკით.
- ჩატარდა დასუფთავების აქციები და საინფორმაციო შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- 2021 წელს მარიაშვილის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ სულ ჩატარდა 8 ლექცია, 2 ეკოტური, 3 დასუფთავების აქცია, 2 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- სულ აღნიშნულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 403-მა ადამიანმა, მათ შორის: 288 მოსწავლე, 45 პედაგოგი, 60 ადგილობრივი მოსახლე და 10 სხვა (მეცნიერ-თანამშრომელი - ზოოლოგიის ინსტიტუტის კვლევითი ჯგუფი)

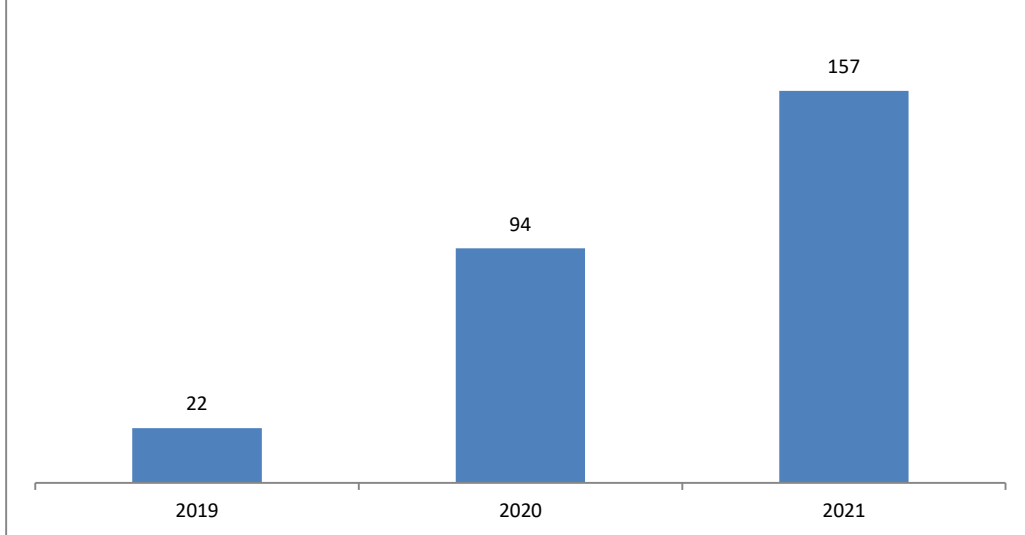
მონაწილეთა სტატისტიკა 2016 -2021 წწ.

ეკოტურიზმი

- 2021 წელს მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 157 ვიზიტორი, რაც 67%-ით არის გარზდილი 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით
- 2021 წელს მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული სერვისებიდან 785 ლარი დაფიქსირდა რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (470 ლარი) 67%-ით არის გაზრდილი.
- მიმდინარეობს მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიების ბილიკების პროექტირება.

მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა

13. მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია მართავს აერთიანებს 12 ბუნების ძეგლს - 3 კანონის, 4 მღვიმეს და 5 ჩანჩქერს, საერთო ფართობით - **386,97 ჰა**:

1. ბაღდის კანონის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
2. მარტვილის კანონის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
3. მდ. აბაშის ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
4. ნაზოდელავოს მღვიმის ბუნების ძეგლი (ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი)
5. ოკაცეს კანონის ბუნების ძეგლი (ხონის მუნიციპალიტეტი)
6. ოკაცეს ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (ხონის მუნიციპალიტეტი)
7. ონიორეს ჩანჩქერისა და ტობის პირველი მღვიმის ბუნების ძეგლები (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
8. ოჩხომურის ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
9. ტობის ჩანჩქერისა და არსენ ოქროჯანაშვილის ბუნების ძეგლები (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
10. ჯორწყუს მღვიმის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)

მდებარეობა: სამეგრელოს რეგიონი, მარტვილის, ხონის და ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტები.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

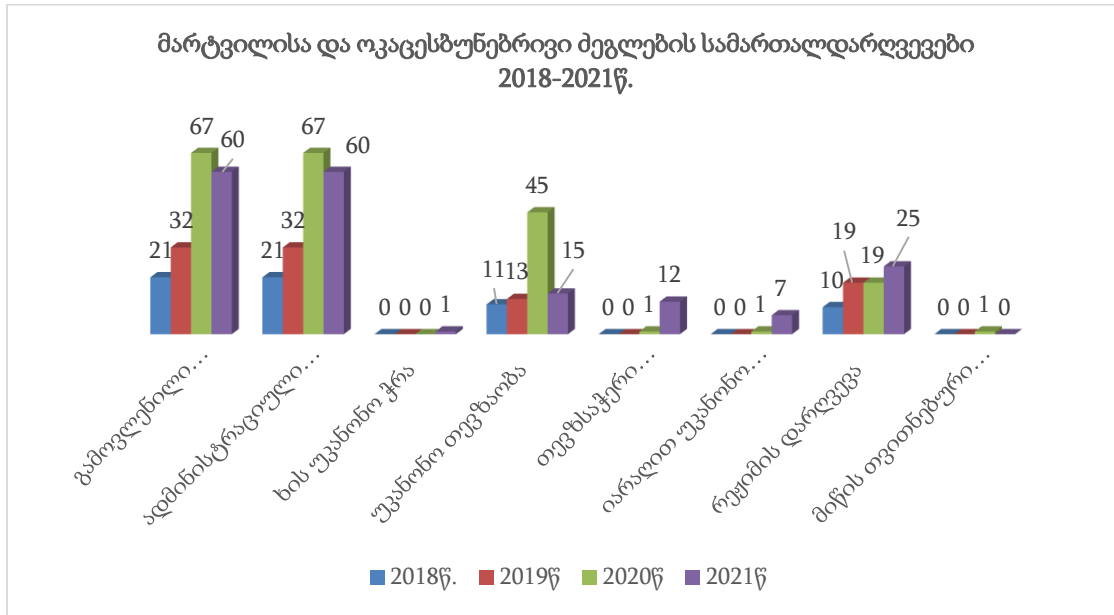
მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 60 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა -1
- უკანონო თევზაობა-15
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-12
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-7
- რეჟიმის დარღვევა-25

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ხანძრები

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულია ხანძრის 1 შემთხვევა, ხანძარმა მოიცვა 3,2 ჰა ბალახოვანი საფარი.

ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია, მავნებელი დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლა, სამეცნიერო კვლევა და მონიტორინგი

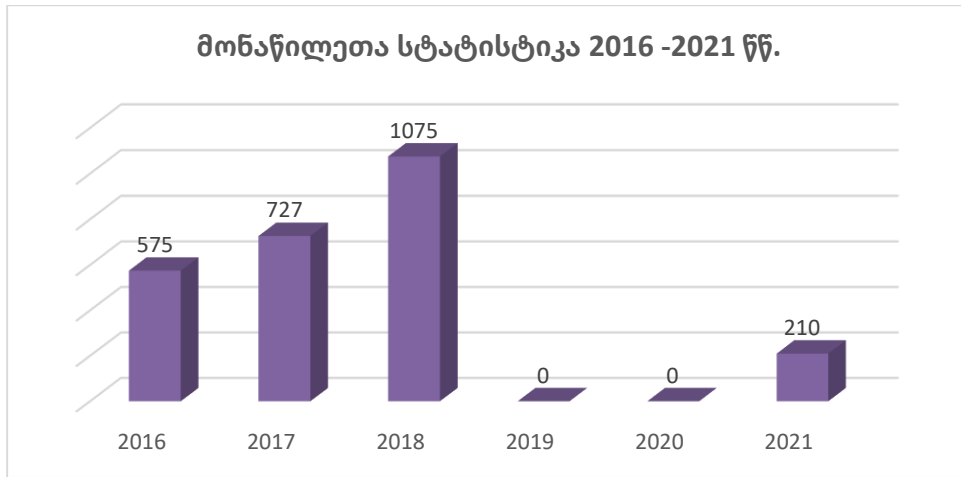
მონიტორინგი აქტიურად მიმდინარეობს როგორც ფოტოხაფანგებით, ასევე უშუალო დაკვირვებით ველზე კვალის, ექსკრემენტის, ბუნაგის და სხვა სპეციფიკური ნიშნის დაფიქსირებისას.

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია აქტიურად იყენებს ფოტომახეებს ძუძუმწოვრების და ფრინველების კვლევისათვის. საანგარიშო პერიოდში აქტიურად ველზე ფუნქციონირებდა 26 ფოტოხაფანგი, მოპოვებულ იქნა 23 584-ზე მეტი ფოტო და 935 ვიდეოფაილი, სადაც დაფიქსირდა: მემინდვრია, მგელი, მელია, ტყის კატა, კვერნა, ევროპული შველი, დათვი, მაჩვი, წავი და სხვადასხვა ფრინველები. ფოტოხაფანგის დახმარებით გამოვლენილი იქნა არაერთი ბრაკონიერობის ფაქტი.

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ეკოგანათლება

- 2021 წლის განმავლობაში მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მიერ სულ ჩატარდა 4 ლექცია/სემინარი, 2 ეკოტური, 4 დასუფთავების აქცია და 5 მოსახლეობასთან შეხვედრა.
- 2021 წელს, გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო სულ 210-მა ადამიანმა, მათ შორის 64 მოსწავლე, 17 პედაგოგი/ლექტორი და 117 ადგილობრივი მოსახლე და 12 სხვა.

მონაწილეთა სტატისტიკა 2016 -2021 წწ.

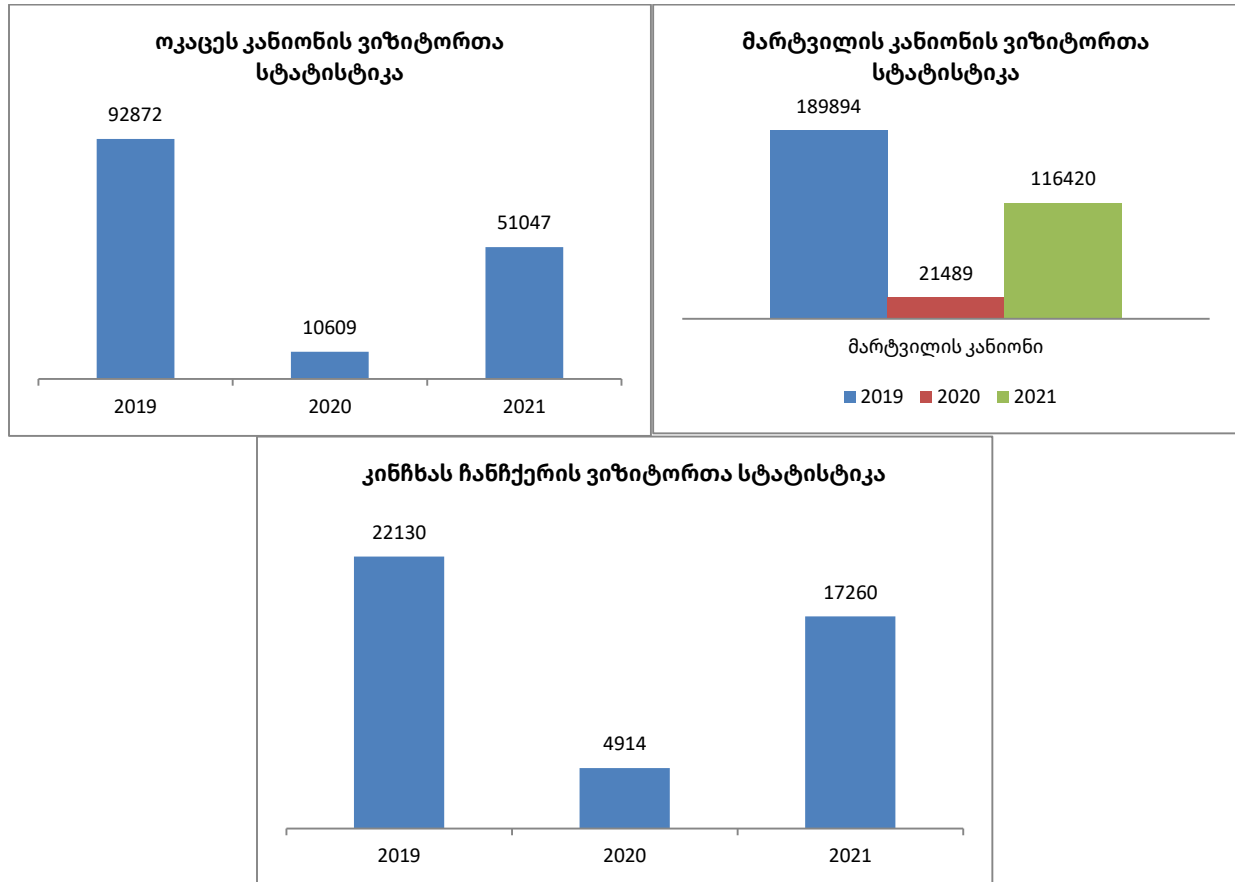

ეკოტურიზმი

2021 წლის მონაცემებით ოკაცეს კანიონის ბუნების ძეგლი - 51 047 ვიზიტორმა მოინახულა, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (10 609 ვიზიტორი) 4.8-ჯერ არის გაზრდილი.

2021 წლის მონაცემებით მარტვილის კანიონს 116 420 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (21 489 ვიზიტორი) 5.4 - ჯერ არის გაზრდილი.

2021 წელს ოკაცეს (კინჩხას) ჩანჩქერის ბუნების ძეგლს 17 260 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (4 914 ვიზიტორი) 3.5 - ჯერ არის გაზრდილი.

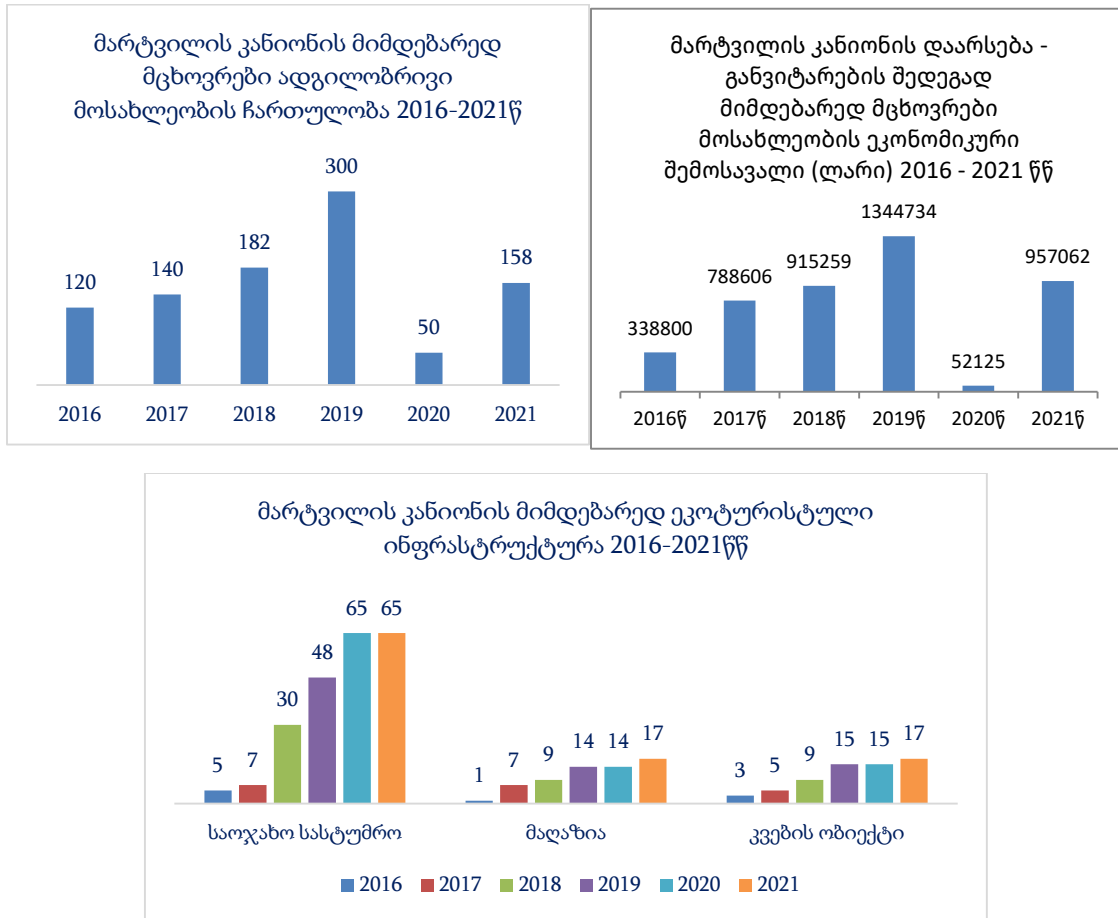

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

➤ მარტვილის კანიონი

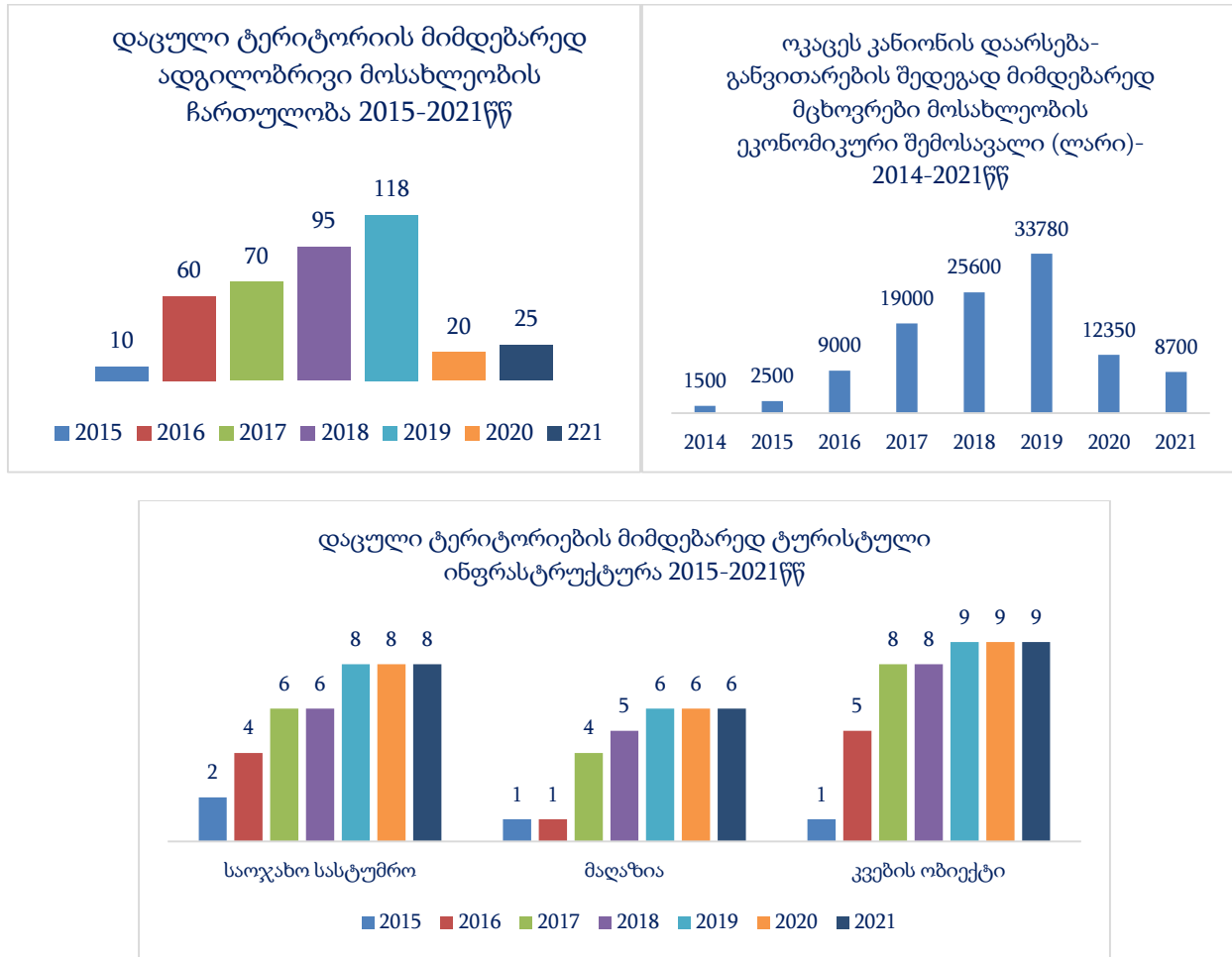
დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ საოჯახო სასტუმროების, მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა. 2016 წელს მის მიმდებარედ ფუნქციონირებდა 5 საოჯახო სასტუმრო, 1 მაღაზია და 3 კვების ობიექტი. 2021 წელს საოჯახო სასტუმროების რაოდენობა გაიზარდა რეკორდულად 13-ჯერ, მაღაზიების რაოდენობა 17-ჯერ და კვების ობიექტების რაოდენობა დაახლოებით 6-ჯერ.

- მარტვილის კანიონის მიმდებარედ ამჟამად 65 სასტუმრო, 17 მაღაზია, 17 კვების ობიექტია, მაღაზიების რაოდენობა 2021 წელს 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით, გაზრდილია 21%-ით, ხოლო კვების ობიექტები გაზრდილია 13%-ით.
- მარტვილის კანიონის მიმდებარედ დასაქმებულია 158 ადგილობრივი, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით გაზრდილია 3-ჯერ
- 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 957 062 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 18-ჯერ.

➤ ოკავეს კანიონი

- დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 8 სასტუმრო, 6 მაღაზია და 9 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 25 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 25 % - ით.
- 2021 წლს დაფიქსირებულია 8700 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 29 % - ით.

14. მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

მაჭახელას ეროვნული პარკი მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში (ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი) და მისი საერთო ფართობი **7333,18** ჰა-ს შეადგენს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

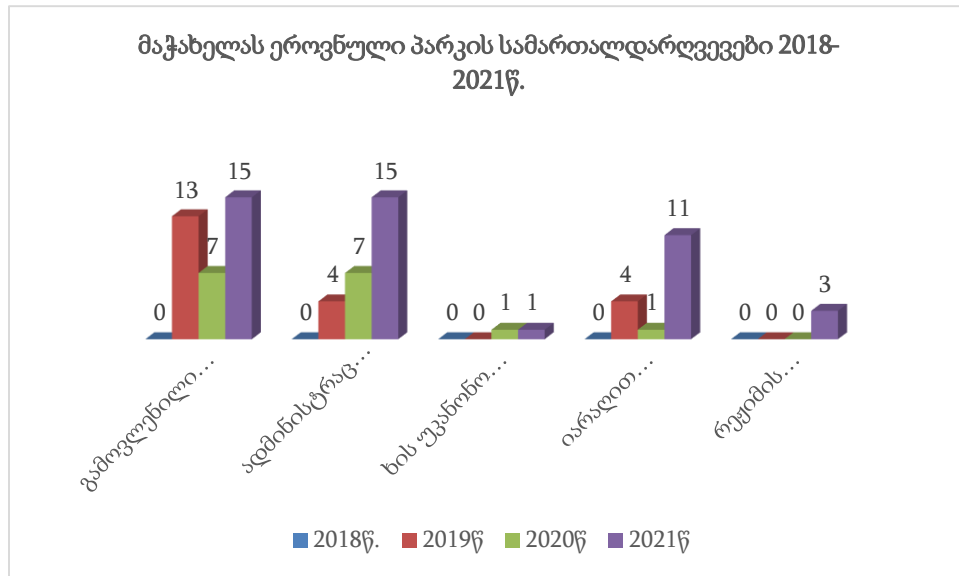
დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

- მიმდინარე წლის დეკემბრის თვის მდგომარეობით, სულ ჩატარდა 347 მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება დაცვის სამსახურის რეინჯერების მიერ, რაც გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებთან (310 მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება) გაზრდილია 12% - ით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 15 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-11
- რეჟიმის დარღვევა-3

ხანძრები

მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 15
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 438.41მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა - 297.07 მ³

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

- ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგის და შემდგომში ბრძოლის ღონისძიებების გატარების მიზნით ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე რეინჯერების და უფროსი რეინჯერების მიერ მუდმივად მიმდინარეობს მონიტორინგი მავნებლებზე და შესაბამისად ივსება სიგნალიზაციის ფურცლები.
- მავნებელ დაავადებათა ბრძოლის ღონისძიებებისთვის მიმდინარე წლის მაისის თვიდან ოქტომბრის თვემდე პერიოდში მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე (10 ჰა ფართობი) ნაძვნარის კორომში დამონტაჟდა 30 მწერსაჭერი ფერომონის აპარატი - მავნებელ ნაძვის მბეჭდავ ქერქიჭამიას (*Ips typographus* L.), წინააღმდეგ და პერიოდულად ხდებოდა მავნებლების დაჭერა- განადგურება.

მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები

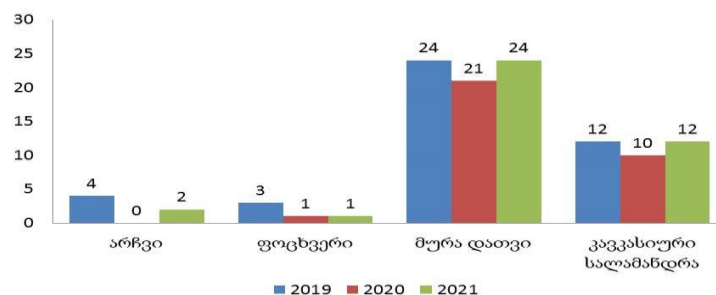
2021 წლის დეკემბრი თვის მდგომარეობით მაჭახელას ეროვნულ პარკში მიმდინარეობს 3 (სამი) სამეცნიერო კვლევა.

- „უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“ - ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ.
- "ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBol" - ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კონიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის, საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულებების მიერ.
- „მაჭახელას ეროვნული პარკის ნიადაგის უხერხემლო ცხოველთა ბიომრავალფეროვნება და ეკოლოგია“ და „კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება და მულიტიდისციპლინარული კვლევა“ - ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის; ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკოლოგიის ინსტიტუტის და საქართველოს ეროვნული მუზეუმის მიერ.

ბიომრავალფეროვნება

- საკვანძო სახეობების მონიტორინგი წარმოებს ფოტოხაფანგებით, რომლებიც განთავსებულია სხვადასხვა სარეინჯეროებში, ასევე მონიტორინგი წარმოებს ადმინისტრაციის მიერ შემუშავებული სპეციალური ფორმით, რომელიც ივსება ყოველდღიურად ველზე კვალის, ექსკრემენტის, ბუნაგის და სხვა სპეციფიკური ნიშნის დაფიქსირების დროს.

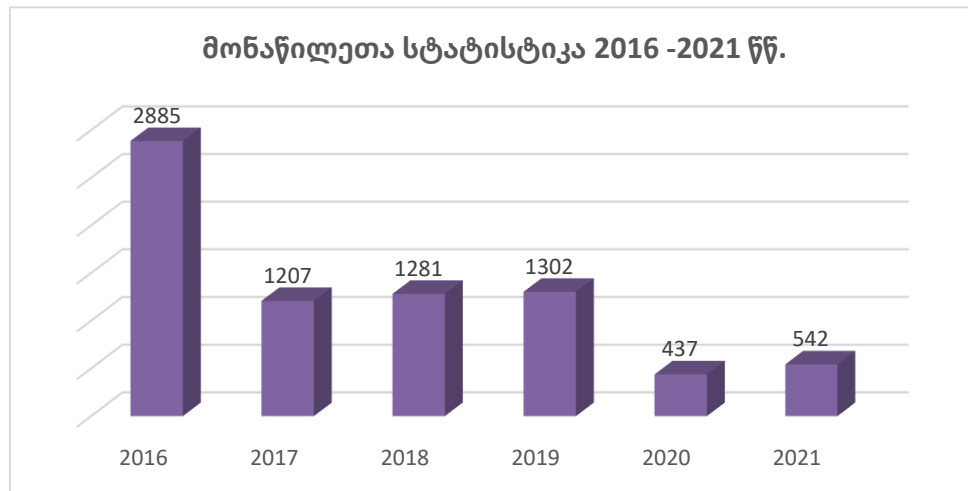
პრიორიტეტული საკვანძო სახეობების მონაცემები 12 თვის მდგომარეობით

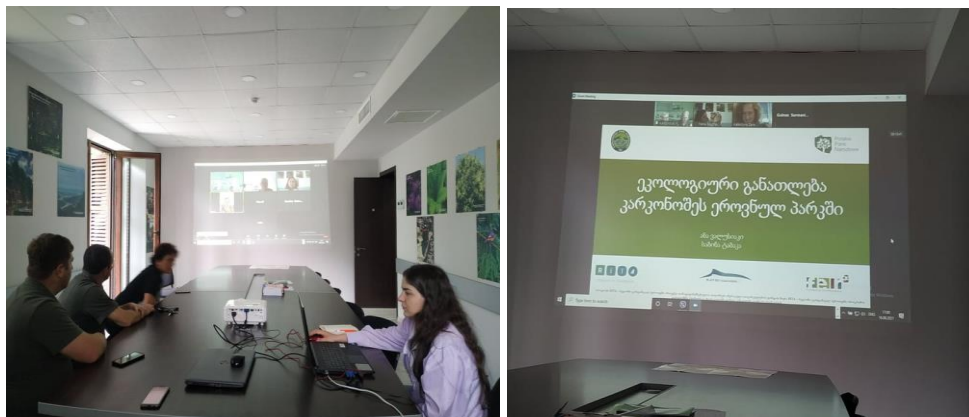
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის მდგომარეობით, მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ, სულ ჩატარდა 13 ლექცია/სემინარი, 2 მწვანე აქცია, 3 ეკოტური, 1 ეკობანაკი, 1 ფილმის ჩვენება, 1 დასუფთავების აქცია და 27 მოსახლეობასთან შეხვედრა.
- სულ აღნიშნულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 542-მა ადამიანმა, მათ შორის 170 მოსწავლე, 187 სტუდენტი, 28 პედაგოგი/ლექტორი, 145 ადგილობრივი მოსახლე და 12 სხვა დაინტერესებული პირი.
- 2021 წლის განმავლობაში სულ აღინიშნა 6 „მწვანე კალენდარის“ დღე.

- მიმდინარე წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართული იყო 8 სკოლა და 1 უნივერსიტეტი.

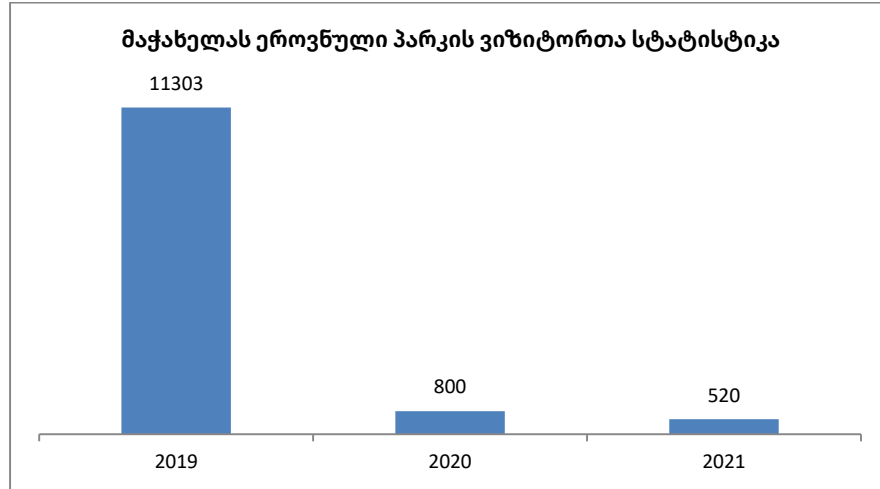

- მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში პროექტის „ჩვენი ტყე - მაჭახელას ეროვნული პარკის აქტიური ეკოლოგიური განათლება“ ფარგლებში სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეს შორის გაიმართა სამუშაო შეხვედრები ეკოსაგანმანათლებლო დოკუმენტის პროგრამების შესახებ. პროექტს ახორციელებს ასოციაცია შავი ზღვის ეკოაკადემია პოლონურ ორგანიზაცია მდგრადი ეკოგანვითარების ფონდთან ერთად.

ეკოტურიზმი

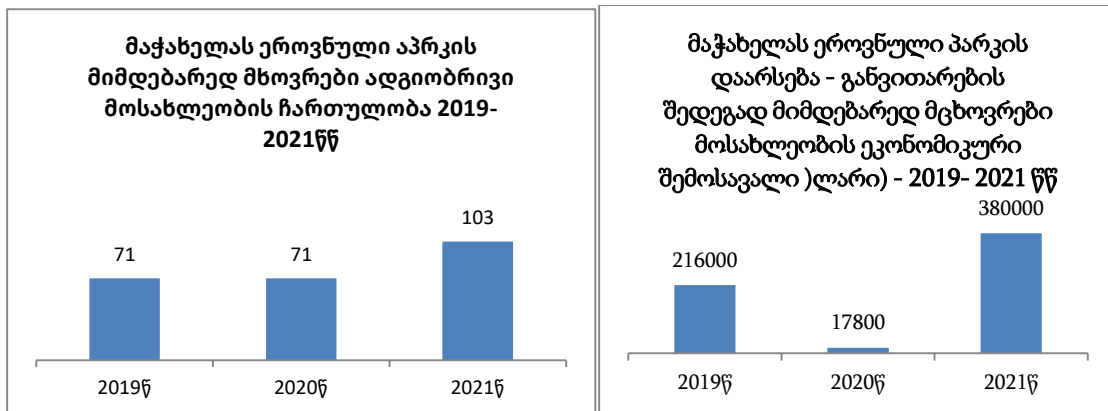
- მაჭახელას ეროვნულ პარკს 2021 წელს 520 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (800 ვიზიტორი) 35%-ით არის შემცირებული. ვიზიტორების კლება გასულ წელთან შედარებით გამოწვეულია მაჭახელას ეროვნულ პარკში ერთ-ერთი ყველაზე მონახულებადი ტყუპი ჩანჩქერების ბილიკის დახურვით.

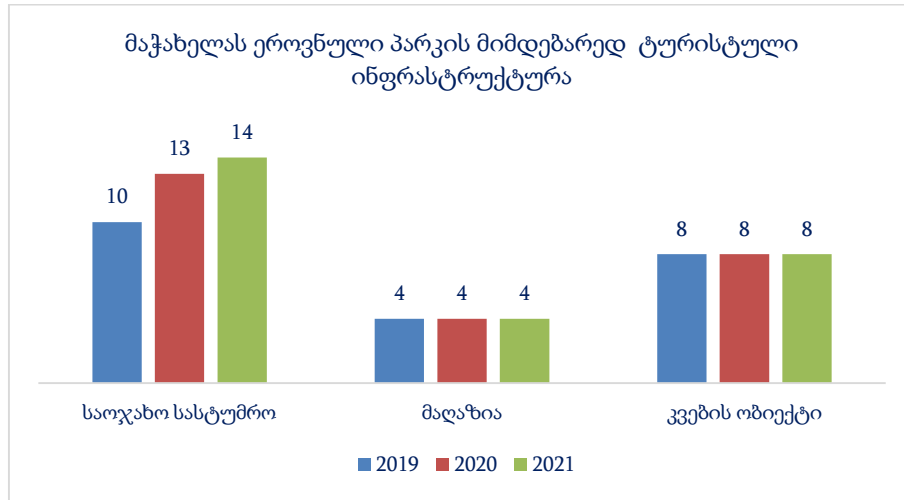

- ვიზიტორთა 60% ქართველია, ხოლო 40% უცხოელი. ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა 51%-ით არის შემცირებული, ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა გაიზარდა 30%-ით.
- 2021 წელს, მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის შემოსავალმა ტურისტული სერვისებიდან შეადგინა 381 ლარი, 2020 წლის განმავლობაში ეკოტურისტული სერვისებიდან შემოსავალი არ ყოფილა.
- განახლდა მთავარანგელოზის მთის და ქოქოლეთის ბილიკები

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 14 სასტუმრო, 4 მაღაზია და 8 კვების ობიექტი. სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია 8%-ით;
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 103 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 45%-ით;
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 380 000 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 21 - ჯერ

15. მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

მტირალას ეროვნული პარკი აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში მდებარეობს და მისი საერთო ფართობი **15698,8** ჰა-ს შეადგენს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება:

- 2021 წლის მდგომარეობით, სულ ჩატარდა 3144 მოულოდნელი და გეგმიური პატრულირება დაცვის სამსახურისა და რეინჯერების მიერ,
- განხორციელდა 65 ღამის პატრულირება,
- დაცვის განყოფილების თანამშრომლების გავლილი მანძილი დაახლოებით არის 89936 კმ
- დასრულდა გეგმიური საგაზაფხულო, სასემოდგომო და საკონტროლო რევიზიები

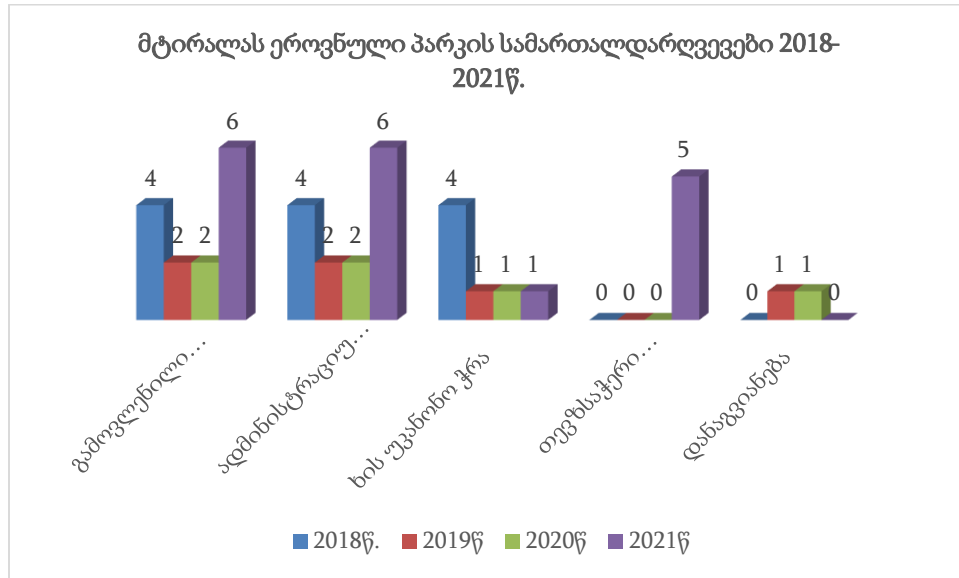
მენეჯმენტის გეგმა:

- მიმდინარეობს მენეჯმენტის გეგმის განახლების სამუშაოები

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 6 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგლემა-5

ხანძრები

მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

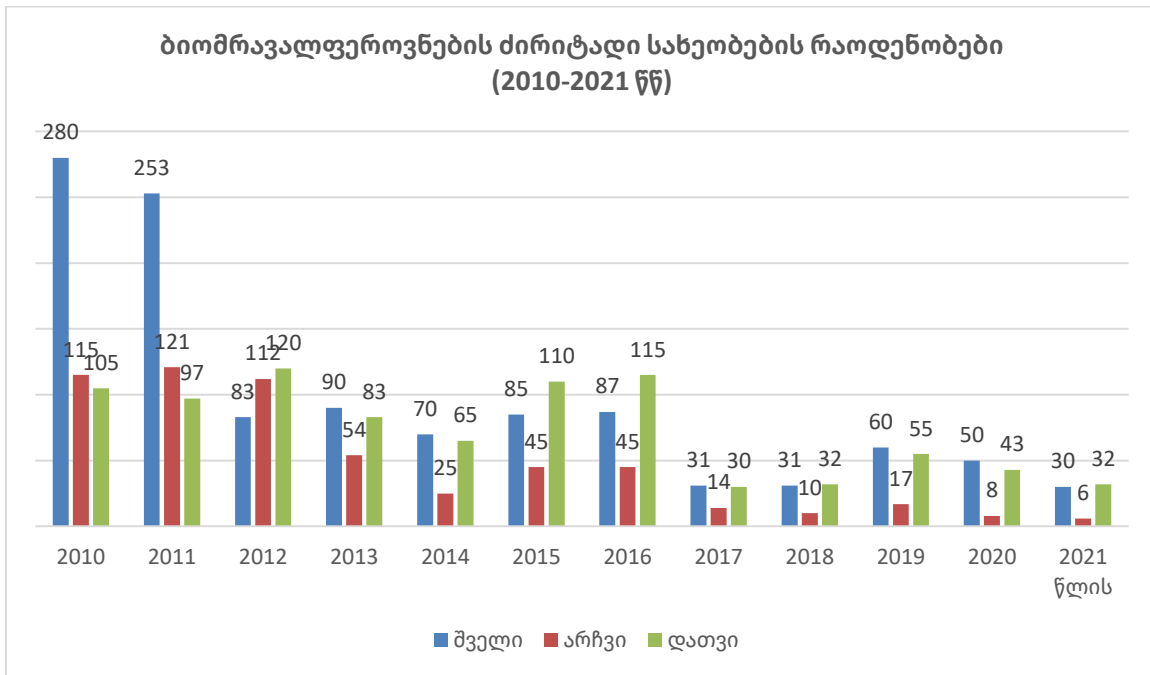
- ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგის და შემდგომში ბრძოლის ღონისძიებების გატარების მიზნით ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე რეინჯერების და უფროსი რეინჯერების მიერ მუდმივად მიმდინარეობს მონიტორინგი მავნებლებზე და შესაბამისად ივსება სიგნალიზაციის ფურცლები.
- დასრულდა ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევები
- სულ 3 სანიმუშო ფართობი (0.5 ჰა)

მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები

2021 წლის სექტემბრის თვის მდგომარეობით მტირალას ეროვნულ პარკში მიმდინარეობს 3 (სამი) სამეცნიერო კვლევა.

- „უცხო პოტენციურად ინვაზიური მერქიანი მცენარეების შესწავლა საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე“ - ხორციელდება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, ვ. გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის მიერ.
- "ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულსომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBoI" - ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კონიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის, საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულების მიერ.
- უკრაინის ენტომოლოგიური საზოგადოება „პროფესორი ოლექსანდრ პუშკოვ, ოლექსანდრ მარტინოვი, საკვლევო ობიექტი - ტერიტორიაზე გავრცელებული ზოგიერთი მწერის სახეობა.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

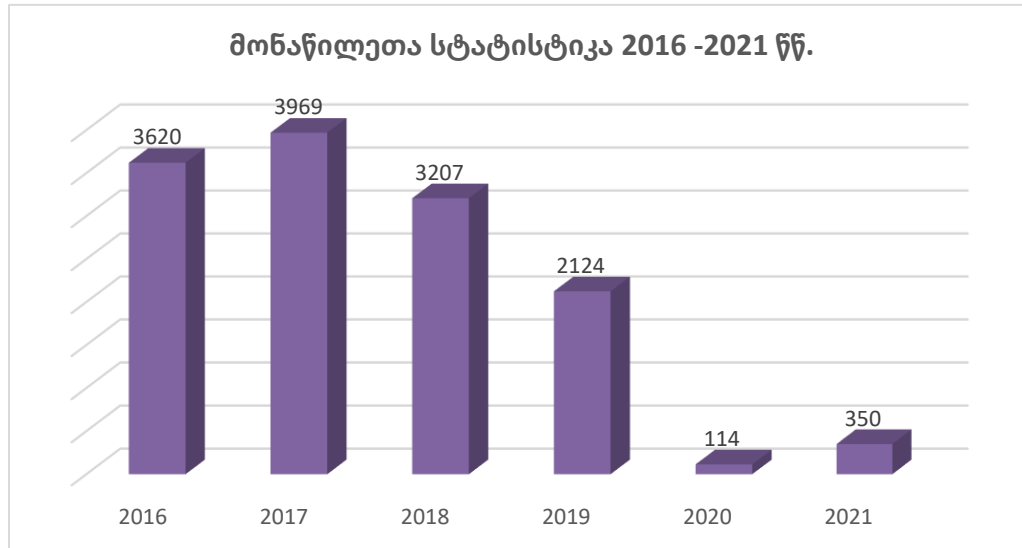
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება:

გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები:

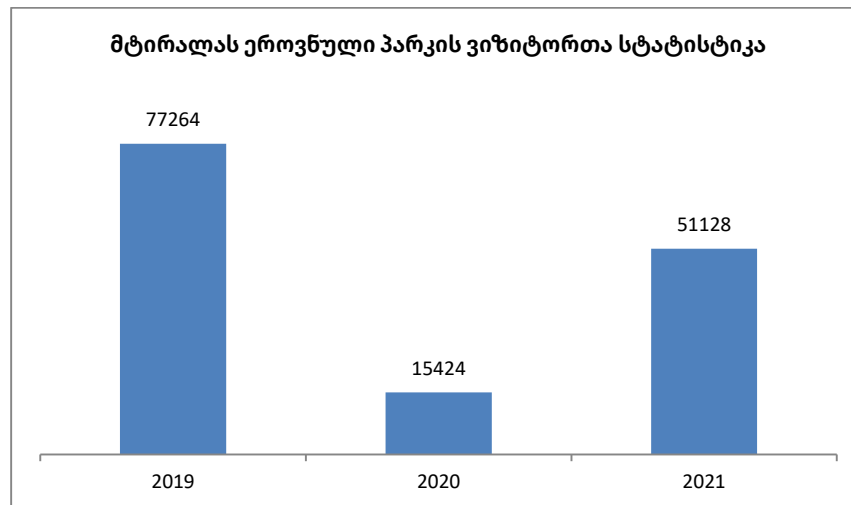
სურათი. გარემოს დაცვის დღისადმი მიძღვნილი აქტივობა მტირალას ეროვნულ პარკში.

- 2021 წლის განმავლობაში, მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ სულ ჩატარდა 8 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი და 1 დასუფთავების აქცია, დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 5 ეკოტური.
- სულ აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 350-მა მონაწილემ, მათ შორის: 154 მოსწავლე, 31 პედაგოგი/ლექტორი, 147 სტუდენტი და 1 ადგილობრივი მოსახლე, 17 სხვა.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა:

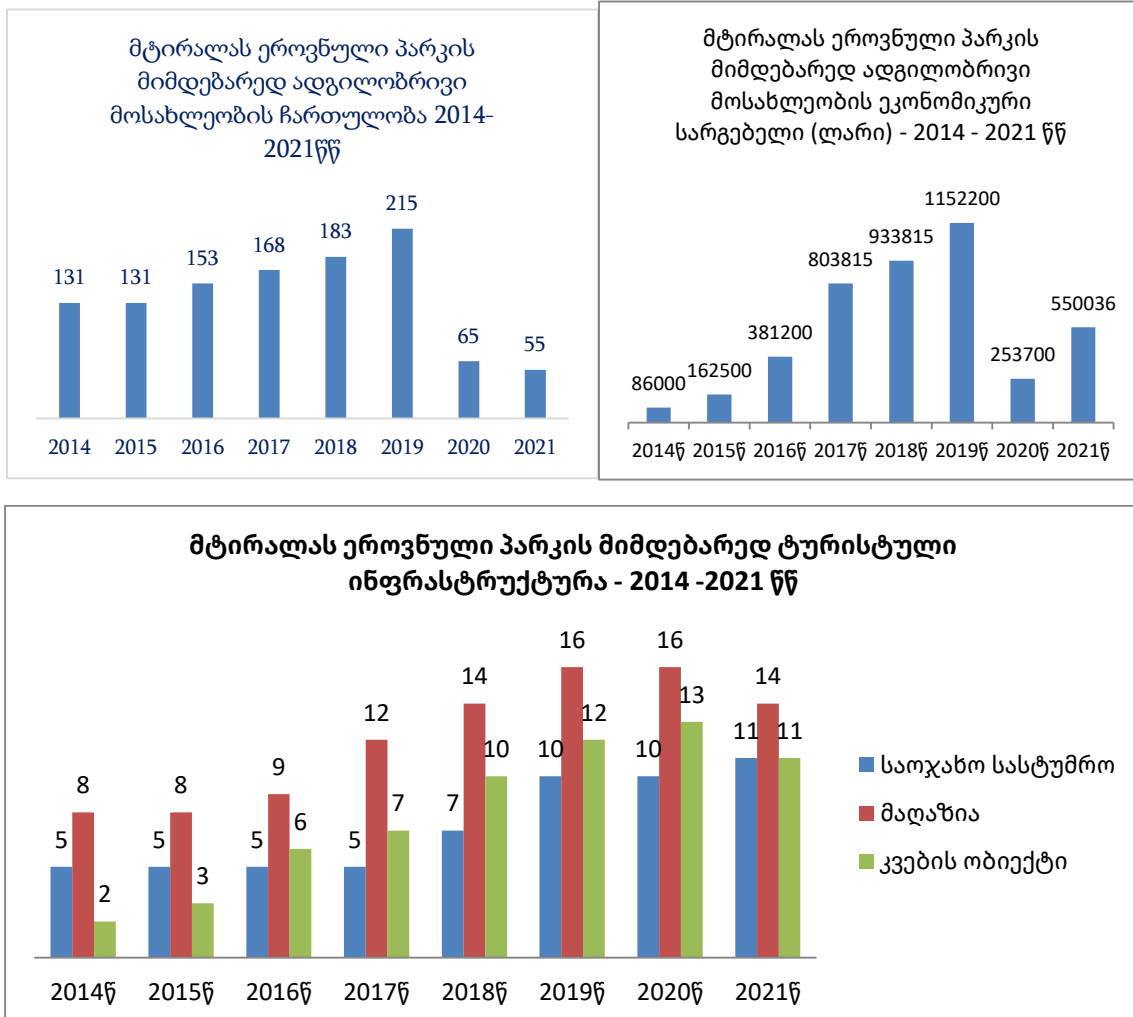
- 2021 წლის მტირალას ეროვნულ პარკს 51 128 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან (15 424 ვიზიტორი) შედარებით 3.3 - ჯერ არის გაზრდილი.
- აშენდა ახალი ტურისტული კოტეჯები და ღვინის მარანი სოფელ ჩაქვისთავის ტერიტორიაზე;
- საანგარიშო პერიოდში ფრინველთა დაკვირვების კომპლექსს ჩაუტარდა რეაბილიტაცია;
- განახლდა წაბლნარის და ორი მთის ბილიკები;
- დაიწყო ახალი ეკოტურისტული ბილიკების მოკვლევის სამუშაოები (კინტრიშთან დამაკავშირებელი ბილიკი)

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 11 სასტუმროა, წინა წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 10%-ით;
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 55 ადამიანია დასაქმებული, მათი რაოდენობა წინა წელთან შედარებით შემცირებულია 15 %-ით;
- ასევე ყოველწლიურად იზრდება ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, 2021 წელს დაფიქსირებულია დაახლოებით 550 036 ლარი, რაც წინა წელთან შედარებით გაზრდილია 2 - ჯერ.

16. ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს შემდეგი კატეგორიის დაცულ ტერიტორიებს:

ა) ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი (IUCN II) - 73765 ჰა.

ბ) როშკის ბუნების ძეგლი (IUCN III) - 110 ჰა.

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

გ) ასას აღკვეთილი (IUCN IV) - 3943 ჰა.

დ) ფშავ-ხევსურეთის მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორია (დამხმარე ზონა) (IUCN VI) – 2503 ჰა.

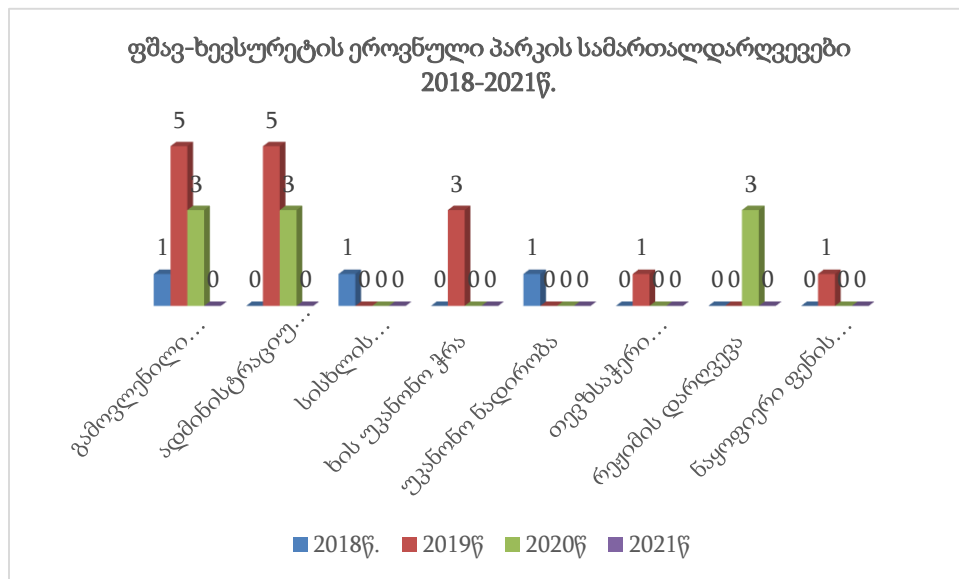
საერთო ფართობი - 80,321 ჰექტარი. მდებარეობს მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში და მოიცავს დუშეთის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში სამართალდარღვევის ფაქტები არ დაფიქსირებულა.

ხანძრები

ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -9
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 188,96 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა-40 მ³

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი:

2021 წლის განმავლობაში ტერიტორიაზე არ დაფიქსირებულა რაიმე სახის საგანგაშო მდგომარეობა მავნებელ-დაავადებათა კუთხით.

მიმდინარე სამეცნიერო კვლევები

მიმდინარეობს კვლევები ნიაშორზე, რომელსაც ახორციელებს სახეობათა კვლევის ცენტრი - ნაკრესი. ნაკრესის მიერ ასევე მიმდინარეობს ჯიქის დასაფიქსირებლად ფოტომახეების განთავსება ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

დაცული ტერიტორიის მკაცრი ბუნებრივი პირობებიდან გამომდინარე, ადმინისტრაცია ეკოსაგანმანათლებლო საქმიანობას ახორციელებს ძირითადად II-III კვარტალში.

- ივნისის თვეში ჩატარდა 2 ეკოტური და 3 დასუფთავების აქცია, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო ჯამში 79 ადამიანმა, აქედან 35 მოსწავლეა, 10 მასწავლებელი და 34 ადგილობრივი მოხალისე.
- ადგილობრივ მოსახლეობასთან ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა. გამოკითხვა ჯამში 46 რესპოდენტი.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნულ პარკში აშენდა ადმინისტრაციული და ვიზიტორთა ცენტრის შენობა
- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნულ პარკს 2021 წელს ესტუმრა 3829 ვიზიტორი, მათ შორის 1477 ქართველი და 3452 უცხოელი.

17. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის ორ დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **782,7** ჰა:

- ქობულეთის ნაკრძალი - 316,4 ჰა
- ქობულეთის აღკვეთილი - 466,3 ჰა

ქობულეთის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და მოიცავს ქობულეთის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს **მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის** მიხედვით.

საერთაშორისო აღიარება

- 2021 წელს ქობულეთის დაცული ტერიტორიების 248 ჰექტარს სამ სხვა დაცულ ტერიტორიასთან ერთად (კოლხეთის ეროვნული პარკი, მტირალას ეროვნული პარკი, კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) **მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის სტატუსი მიენიჭა ნომინაციაში „კოლხური ტყეები და ჭარბტენიანი ტერიტორიები“**
- აღიარება მოხდა UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის IX და X კრიტერიუმების გათვალისწინებით, რომელიც გულისხმობს: მსოფლიო მნიშვნელობის უნიკალურობას, ცოცხალ ეკოსისტემას და გეოლოგიურ პროცესებს.

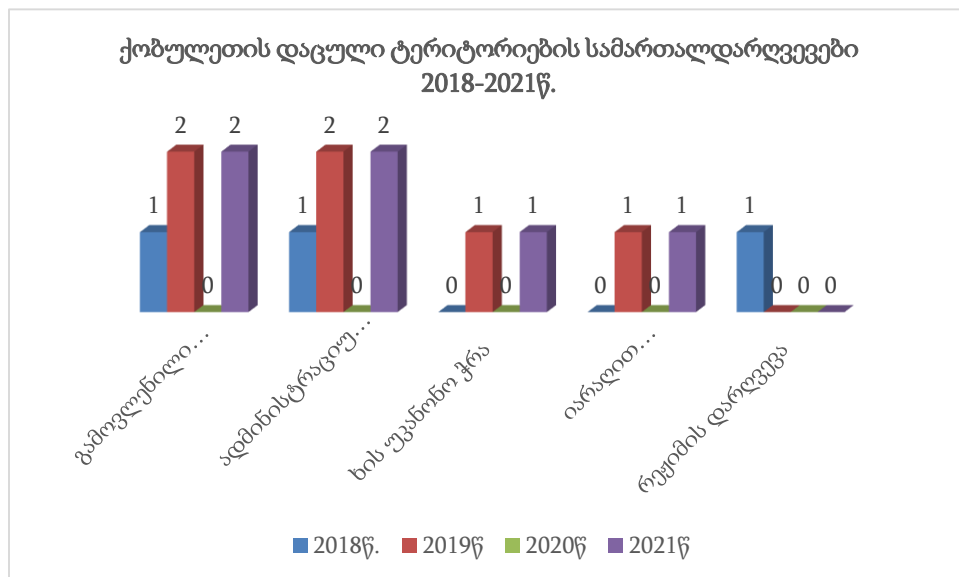
დაცვა-პატრულირება

- რეინჯერებმა 12 თვის განმავლობაში ჩაატარეს ფეხით 758 პატრულირება და გავლილმა მანძილმა შეადგინა 7470 კმ.
- სულ დაცვის განყოფილების უფროსმა 12 თვეში ავტო მანქანა მიცუბისით ლ-200 (Ga-113-PA) ჩაატარა 79 რეინჯერთა მოულოდნელი შემოწმება, 114 საავტომობილო პატრულირება და 72 რეიდი. სულ 12 თვეში გარბენილმა მანძილმა შეადგინა 20179,85 კმ

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 2 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-1

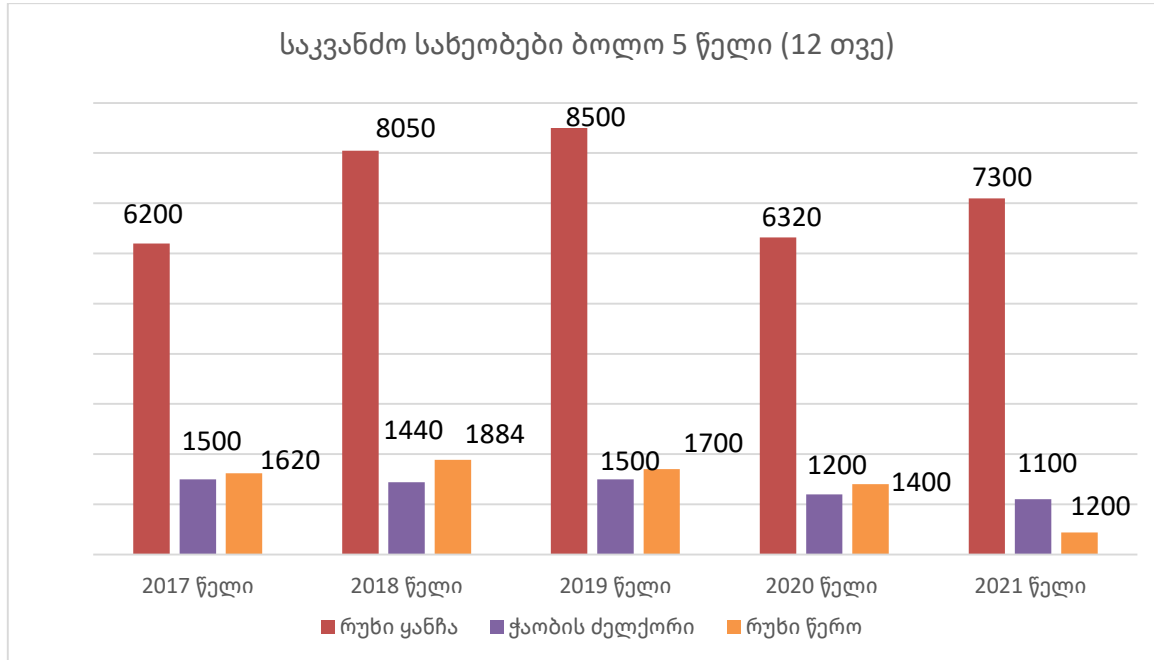

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ხანძრები

ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა ხანძრის 1 შემთხვევა და დაიწვა 53ა ბალახოვანი საფარი.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

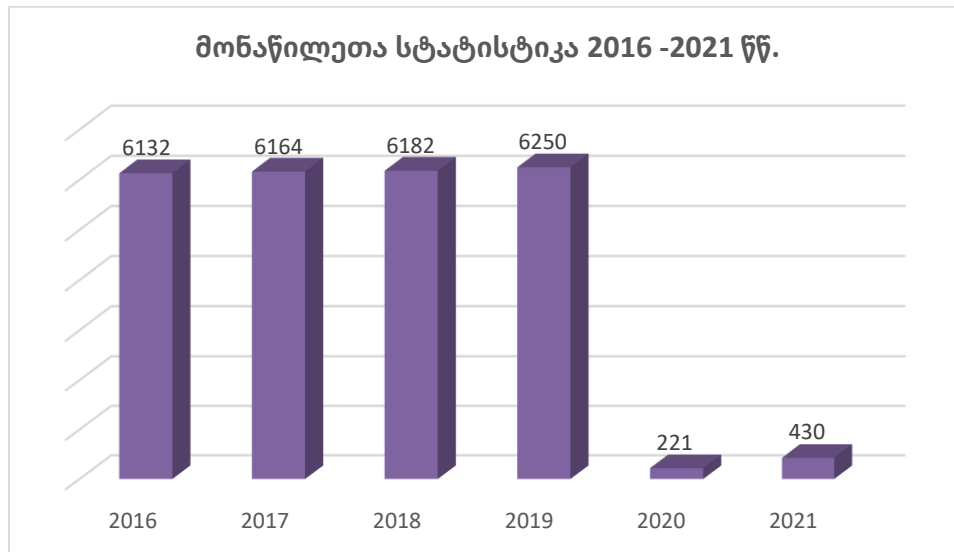
- 2021 წლის განმავლობაში, ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ განხორციელდა შემდეგი ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები: 7 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 8 ეკოტური, 2 გამწვანების აქცია და 1 ნახატების კონკურსი/გამოფენა.

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სურათი. პროექტის „ბიოსწავლება“ ფარგლებში ჩატარებული ნახატების კონკურსი შავი ზღვის აუზის ღირსშესანიშნავი ჭარბტენიანი გარემოს გადარჩენის თემატიკით.

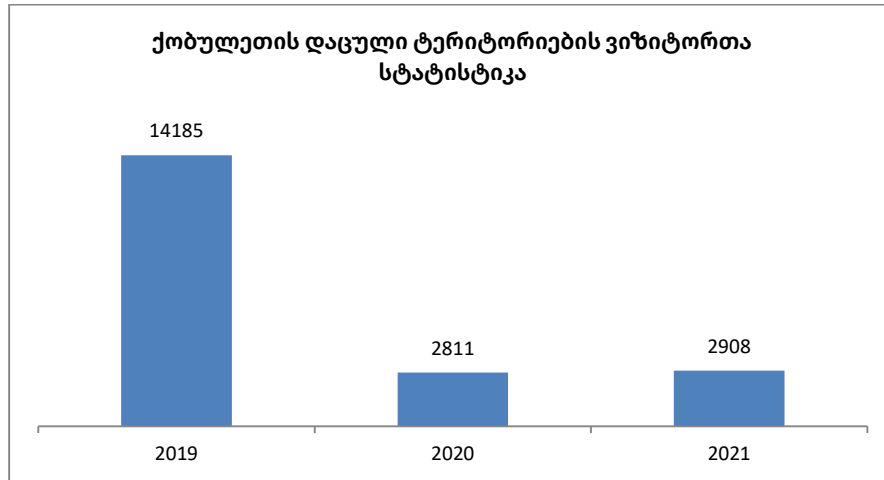
- სულ 2021 წლის განმავლობაში ეკოლოგიურ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 430 ადამიანმა, მათ შორის: 222 მოსწავლე, 30 პედაგოგი, 103 სტუდენტი, 2 ადგილობრივი მოსახლე, 73 სხვა.

- ადგილობრივ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა საზოგადოებრივი ალქმისა და სოციალური გავლენის მონიტორინგისა და შეფასების კითხვარების გამოყენებით. გამოიკითხა 100 რესპოდენტი.

ეკოტურიზმი

- 2021 წელს, ქობულეთის დაცული ტერიტორიები მოინახულა 2908 ვიზიტორმა, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (2811 ვიზიტორი) 3%-ით არის გაზრდილი.
- ვიზიტორთა შორის 90% ქართველი (2615 ვიზიტორი), ხოლო 10% უცხოელია (293 ვიზიტორი).

18. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის ექვს დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **78547,61 ჰა**:

- ყაზბეგის ეროვნული პარკი - 78 204 ჰა.
- სახიზნარის კლდის ბუნების ძეგლი
- აბანოს მინერალური ტბის ბუნების ძეგლი
- თრუსოს ტრავერტინების ბუნების ძეგლი
- ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინის ბუნების ძეგლი
- ქეთერისის მინერალური ვოკლუზის ბუნების ძეგლი

ყაზბეგის ეროვნული პარკი მდებარეობს მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში და მოიცავს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცვა-პატრულირება:

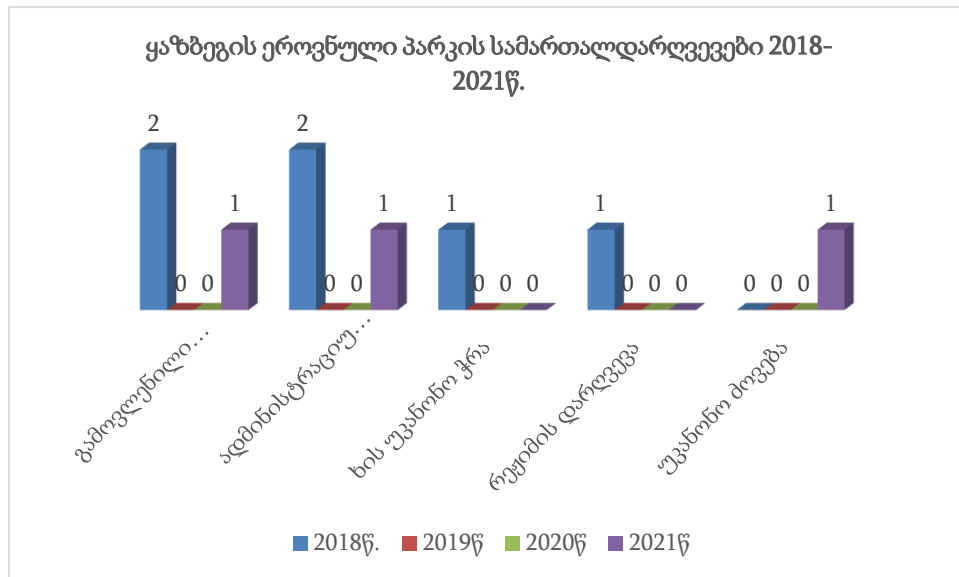
2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის თანამშრომლების მიერ ყოველდღიურად ხორციელდება ტერიტორიის დაცვა-პატრულირება, რისთვისაც მათ გადაცემული აქვთ სამი ავტომანქანა, 5 ცხენი თავისი აღკაზმულობით და უნიფორმები.
- ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, სააგენტოდან გადაეცა თანამედროვე SMART-პატრულირებისთვის საჭირო მოწყობილობები. მომდევნო ეტაპზე საჭიროა ტრენინგების ჩატარება და ტექნოლოგიების დანერგვა, დონორი: CNF;

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 1 ფაქტი:

- უკანონო ძვება-1

ხანძრები

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები:

მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2021 წლის ივნისის თვეში პარკის ფიჭვის ტყეებში დაფიქსირდა სოკოვანი დაავადება შუტე *Lophodermium seditiosum*. ხოლო ფერომონები პრეპარატები-*Ips acuminatus* *Ips typographus* გამოყენებულ იქნა ფიჭვნარებში, რომლებიც დაიკიდა გარკვეულ ადგილებში (32 საკიდი).

ბიომრავალფეროვნება:

2019 წლიდან ეროვნულ პარკში დაიწყო მონიტორინგი „წითელი ნუსხის“ შემდეგ სახეობებზე:

- აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვი - *Capra cylindricornis*,
- არჩვი - *Rupicapra rupicapra*
- როჭო - *Tetrao mlokosievichi*.

კვლევების საბოლოო შედეგები იქნება 3 წელში.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება:

2021 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით, ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან, აღინიშნა ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღეები, მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ლექცია-სემინარები, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო ეკოტურები, მოსწავლეებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით განხორციელდა გამწვანებისა და დასუფთავების აქციები და სხვა გარემოსდაცვითი აქტივობები.

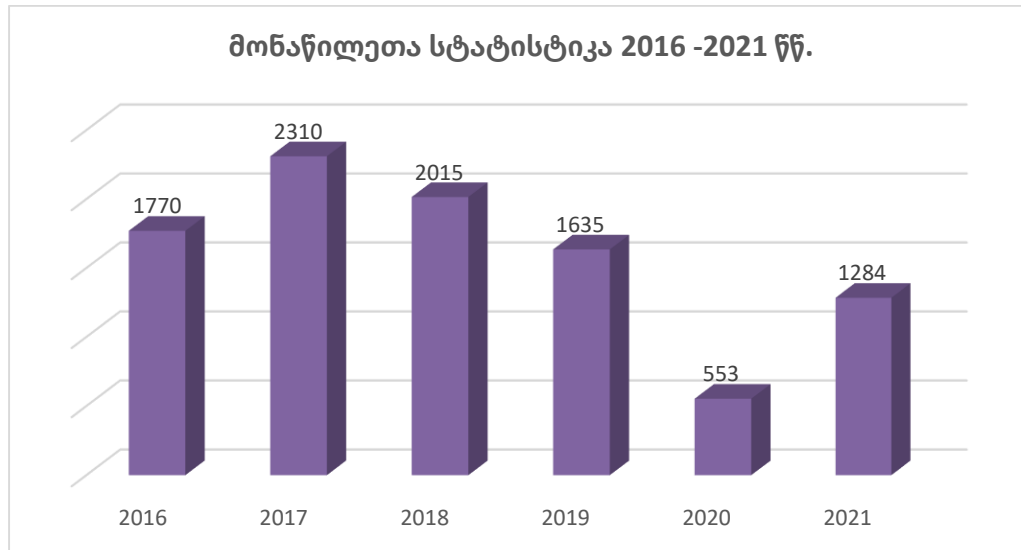
- სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.
- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 34 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 5 ეკოტური, ჩატარდა 1 გამწვანებისა და 3 დასუფთავების აქცია. ადგილობრივ მოსახლეობასთან/დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 80 საინფორმაციო შეხვედრა. სკოლის მოსწავლეებთან ჩატარდა 20 ეკოაქტივობა, რომლის ფარგლებშიც, ადგილობრივი სკოლის მოსწავლეების მიერ ხდება ბუნების შესახებ ფოტომასალისა და შესაბამისი საინტერესო ინფორმაციის შეგროვება.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 1284-მა მონაწილემ, მათ შორის: 972 მოსწავლე, 57 პედაგოგი, 255 ადგილობრივი მოსახლე.
- საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 21 ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღე, რომელთა ფარგლებშიც განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა.

ეკოსაგანმანათლებლო სემინარი ბუნებაში

2021 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- 2021 წლის პირველ კვარტალში დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოკითხა სულ 100 რესპოდენტი.

ტრენინგები და გადამზადება:

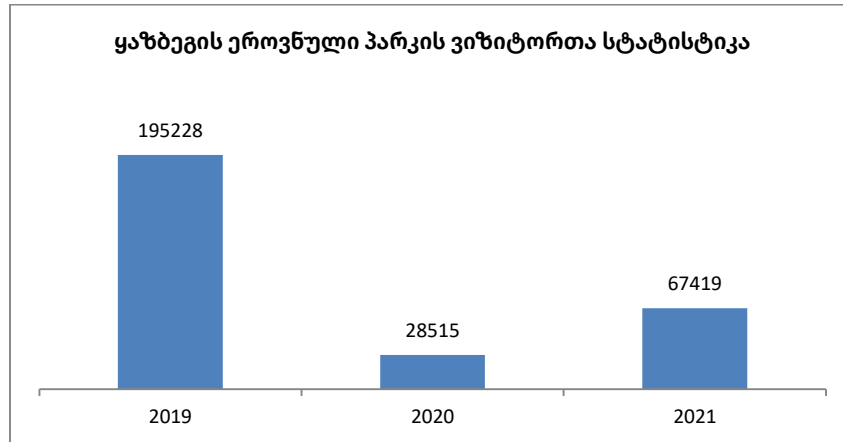
2021 წლის განმავლობაში ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ჩატარდა ტრენინგი თემით:

- „დაცული ტერიტორიების მართვის გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების სტანდარტიზებული მეთოდის დანერგვა“ (დონორი: CNF).
- ჩატარდა ტრენინგი, SMART პატრულირების კუთხით. SMART პატრულირების ინიციატორი და ხელშემწყობია, კავკასიის ბუნების ფონდი", (CNF) და ხორციელდება გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის UNDP-ის მიერ.

სულ გადამზადდა 8 თანამშრომელი.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა:

- ყაზბეგის ეროვნულ პარკს 2021 წლის განმავლობაში 67419 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც 2020 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით (28515) 2,3-ჯერ არის გაზრდილი. აქედან ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა შეადგენს საერთო რაოდენობის 58%-ს (39037), ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა 42 %-ს (28382).

- დასრულდა არაგვის და თრუსოს ხეობების სარეინჯერო კოტეჯების მშენებლობის პროცესი.

19. ჭაჭუნას ალკვეთილის ადმინისტრაცია

ჭაჭუნას ალკვეთილის ადმინისტრაცია მართავს IV კატეგორიის დაცულ ტერიტორიას - ჭაჭუნას ალკვეთილს. საერთო ფართობი ბუფერულ ზონასთან ერთად შეადგენს - 21 200 ჰექტარს, ხოლო თვით ალკვეთილის ფართობი 5 200 ჰა-ს.

ჭაჭუნას ალკვეთილი მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ჭაჭუნას ალკვეთილის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში (12 თვე) ჭაჭუნას ალკვეთილის ადმინისტრაციამ განახორციელა შემდეგი ძირითადი საქმიანობები:

- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მუშაობა ჭაჭუნას ალკვეთილის მენეჯმენტის გეგმის შემუშავებაზე.
- არასამთავრობო ორგანიზაცია „საბუკო“ 2019 წლიდან დღემდე ახორციელებს მდინარე ივრის ჭალის ტყისა და მიმდებარე ტერიტორიების აღდგენის პროექტს.

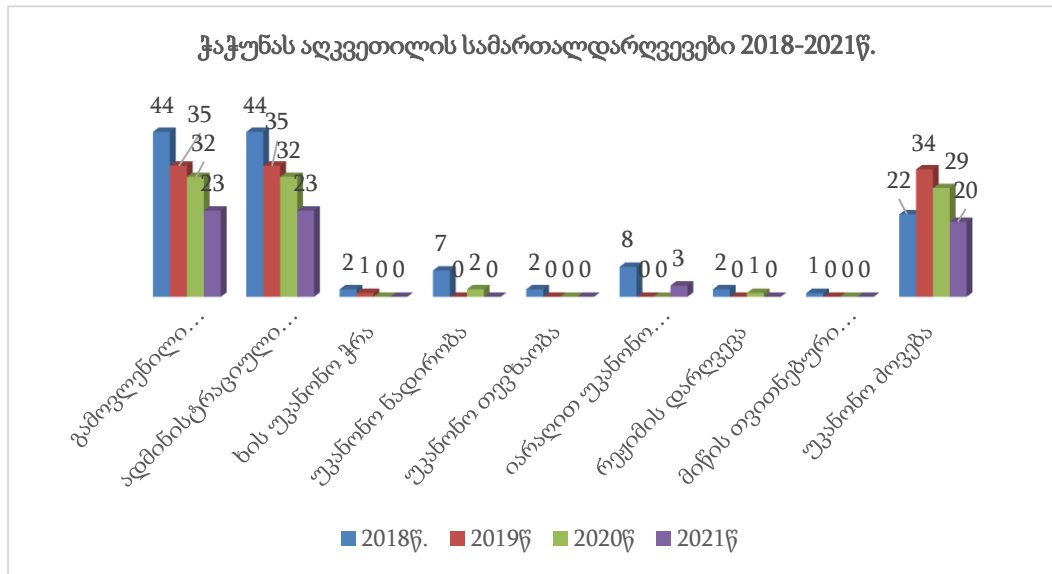
დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება

- საანგარიშო პერიოდში, ადმინისტრაციის მიერ ჩატარებულია 40 საკონტროლო რეიდი. 363 ჯერ ჩატარდა პატრულირება. პატრულირების დროს გავლილმა საშუალო მანძილმა შეადგინა 58967 კმ, მათ შორის: ფეხით - 895 კმ, ავტოტრანსპორტით - 58072 კმ.
- სულ დაცვის სამსახურის თანამშრომლების მიერ ფეხით და სხვადასხვა სატრანსპორტო საშუალებით ყოველდღიურად (საშუალოდ) განვლილმა მანძილმა შეადგინა 163 კმ.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ჭაჭუნას ალკვეთილის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 23 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-3
- უკანონო მოვება-20

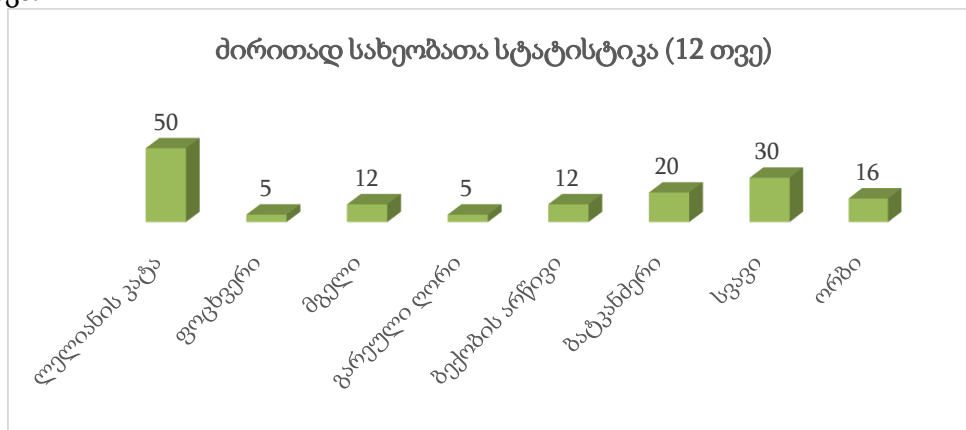

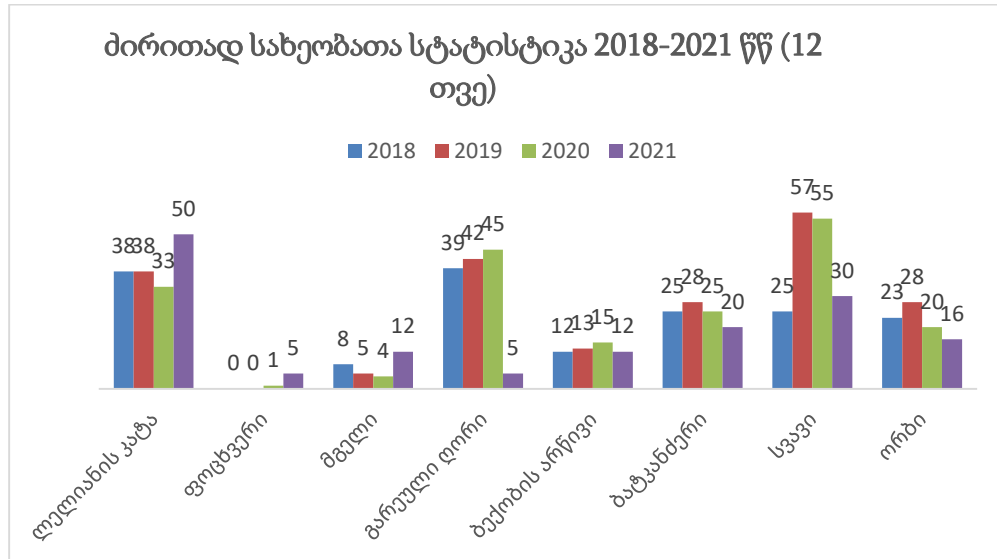
ხანძრები

ჭაჭუნას ალკვეთილის ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

საანგარიშო პერიოდში მომზადდა 2021 წლის 12 თვის ძუძუმწოვრებისა და ფრინველების სტატისტიკა.

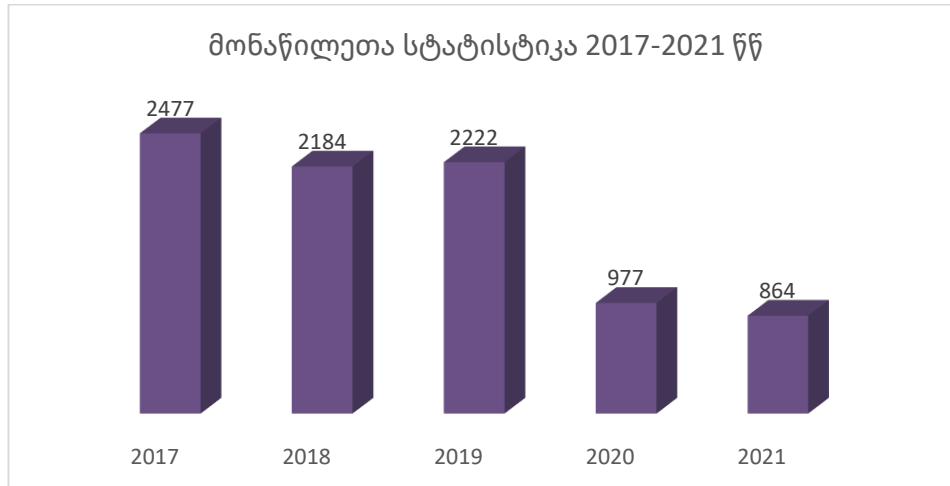

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე.

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ გაიცა სამეცნიერო კვლევის 21 ნებართვა მოკლევადიანი კვლევისთვის, ხოლო 10-გრძელვადიანი კვლევებისთვის.

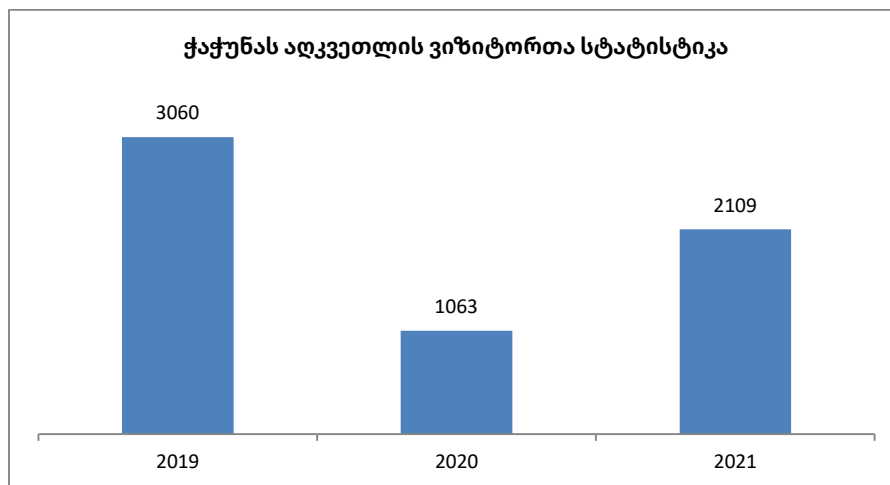
ეკოგანათლება და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 6 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი. დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 15 ეკოტური, ჩატარდა 2 გამწვანებისა და 3 დასუფთავების აქცია. ადგილობრივ მოსახლეობასთან და დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 25 საინფორმაციო შეხვედრა.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 864-მა მონაწილემ, მათ შორის: 148 მოსწავლე, 79 სტუდენტი, 35 პედაგოგი, 447 ადგილობრივი მოსახლე, 155 სხვა.
- საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 8 ე.წ. მწვანე კალენდრის დღე.
- ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა მოსახლეობის შეხედულებებისა და აზრის გასათვალისწინებლად. გამოიკითხა 100 ადგილობრივი მოსახლე.

ეკოტურიზმი

- 2021 წელს, ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე ვიზიტორთა რაოდენობა (2109 ვიზიტორი) 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (1063 ვიზიტორი) 2-ჯერ გაიზარდა.

20. ჯავახეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის 10 დაცულ ტერიტორიას:

- ჯავახეთის ეროვნული პარკი - 13 498,02 ჰა;
- კარწახის ჭაობის აღკვეთილი - 157,7 ჰა;
- სულდის ჭაობის აღკვეთილი - 309,3 ჰა;
- ხანჩალის ტბის აღკვეთილი - 727,3 ჰა;
- ბულდაშენის ტბის აღკვეთილი - 119,3 ჰა;

2021 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- მადათაფას ტბის აღკვეთილი - 1398 ჰა;
- თეთრობის ტყის აღკვეთილი - 3089 ჰა;
- საღამოს ტბის აღკვეთილი - 629 ჰა;
- ფარავანის ტბის აღკვეთილი - 4031 ჰა;
- აბულის ტბის აღკვეთილი - 211 ჰა.

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ყველა კატეგორიის საერთო ფართობი, “ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად, შეადგენს **24 169.42 ჰექტარს**.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ქაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2021 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

2021 წელს ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა ახალი ტერიტორიები (საერთო ფართობით - 4871 ჰა):

- *ფარავანის ტბის აღკვეთილი - 4031 ჰა*
- *საღამოს ტბის აღკვეთილი - 629 ჰა*
- *აბულის ტბის აღკვეთილი - 211 ჰა.*

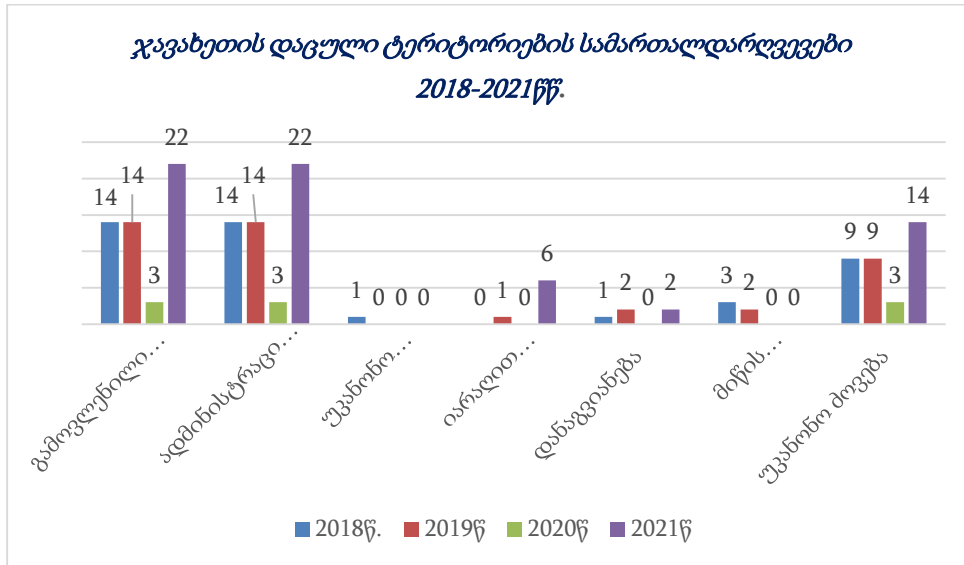
დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

საანგარიშო პერიოდში ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერთა მიერ.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 22 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-6
- დანაგვიანება-2
- უკანონო ძოვება-14

ხანძრები

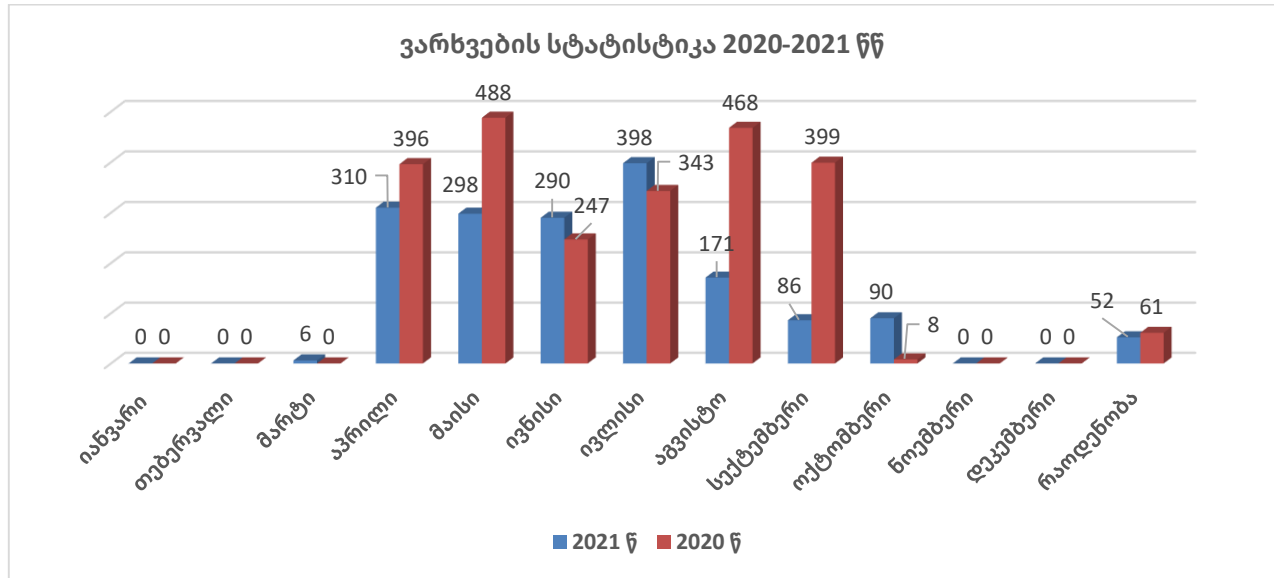
ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2021 წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -3
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 471,47 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 440 მ³

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

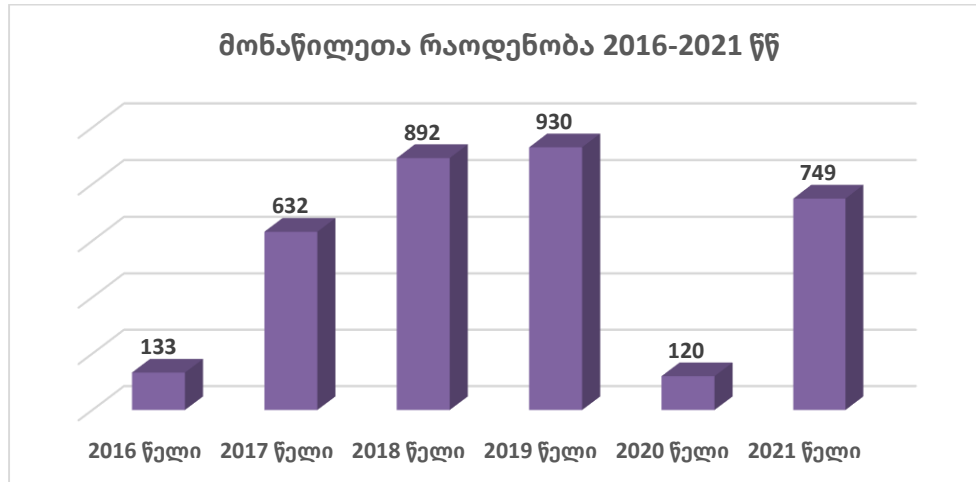
ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდება მონიტორინგი დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე:

2020 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულია 61 ვარხი , 2021 წლის მდგომარეობით 52 ვარხი.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2021 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ორგანიზებით, ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან, მოეწყო ეკო-ტურები, მოსწავლეებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით განხორციელდა დასუფთავების აქციები და სხვა გარემოსდაცვითი აქტივობები.
- სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.
- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 16 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 8 ეკოტური, 5 დასუფთავების აქცია, 10 მოსახლეობასთან შეხვედრა.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 749 მონაწილემ, მათ შორის: 368 მოსწავლე, 53 პედაგოგი/ლექტორი და 228 ადგილობრივი მოსახლე, სხვა 100.
- 2021 წლის პირველ კვარტალში დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოიკითხა სულ 100 რესპოდენტი.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- 2021 წლის განმავლობაში ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 6281 ვიზიტორი, რაც 2020 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (5967 ვიზიტორი) 5% -ით არის გაზრდილი.
- ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს დაემატა საფარი ტურის და ტურისტულ თავშესაფარში/კოტეჯში ღამისთვის სერვისები (კარწახის ჭაობის აღკვეთილი).
- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა წლების მიხედვით:

